Gemeente Hoogeveen

Programmabegroting

2027 – 2030

Programmabegroting

2027-2030

Gemeente Hoogeveen

Bezoekadres:	Raadhuisplein 1 7901 BP Hoogeveen
Postadres:	Postbus 20000 7900 PA Hoogeveen
Telefoon:	14 0528
Fax:	0528-291325
E-mail:	info@hoogeveen.nl
Internet:	www.hoogeveen.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Aanbiedingsbrief 5
Begroting in kort bestek 9
Samenstelling raad en college 19
Programma's 22
01 Veiligheid en Bestuur 23
02 Dienstverlening en Eigendommen 39
03 Duurzaam en Gastvrij 46
04 Jeugd en Bestaanszekerheid 59
05 Wonen en Werken 75
06 Ruimtelijke Ordening en Vergunningen 91
07 Economie en Sport 97
08 Verkeer en Beheer 112
09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling 130
10 Gezond en Vitaal 146
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 166
Onvoorzien 170
Overzicht overhead 171
Vennootschapsbelasting 173
Reserves 174
Het geraamde resultaat 176
Paragrafen 178
Lokale heffingen 179
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 187
Onderhoud kapitaalgoederen 199
Financiering 214
Bedrijfsvoering 218
Verbonden partijen 220
Grondbeleid 229
Rechtmatigheid 235
Openbaarheid 237
Overzicht van baten en lasten 238
Incidentele baten en lasten 240
Structurele reservemutaties 242
Uiteenzetting van financiële positie 243
Overzicht taakvelden 245
Vaststelling 248
Bijlage A: Overzicht reserves 249
Bijlage B: EMU Saldo 252
Bijlage C: Lijst met afkortingen 253
Bijlage D: Sociale structuur 256
Bijlage E: Toelichting op verplichte beleidsindicatoren 258
Bijlage F: Overzicht beleidsdocumenten 261

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u de programmabegroting 2027-2030.

Deze begroting markeert het begin van een nieuwe bestuursperiode. Toch voelt dit niet als een nieuw begin. De afgelopen jaren is er veel in beweging gekomen. In onze dorpen en wijken wordt gebouwd aan nieuwe woningen. Ondernemers investeren in de toekomst van Hoogeveen. Verenigingen, inwoners en maatschappelijke organisaties nemen steeds vaker zelf initiatief om hun omgeving sterker en mooier te maken.

Die ontwikkelingen laten zien wat Hoogeveen kenmerkt: een gemeente waar mensen de handen uit de mouwen steken en waar we samen vooruitkomen. Deze begroting bouwt voort op die lijn.

De begroting die voor u ligt, geeft voor het eerst uitvoering aan het coalitieakkoord *Samen bouwen aan een Hoogeveen dat werkt*. Binnen de financiële kaders die uw raad eerder heeft vastgesteld, zetten we daarmee de volgende stap in de uitvoering van afspraken die we met elkaar hebben gemaakt.

Wij vinden het belangrijk om betrouwbaar te zijn in wat we doen. Wat werkt, zetten we door en maken we af. Wat niet werkt, laten we los. En wat écht goed werkt, daar bouwen we graag op verder. Zo werken we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onze medewerkers en uw raad aan de ambities die we voor Hoogeveen hebben vastgesteld.

Verantwoord vooruitkijken

Financieel staat Hoogeveen er solide voor. Die positie biedt ruimte om te investeren in onze ambities en voldoende weerstand te houden voor ontwikkelingen die we niet volledig in de hand hebben. Die basis is niet vanzelf ontstaan. Daar is de afgelopen jaren hard aan gewerkt.

De ambities voor Hoogeveen zijn groot. Tegelijkertijd zijn financiële middelen en ambtelijke capaciteit niet onbeperkt. Dat vraagt om het stellen van prioriteiten. Bij de beoordeling van voorstellen kijken we daarom voortaan naar vier aspecten: de financiële haalbaarheid, de uitvoerbaarheid, de vraag of iets verstandig is en de vraag of het past binnen de prioriteiten van het college. Zo houden we focus op wat we de komende periode willen bereiken.

De komende jaren verschuift het accent van plannen maken naar uitvoeren en realiseren. Dat zien inwoners steeds beter terug: in woningen die gebouwd worden, voorzieningen die worden vernieuwd, bedrijventerreinen die zich ontwikkelen en investeringen in dorpen en wijken.

We kiezen er bewust voor om onze financiële ruimte in te zetten voor de ontwikkeling van Hoogeveen. Uiteindelijk gaat een begroting niet alleen over cijfers, reserves en investeringen. Het gaat over woningen voor starters, goede voorzieningen, veilige wegen, sterke verenigingen en kansen voor inwoners.

Die keuze betekent ook dat onze schulden de komende jaren toenemen en dat de structurele ruimte in de begroting vaker onder druk komt te staan. Juist nu is het tijd om

plannen om te zetten in zichtbare resultaten en daarvoor onze financiële positie in te zetten. Hoewel de meerjarenbegroting laat zien dat de financiële ruimte niet in ieder jaar gelijk is, beschikken we over voldoende reserves en een solide financiële basis om deze ontwikkelingen op te vangen en onze ambities voort te zetten. Net als in voorgaande jaren kiezen wij daarbij voor rust en zorgvuldigheid. Besluiten nemen we op basis van de omstandigheden die zich daadwerkelijk voordoen.

Gemeenten blijven afhankelijk van landelijke keuzes. Ontwikkelingen in het sociaal domein, het gemeentefonds, inflatie, rente en uitvoeringskosten kunnen grote gevolgen hebben voor de financiële ruimte. Daarom blijven we kritisch kijken naar wat we doen. Niet alleen naar nieuwe plannen, ook naar bestaand beleid, bestaande budgetten en bestaande werkwijzen.

In dat kader gaan in 2027 een eerste keer aan de slag met zero based begroten voor een afgebakend, samenhangend deel van de begrotingen van gemeente Hoogeveen en De Wolden en de Samenwerkingsorganisatie die beide gemeenten ambtelijk ondersteunt. Bij zero-based begroten staat centraal welke inzet nodig is om onze doelen te bereiken, niet het bestaande budget. Op deze manier onderzoeken we of deze methode helpt om middelen nog beter te laten aansluiten op onze doelen en activiteiten en of de opbrengsten opwegen tegen de benodigde inspanningen.

Goed wonen voor iedereen

De beschikbaarheid van voldoende betaalbare en passende woningen blijft één van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. De vraag naar woningen is groot en raakt verschillende groepen inwoners: starters die een eerste woning zoeken, gezinnen die willen doorstromen en senioren die behoefte hebben aan een woning die past bij een nieuwe levensfase.

Daarom zetten we stevig in op woningbouw. De schop moet in de grond, de hijskranen de lucht in. We werken verder aan de ontwikkeling van woningen in het stadscentrum en stationsgebied, Hoogeveen Zuid en in onze dorpen. Daarbij hebben we oog voor zowel de aantallen als de kwaliteit en diversiteit van het woningaanbod.

Ook blijven we inwoners ondersteunen bij het realiseren van hun woonwensen. Met financiële regelingen voor onder andere starters en woningaanpassingen maken we het mogelijk dat meer inwoners een passende woning kunnen kopen, verbeteren of behouden. Daarmee versterken we de doorstroming op de woningmarkt en investeren we in vitale wijken en dorpen.

Bedrijvigheid en werkgelegenheid

Hoogeveen heeft een sterke economische positie. Nieuwe bedrijven vestigen zich hier, bestaande ondernemers investeren en de vraag naar ruimte voor bedrijvigheid blijft groot.

Om die ontwikkeling mogelijk te maken investeren we verder in de kwaliteit en ontwikkeling van onze bedrijventerreinen. De ontwikkeling van bedrijventerrein Riegmeer en de verdere ontwikkeling van het stationsgebied, waar ruimte ontstaat voor nieuwe woningen, werkgelegenheid en bedrijvigheid, laten zien dat Hoogeveen blijft investeren in een sterke economische toekomst. Daarmee versterken we het vestigingsklimaat en creëren we ruimte voor economische groei en werkgelegenheid.

En groei, dat biedt kansen. Tegelijkertijd vraagt het ook om keuzes, op het gebied van ruimte, bereikbaarheid, energie en personeel. Samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en regionale partners werken we aan een economie die ook op langere termijn sterk en toekomstbestendig blijft.

Daarbij vinden we het belangrijk dat inwoners en ondernemers met plannen verder kunnen. We blijven daarom werken aan een dienstverlening die snel, duidelijk en voorspelbaar is, met aandacht voor het verkorten van doorlooptijden waar dat mogelijk is.

Veilige en toekomstbestendige leefomgeving

Inwoners verwachten een veilige, aantrekkelijke en verzorgde leefomgeving. Terecht. Het is aan ons om die kwaliteit te behouden en verder te versterken. Daarom investeren we in het tegengaan van criminaliteit en ondermijning en in de aanpak van overlast en ongewenst gedrag die het dagelijks leven van inwoners raken. Ook verkeersveiligheid maakt daar onderdeel van uit. We werken aan een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en recreëren en die voor iedereen goed en veilig toegankelijk is. De nieuwe bibliotheek in de Hoofdstraatkerk, de bibliotheken in onze dorpen, de sportvoorzieningen in het Bentinckspark, FC Hollandscheveld en het nieuwe zwembad zijn daarvan aansprekende voorbeelden. Het zijn plekken waar inwoners elkaar ontmoeten, leren, bewegen en zich ontwikkelen.

Ook blijven we investeren in het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte. Wegen, fietspaden en groen moeten veilig, bereikbaar en aantrekkelijk blijven voor inwoners, ondernemers en bezoekers. We willen ook samen met onze inwoners de leefomgeving vergroenen en verbeteren. Zo werken we aan een groenere leefomgeving die bijdraagt aan natuur, gezondheid en leefkwaliteit.

De ruimte in Nederland en ook in Hoogeveen staat steeds meer onder druk. Woningbouw, verduurzaming, mobiliteit, klimaatadaptatie en economische ontwikkeling vragen allemaal om ruimte, terwijl ook de energie-infrastructuur steeds vaker bepalend is voor wat mogelijk is. Samen met onze partners werken we aan oplossingen die deze ontwikkelingen mogelijk maken. We zetten stappen op het gebied van energiebesparing en energietransitie en werken verder aan het omgevingsplan. Zo maken we bewuste keuzes voor een gemeente die veilig, bereikbaar, groen en toekomstbestendig blijft.

Kansen voor iedereen

Een sterke gemeente zie je terug in het dagelijks leven. In kinderen die goed onderwijs krijgen. In jongeren die de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. In inwoners die ondersteuning ontvangen wanneer dat nodig is. En in de mensen die zich iedere dag voor elkaar inzetten in buurten, dorpen en verenigingen.

Daarom bouwen we verder aan *Jong Hoogeveen*, het *Plan Per School* en *Zorgzame Gemeenschappen*. De resultaten tot nu toe laten zien wat mogelijk is wanneer scholen, zorgorganisaties, ouders en gemeente de krachten bundelen. Die lijn zetten we de komende jaren voort. En met de vernieuwbouw van *Het Palet* en de voorbereidingen voor *Titus Brandsma* en *RENN4* investeren we in onderwijs dat klaar is voor de toekomst.

De vraag naar zorg en ondersteuning blijft groeien. Daarom bouwen we verder op de kracht die in Hoogeveen zelf aanwezig is. In verenigingen, vrijwilligersorganisaties, buurten en dorpen zien we iedere dag inwoners die naar elkaar omkijken. Die betrokkenheid vormt een stevig fundament onder onze gemeente en verdient alle ruimte om verder te groeien. Juist daarom willen we ruimte geven aan initiatieven die bijdragen

aan ontmoeting en omzien naar elkaar. Een sterke samenleving is meer dan goede zorg en ondersteuning: het is ook een samenleving waarin mensen elkaar kennen, elkaar ontmoeten en naar elkaar omkijken.

Samen maken we Hoogeveen

In buurten, dorpen, verenigingen en maatschappelijke organisaties zien we steeds vaker initiatieven ontstaan van inwoners zelf. Dat laat zien hoeveel kracht er in onze samenleving aanwezig is.

We willen een gemeente zijn die dichtbij inwoners staat, luistert, meedenkt en oog houdt voor de menselijke maat. Vanuit die houding kijken we naar mogelijkheden en oplossingen. Noem het de "ja mits"-houding.

Via *De Smederijen*, inwonersinitiatieven, gebiedsgericht werken en participatie geven we ruimte aan mensen die ideeën hebben voor hun leefomgeving. Veel van de mooiste initiatieven ontstaan wanneer inwoners, organisaties en overheid elkaar weten te vinden en samen verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving.

Ook buiten de gemeentegrenzen zoeken we de samenwerking op. Veel opgaven zijn te groot om alleen aan te pakken. Daarom blijven we investeren in regionale samenwerking om resultaten te behalen voor onze inwoners en ondernemers. We versterken daarbij onze positie in de regio en nemen waar mogelijk het initiatief. Vanuit die rol werken we samen met onze partners aan oplossingen die bijdragen aan een sterk, bereikbaar en toekomstbestendig Hoogeveen.

Tot slot

Voor ons ligt een begroting die vertrouwen uitspreekt in de toekomst van Hoogeveen. Een begroting die voortbouwt op wat de afgelopen jaren is bereikt en die ruimte biedt om de volgende stappen te zetten.
Niet alles kan tegelijk. De richting is wel duidelijk. We blijven investeren in wonen, werken, leefbaarheid, voorzieningen en kansen voor inwoners.

Dat doen we zoals Hoogeveen dat al generaties lang doet: samen. Met inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties, onze medewerkers en met uw raad. Vanuit vertrouwen in elkaar en met oog voor wat onze gemeente nodig heeft.

Zo blijven we bouwen aan een Hoogeveen dat werkt. Voor de mensen die hier wonen, werken en leven. Vandaag, morgen en in de jaren die volgen.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Hoogeveen

Begroting in kort bestek

Strategische financiële koers

De programmabegroting 2027-2030 is opgebouwd uit de volgende programma's:

- Veiligheid en Bestuur
- Dienstverlening en Eigendommen
- Duurzaam en Gastvrij
- Jeugd en Bestaanszekerheid
- Wonen en Werken
- Ruimtelijke Ordening en Vergunningen
- Economie en Sport
- Verkeer en Beheer
- Blijven Meedoen en Talentontwikkeling
- Gezond en Vitaal

Onderstaand nemen wij u stapsgewijs mee in de opbouw van het resultaat van de programmabegroting 2027-2030.

1. Startpunt is de begroting 2026-2029
2. Verwerking van de kaderbrief 2027-2030
3. Overige mutaties

Exploitatie

Het financiële vertrekpunt van deze programmabegroting is de programmabegroting 2026-2029. De mutaties uit de kaderbrief 2027-2030 vormen de basis voor deze begroting. Ontwikkelingen die na vaststelling van de kaderbrief bekend zijn geworden, zijn verwerkt als aanvullende mutaties.

Onderstaand wordt het verloop van het begrotingssaldo weergegeven. Dit saldo bevat zowel de structurele als incidentele baten en lasten. Vervolgens wordt het begrotingssaldo gecorrigeerd voor de incidentele baten en lasten om te komen tot het structureel begrotingssaldo.

1. Startpunt
Het financiële startpunt van de programmabegroting 2027-2030 is de eindstand van de programmabegroting 2026-2029, waarbij de jaarschijf 2029 als uitgangspunt is genomen voor 2030.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo programmabegroting 2026-2029	-6.091	2.587	-3.546	-3.546

2. Verwerking kaderbrief 2027-2030
Op 9 juli 2026 heeft de gemeenteraad van Hoogeveen de kaderbrief 2027-2030 vastgesteld. De financiële gevolgen van de kaderbrief zijn verwerkt in deze programmabegroting.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo programmabegroting 2026-2029	-6.091	2.587	-3.546	-3.546
Mutaties uit kaderbrief 2027-2030	3.658	3.580	3.411	240
Begrotingssaldo na kaderbrief	-2.433	6.167	-135	-3.306

3. Overige mutaties
Binnen de bestaande kaders stellen wij voor om enkele aanpassingen in de exploitatie door te voeren die nog niet bekend waren ten tijde van de kaderbrief 2027-2030.

De kaderbrief 2027-2030 was gebaseerd op de decembercirculaire. Inmiddels is ook de meicirculaire verschenen. De uitkomsten daarvan zijn verwerkt in de programmabegroting 2027-2030.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Eindstand kaderbrief 2027-2030	-2.433	6.167	-135	-3.306
Totaal aanvullende mutaties MJB 2027-2030	651	3.159	2.789	2.879
Stand na verwerking mutaties	**-1.784**	**9.326**	**2.652**	**-429**
Saldo incidentele baten en lasten	-2.237	-643	-80	0
Eindstand: structureel begrotingssaldo 2027-2030	**-4.021**	**8.683**	**2.572**	**-429**

Incidentele baten en lasten
Het overzicht van incidentele baten en lasten is afzonderlijk opgenomen in de ze begroting. Deze posten hebben een eenmalig karakter en worden daarom niet betrokken bij de beoordeling van het structurele begrotingssaldo.

Uitkomsten programmabegroting 2027-2030
Het begrotingssaldo bestaat uit zowel structurele als incidentele baten en lasten. Voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente wordt conform de BBV-voorschriften gekeken naar het structurele begrotingssaldo. Daarom worden de incidentele baten en lasten afzonderlijk inzichtelijk gemaakt en blijven deze buiten beschouwing bij de beoordeling van het financiële evenwicht.

Na correctie voor de incidentele baten en lasten bedraagt het structurele begrotingssaldo € 4,0 miljoen voordelig in 2027, € 8,7 miljoen nadelig in 2028, € 2,6 miljoen nadelig in 2029 en € 0,4 miljoen voordelig in 2030.

De verslechtering van het financiële beeld tussen 2027 en 2028 wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere uitkering uit het gemeentefonds (€ 7 miljoen minder) en hogere onderhoudslasten voor het gemeentelijk vastgoed (€ 3 miljoen). In de jaren daarna verbetert het saldo weer, waardoor in 2030 opnieuw sprake is van een positief structureel resultaat.

Resultaten grondbedrijf
Met ingang van deze programmabegroting wordt het verwachte resultaat van het grondbedrijf niet langer opgenomen in het saldo van de exploitatiebegroting. Vorig jaar werd het verwachte resultaat uit grondexploitatie verwerkt in het begrotingssaldo en vervolgens gecorrigeerd als incidentele bate of last bij de bepaling van het structurele begrotingssaldo. Op basis van de BBV-voorschriften worden deze resultaten niet langer in de begroting geraamd. De te verwachten winsten voor de komende jaren zijn:

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Verwachte winst grondbedrijf	-4.096	-3.829	-2.332	-2.332

Zoals hierboven aangegeven, worden deze verwachte resultaten niet verwerkt in het begrotingssaldo. Eventuele winsten worden pas verantwoord zodra deze overeenkomstig de geldende voorschriften met voldoende zekerheid kunnen worden gerealiseerd.

De financiële ontwikkelingen van het grondbedrijf worden afzonderlijk gepresenteerd en toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Daar wordt inzicht gegeven in de stand van de grondexploitaties, de verwachte resultaten en de daarmee samenhangende risico's.

Nog niet opgenomen posten
Het coalitieakkoord bevat diverse ambities en opgaven die in de komende bestuursperiode verder worden uitgewerkt. Bij het opstellen van deze programmabegroting is ons gebruikelijke uitgangspunt gehanteerd dat eerst een uitgewerkt plan beschikbaar moet zijn voordat financiële middelen in de begroting worden opgenomen. Daarbij geldt het principe: *geld volgt plan*.

Omdat de tijd tussen het opstellen van deze programmabegroting en de vaststelling van het coalitieakkoord beperkt was, zijn nog niet voor alle ambities concrete plannen en financiële onderbouwingen beschikbaar. Om die reden zijn deze onderwerpen nog niet verwerkt in de begroting 2027-2030.

In de komende periode worden de betreffende plannen nader uitgewerkt. De financiële gevolgen worden, voor zover noodzakelijk, betrokken bij de bestuurlijke besluitvorming en vervolgens verwerkt in een volgend planning- en controldocument.

Op basis van een eerste globale inschatting verwachten wij dat een aantal nog uit te werken opgaven uit het coalitieakkoord gezamenlijk een financiële omvang kent van circa € 1,5 miljoen tot € 2,0 miljoen. Het gaat hierbij onder meer om de versnelling van de totstandkoming van het Omgevingsplan, een bijdrage aan Ondernemend Hoogeveen en onderzoekskosten voor het versterken en opknappen van de dijkverbinding langs de Hoogeveensche Vaart. Het college zet de verdere uitwerking van deze opgaven voort en informeert de raad met deze begroting over de verwachting dat hiervoor vanaf 2027 middelen benodigd zullen zijn. Om voortvarend uitvoering te kunnen geven aan deze opgaven, streeft het college ernaar de benodigde middelen na vaststelling van de onderliggende plannen per 1 januari 2027 beschikbaar te stellen, vooruitlopend op de integrale afweging bij de eerste GemRap 2027.

De concrete financiële gevolgen voor 2027 worden, nadat de plannen nader zijn uitgewerkt, via de GemRap 2027 aan de raad voorgelegd. Deze inschatting is indicatief van aard. De uiteindelijke financiële gevolgen zijn afhankelijk van de verdere uitwerking van de plannen en de daarover te nemen besluiten. Er zijn hiervoor op dit moment nog geen afzonderlijke budgetten beschikbaar gesteld of middelen gereserveerd.

Zero-based begroten
In de programmabegroting 2026-2029 is aangekondigd dat wordt onderzocht of zero-based begroten kan bijdragen aan een begroting die nog beter aansluit op de daad-werkelijke activiteiten van de gemeente. In het fysieke domein is inmiddels ervaring opgedaan met deze methodiek.
Zero-based begroten verschilt van de traditionele wijze van begroten, waarbij bestaande budgetten veelal het vertrekpunt vormen voor de begroting van het nieuwe jaar. Bij zero-based begroten wordt iedere uitgave opnieuw beoordeeld en onderbouwd. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de noodzaak, doelmatigheid en effectiviteit van de inzet van middelen.

Omdat zero-based begroten een intensieve methode is, moet de benodigde inspanning zorgvuldig worden afgewogen tegen de verwachte opbrengsten. We gaan in 2027 een eerste keer aan de slag met zero based begroten voor een afgebakend, samenhangend deel van de begrotingen van gemeente Hoogeveen en De Wolden en de Samenwerkings-organisatie die beide gemeenten ambtelijk ondersteunt. We gaan dan ook ervaren of de opbrengsten opwegen tegen de inspanningen. De plannen hiervoor worden uitgewerkt.

Inflatie en indexatie
De inkomsten worden, waar van toepassing, geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex (CPI). Voor de inkomsten is uitgegaan van een CPI van 3,3%, conform het in de kaderbrief 2027-2030 gehanteerde uitgangspunt. Vanaf 2027 wordt ook het tarief van de afvalstoffenheffing jaarlijks geïndexeerd. De afgelopen jaren heeft hiervoor geen indexatie plaatsgevonden. Met deze wijziging wordt aangesloten bij de indexeringssystematiek die voor de overige gemeentelijke opbrengsten wordt toegepast. Voor de uitgaven zijn realistische indexeringen en volumeontwikkelingen verwerkt op basis van de meest actuele inzichten.

Gemeentefonds
Volgens de bestendige gedragslijn nemen we als uitgangspunt de meicirculaire 2026 voor de programmabegroting 2027-2030.

Investeringen

Het investeringsprogramma in deze begroting is gebaseerd op de Kaderbrief 2027-2030 en geactualiseerd met de mutaties uit de jaarrekening 2025, GemRap I 2026 en overige wijzigingen die nadien hebben plaatsgevonden. Daarmee geeft het programma de meest actuele stand van de voorgenomen investeringen weer. Om een volledig beeld te geven, zijn naast de investeringen voor de jaren 2027 tot en met 2030 ook de investeringen voor het lopende boekjaar 2026 opgenomen.

Progr.	**Omschrijving** *Bedragen x € 1.000*	2026	2027	2028	2029	2030
1	Vervanging laptops/iPads gemeenteraad	pm		64		
5	Budget begraven	311		130		
5	Regio Stedenfonds	957	909			
5	Herinrichting openbare ruimte Tamboerpassage			1.013		
5	Toiletvoorziening Stadscentrum	130				
5	Uitvoeringsprogramma Stadscentrum en Stationsgebied	240	3.932	962	962	
5	Uitbreidingslocatie Hoogeveen-Zuid	450				
5	Locatie Bibliotheek	860				
5	Woningbouw Noordscheschut	50				
5	Woningbouw Nieuweroord	50				
5	Starterslening, Toekomstbestendig wonen lening en Verzilverlening	1.700	1.800			
7	Renoveren bestaande buitensportvelden			600		
7	Kleedkamer accommodaties buitensport	1.102	698			
7	Bentinckspark hockey - korfbal	2.102	994			
7	Trainingsveld Tiendeveen	200				
7	Nieuw zwembad	1.136	1.336	pm	pm	
7	Openbare ruimte Bentinckspark Noord		1.106	1.107	1.171	
7	Aankoop grond FC Hollandscheveld	2.975				
7	Gebiedsontwikkeling TVM Stationsgebied	236				
8	Vervanging parkeerautomaten	100				
8	Budget speelvoorziening	252	239	321	244	301
8	Speel- en sportvoorzieningen Zuiderpark	127				
8	Reconstructies openbaar groen	220	177	177	177	177
8	Asfaltprogramma wegen	102				
8	Reconstructie Riegshoogtendijk	2.195				
8	Asfaltprogramma fietspaden	323	pm	pm	pm	pm
8	Wegen en fietspaden	1.791	635			

Progr.	Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	2026	2027	2028	2029	2030
8	Verkeersregelinstallaties Weg om de Oost	300				
8	Vervanging beschoeiingen	359	236	236	236	236
8	Zuiderparkbrug	86				
8	Damwand Industriehaven NZ	1.743				
8	Schooldijkjebrug	80				
8	Kalmoesbrug	215				
8	Oeverzeggerbrug	250				
8	Verv.diverse civiele kunstwerken en technische installaties		571	372	536	1.633
8	Herinrichting Stuifzandseweg	50	865			
8	Oversteek Jan Knegtweg - Coevorderstraatweg	130				
8	Verkeersveiligheidsmaatregelen (5 projecten)		pm	pm		
9	Onderwijshuisvesting	1.633	10.100	4.152	2.500	2.500
9	Gym voorziening nieuwbouw RSG Wolfsbos				1.750	3.250
9	Gym voorziening Renn4		1.800	1.800		
9	Tamboer	877				
10	Realiseren en inrichting (bergings-)gebieden waterstructuur		275			
10	Uitvoering klimaatadaptatie	100				
10	Aanvalsplan vergroening, biodiversiteit	142	104	104		
10	Budget riolering	4.408	2.161	2.161	2.161	2.161
	Totaal	**26.245**	**29.675**	**13.199**	**9.737**	**10.258**

De investeringen worden verder toegelicht in het betreffende programma.

Investeringsplafond
We hanteren een investeringsplafond van € 6,8 miljoen als signaleringswaarde. Het investeringsplafond biedt inzicht in de omvang van de investeringen die een beroep doen op de algemene financieringsruimte van de gemeente. Bij de berekening worden bijdragen van derden buiten beschouwing gelaten. Ook wordt gecorrigeerd voor doorgeschoven investeringen uit voorgaande jaren, investeringen in riolering die worden bekostigd uit de rioolheffing en de verstrekte starters-, toekomstbestendig wonen- en duurzaamheidsleningen.

De relevantie van deze indicator neemt echter af, omdat bij de afweging van investeringen steeds meer wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid, de financiële haalbaarheid en de ontwikkeling van financiële kengetallen, zoals de netto schuldquote, solvabiliteit en het begrotingssaldo.

Berekening investeringsplafond:

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal bruto investeringen	26.245	29.675	13.199	9.737	10.258
Af: doorschuif investeringen voorgaande jaren	4.826	12.766	2.665	0	0
Af: bijdragen van derden	1.032	859	0	0	0
Af: rioleringsinvesteringen	4.408	2.161	2.161	2.161	2.161
Af: verstrekken leningen	1.700	1.800	0	0	0
Netto-investeringen voor investeringsplafond	**14.279**	**12.089**	**8.373**	**7.576**	**8.097**
Investeringsplafond	6.800	6.800	6.800	6.800	6.800
Afwijking t.o.v. investeringsplafond (- is overschrijding)	**-7.479**	**-5.289**	**-1.573**	**-776**	**-1.297**

Uit bovenstaande berekening blijkt dat de netto-investeringen in alle jaren boven het investeringsplafond uitkomen. Het investeringsplafond fungeert daarmee vooral als signaleringswaarde en niet als een harde norm.

Reservepositie

In onderstaand overzicht is het verloop van de algemene reserve weergegeven.

Algemene reserve *(Bedragen x € 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand op 1-1	**91.289**	**90.559**	**90.559**	**90.559**	**90.559**
Onttrekkingen	-3.646	0	0	0	0
Stortingen	2.916	0	0	0	0
Stand op 31-12	**90.559**	**90.559**	**90.559**	**90.559**	**90.559**

Bij deze standen is geen rekening gehouden met de resultaten van deze programma-begroting.
In bijlage A wordt de algemene reserve en overige bestemmingsreserves en het verloop daarvan verder toegelicht.

Stand van zaken financiële kengetallen

In de kaderbrief 2027-2030 hebben we de volgende signaleringswaarden vastgesteld voor onze financiële kengetallen.

1. Nettoschuldquote: maximaal 90%
2. Solvabiliteit: minimaal 35%
3. Weerstandsvermogen: minimaal 2,0 (uitstekend)
4. Structurele exploitatieruimte: minimaal 0
5. Grondexploitatie: maximaal 20%
6. Belastingcapaciteit: geen signaleringswaarde
7. Investeringsplafond: maximaal € 6,8 miljoen per jaar

We hebben de kaders verder uitgewerkt en toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Voor deze begroting komen we op onderstaande financiële kengetallen uit:

Financiële kengetallen	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Netto schuldquote	**27%**	**30%**	**31%**	**30%**
Solvabiliteit	**32,5%**	**34,8%**	**36,4%**	**37,7%**
Weerstandsvermogen	**2,78**	**2,78**	**2,78**	**2,78**
Structurele exploitatieruimte	**1,50%**	**-3,48%**	**-1,05%**	**0,17%**
Grondexploitatie	**3,07%**	**2,44%**	**2,44%**	**0,51%**
Netto investeringen voor investeringsplafond (x € 1 miljoen)	**12,1**	**8,4**	**7,6**	**8,1**

Conclusie

De komende jaren staan in het teken van de uitvoering van de ambities die samen met de raad zijn geformuleerd. Na een periode waarin de nadruk lag op het op orde brengen van de financiële positie, het maken van plannen en het formuleren van ambities, verschuift de aandacht steeds meer naar realisatie. Dat vraagt om investeringen in onze gemeente en daarmee ook om een grotere inzet van financiële middelen.

Als gevolg hiervan zullen de investeringen en de schuldenpositie de komende jaren toenemen en komt de beschikbare structurele begrotingsruimte nadrukkelijker onder druk te staan. Dit past bij de opgaven waar wij als gemeente voor staan en bij de keuze om te investeren in de toekomst van Hoogeveen.

Tegelijkertijd laat deze begroting zien dat wij deze opgaven met vertrouwen tegemoet kunnen zien. De ambities uit het coalitieakkoord kunnen in een sluitende programmabegroting voor 2027 worden opgepakt. Hoewel voor 2028 een flink tekort wordt voorzien, zien wij op dit moment geen aanleiding om vooruitlopend daarop aanvullende maatregelen te treffen. De meerjarenraming laat zien dat het begrotingsbeeld zich in de latere jaren herstelt.
Daarbij beschikken wij over een solide financiële basis. Onze algemene reserve biedt voldoende ruimte om risico's op te vangen en weloverwogen keuzes te maken. Daarmee kunnen wij de komende jaren met vertrouwen werken aan de uitvoering van onze ambities, terwijl wij tegelijkertijd de financiële gezondheid van de gemeente bewaken.

Kerngegevens

Hieronder geven wij op hoofdlijnen inzicht in de te verwachte inkomsten en uitgaven van de gemeente in 2027.

Gemeente in cijfers

- Totale inkomsten: € 270,2 miljoen
- Totale uitgaven: € 268,4 miljoen
- Inkomsten per inwoner: € 4.760
- Uitgaven per inwoner: € 4.727

Van iedere € 100 die de gemeente ontvangt, is ongeveer € 76 afkomstig van het Rijk. De overige inkomsten bestaan uit lokale heffingen, leges, opbrengsten uit gemeentelijke eigendommen en overige inkomsten.

Waar komt ons geld vandaan?

Inkomsten	Bedrag 2027
Het Rijk	€ 206,6 miljoen
Onroerendezaakbelasting (OZB), waarvan € 2,8 miljoen uit de reserve OZB	€ 18,2 miljoen
Afvalstoffenheffing	€ 6,8 miljoen
Rioolheffing	€ 5,6 miljoen
Graf- en begraafrechten	€ 1,2 miljoen
Parkeeropbrengsten	€ 3,1 miljoen
Omgevingsvergunning	€ 1,1 miljoen
Overige leges (zoals paspoorten, rijbewijzen)	€ 1,3 miljoen
Marktgelden	€ 60.000
Precariobelasting	€ 98.000
Toeristen- en forensenbelasting	€ 259.000
Overig: (denk aan huuropbrengsten, grondverkopen, rente)	€ 25,9 miljoen
Totaal inkomsten	**€ 270,2 miljoen**

Waar geven we ons geld aan uit?

Uitgaven	Bedrag 2027
Sociaal domein	€ 131,9 miljoen
Groenonderhoud	€ 7,6 miljoen
Schoolgebouwen	€ 5,9 miljoen
Wegenaanleg en onderhoud	€ 10,9 miljoen
Kunst, cultuur, recreatie, toerisme en evenementen	€ 3,5 miljoen
Riolering, afval en milieu	€ 15,0 miljoen
Onderwijs	€ 3,5 miljoen
Veiligheid en bestuur	€ 11,0 miljoen
Sport	€ 6,5 miljoen
Uitvoeringskosten (overige taken en vaste lasten)	€ 32,1 miljoen
Overig	€ 37,6 miljoen
Totaal uitgaven	**€ 268,4 miljoen**

Wat betaalt een inwoner gemiddeld aan de gemeente?

De tarieven voor 2027 worden nog door de raad vastgesteld. Onderstaand overzicht laat zien wat een eigenaar van een gemiddelde woning in 2026 aan gemeentelijke heffingen betaalde.

Heffing	Bedrag 2026
Onroerendezaakbelasting (OZB)	€ 393
Afvalstoffenheffing	€ 264
Rioolheffing	€ 169
Totaal gemeentelijke heffingen	**€ 826**

In 2026 is gemiddeld € 80 korting op de OZB verleend

Met een begrotingsomvang van ruim € 268 miljoen werkt de gemeente dagelijks aan voorzieningen en diensten voor haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Samenstelling raad en college

Gemeenteraad

Fracties	Leden
Gemeentebelangen (GB)	8
VVD	5
CDA	4
PRO Hoogeveen	4
FVD	3
ChristenUnie (CU)	2
Echt Hoogeveen	2
SGP	1
SP	1
D66	1

Griffier: Cindy Elken-van Mierlo

College

Burgemeester Martijn Breukelman

- Openbare orde & veiligheid
- Evenementenvergunningen
- Algemene coördinatie & bestuurszaken
- Communicatie & voorlichting
- Coördinatie regionale samenwerking & lobby
- Internationale contacten
- Toezicht & handhaving
- Vluchtelingenopvang

Wethouder Derk Reneman

- Financiën
- Personeel & organisatie, bedrijfsvoering en ICT
- Deelnemingen & verbonden partijen
- Grondzaken & vastgoed
- Dienstverlening & subsidiebeleid
- Gebiedswethouder Stuifzand, Tiendeveen, Schoonvelde Oost en West, Trasselt, Kinholt, Steenbergerweide, Krakeel

Wethouder Jeroen Westendorp

- Duurzaamheid, energietransitie, milieu en afval
- Bestaanszekerheid (schulphulpverlening, armoedebestrijding en inkomen)
- Jeugd
- Recreatie & toerisme
- Gebiedsgericht werken & kernenbeleid
- Gebiedswethouder Noordscheschut, Fluitenberg, Alteveer, Hoogeveen-Zuid en West-Kattouw

Wethouder Aron Sieders

- Economie: detailhandel & dienstverlening, binnenstad & centrumontwikkeling
- Regio Emmen
- Dutch TechZone
- Marketing
- Wonen & volkshuisvesting
- Ruimtelijke ordening en vergunningverlening
- Regio Zwolle (RO)

- Gebiedswethouder Pesse, Elim, Wolfsbos, Schutlanden Oost, centrum van Hoogeveen en stationsgebied

Wethouder Ronald Klok
- Sport en evenementen
- Economie: industrie, bedrijventerreinen & regio
- Arbeidszaken (Participatiewet)
- Verkeer en vervoer
- Beheer openbare ruimte
- Regio Zwolle
- Gebiedswethouder Nieuweroord, Hollandscheveld, Oranjebuurt, Erflanden en Nijstad

Wethouder Mark Tuit
- Onderwijs - leren & ontwikkeling
- Cultuur
- Zorg inclusief Wmo en woonzorg
- Natuur, water, landbouw, klimaat & landschap
- Gebiedswethouder Nieuw Moscou, Nieuwlande, Verzetsbuurt, Hoogeveen Noord, Venesluis en Zeeheldenbuurt

Algemeen directeur/gemeentesecretaris: Mike Hacking

Programma's

01 Veiligheid en Bestuur

Verantwoordelijk bestuurder: Martijn Breukelman

Maatschappelijk effect

We zijn een gemeente waar inwoners zich vrij en veilig moeten voelen: thuis, op straat én online. We hebben de afgelopen periode stevig ingezet op veiligheid en dat zetten we voort. Veiligheid is geen bijzaak, het is een basisvoorwaarde voor de leefbaarheid in onze gemeente. Daarom hebben zorgen van inwoners over veiligheid op straat, veilige dorpen en wijken en het voorkomen en aanpakken van woonoverlast prioriteit. Onze inzet blijft gericht op het voorkomen van problemen en het vroegtijdig signaleren en oplossen van onveilige situaties. Daarbij werken we vanuit de overtuiging dat veiligheid, zorg en leefbaarheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Daarnaast gaat dit programma over de huisvesting van nieuwkomers en de wijze waarop we willen besturen: verbeteren door te verbinden en zorg dragen voor betrouwbare verkiezingen en verkiezingsuitslagen.

Trends en ontwikkelingen

Veiligheid

Integraal Veiligheidsplan (IVP)
We gaan een nieuw *Integraal Veiligheidsplan* (IVP) opstellen voor de periode 2027-2031. In het IVP komen de doelen te staan op het gebied van veiligheid. De uitkomsten van de *Veiligheidsmonitor* gebruiken we als input voor het plan. Ook gaan we inzetten op meer integraal samenwerken en duurzame oplossingen. Dat vraagt om een goede afstemming tussen de verschillende gemeentelijke domeinen op zowel sociaal als fysiek gebied. Ook is een goede samenwerking met interne en externe partners noodzakelijk om onze doelen te realiseren.

Ondermijning
Ondermijnende criminaliteit maakt gebruik van legale structuren, zoals bedrijven, vastgoed, vergunningen en zorgvoorzieningen. Daarom zetten we verder in op de aanpak van ondermijning. We ontwikkelen de aanpak van afzonderlijke activiteiten naar een meer planmatige en data-gestuurde werkwijze. Binnen de *Drentse Aanpak Ondermijning* zetten we in op zorgfraude, jonge aanwas en vastgoed. We hebben aanvullend ondermijning in het buitengebied als speerpunt benoemd. In 2027 gaan we hier projectmatig op inzetten.

Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob)
Het aantal en de complexiteit van Bibob-onderzoeken nemen toe, onder meer door de gekozen lijn voor exploitatievergunningen en de voorgenomen verbreding naar andere toepassingsgebieden. Dit vraagt om actueel beleid, eenduidige werkprocessen, vakbekwame medewerkers en voldoende specialistische onderzoekscapaciteit. We voeren de specialistische Bibob-taken in eigen regie uit.

Wet veilige jaarwisseling
De *Wet veilige jaarwisseling*, met daarin het landelijk verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk, is gericht op het beter beschermen van de openbare orde en veiligheid, de volksgezondheid en het milieu tijdens de jaarwisseling. De belangrijkste doelstellingen van deze wet zijn het terugdringen van lichamelijk letsel, de bescherming

van hulpverleners, het beperken van schade en overlast en milieureductie. De wet voorziet in een ontheffingsmogelijkheid die stichtingen en verenigingen, in het kader van saamhorigheid, de mogelijkheid biedt alsnog consumentenvuurwerk van categorie F2 af te steken. De uitvoering hiervan vraagt om een integrale samenwerking en afstemming tussen interne en externe partners om aanvragen te beoordelen.

Woonoverlast
In 2026 is, samen met onze ketenpartners, een duidelijke werkwijze en een gezamenlijk proces ontwikkeld voor de aanpak van woonoverlast. In het komende jaar evalueren we deze aanpak en scherpen we deze waar nodig verder aan. Zo werken we toe naar een effectieve en uniforme werkwijze die door alle betrokken ketenpartners wordt gedragen en toegepast. We hebben bewust een jaar uitgetrokken om de nieuwe werkwijze in de praktijk te implementeren, ervaringen op te doen en verbeteringen door te voeren. Zodra de aanpak goed functioneert en breed is geborgd, zetten we ook in op heldere communicatie richting inwoners. Zo zorgen we voor een transparante, daadkrachtige en gezamenlijke aanpak van woonoverlast.

Radicalisering
De aanpak van radicalisering vraagt om voortdurende alertheid, samenwerking en deskundigheid. Daarom investeren we het komende jaar verder in een stevige lokale aanpak. De aandachtsfunctionaris wordt hiervoor bijgeschoold en er wordt een duidelijke interne meldroute ingericht, zodat medewerkers weten waar signalen van mogelijke radicalisering veilig en zorgvuldig kunnen worden gemeld. Daarnaast zorgen we ervoor dat nieuwe ontwikkelingen, signalen en trends op het gebied van radicalisering actief worden gedeeld, zowel in de gemeentelijke organisatie als met onze externe partners. Zo versterken we de gezamenlijke informatiepositie en kunnen we tijdig en effectief handelen.

Ook sluiten we aan bij landelijke ontwikkelingen. De implementatie van de *Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten* (Wet PARTA) wordt op provinciaal niveau verder vormgegeven, waarbij wij actief bijdragen aan een zorgvuldige en effectieve uitvoering binnen onze lokale aanpak.

Jeugdproblematiek
De aanpak van jeugdproblematiek is een gezamenlijke opgave. Dat doen we samen met onze ketenpartners, ouders en jongeren zelf. Dat doen we vanuit de verbindende aanpak; we praten niet over elkaar, we praten met elkaar. Door vindplaatsgericht te werken en overlastlocaties in kaart te brengen, kunnen interventies gerichter worden ingezet.

Verkeersveiligheid
Het gebruik van fatbikes en scooters, met name onder jongeren, neemt toe. In de meeste gevallen gaat dit goed. Desondanks ontvangen politie en gemeente ook meer signalen over snelheidsovertredingen, hinderlijk rijgedrag en overlast. Vooral in winkelgebieden, verblijfsgebieden en op drukke fiets- en wandelroutes kan dit leiden tot onveilige situaties en gevoelens van onveiligheid. Bij opgevoerde fatbikes en scooters is de snelheid bovendien niet altijd goed in te schatten door andere verkeersdeelnemers.

Deze problematiek raakt zowel de verkeersveiligheid als de openbare orde en leefbaarheid. Daarom werken we samen met politie en andere partners aan een combinatie van preventie, verkeerseducatie, communicatie, toezicht en handhaving. Waar nodig wordt ook gekeken naar de inrichting van de openbare ruimte en verkeerskundige maatregelen. Steeds meer gemeenten nemen hiervoor regels op in de APV, zodat bij overlast handhavend kan worden opgetreden. De aanpak wordt afgestemd op de bredere gebiedsgerichte aanpak van verkeersveiligheid binnen programma *Verkeer en Beheer*.

Invoering nieuwe boa-bestel
Het nieuwe boa-bestel is het vernieuwde landelijke stelsel voor buitengewoon opsporingsambtenaren. De veranderingen gaan stapsgewijs in om het nieuwe stelsel volledig ingevoerd en operationeel te hebben in 2028. Het brengt zes versnipperde domeinen terug naar twee hoofddomeinen, geeft elke boa een vaste basisuitrusting (portofoon en handboeien) en legt meer verantwoordelijkheid bij werkgevers voor training en nazorg.

Meer/flexibelere inzet boa's
Er komen steeds meer taken bij de boa's te liggen. Daarnaast wordt ook meer flexibiliteit verwacht. We onderzoeken de nodige capaciteitsinzet om alle taken te kunnen voldoen.

Digitale veiligheid
De samenleving digitaliseert in hoog tempo. Dat brengt veel kansen én risico's met zich mee. De komende jaren zetten we actief in op het vergroten van de digitale weerbaarheid van verschillende groepen in onze gemeente: jongeren, ouderen, ondernemers en mensen die moeite hebben met lezen, schrijven of digitale vaardigheden. Juist zij lopen extra risico's en hebben vaak minder toegang tot begrijpelijke informatie. Daarbij kunnen we samenwerken met partners zoals bibliotheken, scholen en welzijnsorganisaties om digitale geletterdheid en bewustzijn te vergroten. Ook binnen onze eigen organisatie willen we investeren in bewustwording en kennis over digitale veiligheid. In de begroting hebben we middelen voor deze intensivering.

Crisisbeheersing
Het *regionale Crisisplan 2026–2029* is vastgesteld. Dit plan beschrijft de noodzakelijke 'crisisgerelateerde' uitvoerende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden die tijdens een ramp of (inter)regionale crisis aan de orde zijn. Daarnaast wordt in regionaal verband gewerkt aan de professionalisering van Bevolkingszorg, onder andere door de implementatie van het Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg.

Weerbare samenleving en organisatie
De wereld om ons heen verandert snel. Denk aan internationale spanningen, langdurige stroomuitval, extreem weer of andere crisissituaties. Ook in de gemeente Hoogeveen hebben deze ontwikkelingen invloed op inwoners, organisaties en bedrijven. Dat vraagt om extra aandacht voor maatschappelijke weerbaarheid: we bouwen aan een samenleving die beter voorbereid is op crises en sneller herstelt. Daarom werken we samen met de veiligheidsregio, maatschappelijke partners en inwoners aan een weerbare samenleving.

De gemeente blijft haar belangrijkste taken uitvoeren en de crisisorganisatie is hierop toegerust, ook wanneer internet- en telefoonverbindingen uitvallen. Inwoners weten in hun eigen dorp of wijk waar ze terechtkunnen voor hulp en informatie. Ook weten inwoners wat er nodig is om zelfredzaam en vooral samen-redzaam te zijn. Extra aandacht is er voor inwoners in een kwetsbare positie.
Nieuwbouw brandweerkazerne in samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

De huidige brandweerkazerne wordt vervangen door de nieuwbouw van een brandweerkazerne op de locatie Griendtsveenweg Noord. Door Unie architecten is een ontwerp gemaakt voor de brandweerkazerne. De aanvraag omgevingsvergunning is nagenoeg gereed en de aanbesteding voor de aannemer wordt voorbereid. Het project wordt enigszins vertraagd door de aanvraag natuurvergunning. Hierdoor kunnen we hoogstwaarschijnlijk pas begin 2027 starten met de bodemsanering en het bouwrijp maken van de kavel. We onderzoeken nog of we dit proces kunnen versnellen. Daarnaast is gewerkt aan een overeenkomst tussen de VRD en de gemeente voor de overdracht van het bouwheerschap en eigenaarschap van de kazerne.

Bestuur

Betrouwbare persoonsinformatie
Identiteitsmanagement en betrouwbare persoonsinformatie zijn van groot belang voor de dienstverlening. Zeker in een tijd dat het functioneren van de overheid in toenemende mate wordt bepaald door digitalisering. Een betrouwbare basisregistratie persoonsgegevens (BRP) is van groot belang. We zien de afgelopen jaren een toename van adresfraude waardoor meer adresonderzoeken nodig zijn. Daardoor is er ook sprake van meer briefadressen. Het is van belang medewerkers op te blijven leiden om de kwaliteit van onze werkzaamheden te borgen. Door alert te zijn op adresfraude en ID-fraude kunnen we, in samenwerking met andere teams en organisaties buiten de gemeente, fraude aanpakken of voorkomen door signalen vroegtijdig te delen. Hierin moeten gemeenten balanceren tussen efficiëntie en maatwerk, met oog voor privacy, wetgeving en een toegankelijke dienstverlening.

Verkiezingen
Verkiezingen zijn het kernproces van de democratische rechtsstaat. De kwaliteit van het verkiezingsproces is de basis voor het vertrouwen dat veel Nederlanders hebben in de verkiezingsuitslag. Daarom mag geen enkele twijfel ontstaan over hoe goed en betrouwbaar het verkiezingsproces is ingericht. In Nederland is er veel vertrouwen in vrije en eerlijke verkiezingen. Om dit vertrouwen hoog te houden is het van belang dat iedereen die mag stemmen en die dat wil ook zoveel mogelijk zelf kan stemmen. Ook is het belangrijk dat iedereen die dat wil kan controleren hoe de verkiezingsuitslag tot stand komt en of het verkiezingsproces wordt uitgevoerd zoals de wet het voorschrijft. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft samen met de Kiesraad, de VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken een verkiezingsagenda opgesteld met voorstellen voor verbetering en vernieuwing van het verkiezingsproces. De verbetering vindt plaats langs drie hoofdthema's: robuustheid, toegankelijkheid en uitvoerbaarheid. Bij de uitwerking en totstandkoming van deze voorstellen zal steeds opnieuw bezien worden of (voldoende) financiering beschikbaar is, waarbij indien nodig over de financiering besloten moet worden door het kabinet.

Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen
Op 17 maart 2027 staan de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen gepland. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de organisatie hiervan. Om de opkomst te bevorderen zetten we een online-communicatiecampagne in om kiesgerechtigde inwoners te stimuleren om te gaan stemmen.

Pensioenen van politieke ambtsdragers (APPA)
De *Wet overdracht pensioenen politieke ambtsdragers* (APPA-pensioen) is op 21 juli 2026 openbaar gemaakt. Op basis van het wetsvoorstel worden de pensioenen van politieke ambtsdragers per 1 januari 2028 overgedragen aan pensioenfonds ABP. Hiermee komt een einde aan de huidige wijze waarop de pensioenen van onder andere politieke ambtsdragers worden uitgevoerd. Eind 2024 is het totale bedrag dat aan ABP moet worden overgedragen vastgesteld. Om deze toekomstige overdracht te kunnen bekostigen, is bij de jaarrekening 2025 een aanvullende dotatie gedaan aan de bestaande voorziening APPA. Volgens het wetsvoorstel worden bij de overdracht dezelfde compensatieregels toegepast als die momenteel door ABP worden gehanteerd. Dit betekent dat politieke ambtsdragers die op 31 december 2027 tussen de 40 en 68 jaar oud zijn, in aanmerking komen voor compensatie. Daarbij geldt als voorwaarde dat zij op die datum nog officieel als politieke ambtsdrager in functie zijn. Naar verwachting komt de financiering van deze compensatie voor rekening van de gemeente en zal deze eind 2027 moeten worden betaald.

Aanbesteding Raadsinformatiesysteem (RIS)
Het contract van het huidige RIS loopt af op 1 september 2027. In 2026 is om die reden gestart met een aanbestedingsprocedure. Wat hiervan de financiële gevolgen zijn, is nog

niet in te schatten. Volgens de aanbestedingsplanning kunnen we bij GemRap I-2027 aangeven wat de te verwachten kosten zijn.

Vervanging techniek raadzaal
De techniek in de raadzaal dateert uit 2018 en is inmiddels afgeschreven. De techniek functioneert regelmatig niet naar behoren. De totale techniek van de SWO moet opnieuw worden aanbesteed. De verwachting is dat dit in 2027 zal gebeuren. De techniek in de raadzaal en commissiekamer 1 maakt hier deel van uit.

Kinderburgemeester, kinderraad en/of jongerenraad
Op 19 februari 2026 heeft de gemeenteraad twee moties aangenomen. Daarin wordt een onderzoek aangekondigd naar de mogelijkheden om een kinderburgemeester, kinderraad en/of een jongerenraad aan te stellen. Dit onderzoek loopt en de uitkomsten hiervan, inclusief kosten en benodigde capaciteit, zullen eind 2026 aan de raad worden voorgelegd. Afhankelijk van de keuzes die de gemeenteraad maakt, zijn hier kosten aan verbonden. Deze kosten zullen worden verwerkt in de GemRap 2027.

Regionale samenwerking

Samen bereik je meer
De opgaven waar we als gemeente voor staan, worden steeds groter en complexer. Vragen op het gebied van economie, bereikbaarheid, gezondheid en wonen houden niet op bij de gemeentegrenzen en kunnen we niet meer alleen oplossen. Daarom werken we regionaal samen aan deze opgaven. Regionaal samenwerken zorgt voor extra capaciteit. Door kennis, kracht en middelen te bundelen, kunnen we beter inspelen op ontwikkelingen die onze inwoners direct raken en vergroten we onze mogelijkheden om samen toekomstbestendige oplossingen te realiseren.

Versterken positie in de regio
De gemeente Hoogeveen staat stevig in diverse regio's en dat bouwen we uit. We werken actief samen binnen onder andere Regio Zwolle, Dutch TechZone en in twee regiodeals. Binnen de Regio Emmen werken we vanuit het Nationaal Programma Vitale Regio's samen aan een toekomstige en aantrekkelijke regio. Door de regionale samenwerking versterken we ook onze positie richting het Rijk. Regionale samenwerking levert onze gemeente veel op. Het is van grote waarde voor de economie, mobiliteit, woningbouw en het versterken van de brede welvaart van onze inwoners. Samen met onze partners werken we aan sterke regio's waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven. We willen onze positie in de regio verder versterken en zijn bereid hierin een leidende rol te pakken. Daarbij bouwen we voort op onze eigen kracht en kwaliteiten; onze strategische ligging aan de A28 en A37 en het spoor, de kracht van onze ondernemers, de sterke gemeenschappen in onze gemeente en de mentaliteit van samen de schouders eronder zetten.

Regio Zwolle
De meerjarenagenda ‘Regio Zwolle stapt door’ loopt tot 2028. Bij uitvoering van deze agenda speelt de NOVEX-status van de Regio Zwolle een belangrijke rol. Als regio zijn we hierdoor rechtstreeks in gesprek met het Rijk over de noodzakelijke investeringen in onze regio. In 2027 wordt de meerjarige agenda geactualiseerd.

Regio Zuidwest Drenthe
De Regio Zuidwest Drenthe is een regio binnen Drenthe én een deelgebied in de Regio Zwolle. Samen met de Zuidwest Drentse gemeenten wordt uitvoering gegeven aan de projecten die we mede dankzij de bijdrage uit de regiodeal Zwolle kunnen draaien. Dit geldt onder andere voor de projecten ‘Zuiderpark’, ‘Groen-blauwe werkomgeving (Hart op de Wieken)’ en ‘Raadhuisplein’. Om als Zuidwest Drenthe onze positie in de provincie Drenthe en de Regio Zwolle verder te versterken onderzoeken we of we tot een gezamenlijke agenda kunnen komen.

Regio Emmen
De Regio Emmen is een van de elf regio's in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's. Samen met de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen, de provincie Drenthe en het Rijk wordt gewerkt aan een plan van de Regio Emmen, een toekomstvisie voor de regio. Na vaststelling van dit plan door Rijk en regio eind 2026, wordt een uitvoeringsagenda gemaakt. Om de samenwerking beter te organiseren en het plan tot uitvoering te brengen, wordt een regiobureau ingericht en zal er jaarlijks een deelnemersbijdrage verschuldigd zijn. De beschikbare middelen uit de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe zijn toegekend aan een groot aantal projecten passend binnen de doelstellingen van de deal. Voorbeelden hiervan zijn de projecten 'Basisvaardigheden op de werkvloer' en 'Ik lees ik doe mee'. De deal en de projecten lopen tot eind 2029.

Dutch TechZone (DTZ)
DTZ is het samenwerkingsverband tussen onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en overheden gericht op het versterken van de economische structuur van de regio met een specifieke focus op de maakindustrie. In 2026 is de samenwerking opnieuw verlengd en uitgebreid met de provincie Overijssel. Daarnaast is er een nieuwe strategische koers opgesteld. De strategische koers van Dutch TechZone 2026-2029 richt zich op het versterken van de regionale maakindustrie door te investeren in ondernemerschap, innovatie, kennisontwikkeling en een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Daarnaast zet de samenwerking in op het versterken van het ondernemersecosysteem, het vergroten van de arbeidsproductiviteit en het benutten van maatschappelijke transities, zoals digitalisering, AI en circulariteit, als economische kansen.

Lobby
De lobbyagenda van 2021 voor de gemeente Hoogeveen is gedeeltelijk gerealiseerd, gedeeltelijk in blijvende uitvoering en gedeeltelijk gedateerd, onder andere omdat niet iedere ambitie langer politiek te realiseren blijkt, op provinciaal, dan wel op landelijk niveau. Bovendien volgt uit het coalitieakkoord van Hoogeveen dat zij ook nieuwe of vernieuwde ambities voor ogen heeft, ten aanzien waarvan voor meerdere doelstellingen 'beslissers van buitenaf' nodig zijn. Ditzelfde geldt voor ambities op regionaal en provinciaal niveau. Daarom is er behoefte aan een nieuwe lobbyagenda voor de gemeente Hoogeveen, met daarin vier nieuwe of vernieuwde lobbyopgaven om voor de gemeente Hoogeveen aan te gaan werken.

Huisvesting nieuwkomers

Opvang Oekraïense ontheemden
Gemeente Hoogeveen is verantwoordelijk voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Dit is vastgelegd in de Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne (RTB). Deze richtlijn geeft recht op opvang en medische zorg, en loopt tot en met 4 maart 2028. Per 1 januari 2027 treedt de Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting gemeenten in werking. Onder deze regeling worden gemeenten bekostigd op basis van de werkelijke kosten voor opvang en een vaste vergoeding voor uitvoeringskosten. De financiële gevolgen van deze regeling hebben we niet financieel verwerkt in de begroting 2027. Oekraïners in de opvang die werk hebben, betalen de wettelijk verplichte eigen bijdrage. Dit is bedoeld om bij te dragen aan de kosten van de overheid voor opvang. De gemeente int de eigen bijdrage en draagt deze volledig af aan het Rijk.

AZC
Het AZC maakt onderdeel uit van onze gemeente. Hiermee leveren we ruim voldoende bijdrage aan de landelijke opvang. We behouden de regie op de doelgroep die in Hoogeveen wordt opgevangen. We blijven aandacht houden voor veiligheid, leefbaarheid en draagvlak in de omgeving. We zoeken naar passende oplossingen wanneer inwoners gevoelens van onveiligheid ervaren.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Alcohol	
Wat willen we bereiken in 2027?	De geldende regelgeving toepassen van alcoholgebruik bij minderjarigen bij evenementen en in de horeca.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. In het evenementenoverleg het gesprek aan gaan met organisatoren over het schenken van alcohol en hun verantwoordelijkheid hierin. 2. Controle op de alcoholverstrekking (onder andere aan minderjarigen) bij evenementen continueren. 3. De controle op alcoholverstrekking aan minderjarigen in de horeca, sportkantines en supermarkten continueren.
Wat gaan we meten en hoe?	We meten via de controles van onze handhavers, via externe projecten en we meten via de politiecijfers.
Risico's en randvoorwaarden	Risico op openbare ordeverstoringen indien we niks doen. Ook zijn we afhankelijk van de continuïteit in de inzet van onze veiligheidspartners.

2. Drugs	
Wat willen we bereiken in 2027?	De geldende regelgeving toepassen bij constatering van drugsgebruik, -productie en -handel.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Geactualiseerd beleid voor de toepassing van artikel 13b Opiumwet vaststellen en implementeren. 2. Signalen en meldingen van drugsproductie en drugshandel verzamelen, registreren, verrijken en beoordelen. 3. Bestuurlijke rapportages van de politie tijdig beoordelen en vertalen naar passende bestuurlijke maatregelen. 4. Bij overtredingen waarschuwingen, lasten onder bestuursdwang of andere passende maatregelen opleggen.
Wat gaan we meten en hoe?	We meten via de controles van onze handhavers, via de politiecijfers en het aantal anonieme meldingen via Meld Misdaad Anoniem.
Risico's en randvoorwaarden	Risico op openbare ordeverstoringen indien we niks doen. Ook zijn we afhankelijk van de continuïteit in de inzet van onze veiligheidspartners.

3. Ondermijning	
Wat willen we bereiken in 2027?	Crimineel misbruik van legale structuren eerder herkennen, gericht aanpakken en aantoonbaar opvolgen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We organiseren één herkenbare route voor het ontvangen, registreren, beoordelen en opvolgen van signalen. 2. Op basis van lokale risico's voeren we planmatige toezicht- en interventieacties uit, versterken we de gemeentelijke

	informatiepositie en investeren we in externe bewustwording en meldingsbereidheid. 3. De afdeling Ondermijning voert de regie. Regionale partners, Drentse aanpak ondermijning en DTH leveren waar nodig aanvullende expertise of uitvoeringskracht.
Wat gaan we meten en hoe?	We rapporteren per kwartaal over het aantal ontvangen en beoordeelde signalen, de doorlooptijd, geprioriteerde casussen, uitgevoerde interventies, toegewezen vervolgacties en de afronding daarvan. Daarnaast verantwoorden we de besteding van het uitvoeringsbudget per lokale prioriteit.
Risico's en randvoorwaarden	De uitvoering vraagt heldere prioriteiten, voldoende feitelijk inzetbare capaciteit, beschikbare vak-afdelingen en bestuurlijke steun voor gemaakte keuzes. De huidige personele bezetting sluit niet volledig aan op de begrote functies. Wanneer de bezetting niet wordt hersteld, moeten taken en ambities opnieuw worden geprioriteerd.

4. Bibob	
Wat willen we bereiken in 2027?	Voorkomen dat gemeentelijke besluiten, overeenkomsten, subsidies of vastgoed worden gebruikt om criminele activiteiten mogelijk te maken of crimineel verkregen vermogen te benutten.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We actualiseren het Bibob-beleid en richten een organisatie breed werkproces in. Vakafdelingen verzorgen de intake, volledigheidscontrole, reguliere beoordeling en besluitvorming. 2. Afdeling Ondermijning voert de specialistische Bibob-regie en het eigen onderzoek uit. We versterken de deskundigheid, dossierkwaliteit, veilige informatieverwerking en bewaking van doorlooptijden. 3. We verkennen in 2027 of en op welke wijze aanvullende onderzoekscapaciteit onder gemeentelijke regie kan bijdragen aan de verdere aanpak.
Wat gaan we meten en hoe?	We volgen per toepassingsgebied het aantal gestarte en afgeronde onderzoeken, de doorlooptijd, compleetheid van dossiers, inzet van externe capaciteit, adviesaanvragen bij het Landelijk Bureau Bibob en de uitkomstcategorieën. Bestuurlijke rapportage vindt uitsluitend op geaggregeerd niveau plaats.
Risico's en randvoorwaarden	De verbreding is alleen uitvoerbaar met actuele beleidsregels, voldoende specialistische capaciteit, goede gegevensbeveiliging en medewerking van vak afdelingen. De groei van het aantal eigen onderzoeken vergroot de druk op het team. Onzorgvuldige taakverdeling of toegang tot Bibob-informatie kan leiden tot juridische, privacy- en kwaliteitsrisico's.

5. Radicalisering	
Wat willen we bereiken in 2027?	Het kennisniveau op het gebied van radicalisering en extremisme op peil houden en hierin investeren.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Deskundigheidsbevordering aandachtsfunctionarissen en (eerstelijns)professionals. 2. Inrichten van een interne meldroute voor mogelijke signalen radicalisering. 3. Deelname aan de periodieke radicaliseringsoverleggen met gemeenten, OM en politie binnen Zuidwest Drenthe. 4. Continueren van persoonsgerichte aanpak CTER.
Wat gaan we meten en hoe?	Dit is een thema waar we doorlopend monitoren.
Risico's en randvoorwaarden	Risico op openbare ordeverstoringen indien we niks doen. Ook zijn we afhankelijk van de continuïteit in de inzet van onze veiligheidspartners.

6. Woonoverlast	
Wat willen we bereiken in 2027?	Bestendigen aanpak van woonoverlast.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Inwoners informeren wat je zelf kunt doen aan woonoverlast en waar je hulp kan vragen. 2. Evalueren van de procesaanpak woonoverlast. 3. Toepassen van bestuursdwang op basis van de Wet aanpak woonoverlast.

Wat gaan we meten en hoe?	Hoe vaak we de wet aanpak woonoverlast toepassen.
Risico's en randvoorwaarden	Risico op openbare ordeverstoringen indien we niks doen. Ook zijn we afhankelijk van de continuïteit in de inzet van onze veiligheidspartners.

7. Digitale weerbaarheid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Bewustzijn en weerbaarheid vergroten rondom cybercriminaliteit en digitale weerbaarheid.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Deskundigheidsbevordering interne medewerkers. 2. Aansluiten bij landelijke en regionale campagnes over cyberveiligheid. 3. Samenwerken op het gebied van preventie met partners zoals politie, RIEC, bibliotheek en de welzijnsorganisatie.
Wat gaan we meten en hoe?	Aantal preventieactiviteiten.
Risico's en randvoorwaarden	Belangrijke randvoorwaarden zijn een goede samenwerking met lokale en landelijke partners, actuele kennis binnen de organisatie en passende communicatie richting kwetsbare groepen.

8. Zorg en veiligheid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Effectieve verbinding van zorg en veiligheid lokaal en regionaal.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Toepassing van de wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (bevoegdheid burgemeester). 2. Deelnemen aan maatwerkoverleggen onder procesregie van het zorg- en veiligheidshuis. 3. Overlastgevend gedrag door verwarde personen voorkomen/beëindigen via persoonsgerichte aanpak. 4. Toepassen van het huisverbod. 5. Adviseren bij implementatie toekomstscenario kind & gezin, zie ook programma Blijven Meedoen en Talentontwikkeling.
Wat gaan we meten en hoe?	We maken gebruik van cijfers uit de politiesystemen.
Risico's en randvoorwaarden	Risico op openbare ordeverstoringen indien we niks doen. Ook zijn we afhankelijk van de continuïteit in de inzet van onze veiligheidspartners.

9. Lobby	
Wat willen we bereiken in 2027?	In het kalenderjaar 2027 willen we een nieuwe lobbyagenda ontwikkeld hebben, voor de vier gekozen lobbythema's een lobbydoelstelling hebben geformuleerd en de eerste stappen hebben gezet voor de realisatie van deze lobbydoelstellingen, bijvoorbeeld aan de hand van krachtenveld en stakeholdersanalyses.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Inzetten op de nieuwe lobbyagenda als belangrijkste uitgangspunt voor de realisatie van onze lobbydoelstellingen en het behalen van de tussentijdse stappen. 2. De nieuwe lobbyagenda als basis gebruiken voor wat er wanneer en op welke manier gebeurt en wordt gedaan. 3. Iedere keuze en handeling terugleiden naar en begrijpen in het licht van wat in de nieuwe lobbyagenda is afgesproken.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren de voortgang van de vier gekozen lobbydossiers door op regelmatig terugkerende basis stil te staan bij de vraag 'of het past om binnen de huidige, politieke bestuursperiode tot en met 2030 de lobbydoelstelling in kwestie te kunnen behalen'.
Risico's en randvoorwaarden	Hoogeveen heeft in haar coalitieakkoord expliciet uitgesproken een meer leidende rol op zich te willen nemen wat betreft lobby en regionale samenwerking. Het risico bestaat en is zelf meer dan aannemelijk dat de huidige 12 uren inzet 'Strategisch Lobby Advies' hiervoor niet toereikend zijn. De randvoorwaarde om een meer leidende rol te kunnen spelen rondom lobby en regionale samenwerking is daarom dat dit urenaantal naar 20, 24 of meer uren uitgebreid wordt. Ook is de randvoorwaarde dat de nieuwe lobbyagenda niet uit meer dan vier lobbyonderwerpen bestaat, om scherpte aan te brengen en focus te behouden.

10. Regionale samenwerking	
Wat willen we bereiken in 2027?	We willen onze positie in de regio's versterken en zijn bereid daar een meer leidende rol in te nemen.
Wat gaan we daarvoor doen in	1. We pakken onze rol binnen de regio's (pro)actief op.

2027?	2. Uitvoering en actualisatie Meerjarige agenda Regio Zwolle. 3. Uitvoeringsagenda Regio Emmen opstellen. 4. Uitvoeren projecten regiodeals.
Wat gaan we meten en hoe?	Door analyse van de jaarverslagen en jaarrekeningen van de regio's en de regiodeals, monitoren we of en hoe de regionale samenwerking bijdraagt aan de opgaven waar we als gemeente en regio voor staan.
Risico's en randvoorwaarden	In de regio opereren we als gemeente niet alleen. We werken samen met andere gemeenten, medeoverheden en andere partners zoals onderwijs en het bedrijfsleven. Daarmee dragen we gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de regio. Wat impliceert dat wat goed is voor de regio niet altijd direct in het belang van de in de individuele gemeente/partner is. Regionale samenwerking vergt commitment en het vermogen om in het belang van de regio te denken en te doen.

Wat mag dat kosten?

Product	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**	**Meerjarenbegroting**		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
010 Bestuur	5.289	4.195	4.154	4.131	4.153	4.163
020 Burgerzaken	183	104	169	0	141	273
110 Crisisbeheersing en Brandweer	3.631	4.110	4.480	4.366	4.366	4.366
120 Openbare Orde en Veiligheid	2.135	2.038	2.197	2.189	2.191	2.181
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	5.540	6.344	190	190	190	190
623 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Integraal	254	225	193	193	193	193
Lasten	**17.031**	**17.015**	**11.383**	**11.070**	**11.234**	**11.366**
010 Bestuur	-350	-185	-185	-185	-185	-185
110 Crisisbeheersing en Brandweer	-14	0	0	0	0	0
120 Openbare Orde en Veiligheid	-9	-3	-3	-3	-3	-3
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	-7.885	-7.527	0	0	0	0
623 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Integraal	-39	0	0	0	0	0
Baten	**-8.297**	**-7.715**	**-188**	**-188**	**-188**	**-188**
010 Bestuur	4.940	4.010	3.969	3.946	3.968	3.978
020 Burgerzaken	183	104	169	0	141	273
110 Crisisbeheersing en Brandweer	3.617	4.110	4.480	4.366	4.366	4.366
120 Openbare Orde en Veiligheid	2.125	2.034	2.194	2.186	2.187	2.178
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	-2.345	-1.183	190	190	190	190
623 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Integraal	215	225	193	193	193	193
Saldo	**8.735**	**9.299**	**11.195**	**10.881**	**11.046**	**11.177**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
010 Salarissen burgemeester en wethouders	1	30	30	30	30
010 Salarissen griffie	1	18	18	18	18
110 Bijdrage Veiligheids- Regio Drenthe	1	210	210	210	210
120 Dumping lachgascilinders	2	29	29	29	29
120 Dumping drugsafval (synthetisch)	2	25	25	25	25
120 Flexibel cameratoezicht	2	8	8	8	8

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Aanvullende mutaties					
010 Bestuur	1	20	-5	-5	5
020 Verkiezingen	1	43		-102	30
020 Verkiezingen Software, doorbelasting SWO	1	11	11	11	11
110 Bijdrage Veiligheids- Regio Drenthe	3	172	172	172	172
110 Bouw nieuwe brandweerkazerne	3	735			
110 Exploitatiebijdrage VRD	1		358	358	358
110 Programmabureau Regio Emmen	3	65	65	65	65
120 Financiering Uitstapprogramma's Prostituees	1	10	10	10	10
120 Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving	3	25			
610 Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe	1	70	70	70	70
Totaal lasten		**1.471**	**1.001**	**899**	**1.041**
Baten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
020 Index inkomsten 3,3%	1	-37	-37	-37	-37
Totaal baten		**-37**	**-37**	**-37**	**-37**
Saldo		**1.434**	**964**	**862**	**1.004**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

010 Salarissen burgemeester en wethouders
De lasten op dit onderdeel moeten voor de komende jaren worden verhoogd met € 30.000. Dit in verband met - te verwachten - toekomstige loon- en prijsontwikkelingen voor de komende jaren.

010 Salarissen griffie
De lasten op dit onderdeel moeten voor de komende jaren worden verhoogd met € 18.000. Dit in verband met - te verwachten - toekomstige loon- en prijsontwikkelingen voor de komende jaren.

110 Bijdrage Veiligheidsregio Drenthe
Op basis van de ontwerpbegroting 2026-2029 van de Veiligheidsregio Drenthe wordt de bijdrage aan de VRD het komende jaar met € 209.500 verhoogd. De jaarlijkse bijdrage 2027 voor de gemeente Hoogeveen komt hiermee op € 3.484.053. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van loon- en prijsontwikkelingen en het op peil brengen van de kapitaallasten als gevolg van noodzakelijke investeringen bij de VRD. Het is niet uitgesloten dat deze stijging in de loop van de komende jaren nog hoger gaat uitvallen.

120 Dumping lachgascilinders
De gemeente Hoogeveen wordt geconfronteerd met dumping van lachgascilinders op openbaar terrein. Sinds 1 januari 2023 is het verboden lachgascilinders te gebruiken. Voorheen was er een statiegeldregeling voor het inleveren van lachgascilinders. Deze is, met de komst van illegaliteit op lachgas, vervallen.

120 Dumping drugsafval (synthetisch)
In Hoogeveen worden wij geconfronteerd met dumpingen van drugsafval (synthetisch). Dit gaat soms gepaard met het saneren van de locatie waar de drugs is aangetroffen. Hiermee zijn aanzienlijke kosten gemoeid die niet zijn begroot.

120 Flexibel cameratoezicht (openbare ruimte)
Bij verstoringen van de openbare orde mag onder omstandigheden flexibel cameratoezicht ingezet worden. In verband met jeugdproblematiek wordt flexibel cameratoezicht ingezet. Dit heeft veelal een preventief effect, maar kan ook gehanteerd worden door de politie voor opsporingsactiviteiten.

Vervanging techniek raadzaal
De techniek in de raadzaal dateert uit 2018 en is afgeschreven. Regelmatig werkt de techniek niet goed. In 2026 zullen de meest noodzakelijke onderdelen al moeten worden vervangen. De overige vervangingen vinden plaats in 2027. De kosten van deze vervangingen zijn op dit moment nog niet bekend.

Aanbesteding raadsinformatiesysteem
Er is gestart met de voorbereidingen van een aanbesteding van het raadsinformatiesysteem en het organisatiebrede vergadersysteem. Per 1 september 2027 moet dit geïmplementeerd zijn. De kosten hangen af van de aanbesteding en zijn op dit moment niet bekend.

Aanvullende mutaties

010 Bestuur
De budgetten van de raad en griffie zijn herijkt en geactualiseerd op basis van realisatiecijfers, indexatie en het actuele aantal fracties. Hierbij zijn onder meer de budgetten voor raadsvergoedingen, raadsexcursie, consumpties tijdens openbare vergaderingen en fractieondersteuning aangepast. Daarnaast is het budget voor de accountantscontrole vanaf 2028 verlaagd op basis van de nieuwe aanbesteding. Voor 2027 is de verlaging nog niet doorgevoerd, omdat er bij een eerstejaarscontrole vaak sprake is van meerwerk. Per saldo resulteert dit in een nadeel van € 20.000 in 2027, een voordeel van € 5.000 in 2028 en 2029 en een nadeel van € 5.000 in 2030. Het nadeel van € 5.000 in 2030 komt door de gebruikelijke verhoging (1x per vier jaar) van het budget voor opleidingskosten in verband met de raadswisseling na de gemeenteraadsverkiezingen in 2030.

020 Verkiezingen
De kosten voor de organisatie van verkiezingen zijn voor de komende jaren in beeld gebracht. Dit gelet op gewijzigde kosten (o.a. drukwerk en bezorging) alsmede de kosten van het opleiden van (externe) medewerkers tijdens de verkiezingsdagen en de kosten van de ingevoerde telmethode en centraal tellen in het kader van kwaliteitsverbetering en een betrouwbare uitslag. Daarnaast zijn de volgende 2^{e} Kamerverkiezingen nu gepland in 2030 waar we in de meerjarenbegroting nog uitgingen van 2029.

020 Verkiezingen, Software
Bij inwonerszaken is geen rekening meer gehouden met een budget voor software ten behoeve van verkiezingen (jaarlijks € 11.000). Dit wordt bij de SWO (ICT) opgenomen. Dit betekent een hogere doorbelasting van interne kosten vanuit de SWO op taakveld 020.

110 Bijdrage Veiligheidsregio Drenthe (VRD)
Op basis van de definitieve ontwerpbegroting 2027-2030 van de VRD wordt de bijdrage aan de VRD het komende jaar met € 171.510 verhoogd, dit is een aanvulling op hetgeen al in de kaderbrief is meegenomen. De jaarlijkse bijdrage 2027 voor de gemeente

Hoogeveen komt hiermee op € 3.655.564. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van loon- en prijsontwikkelingen, sterk gestegen materieelkosten, investeringen in digitalisering en informatievoorziening en noodzakelijke structurele versterking van de organisatie.

110 Exploitatiebijdrage VRD
In september 2026 is een overeenkomst gesloten tussen de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) en de gemeente, waarbij de VRD het bouwheerschap en eigenaarschap van de nieuwe brandweerkazerne op zich neemt. De gemeente verstrekt vanaf 2028 jaarlijks een exploitatiebijdrage aan de VRD voor de huisvesting van de brandweer. Op basis van de huidige inzichten bedraagt deze bijdrage voorlopig € 680.200 per jaar vanaf 2028. De bijdrage is bedoeld ter dekking van de kapitaallasten en instandhoudingskosten van de brandweerkazerne en wordt verstrekt in de vorm van een begrotingssubsidie. Na oplevering van de brandweerkazerne wordt de definitieve exploitatiebijdrage in overleg tussen de gemeente en de VRD vastgesteld op basis van nacalculatie.
Ten opzichte van de reeds in de meerjarenbegroting opgenomen middelen voor brandweerhuisvesting leidt de geraamde exploitatiebijdrage vanaf 2028 tot een aanvullende structurele lastenstijging van circa € 358.000 per jaar.
In de geraamde instandhoudingskosten zijn tevens de lasten voor de onroerendezaakbelasting (OZB) en de erfpachtcanon opgenomen, voor een totaalbedrag van € 81.000 per jaar. Tegenover deze lasten worden baten geraamd van € 25.000 aan OZB binnen programma 11 en € 56.000 aan erfpacht binnen programma 2. Hierdoor zijn deze posten per saldo budgetneutraal.

110 Bouw nieuwe brandweerkazerne
Voor de realisatie van de nieuwe brandweerkazerne zijn kosten gemoeid met het bouwrijp maken van de locatie (€ 235.000) en de noodzakelijke bodemsanering (geraamd op € 500.000). Conform de uitgangspunten van het BBV kunnen deze kosten niet worden geactiveerd, omdat zij niet leiden tot een afzonderlijk activeerbaar actief. Bodemsanering is noodzakelijk vanwege aanwezige bodemverontreiniging en volgt uit de wettelijke verplichtingen op grond van de geldende regelgeving inzake bodembescherming. Daarom wordt in de begroting rekening gehouden met een eenmalige last van naar verwachting in totaal € 735.000.

110 Programmabureau Regio Emmen
Ter uitvoering van het Plan van de Regio Emmen wordt een regionaal programmabureau opgericht. Voor de deelname aan de Regio Emmen zal een jaarlijkse bijdrage verschuldigd zijn van € 65.000.

110 Weerbare samenleving en organisatie
In 2026 wordt gestart met de uitvoering van het project Weerbare Samenleving en Organisatie. Voor de continuïteit van de organisatie en de crisisorganisatie is de benodigde formatie tot september 2027 gedekt uit de reserve Kwaliteitsontwikkeling SWO. Voor het versterken van de weerbaarheid van de samenleving is financiële dekking beschikbaar tot maart 2027. De opgehaalde inzichten uit dit project vormen de basis voor een vervolgplan met bijbehorende kosten voor 2027. Deze plannen en kosten zullen in 2027 ter besluitvorming worden voorgelegd.

120 Financiering uitstapprogramma's prostituees
Het DUUP (financiering uitstapprogramma's prostituees) ondersteunt en begeleidt sekswerkers voor de gemeente Hoogeveen. De afgelopen jaren zijn deze middelen effectief ingezet voor de begeleiding en ondersteuning van sekswerkers. Continuering van deze inzet bij de twee gespecialiseerde aanbieders waarborgt de kwaliteit en consistentie van de begeleiding en opvang.
Op basis van de afgesproken verdeelsleutel moet de gemeente Hoogeveen jaarlijks een bijdrage aan de gemeente Assen betalen van € 10.460.

120 Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving (DTH)
Voor deelname aan de tweejarige pilot Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving (DTH) is in 2027 een bedrag van € 25.000 opgenomen. De samenwerking richt zich op het regionaal uitvoeren van toezicht- en handhavingscontroles ter voorkoming en bestrijding van ondermijning en sluit aan bij de provinciale Drentse Aanpak Ondermijning.

610 Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD)
Als gevolg van loon- en prijsstijgingen en gestegen kosten bij het Zorg- en Veiligheidshuis moet de begroting voor de komende jaren met € 69.790 naar boven worden bijgesteld.

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

020 Index inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering van de leges voor burgerzaken, waaronder rijbewijzen, huwelijken, reisdocumenten etc. Hiervoor hanteren we CPI (3,3% in januari 2026, bron CBS). Hiermee worden de inkomsten met € 37.000 verhoogd.

Waarin willen we investeren?

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	**Jaar**	**Investering kaderbrief 2027-2030**	**Mutatie begroting 2027**	**Investering begroting 2027**	**Kosten perso-neel**	**Exploi-tatie**	**Bij-drage derden**
Nieuwbouw brandweerkazerne	2026	449	-449	0		0	
	2027	11.946	-11.946	0		0	
	Totaal	**12.395**	**-12.395**	**0**		**0**	
Vervanging laptops/iPads gemeenteraad	2026	pm		pm		pm	
	2028	64		**64**		64	
	Totaal	**64**		**64**		**64**	

Nieuwbouw brandweerkazerne
In 2024 is door de gemeenteraad gekozen om op de locatie van de Griendtsveenweg-Noord de nieuwe brandweerkazerne te realiseren. De Unie architecten heeft een ontwerp gemaakt, de aanvraag omgevingsvergunning is nagenoeg gereed en binnenkort wordt gestart met de zoektocht naar een aannemer. Op het perceel moeten nog mitigerende maatregelen worden getroffen voor (mogelijk) aanwezige diersoorten. Hiervoor is een natuurvergunning noodzakelijk. Deze is ondertussen aangevraagd bij de provincie. Waarschijnlijk loopt het proces hierdoor vertraging op, omdat de maatregelen alleen in bepaalde periodes uitgevoerd mogen worden. Naar verwachting kan de bouw op zijn vroegst in 2027 starten. In september 2026 is een overeenkomst gesloten tussen de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) en de gemeente, waarbij de VRD het bouwheerschap en eigenaarschap van de nieuwe brandweerkazerne op zich neemt. Als gevolg hiervan vervalt de gemeentelijke investering in de brandweerkazerne. De volledige investering wordt uit het gemeentelijke investeringsprogramma verwijderd. Hiermee vervallen de geraamde kapitaallasten.

Daarvoor in de plaats worden vanaf 2028 hogere structurele exploitatielasten geraamd voor de huisvesting van de brandweerkazerne, in de vorm van een exploitatiebijdrage aan de VRD. Daarnaast komen de voorbereidingskosten, saneringskosten en kosten voor het bouwrijp maken van de kavel conform de geldende verslaggevingsregels eenmalig ten laste van de exploitatie.

Vervanging laptops/iPads gemeenteraad
In 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Afhankelijk van de samenstelling van de nieuwe raad moeten voor nieuwe raadsleden laptops en iPads worden aangeschaft. Voor 2028 staat de vervanging van laptops/iPads gepland.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	2024	1,9	1	1,2	CBS - Geregistreerde diefstallen
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	2024	4,6	3,6	4,3	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2023	1	1	1	CBS - Jeugdmonitor
Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	1	1,1	1	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	0,3	0,5	0,4	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Per 1.000 inwoners	2024	6,6	4,7	5,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren	2024	11	8	9	Stichting Halt
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	2024	1,5	1,3	2,2	CBS - Geregistreerde diefstallen

Indicator	Omschrijving
Diefstallen uit woning	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met jeugdbescherming	"in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'."
Jongeren met jeugdreclassering	"in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart."
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	"Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten

Indicator	Omschrijving
	samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven."
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Betrokkenheid verbonden partijen

De Veiligheidsregio Drenthe (VRD) draagt bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen. Voor meer informatie over de wijze waarop en het financiële belang wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsdocumenten

- Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland 2024-2027
- Beleidsregels Hard- en Softdrugs 2022
- Beleidsregels hinderlijke en gevaarlijke honden 2022
- Evenementenverordening 2021
- Beleidsregels evenementen 2020
- Beleidsregels BIBOB 2017
- Preventie- en handhavingsplan Middelengebruik 2025-2029
- Beleidsregel wet aanpak woonoverlast 2022
- Beleidsregel Handhaving helingbestrijding 2018
- Coalitieakkoord Samen bouwen aan een Hoogeveen dat werkt 2026-2030
- Toekomstvisie Hoogeveen 2018 en verder
- Plan van aanpak ondermijning Hoogeveen
- Bestuurlijke aanpak artikel 13B Opiumwet gemeente Hoogeveen 2022
- Regionaal Beleidsplan Drenthe tegen mensenhandel
- Uitvoeringsplan Inburgering Thuis in Hoogeveen 2023
- Meerjarige agenda Regio Zwolle stapt door 2024-2028
- Koers van de Regio Emmen
- Strategische koers Dutch TechZone 2026-2029

02 Dienstverlening en Eigendommen

Verantwoordelijk bestuurder: Derk Reneman

Maatschappelijk effect

Accommodatiebeleid en grondbeleid
Bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen, een toekomstbestendig voorzieningenniveau en een aantrekkelijke leefomgeving door beheer van gronden, gebouwen en andere gemeentelijke eigendommen.

Dienstverlening
Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ervaren een eenvoudige, toegankelijke, betrouwbare en klantgerichte dienstverlening van de gemeente. Inwoners en ondernemers worden snel en zorgvuldig geholpen bij producten en diensten.

Subsidiebeleid
Inwoners en andere initiatiefnemers financieel ondersteunen bij initiatieven die passen bij gemeentelijke doelen.

Trends en ontwikkelingen

Accommodatiebeleid
Hoogeveen bezit vastgoed. Dit gemeentelijk eigendom wordt ingezet voor scholen, gymzalen en sportaccommodaties en dorps-, wijk- en buurthuizen. Ook het Raadhuis en het Compagnieshuis vallen onder dit vastgoed. Vastgoed is daarbij geen doel op zich, maar een middel voor leefbare wijken en dorpen en voor onze regionale positie op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en het stadscentrum. Voor het doen van nieuwe investeringen stellen we prioriteiten. Voorbeelden zijn de bibliotheek in de Hoofdstraatkerk, een nieuw zwembad en de uitbreiding van de sportvoorzieningen in Bentinckspark Noord, een voetbalpark in Hollandscheveld en de verduurzaming van dorps-, wijk- en buurthuizen.

Al deze ontwikkelingen vragen de komende jaren om voorbereiding, realisatie en beheer. De gemeente stapt voor het vastgoedonderhoud over op realistische ramingen. Er worden onderhouds- en vervangingsprogramma's opgesteld die zijn gebaseerd op wat werkelijk nodig is. Tegelijk staat de bestaande voorraad onder druk. Een deel van de gebouwen nadert het einde van de technische of functionele levensduur, de bouw- en onderhoudskosten zijn fors gestegen en het gebruik verandert.

Via het Integraal Huisvestingsplan ligt er voor de 41 schoolgebouwen met economisch claimrecht een omvangrijke vernieuwingsopgave; daarnaast vraagt de verduurzaming een stevige inspanning, waarin wij als gemeente een voorbeeldrol vervullen. De Vastgoedvisie 2026-2035 geeft hiervoor de kaders voor bezit, verhuur, onderhoud, verduurzaming en afstoot. In het Strategisch Accommodatieplan wordt dat per gebouw doorvertaald naar concrete maatregelen, die op tijd en op geld worden gezet.

Grondbeleid
De gemeente zet actief grondinstrumenten en publieke middelen in waar dit nodig is om de ruimtelijke en maatschappelijke doelen te realiseren. Voorbeelden van grondinstrumenten zijn aankoop, voorkeursrecht, anterieure overeenkomsten, grexen en onteigeningen. Voorbeelden van publieke middelen zijn ontwikkelplanologie en omgevingsplannen. Waar marktpartijen en maatschappelijke partners energie en kapitaal

inzetten, wil de gemeente helpen, niet hinderen. Het grondbeleid is een middel om ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen te realiseren. We voeren hoofdzakelijk een faciliterend grondbeleid en laten de ruimtelijke ontwikkeling zoveel mogelijk over aan de markt. Indien de markt de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen niet of onvoldoende oppakt, kan de gemeente kiezen voor een actievere rol in de vorm van een samenwerking met marktpartij(en) of door de ontwikkeling geheel zelf ter hand te nemen.

Dienstverlening
De maatschappij raakt steeds meer verweven met technologische ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bieden kansen om de gemeentelijke dienstverlening verder te verbeteren. We volgen landelijke en bewezen oplossingen en blijven daarbij kritisch op de meerwaarde voor inwoners en ondernemers. Een onderzoek naar een 'track en trace'-systeem volgt deze lijn. De SWO voert diverse gemeentelijke taken uit, waaronder het afhandelen van meldingen en terugbelverzoeken, het verlenen van vergunningen en de uitvoering van de Wmo. Met SWO 2.0 sturen we op kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening. Via prestatie-indicatoren (KPI's) monitoren en verbeteren we de dienstverlening structureel. De gemeente pakt het thema dienstverlening op in SWO-verband.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Accommodatiebeleid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Maatschappelijk vastgoed is een middel om leefbare wijken en dorpen, ontwikkelkansen voor inwoners en de regionale positie van Hoogeveen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en het stadscentrum mogelijk te maken.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoering geven aan de Vastgoedvisie 2026-2035 via het Strategisch Accommodatieplan (SAP). 2. Uitvoeren van een in 2026 vast te stellen uitvoeringsagenda verduurzaming wijk-, buurt- en dorpshuizen. 3. Opstellen en uitvoeren van een Strategisch Accommodatieplan, waarin per gebouw wordt bepaald wat nodig is en de maatregelen op tijd en op geld worden gezet. 4. Voorbereiden, realiseren en in beheer nemen van de nieuwe voorzieningen: de bibliotheek in de Hoofdstraatkerk, het zwembad en de uitbreiding van de sportvoorzieningen in Bentinckspark Noord, het voetbalpark in Hollandscheveld 5. Verduurzamen van de bestaande voorraad, waarin de

	gemeente een voorbeeldrol vervult. 6. In stand houden en beheren van gemeentelijke eigendommen op basis van de meerjarenonderhoudsplanningen, inclusief herbestemming en afstoot van gebouwen die niet langer aan de beleidsdoelen bijdragen.
Wat gaan we meten en hoe?	De technische en functionele staat van de portefeuille wordt in kaart gebracht via de meerjarenonderhoudsplanningen. De voortgang van de investeringsprojecten, de onderhoudslasten, de huuropbrengsten en het energieverbruik worden het gehele jaar gevolgd. De werkelijke lasten en baten worden verwerkt bij de actualisatie van de meerjarenonderhoudsplanningen en het Strategisch Accommodatieplan. We monitoren de voortgang van het uitvoeringsplan verduurzaming, het aantal gerealiseerde verduurzamingsmaatregelen en de behaalde CO2-reductie bij de wijk-, buurt- en dorpshuizen.
Risico's en randvoorwaarden	Gestegen bouw- en onderhoudskosten, krapte op de bouw- en arbeidsmarkt en veranderend gebruik van gebouwen zijn invloeden die blijvend aandacht vragen. Een deel van de voorraad nadert het einde van de technische of functionele levensduur, waardoor uitstel van investeringsbeslissingen leidt tot oplopende instandhoudingskosten. Randvoorwaarde is dat de kapitaal- en exploitatielasten van de nieuwe voorzieningen en van de verduurzamings- en onderwijshuisvestingsopgave meerjarig gedekt zijn en dat de huurprijzen in verhouding staan tot de werkelijke kosten van instandhouding. Daarnaast is de beschikbare capaciteit bepalend voor het tempo waarin de opgave kan worden uitgevoerd. De implementatie van verduurzamingsmaatregelen vereist aanzienlijke investeringen, waarbij de beschikbaarheid van financiële middelen een bepalende factor is. De beschikbaarheid van gekwalificeerde externe partijen voor het uitvoeren van de scans kan de planning beïnvloeden. Veranderende wet- en regelgeving rondom verduurzaming kan impact hebben op de gekozen aanpak en prioritering.

2. Grondbeleid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Het grondbeleid is een instrument om beleid op het gebied van onder meer ruimtelijke ordening, wonen, economie, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer & vervoer te realiseren.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Herziening nota grondbeleid 2023-2027 2. We voeren zoveel mogelijk facilitair grondbeleid om onze beleidsdoelen te halen. Als de markt de gewenste ontwikkeling onvoldoende oppakt, kan worden gekozen voor actief grondbeleid.
Wat gaan we meten en hoe?	De kosten, baten en vooruitzichten van lopende projecten worden het gehele jaar gemonitord. De werkelijke lasten en baten worden verwerkt bij de herziening van de grondexploitaties.
Risico's en randvoorwaarden	Stijgende bouwkosten, veranderende marktomstandigheden en prijs/kwaliteitsverhouding zijn invloeden die blijvend aandacht vragen. Mede om deze redenen dienen de grondprijzen regelmatig te worden geëvalueerd om ervoor te zorgen dat de grondprijzen als marktconform kunnen worden beschouwd.

3. Dienstverlening	
Wat willen we bereiken in 2027?	We werken vanuit de visie aan een eenvoudige, toegankelijke, betrouwbare en klantgerichte dienstverlening door de gemeente.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Onderzoeken mogelijkheden van een 'track en trace'-systeem voor bijvoorbeeld de meldingen van inwoners over de openbare ruimte. 2. Binnen het traject SWO 2.0 starten we met het sturen op

	kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening. Via KPI's monitoren en verbeteren we de dienstverlening. 3. In het vierde kwartaal van 2026 starten we met de herijking van de visie op dienstverlening. Dit resulteert in 2027 in een nieuwe visie die aansluit bij de actuele ontwikkelingen en ambities van de gemeente.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren de vooruitgang van het onderzoek 'track en trace'-systeem en het traject SWO 2.0. In het traject SWO 2.0 worden de KPI's opgesteld en nader uitgewerkt. De nieuwe visie Dienstverlening wordt in 2027 voor besluitvorming voorgelegd.
Risico's en randvoorwaarden	Voor het onderzoek naar een 'track en trace'-systeem is voldoende capaciteit, budget en technische expertise nodig. Binnen het traject SWO 2.0 moeten de KPI's eenduidig, meetbaar en haalbaar zijn en aansluiten bij de gewenste kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening. Daarnaast kunnen de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de benodigde gegevens de monitoring en sturing op de dienstverlening beperken. Voor de herijking van de visie op dienstverlening is er voldoende capaciteit, draagvlak en verbinding nodig tussen maatschappelijke, technologische en wettelijke ontwikkelingen.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
020 Burgerzaken	2.221	2.157	2.198	2.178	2.170	2.170
030 Beheer Overige Gebouwen en Gronden	473	493	495	500	510	510
320 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	2.315	1.907	9.579	120	871	4.641
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	0	75	225	0	0	0
820 Grondexploitatie (Niet Bedrijventerreinen)	2.652	4.818	4.294	3.824	1.841	1.322
Lasten	**7.661**	**9.451**	**16.791**	**6.622**	**5.393**	**8.643**
020 Burgerzaken	-1.304	-1.200	-1.230	-1.153	-1.123	-1.123
030 Beheer Overige Gebouwen en Gronden	-349	-983	-258	-314	-314	-314
320 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	-4.458	-4.280	-9.529	-66	-857	-4.626
820 Grondexploitatie (Niet Bedrijventerreinen)	-2.457	-5.974	-3.754	-3.281	-1.301	-782
Baten	**-8.569**	**-12.436**	**-14.772**	**-4.814**	**-3.595**	**-6.845**
020 Burgerzaken	917	958	968	1.025	1.047	1.048
030 Beheer Overige Gebouwen en Gronden	124	-490	237	186	196	196
320 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	-2.144	-2.373	50	54	15	15
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	0	75	225	0	0	0
820 Grondexploitatie (Niet Bedrijventerreinen)	195	-1.156	539	543	540	540
Saldo	**-909**	**-2.986**	**2.019**	**1.808**	**1.798**	**1.798**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Aanvullende mutaties					
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	9.405	-609	-3.775	113
820 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	1	-332	6	449	-153
Totaal lasten		**9.073**	**-603**	**-3.326**	**-40**
Baten					
Aanvullende mutaties					
030 Erfpachten	3		-56	-56	-56
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-7.182	3.069	6.003	2.234
820 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	1	1.248	941	-337	183
Totaal baten		**-5.935**	**3.954**	**5.610**	**2.361**
Saldo		**3.138**	**3.351**	**2.284**	**2.321**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Aanvullende mutaties

Onderzoek naar een track-en-tracesysteem voor de openbare ruimte
In 2027 wordt een voorstel uitgewerkt voor een track-en-tracesysteem voor de openbare ruimte. Daarbij worden de mogelijkheden, de organisatorische gevolgen en de benodigde investering onderzocht. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een bedrag van maximaal € 50.000. De benodigde middelen worden, na afzonderlijke besluitvorming, betrokken bij een volgend planning- en controldocument.

320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Voor de begroting 2027 zijn de grondexploitaties geactualiseerd naar de stand per 1 januari 2026. Deze actualisaties zijn gebaseerd op de recente inzichten in kosten, opbrengsten, planning en marktontwikkelingen. De financiële verwerking hiervan is opgenomen in de begroting en wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.

Binnen taakveld 320 worden de fluctuaties in de lasten en baten voornamelijk veroorzaakt door de grondexploitatie Riegmeer. Hierdoor verwachten we € 9,405 miljoen meer aan lasten. Dit komt met name door verschuiving van werkzaamheden.

In voorgaande jaren werden de geraamde winsten uit het grondbedrijf als incidentele bate in de begroting opgenomen. Voor het bepalen van het structurele begrotingssaldo werden deze winsten echter al buiten beschouwing gelaten, omdat zij niet als structurele inkomsten worden aangemerkt.

Op basis van de BBV-notitie Grondbeleid zijn deze verwachte winsten nu ook uit de begroting verwijderd. De notitie schrijft voor dat winstneming pas mag plaatsvinden wanneer aan de hiervoor geldende voorwaarden is voldaan en de winst voldoende zeker is. Verwachte toekomstige winsten mogen daarom niet vooraf in de begroting worden opgenomen.

Deze aanpassing leidt tot een lagere incidentele bate in de begroting en daarmee tot een aanzienlijke mutatie van het incidentele saldo. De wijziging heeft geen effect op het

structurele saldo vanuit deze werkwijze. Veranderingen in het structurele saldo zijn het gevolg van de actuele doorrekening van de begroting.

820 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
Voor de begroting 2027 zijn de grondexploitaties geactualiseerd naar de stand per 1 januari 2026. Deze actualisaties zijn gebaseerd op de recente inzichten in kosten, opbrengsten, planning en marktontwikkelingen. De financiële verwerking hiervan is opgenomen in de begroting en wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Binnen taakveld 820 worden de grootste fluctuaties in de lasten en baten veroorzaakt door de grondexploitatie Nijstad. Hierdoor verwachten we € 322.000 minder aan lasten. Dit komt met name door verschuiving van werkzaamheden.

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

030 Erfpachten
Vanaf 2028 verstrekt de gemeente jaarlijks een exploitatiebijdrage aan de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) voor de huisvesting van de brandweer. Deze bijdrage wordt verstrekt in de vorm van een begrotingssubsidie en is bedoeld ter dekking van de kapitaallasten en instandhoudingskosten van de brandweerkazerne. Onder de geraamde instandhoudingskosten is tevens de jaarlijkse erfpachtcanon van € 56.000 opgenomen. Tegenover deze lasten worden binnen dit programma overeenkomstige baten geraamd. Hierdoor is deze post per saldo budgetneutraal.

320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Voor de begroting 2027 zijn de grondexploitaties geactualiseerd naar de stand per 1 januari 2026. Deze actualisaties zijn gebaseerd op de recente inzichten in kosten, opbrengsten, planning en marktontwikkelingen. De financiële verwerking hiervan is opgenomen in de begroting en wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Binnen het taakveld 320 liggen de fluctuaties in de lasten en baten van de grondexploitatie Riegmeer en verwachten we € 7,182 miljoen meer aan baten. Dit komt met name door verschuiving de te realiseren verkopen. Naast Riegmeer lopen er geen actieve grondexploitaties wat betreft de fysieke bedrijfsinfrastructuur.

820 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
Voor de begroting 2027 zijn de grondexploitaties geactualiseerd naar de stand per 1 januari 2026. Deze actualisaties zijn gebaseerd op de recente inzichten in kosten, opbrengsten, planning en marktontwikkelingen. De financiële verwerking hiervan is opgenomen in de begroting en wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Binnen het taakveld 820 liggen de grootste fluctuaties in de lasten en baten van de grondexploitatie Nijstad. We verwachten € 1,248 miljoen minder aan baten. Dit komt met name door verschuiving van te realiseren verkopen.

Beleidsindicatoren

Er zijn geen beleidsindicatoren in dit programma.

Betrokkenheid verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die bijdragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen.

Beleidsdocumenten

- Integraal huisvestingsplan
- Vastgoedvisie 2026-2035
- Strategisch Accommodatieplan
- Grondbeleid 2023-2027
- Grondprijzennotitie 2027
- Visie dienstverlening 2021-2025
- Subsidiebeleidskader gemeente Hoogeveen
- Algemene subsidieverordening Hoogeveen

03 Duurzaam en Gastvrij

Verantwoordelijk wethouder: Jeroen Westendorp

Maatschappelijk effect

Energietransitie
Het programma *Duurzaam en Gastvrij* zet in op een duurzaam en toekomstbestendig Hoogeveen, waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en ondernemen. Duurzaamheid loopt als rode draad door alle programma's heen. We streven naar ecologische, economische en sociale duurzaamheid en naar een leefomgeving waarvan ook toekomstige generaties kunnen profiteren. Hiervoor werken we aan de overgang naar een energiezuinig, CO_2-neutraal en circulair Hoogeveen. Ons doel is om in 2040 CO_2-neutraal te zijn.

De energietransitie vraagt daarbij om verduurzaming van woningen en bedrijven én om een toekomstbestendig energiesysteem. We werken daarom aan energiebesparing, duurzame opwek en warmte. We zoeken daarnaast ook samen met inwoners, ondernemers, netbeheerders en andere partners naar oplossingen voor netcongestie en de ontwikkeling van de energie-infrastructuur.

Afval en circulariteit
We werken aan een schone en circulaire gemeente waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden gebruikt en hergebruikt, afval wordt voorkomen en de hoeveelheid restafval verder afneemt. Een betrouwbare en doelmatige afvalinzameling, goede afvalscheiding en regionale samenwerking dragen bij aan een duurzame leefomgeving en helpen tegelijkertijd de kosten voor inwoners beheersbaar te houden.

Een veilige, schone en duurzame leefomgeving
Een gezonde en duurzame ontwikkeling vraagt ook om een goede bescherming van de fysieke leefomgeving. We zorgen voor een zorgvuldige uitvoering van de gemeentelijke milieutaken en houden als bevoegd gezag grip op vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieuvraagstukken. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenhang met woningbouw, bedrijventerreinen, bodem, energie, gezondheid en ruimtelijke ontwikkeling. Omgevingsdienst Drenthe is een belangrijke uitvoeringspartner. Al blijft de gemeente verantwoordelijk voor beleid, prioriteitstelling, integrale afweging en bestuurlijke sturing.

Ook natuur en soortenbescherming zijn steeds meer onderdeel van ruimtelijke en duurzame ontwikkelingen. Met het *Soortenmanagementplan* en voldoende ecologische deskundigheid zorgen we ervoor dat woningisolatie, ruimtelijke ontwikkelingen en gemeentelijke projecten voortgang kunnen vinden en tegelijkertijd beschermde soorten en natuurwaarden zorgvuldig worden geborgd.

Gastvrij Hoogeveen
Een bloeiende en toekomstbestendige vrijetijdseconomie draagt bij aan de levendigheid van onze gemeente. Vanuit de unieke verhalen van Hoogeveen verbinden we locaties, ondernemers en (vernieuwende) concepten. Door het aanbod en de beleving te versterken én zichtbaarder te maken, groeit Hoogeveen uit tot een aantrekkelijke plek om te verblijven. Zo maken we van Hoogeveen een fijne plek om te wonen en te werken en een plek om trots op te zijn en te ontdekken. We zetten recreatie en toerisme in als motor voor brede welvaart en de identiteit van Hoogeveen zichtbaar te maken; van het bruisende stedelijke aanbod met evenementen tot het omliggende landschap.

Trends en ontwikkelingen

Energietransitie
In 2027 werken we verder aan de uitvoering van de energietransitie en het stimuleren van inwoners en ondernemers om zogenaamde 'spijt-vrije' maatregelen te nemen. Dit zijn energiebesparende maatregelen die, ongeacht de toekomstige warmtevoorziening van een wijk of buurt, altijd nuttig zijn en helpen de energierekening omlaag te brengen en het wooncomfort te vergroten. Dit vraagt veel van de inwoners en ondernemers in onze gemeente. Gelukkig zien we dat zij hier steeds meer mee aan de slag gaan. Geopolitieke spanningen en netcongestie werken versnellend. De afschaf van de salderingsregeling leidt juist tot bezorgdheid. De verduurzamingsopgave is complex en kent veel uitdagingen.

Netcongestie
Het Nederlandse elektriciteitsnet staat onder druk. Zo ook het net rondom en in Hoogeveen. Dat leidt ertoe dat het verzwaren van een bestaande aansluiting op het elektranet, of het realiseren van een nieuwe aansluiting geen vanzelfsprekendheid meer is en dat zal voorlopig zo blijven.

Wij zetten in op de drie v's: verzwaren, verslimmen en verdelen. Qua verzwaren werkt de gemeente nauw samen met alle betrokkenen en de netbeheerders in het bijzonder. Voorbeelden van die samenwerking zijn de wijkaanpak, PMIEK/GMIEK en het versnellingsatelier. Verzwaren leidt in de regel tot overlast voor omwonenden. Door het herkennen van koppelkansen van werkzaamheden door nutsbedrijven streven wij ernaar de overlast tot een minimum te beperken. Die samenwerking gaat verder dan onze eigen gemeente: ook met andere gemeenten wordt actief gewerkt aan het invullen van kansen. Door het net slimmer in te richten en energie goed te verdelen, zorgen wij ervoor dat het net niet onnodig verzwaard hoeft te worden maar vooral ook toekomstbestendig wordt. Wij moedigen bedrijven en huishoudens aan zoveel mogelijk bij te dragen aan het slimmer en flexibeler maken van het net.

Hoogeveens Isolatie Offensief
Het *Hoogeveens Isolatie Offensief* is het gemeentelijke ondersteunings- en ontzorgingsprogramma waarmee inwoners worden geholpen bij het isoleren en verduurzamen van hun woning. We zorgen ervoor dat nationale, regionale en lokale regelingen goed op elkaar aansluiten en inwoners de beschikbare ondersteuning weten te vinden. Persoonlijk contact staat hierbij centraal. Hiervoor bieden we twee regelingen: een doe-het-zelfsubsidie voor inwoners die zelf isolatiemaatregelen uitvoeren en de *subsidie Lokale Aanpak Isolatie*, waarbij gecertificeerde energieadviseurs maatwerkadvies geven, ondersteunen bij subsidieaanvragen en inwoners begeleiden in het offertetraject, in samenwerking met de energie- en wooncoaches.

Het *Hoogeveens Isolatie Offensief* wordt mede gefinancierd vanuit het *Nationaal Isolatieprogramma*. Via de *Lokale Aanpak Isolatie* stelt het Rijk tot en met 2027 middelen beschikbaar om woningeigenaren te ondersteunen bij isolatiemaatregelen. De uitvoering van het programma kan vanuit bestaande middelen worden gedekt, mits het Rijk voldoende middelen beschikbaar blijft stellen voor de uitvoering van het klimaatbeleid.

Verenigingen van Eigenaren (VvE's)
Vanuit het Rijk hebben we middelen ontvangen uit het Volkshuisvestingsfonds om de 26 slechtst geïsoleerde VvE's te ondersteunen met het verduurzamen van hun gebouwen. Dit is onderdeel van een bredere aanpak waarmee we onze inwoners helpen om te komen tot prettige en duurzame woningen in leefbare en veilige wijken. De maatregelen passen in ons beleid om alle gebouwen goed te isoleren zodat het energieverbruik daalt en het binnenklimaat gezonder wordt.

Warmteprogramma
Het Warmteprogramma geeft duidelijkheid over de toekomstige warmtevoorziening per wijk of dorp en over de planning van de uitvoering daarvan. Dit wordt vervolgens uitgewerkt in een uitvoeringsplan per wijk/gebied. Het warmteprogramma moet in 2027 zijn vastgesteld. De raad heeft hiervoor in 2026 de uitgangspunten meegegeven in een startnotitie. Een belangrijke bron voor het warmteprogramma is het *Energiekompas 2025-2040*, dat momenteel wordt opgesteld. Dit kompas bepaalt per wijk welk energiesysteem optimaal is.

Voor verwarming van gebouwen zonder aardgas kan het aanleggen van een collectieve warmtevoorziening een goede energie-efficiënte oplossing zijn. We kijken op dit moment waar een warmtenet in onze gemeente mogelijk de beste oplossing is.

Bedrijventerrein Riegmeer is gestart met een haalbaarheidsonderzoek van een energiehub. Wij zetten in op meerdere energiedragers (zoals groengas, waterstof en thermische energie) die lokaal beschikbaar zijn zodat de robuustheid van de energievoorziening verhoogd wordt.

Tot slot faciliteert Hoogeveen een pilot rondom logistiek laden en denken we mee met ondernemers over andere slimme oplossingen voor duurzame mobiliteit, ook ter vermindering van netcongestie.

Soortenmanagementplan (SMP)
Voor het isoleren van woningen en andere ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde soorten. Ecologisch onderzoek moet worden uitgevoerd om vast te stellen of en welke soorten aanwezig zijn. Wanneer beschermde soorten aanwezig zijn, is op grond van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit vereist. Ecologisch onderzoek en individuele vergunningprocedures zijn kostbaar, tijdrovend en kunnen projecten vertragen. Daarom werkt de gemeente aan een gebiedsgericht SMP en de bijbehorende gebiedsgerichte omgevingsvergunning.

In 2025 is gestart met het jaarronde ecologische veldonderzoek. Het onderzoek is afgerond en we bereiden de vergunningaanvraag voor. Naar verwachting ontvangen we de vergunning in het eerste kwartaal van 2027. Tot die tijd kan woningisolatie plaatsvinden volgens de landelijke aanpak *Natuurvriendelijk Isoleren* (NVI) en eDNA-regeling, waardoor isolatiemaatregelen onder strikte voorwaarden zonder individuele vergunning mogelijk blijven.

Na vaststelling van het SMP wordt de uitvoering ondersteund door een verplicht meerjarig monitoringsprogramma. Hiermee wordt invulling gegeven aan de voorschriften van de gebiedsgerichte vergunning en wordt inzicht verkregen in de ontwikkeling van beschermde soorten.

Integrale uitvoering in de openbare ruimte
De duurzaamheidsopgaven worden steeds vaker integraal uitgevoerd in samenhang met beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte. Bij projecten worden opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulariteit en een gezonde leefomgeving zoveel mogelijk gecombineerd. Hierdoor worden werkzaamheden beter op elkaar afgestemd, wordt efficiënter gebruikgemaakt van beschikbare middelen en blijft de overlast voor inwoners beperkt.

Afval en grondstoffen
De transitie naar een circulaire economie en samenleving krijgt steeds meer vorm. In 2027 werken we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties verder aan de *Routekaart Circulaire Economie en Samenleving*. De routekaart geeft richting aan de stappen die nodig zijn om slimmer om te gaan met grondstoffen, verspilling te

verminderen en hergebruik te stimuleren. Daarbij bouwen we voort op bestaande lokale initiatieven en blijven we samenwerken met regionale partners om kennis te delen en de transitie te versnellen. Daarnaast versterken we de samenhang tussen beleid, projecten en de gemeentelijke organisatie en werken we verder aan de verankering van circulariteit in de gemeentelijke processen.

Door regionale samenwerking worden schaalvoordelen benut en wordt uitvoering gegeven aan het in 2023 door alle Drentse gemeenten ondertekende manifest *Van afval naar grondstoffen.* In 2027 gebeurt dit onder andere door voortzetting van de gezamenlijke campagne *Geef het door*, die gericht is op verbetering van de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen.

Milieutaken en Omgevingsdienst Drenthe
Milieuvraagstukken raken steeds vaker aan woningbouw, bedrijventerreinen, bodem, energie-infrastructuur, externe veiligheid, gezondheid en ruimtelijke ontwikkeling. Dit vraagt om voldoende uitvoeringscapaciteit bij Omgevingsdienst Drenthe en om stevige regie aan gemeentelijke zijde.

Uitvoering Afval(inzamel)beleidsplan
Na de invoering van de eerste maatregelen uit het *Afval(inzamel)beleidsplan 2025–2030* ligt in 2027 de nadruk op uitvoering, monitoring en waar nodig bijsturing. De resultaten worden gevolgd om inzicht te krijgen in de effecten op afvalscheiding, grondstoffenkwaliteit, kosten en dienstverlening. Deze informatie vormt de basis voor de toekomstige evaluatie van het beleid en eventuele vervolgstappen.

Kostenontwikkeling afvalverwerking
De kosten voor de inzameling en verwerking van afval blijven de komende jaren onder druk staan. Met name voor de verwerking van ongescheiden restafval wordt een substantiële kostenstijging verwacht. De huidige verwerkingsovereenkomst, waarin nog relatief gunstige tarieven gelden, loopt eind 2027 af en moet voorafgaand daaraan opnieuw worden aanbesteed. Om zo gunstig mogelijke voorwaarden te realiseren, voert Area Reiniging deze aanbesteding namens de gemeente Hoogeveen gezamenlijk uit met de overige Drentse gemeenten binnen Markerein. Naast hogere verwerkingstarieven leiden ook de jaarlijkse stijging van de verbrandingsbelasting, de CO_2-heffing en veranderende marktomstandigheden tot extra kosten. Om de lasten voor inwoners en gemeente beheersbaar te houden, is het noodzakelijk de hoeveelheid restafval verder te verminderen, de afvalscheiding te verbeteren en de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen te verhogen.

Recreatie
Zowel regionaal en lokaal streven we naar een brede welvaart met een goede balans tussen welzijn en economie. Het gaat daarbij om twee zaken:

- Het welzijnsniveau van de bevolking, zoals de balans werk-vrije tijd, gezondheid, veiligheid, woonkwaliteit, kwaliteit van de leefomgeving, onderwijs, zorg en ecologie;
- Onze economische voorspoed, zoals bruto binnenlands product, werkgelegenheid en productiviteitsgroei.

Voor een goede balans tussen welzijn en economie is het van belang om Drentse waarden te benutten, stuwende economie te stimuleren en de vitaliteit van het arbeidspotentieel te versterken. Krachtige toeristische bedrijven zorgen ervoor dat economische bestedingen van bezoekers van buiten het gebied terecht komen in de regio. Inwoners en bezoekers maken volop gebruik van de recreatieve voorzieningen. Deze voorzieningen vergroten de aantrekkingskracht van onze leefomgeving.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Duurzame leefomgeving	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een duurzame leefomgeving waarin de kwaliteit van leven nu en in de toekomst geborgd is.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Inwoners informeren, adviseren en begeleiden bij duurzaamheidsmaatregelen en financieringsmogelijkheden, onder andere via het Drents Energieloket en de website Groenemorgen Hoogeveen, met onze energieadviseurs van het Hoogeveens Isolatie Offensief en de energie-/wooncoaches. 2. Samen met energiecoöperaties, DOC33, woningcorporaties, netwerkbedrijven en het Hoogeveense bedrijfsleven werken aan het betaalbaar houden van de energierekening door onze inwoners concreet te helpen met energiebesparing in de woningvoorraad (bestaand en nieuw). Dit doe we via een wijkgerichte aanpak en met energiearmoede als belangrijk punt van aandacht. De energietransitie moet voor iedereen bereikbaar en betaalbaar zijn. Met de middelen die we hebben ontvangen vanuit het Nationaal Isolatie Programma gaan we door met onze Doe-het-zelf isolatiesubsidie en de subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie. 3. Om inwoners te ontzorgen vragen we op basis van een soortenmanagementplan een omgevingsvergunning aan, zodat het isoleren van woningen door kan gaan en de aanvraag van een individuele omgevingsvergunning niet nodig is. 4. Met de middelen die we hebben ontvangen vanuit het Volkshuisvestingsfonds helpen we de 26 slechtst geïsoleerde VvE's in onze gemeente verduurzamen. We begeleiden en adviseren VvE’s bij hun verduurzamingsvraagstukken. 5. Met het nieuwe Warmteprogramma geven we duidelijkheid over hoe we onze gemeente in 2050 duurzaam gaan verwarmen en maken we met behulp van het Energiekompas inzichtelijk wat de beste warmteoplossing per wijk en/of gebied is, en waar we de komende 10 jaar aan de slag gaan met een Uitvoeringsplan. Het Warmteprogramma moet in 2027 worden vastgesteld. 6. We onderzoeken, middels het Energiekompas de mogelijkheden voor collectieve warmte oplossingen per wijk en zoeken daarbij naar samenwerking met

	woningbouwcoöperaties, ontwikkelaars, netwerk- en warmtebedrijven. 7. We ondersteunen ondernemers bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. Samen met de provincie Drenthe ondersteunen we via het programma "Ik ben Drents Ondernemer" ondernemers met vraagstukken op het gebied van netcongestie en energiebesparing. 8. Samen met provincie Drenthe en Ondernemend Hoogeveen werken we via een gebiedsgerichte aanpak aan de verduurzaming van bedrijventerreinen. Hierbij kijken we naar besparende maatregelen en de mogelijkheden van opwek. 9. We brengen in kaart waar de kans om onze zon-op-dak-opgave te behalen het grootst is en hoe we met gerichte ondersteuning de realisatie van zon-op-dak kunnen versnellen. Met de realisatie van de zon-op-dak geven we uitvoering aan de Regionale Energiestrategie (RES). We werken in de RES Regio Drenthe samen aan het monitoren van de voorgang en het realiseren van de RES vóór 2030. 10. We gaan aan de slag met een aanpak voor Smart Energy Hubs op bedrijventerreinen, waarbij we gestart zijn met bedrijventerrein Buitenvaart en Riegmeer en we de geleerde lessen toepassen op andere bedrijventerreinen. 11. In 2026 gaan de tendervoorbereidingen voor de Drentse Zonneroute A37 van start. Om het lokaal eigendom te realiseren ondersteunen we de Koepel A37 en de Hoogeveense energiekoepel Energiek Hoogeveen. 12. In samenwerking met onze partners werken we aan realisatie van de aansluiting van nieuwbouwwoningen in Nijstad-Oost op waterstof en, afhankelijk van bewonerskeuze en raadsbesluit, gefaseerde aansluiting van woningen in Erflanden. Daarnaast werken we aan realisatie van lokale waterstofproductie. 13. We werken aan een regionaal waterstofsysteem en aansluiting daarvan op de waterstof-backbone van Gasunie. 14. We voeren het regionaal mobiliteitsplan (RMP) uit en realiseren laadpleinen op basis van de gemeentelijke laadvisie. We denken met ondernemers mee over andere slimme oplossingen rondom logistiek laden en het verduurzamen van hun vervoerskeuze. 15. We ondersteunen lokale initiatieven bij het realiseren van hernieuwbare energieprojecten in onze gemeente. We streven 50% lokaal eigendom na zodat inwoners mee kunnen profiteren van lokaal opgewekte duurzame energie. We gaan door met onze regeling die lokale energie-initiatieven zowel procesmatig als financieel kan ondersteunen bij duurzame activiteiten of bij het realiseren van een duurzaam energieproject. Financiële ondersteuning zal aanvullend zijn op reeds bestaande subsidies, waaronder de provinciale subsidie. 16. We ondersteunen agrariërs bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. Op het vlak van hernieuwbare energie zetten we, naar aanleiding van de Pilot Erfmolens, bij de provincie in op hogere erfmolens tot 25 meter bij agrarische bedrijven op het erf. We kijken, ook in regionaal verband, hoe we agrariërs kunnen blijven ondersteunen bij de realisatie van zon-op-dak en Groen Gas-initiatieven. Daarnaast onderzoeken we hoe dergelijke initiatieven ook op bedrijventerreinen mogelijk kunnen worden gemaakt.
Wat gaan we meten en hoe?	Vanuit de RES-regio wordt de voortgang van de RES-doelstellingen gemonitord en ook werken we regionaal samen aan het opzetten van een CO_2 monitor.
Risico's en randvoorwaarden	Het programma Duurzamer Hoogeveen staat niet op zichzelf, verankering in alle andere programma's is essentieel. Voldoende capaciteit en financiële middelen voor de uitvoering van de energietransitie, onder andere voor verbinden (samen de wijk in)

	en aanjagen. Het niet verkrijgen van subsidies/(co)financiering, zoals vervolgfinanciering voor het uitwerken en uitvoeren van de RES of de Klimaatmiddelen die wij vanuit het Rijk ontvangen. Er wordt verwacht dat het Rijk voldoende financiële middelen beschikbaar stelt. Middelen voor de capaciteit zijn vooralsnog voorhanden, garantie voor het invullen van vacatures niet. Dit is een risico in de uitvoering en het waarmaken van de verwachtingen. Het ontbreken van de juiste partners (zoals energiecoöperaties) en draagvlak voor de realisatie van duurzame energieprojecten. Factoren zoals netcongestie waardoor het voor bedrijven en bewoners niet mogelijk is om te verduurzamen en hernieuwbare energieprojecten worden vertraagd.

2. Regie op milieutaken	
Wat willen we bereiken in 2027?	Zorgvuldige uitvoering van en regie op milieutaken.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We maken met Omgevingsdienst Drenthe afspraken over het uitvoeringsprogramma, prioriteiten, prestaties en capaciteit, en sturen waar nodig bij. 2. We volgen de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Milieu Drenthe 2026–2029 en brengen de organisatorische en financiële gevolgen in beeld. 3. We versterken het tactisch-strategische eigenaarschap richting Omgevingsdienst Drenthe en verbeteren de interne werkprocessen en escalatie bij complexe dossiers. 4. We betrekken milieuthema's vroegtijdig bij ruimtelijke ontwikkelingen en andere fysieke opgaven.
Wat gaan we meten en hoe?	De voortgang van de realisatie van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van Omgevingsdienst Drenthe. De ontwikkeling van de werkvoorraad, doorlooptijden en realisatie van afgesproken producten. De voortgang van verbetermaatregelen en de implementatie van de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Milieu Drenthe 2026-2029.
Risico's en randvoorwaarden	Uitvoeringscapaciteit Omgevingsdienst Drenthe. Krapte op de arbeidsmarkt en ziekteverzuim kunnen capaciteit en doorlooptijden onder druk zetten. Financiële en organisatorische gevolgen van de Omgevingswet, de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie en een eventuele herijking van de Drentse Maat kunnen leiden tot extra capaciteit en hogere gemeentelijke bijdragen. Kwaliteit en tijdigheid van dossiers. Onvolledige of te laat aangeleverde dossiers kunnen leiden tot vertraging en juridische risico's. Gemeentelijke regie en verantwoordelijkheid. Voldoende regiecapaciteit en een duidelijke rolverdeling zijn noodzakelijk, omdat de gemeente ondanks uitvoering door Omgevingsdienst Drenthe zelf verantwoordelijk blijft voor kaderstelling, integrale afweging en besluitvorming.

3. Afval	
Wat willen we bereiken in 2027?	Verminderen van restafval en een circulaire economie.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We geven uitvoering aan de routekaart Circulaire Economie en stimuleren circulaire initiatieven binnen de gemeentelijke organisatie en in samenwerking met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. 2. We passen circulaire uitgangspunten steeds vaker toe bij gemeentelijke projecten, aanbestedingen en inkoop, passend binnen de ambities van de gemeente.

	3. We voeren het Afval(inzamel)beleidsplan 2025–2030 uit en ondersteunen inwoners bij afvalpreventie en betere afvalscheiding. 4. Samen met inwoners werken we aan schone dorpen en wijken. Vrijwilligers, zoals de 'ploggers', die helpen bij het opruimen van zwerfafval, blijven we ondersteunen. 5. We verbeteren samen met Area Reiniging en de Drentse gemeenten de kwaliteit van grondstoffen, onder andere via de campagne *Geef het Door*. 6. We werken binnen Markerein en Area Reiniging aan gezamenlijke aanbestedingen, doelmatig contractmanagement en een efficiënte inzameling en verwerking. 7. We houden het inzamelsysteem actueel en vertalen relevante landelijke ontwikkelingen in wetgeving, producentenverantwoordelijkheid en vergoedingen naar de gemeentelijke uitvoering.
Wat gaan we meten en hoe?	Voortgang uitvoering routekaart Circulaire Economie. We monitoren jaarlijks de voortgang van de uitvoering van de routekaart Circulaire Economie en de daarbij behorende uitvoeringsagenda. Actueel bijhouden van de digitale duurzame kaart met initiatieven. De hoeveelheid grondstoffen inzichtelijk houden met behulp van de Provinciale Grondstoffenmonitor. Deze wordt in 2026 uitgebracht. Huishoudelijk restafval. We volgen de hoeveelheid restafval per inwoner via de jaarlijkse Markerein Grondstoffenmonitor. Afvalscheiding en kwaliteit grondstoffen. We volgen het afvalscheidingspercentage en de kwaliteit van PMD, GFT en oud papier en karton. Kosten afvalbeheer. We volgen de ontwikkeling van de kosten voor inzameling en verwerking en vergelijken deze met voorgaande jaren.
Risico's en randvoorwaarden	Het realiseren van de circulaire ambities vraagt om samenwerking met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en regionale partners. De verdere ontwikkeling van een circulaire economie is mede afhankelijk van landelijke wet- en regelgeving, beschikbare subsidiemiddelen en marktontwikkelingen. Het succes van het afvalbeleid is afhankelijk van de bereidheid van inwoners om afval goed te scheiden en grondstoffen schoon aan te bieden. De kwaliteit van ingezamelde grondstoffen bepaalt in belangrijke mate de mogelijkheden voor hoogwaardige recycling en de kosten van verwerking. Ontwikkelingen in verwerkingskosten, verbrandingsbelasting, CO_2-heffing en producentenverantwoordelijkheid kunnen leiden tot hogere kosten voor afvalbeheer. Regionale samenwerking binnen Area Reiniging en Markerein blijft een belangrijke voorwaarde voor een doelmatige uitvoering, kennisdeling en beheersbare kosten.

4. Gastvrij	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een gastvrij Hoogeveen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoering geven aan de geactualiseerde visie. 2. Samen met de sector bijdragen aan een gezond ondernemersklimaat en blijven inzetten op de ontwikkeling van kwalitatieve aantrekkelijke toeristische producten. 3. Het ondersteunen van een toekomstbestendige toeristische informatievoorziening, in samenwerking met de regio, voor toeristen, ondernemers en inwoners van Hoogeveen. 4. Verbinden van ondernemers en ondersteunen ten aanzien van de productontwikkeling en andere lokale initiatieven. In

	praktijk laten we dit zien door in samenwerking met alle betrokken partijen uitvoering te geven aan het plan voor Van Gogh in Drenthe, om van Gogh voor de langere tijd zichtbaar te houden (zie Cultuur). Ook geven we uitvoering aan de regiodeal-aanvraag 'Vrije tijd en verhalen van het landschap' waarin we samen met Stichting Landschap van de Toekomst kijken hoe we de basisvoorzieningen kunnen verbeteren en een thema aan een gebied kunnen toevoegen. 5. Uitvoeren van het opgestelde regiomarketingplan van ZuidWest-Drenthe, in samenwerking met partners. 6. In het kader van Vitale Vakantieparken uitvoering geven aan de pijlers 'Transformeren en Vitaliseren' 7. Uitvoering geven aan het Omgevingsprogramma waarin een recreatiefonds is opgenomen om maatregelen te bekostigen voor het borgen en versterken van de toeristisch-recreatieve ruimtelijke kwaliteit en voorzieningen binnen de gemeente. 8. Samen met stichting De Drentse Praam in kaart brengen van kansen voor een historisch scheepsvaartcentrum in het Bentinckspark Noord. 9. Verkenning mogelijkheid gravelfietsroute in Hoogeveen, samen met wielerclub de Peddelaars.
Wat gaan we meten en hoe?	Het Recreatieschap het Ecorys-rapport wordt in 2026 uitgebracht waarin de economische impact van toerisme voor Drenthe wordt geanalyseerd.
Risico's en randvoorwaarden	Ondernemers nemen regie en zorgen zelf voor draagvlak. En om onze positie ten aanzien van recreatie en toerisme niet te verliezen is het noodzakelijk om te blijven investeren in onder andere de kwaliteit van het toeristische product.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
120 Openbare Orde en Veiligheid	74	56	56	56	56	56
340 Economische Promotie	288	248	248	253	253	253
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	1	0	0	0	0	0
730 Afval	6.481	6.675	6.857	6.861	6.851	6.851
740 Milieubeheer	4.661	6.714	4.872	3.802	3.403	3.571
Lasten	**11.505**	**13.694**	**12.033**	**10.972**	**10.564**	**10.731**
340 Economische Promotie	-318	-233	-271	-271	-271	-271
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	0	0	0	0	0	0
730 Afval	-7.388	-7.754	-8.089	-8.093	-8.083	-8.083
740 Milieubeheer	-1.775	-3.389	-1.769	-504	-4	-4
Baten	**-9.481**	**-11.376**	**-10.129**	**-8.868**	**-8.358**	**-8.358**
120 Openbare Orde en Veiligheid	74	56	56	56	56	56
340 Economische Promotie	-30	15	-22	-17	-17	-17
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	1	0	0	0	0	0
730 Afval	-906	-1.079	-1.232	-1.232	-1.232	-1.232
740 Milieubeheer	2.885	3.326	3.103	3.297	3.399	3.567
Saldo	**2.024**	**2.318**	**1.905**	**2.104**	**2.206**	**2.373**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
740 Bijdrage Omgevingsdienst Drenthe	1	139	94	90	
730 Toetreding de Wolden bij Area	1	0	0	0	0
Aanvullende mutaties					
730 Toetreding Borger Odoorn bij Area	1	-67	-67	-67	-67
730 Bijdrage Area Reiniging	1	318	318	318	318
740 Ecologische monitoring soortenmanagementplan	3	30	30	60	60
740 Bijdrage Omgevingsdienst Drenthe	1	-104	110	186	443
740 Bijdrage Area Reiniging	1	-5	-5	-5	-5
Totaal lasten		**311**	**480**	**582**	**749**
Baten					
Aanvullende mutaties					
340 Forensenbelasting	1	-2	-2	-2	-2
340 Toeristenbelasting	1	-35	-35	-35	-35
730 Opbrengst Area milieustraat, glas en textiel	1	42	42	42	42
730 Afval	1	-344	-344	-344	-344
730 Afval voorziening	1	-128	-132	-122	-122
Totaal baten		**-467**	**-417**	**-461**	**-461**
Saldo		**-156**	**9**	**121**	**288**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

730 Toetreding De Wolden bij Area reiniging
Het structurele voordeel van € 56.605 per jaar als gevolg van de toetreding van De Wolden tot Area Reiniging wordt binnen het taakveld verwerkt als voordeel op de lasten. Volgens de aangenomen motie wordt dit voordeel verrekend met de voorziening afval, zodat dit indirect ten gunste komt van de inwoners doordat een verhoging van de afvalstoffenheffing wordt voorkomen.

740 Bijdrage Omgevingsdienst Drenthe
Op basis van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Drenthe wordt de gemeentelijke bijdrage komend jaar met € 138.627 verhoogd. De totale bijdrage aan de Omgevingsdienst Drenthe komt in 2027 uit op € 2.210.209. Deze stijging wordt veroorzaakt door inflatie en ontwikkelingen in de cao (loon- en prijsstijgingen), evenals de jaarlijkse reservering voor het zaaksysteem. Het is niet uitgesloten dat de uiteindelijke stijging hoger of lager uitvalt.

Aanvullende mutaties

730 Toetreding Borger Odoorn bij Area reiniging
Het structurele voordeel van € 66.782 per jaar als gevolg van de toetreding van Borger-Odoorn tot Area Reiniging wordt binnen het taakveld verwerkt als voordeel op de lasten. Net als bij de toetreding van De Wolden zullen we ook nu het voordeel verrekend met de voorziening afval, zodat dit indirect ten gunste komt van de inwoners doordat een verhoging van de afvalstoffenheffing wordt voorkomen.

730 Afval
De hogere lasten op taakveld 730 bedragen € 318.000 en zijn gebaseerd op de concept-productbegroting van Area Reiniging. De stijging wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor materieel, uitbestede diensten, personele kosten en overige bedrijfslasten. Daarnaast is rekening gehouden met noodzakelijke investeringen als gevolg van veranderende regelgeving en de actuele kostenontwikkelingen.

740 Ecologische monitoring soortenmanagementplan
In 2024 heeft het college opdracht gegeven om een soortenmanagementplan (SMP) op te stellen en daarmee een gebiedsgerichte vergunning voor flora- en fauna-activiteiten onder de Omgevingswet (hierna: vergunning) aan te vragen bij provincie Drenthe. Met deze opdracht heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de uitvoering van het SMP. Door deze vergunning hoeven inwoners, ondernemers en andere initiatiefnemers niet zelf kostbaar en tijdrovend ecologisch onderzoek te laten uitvoeren en een vergunning aan te vragen. Dit vermindert de regeldruk en voorkomt vertraging bij isolatie- en bouwprojecten.

Als vergunninghouder draagt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de naleving van de vergunningvoorschriften. Een onontkoombaar en verplicht onderdeel hiervan is de ecologische monitoring door een ecologisch adviesbureau gedurende de looptijd van de vergunning (10 jaar) volgens de 'SMP monitoring richtlijnen' van provincie Drenthe. Als de gemeente de monitoring niet uitvoert wordt de vergunning door de provincie ingetrokken. Bovendien vervalt daarmee het voordeel van het SMP, waardoor isolatie- en bouwprojecten opnieuw geconfronteerd worden met onnodige regeldruk, vertraging en kosten. Om aan deze verplichting te voldoen en de continuïteit van de vergunning te borgen nemen we € 30.000 op voor de jaren 2027 en 2028 (opstartjaren, richtlijn van de provincie) en vervolgens vanaf 2029 een structureel jaarlijks bedrag van € 60.000.

740 Bijdrage Omgevingsdienst Drenthe
Op basis van wijzigingen van de begroting 2026 van de Omgevingsdienst Drenthe, een gewogen indexcijfer van 3,9%, het incidentele project *Opgelopen Werkvoorraad Vergunningverlening* en een productiviteitsnorm van 1.331 uur per fte, verwachten we in 2027 een stijging van de bijdrage aan de Omgevingsdienst Drenthe van in totaal € 35.000. Het in de kaderbrief 2027-2030 opgenomen bedrag moet hierdoor met € 104.000 worden verlaagd. Ten tijde van het opstellen van dit document ligt de Ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Drenthe nog ter besluitvorming voor aan het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Drenthe (voorzien in september 2026). De gemeentelijke bijdragen aan de Omgevingsdienst Drenthe zal in 2028, 2029 en 2030 en verder stijgen als gevolg van de reguliere indexatie voor loon- en prijsontwikkelingen.

740 Bijdrage Area Reiniging
De lagere lasten bedragen € 5.000 en zijn gebaseerd op de concept-productbegroting van Area en dan specifiek kadaverbakken en plaagdierenbestrijding. De daling wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor materieel, uitbestede diensten, personele kosten en overige bedrijfslasten. Daarnaast is rekening gehouden met noodzakelijke investeringen als gevolg van veranderende regelgeving en de actuele kostenontwikkelingen.

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

340 Toeristen- en forensenbelasting
Het tarief voor toeristen- en forensenbelasting wordt verhoogd zoals opgenomen in de op 5 februari 2026 vastgestelde Visie Recreatie en Toerisme 2026 - 2030. Het nieuwe tarief en de impact op de inkomsten zijn nu nog niet bekend; daarom wordt dit op dit moment alleen ter informatie vermeld.

Aanvullende mutaties

340 Toeristenbelasting
In de door de raad vastgestelde Visie Recreatie en Toerisme Hoogeveen 2026–2030 is opgenomen dat de toeristenbelasting wordt herzien. Ter uitvoering van deze visie zijn de mogelijkheden voor een wijziging van de huidige systematiek van de toeristenbelasting onderzocht. Het voornemen is om vanaf 2027 de huidige vrijstelling voor kinderen tot 16 jaar te laten vervallen en te werken met gedifferentieerde tarieven voor verschillende verblijfsvormen en deze voor een periode van vier jaar vast te leggen. De gewijzigde systematiek, het beëindigen van de kindervrijstelling en de verblijfscijfers 2025 zijn reden voor bijstelling van de opbrengst met € 35.000 positief.

340 Forensenbelasting
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Wij passen de voorlopige index van 3,3% toe die wij bij de kaderbrief 2027-2030 hebben gehanteerd.

730 Opbrengst Area milieustraat, glas en textiel
De lagere baten op taakveld 730 van € 42.000 zijn gebaseerd op de concept-productbegroting van Area Reiniging. Hierbij is gerekend op basis van de werkelijke tonnages over 2025 voor de milieustraat, glas en textiel.

730 Afval
Op basis van de realisatiecijfers en de toename van het aantal aansluitingen worden de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing met € 133.000 verhoogd. Daarnaast is voor 2027 rekening gehouden met een indexering van 3,3%, conform de uitgangspunten van de Kaderbrief 2027-2030. Met deze indexering wordt geanticipeerd op de afname van de voorziening afval, waardoor de tarieven zich ook op langere termijn zo stabiel mogelijk kunnen ontwikkelen.

730 Afval voorziening
Op basis van de geactualiseerde uitgangspunten voor de berekening van de afvalstoffenheffing is de onttrekking aan de voorziening afval bijgesteld. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2024	140	129	148	CBS - Huishoudelijk afval
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	54,9	72,2	32,5	Berekening

Indicator	Omschrijving
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen:

- Recreatieschap Drenthe
- Omgevingsdienst Drenthe
- Area
- Rendo

Voor meer informatie over de wijze waarop en het financiële belang wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsdocumenten

- De groene draad, uitvoeringsplan Duurzamer Hoogeveen 2017-2021
- Programmaplan energietransitie 2024-2028
- Transitievisie warmte 2021
- Startnotitie warmteprogramma 2025
- Afval(inzamel)beleidsplan 2025-2030
- Afvalstoffenverordening 2026
- Visie recreatie en toerisme 2026-2030
- Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Milieu Drenthe 2026-2029 (Omgevingsdienst Drenthe)

04 Jeugd en Bestaanszekerheid

Verantwoordelijk wethouder: Jeroen Westendorp

Maatschappelijk effect

Vanuit ons programma Jeugdhulp en Bestaanszekerheid ondersteunen en stimuleren we talentontwikkeling van kinderen en jongeren. Met een verbindende aanpak zorgen we dat jeugdigen gelijke kansen krijgen. We streven naar bestaanszekerheid voor onze inwoners en het voorkomen van werkloosheid, armoede en problematische schulden.

Trends en ontwikkelingen

Jeugd

Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd
Met de vastgestelde Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd bouwen we verder aan een sterke basis voor kinderen, jongeren en gezinnen. Daarbij verschuift de aandacht steeds meer van zorg naar gezondheid, veerkracht en het gewone leven. Niet iedere hulpvraag vraagt direct om specialistische jeugdhulp. Met de (uitvoering van de) Hoogeveen Hervormingsagenda zetten we dan ook nadrukkelijk in op het voorkomen van (zwaardere) jeugdhulp. Daarom versterken we de sociale basis en vergroten we de beschikbaarheid van preventieve ondersteuning. Samen met kinderopvang, onderwijs, welzijn, zorg, sport, cultuur, ouders en maatschappelijke organisaties bouwen we verder aan Jong Hoogeveen, een beweging waarin talentontwikkeling, de beweging van zorg naar ondersteuning, sterke relaties en samenwerking in wijken, dorpen en op school centraal staan. Via het Plan per School werken scholen, ouders, kinderen en wijkpartners aan een aanpak op maat die aansluit bij de behoeften van de school en de wijk en bijdraagt aan ontmoeting, kansengelijkheid en een sterke omgeving rondom kinderen en gezinnen. Door problemen eerder te signaleren, ondersteuning dichtbij inwoners te organiseren en gezinnen sterker te maken in hun eigen omgeving, kan zwaardere zorg vaker worden voorkomen. Zo geven we uitvoering aan de ambitie uit het coalitieakkoord om eerder en dichterbij gezinnen te ondersteunen zodat zwaardere zorg waar mogelijk wordt voorkomen.

Stevig Lokaal Team en domeinoverstijgende benadering
Een belangrijke ontwikkeling is de doorontwikkeling van de gemeentelijke toegang jeugd naar een Stevig Lokaal Team (SLT). Dit team is een netwerk van diverse professionals en vrijwilligers die zich inzetten om jongeren in Hoogeveen veilig en gezond te laten opgroeien. Dit sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de beweging die binnen de gemeente Hoogeveen is ingezet. De uitvoering sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande overlegstructuren en samenwerkingsverbanden. In lijn met de ambities uit de Hoogeveense Hervormingsagenda worden deze verder ontwikkeld en versterkt, zodat ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen zoveel mogelijk in samenhang wordt georganiseerd. Het SLT moet uitgroeien tot een centraal aanspreekpunt voor jeugdigen en gezinnen, waarin toegang tot jeugdhulp, ondersteuning en regie in samenhang worden georganiseerd. Vanuit een brede, domeinoverstijgende benadering wordt gekeken naar wat gezinnen nodig hebben. De komende jaren wordt de samenwerking met maatschappelijke partners, onderwijs en zorgaanbieders verder versterkt. Daarmee wordt invulling gegeven aan de ambitie om ondersteuning dichtbij inwoners en binnen sterke lokale gemeenschappen te organiseren.

Organisatie lichte jeugdhulp
In aanloop naar de lokale verantwoordelijkheid voor de organisatie van lichte jeugdhulp per 1 januari 2028 wordt de samenwerking tussen het SLT, preventieve voorzieningen en lichte jeugdhulp verder versterkt. Hiermee ontstaat een samenhangend lokaal ondersteuningsaanbod waarin jeugdigen en gezinnen sneller passende hulp ontvangen. Niet iedere hulpvraag vraagt direct om specialistische jeugdhulp. Door problemen eerder te signaleren, ondersteuning dichtbij inwoners te organiseren en gezinnen sterker te maken in hun eigen omgeving, kan zwaardere zorg vaker worden voorkomen. Specialistische jeugdhulp blijft beschikbaar voor situaties waarin deze noodzakelijk is.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming
In 2027 werken we verder volgens de uitgangspunten van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming als onderdeel van de Hoogeveense Hervormingsagenda. We versterken de samenwerking tussen het SLT, jeugdhulp en partners in het zorg- en veiligheidsdomein, zodat zorg, veiligheid en ondersteuning beter op elkaar aansluiten. Hierbij leggen we nadrukkelijk meer de verbinding tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein en werken we integraal met elkaar samen, onder andere op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.
Ook tijdens een ondertoezichtstelling blijft het lokale team betrokken. Door versterking van de casusregie en een betere afstemming tussen betrokken professionals organiseren we ondersteuning zoveel mogelijk vanuit één integraal plan. Hierdoor ontvangen gezinnen eerder passende hulp en ervaren zij meer continuïteit in de ondersteuning.

Ook werken we mee aan de verdere uitwerking van de regionale governance, zodat rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming binnen de kind- en gezinsbescherming helder zijn georganiseerd. De verbreding van een jeugdaanpak naar een gezinsgerichte benadering voor inwoners van 0 tot 100 jaar vraagt daarbij om nauwere samenwerking en afstemming tussen partners in het jeugd-, zorg- en veiligheidsdomein. We stimuleren professionals vanuit verschillende domeinen gezamenlijk op te trekken bij complexe situaties waarin zorg- en veiligheidsvraagstukken spelen, zodat risico's eerder worden gesignaleerd en passende ondersteuning sneller kan worden ingezet.
In lijn met het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming Drenthe blijven wij investeren in het vroegtijdig signaleren van onveilige situaties binnen gezinnen. De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vormt hierbij een belangrijk instrument. Medewerkers met direct of indirect klantcontact worden ondersteund door training, advies en begeleiding van aandachtsfunctionarissen. De komende periode wordt gewerkt aan verdere borging van processen, afspraken en kennis rondom de meldcode. Daarnaast wordt onderzocht hoe de inzet van ervaringsdeskundigen structureel kan worden versterkt, zodat bewustwording en deskundigheid binnen de organisatie verder worden vergroot en gezinnen tijdig passende ondersteuning ontvangen.

Regionale organisatie (hoog)specialistische jeugdhulp
Naast de ontwikkeling van het lokale jeugdveld wordt gewerkt aan een duurzame organisatie van (hoog)specialistische jeugdhulp op regionaal niveau. De *Wet beschikbaarheid jeugdzorg* vereist dat gemeenten (hoog)specialistische jeugdhulp regionaal organiseren en duurzaam beschikbaar houden. De opgaven binnen de (hoog)specialistische jeugdhulp vragen om samenwerking. Door kennis, kracht en middelen regionaal te bundelen werken de Drentse gemeenten samen aan een duurzame beschikbaarheid van deze jeugdhulp. De vastgestelde Regiovisie Jeugdhulpregio Drenthe vormt hiervoor het inhoudelijke kader. De Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe (GR JHRD) vormt de organisatorische uitwerking van deze regiovisie. Na inwerkingtreding van de GR JHRD, streven januari 2027, wordt deze verantwoordelijk voor de regionale inkoop, contractering en organisatie van (hoog)specialistische jeugdhulp. Hiermee geven de Drentse gemeenten invulling aan de wettelijke opdracht om (hoog)specialistische jeugdhulp regionaal te organiseren en beschikbaar te houden voor jeugdigen die deze ondersteuning nodig hebben.

Toekomstbestendig jeugdstelsel
Deze ontwikkelingen dragen gezamenlijk bij aan een toekomstbestendig jeugdstelsel. De sociale basis wordt versterkt en ondersteuning wordt meer in samenhang georganiseerd. Hierdoor ontvangen jeugdigen en gezinnen tijdig passende ondersteuning en krijgen zij meer mogelijkheden om zich veilig en kansrijk te ontwikkelen.

Actualisatie advies deskundigencommissie over de landelijke hervormingsagenda Jeugd
Voor de jeugdzorg blijft sprake van onzekerheid over het tempo en de omvang van de besparingen die landelijk worden verwacht als gevolg van de Hervormingsagenda Jeugd. In 2025 is met het rapport *Groeipijn* een eerste integrale beoordeling uitgevoerd van de financiële effecten voor gemeenten en zijn gemeenten financieel gecompenseerd voor de jaren tot en met 2027. In 2027 wordt deze analyse geactualiseerd. De uitkomsten hiervan zijn van belang voor de beoordeling van de structurele financiële positie van gemeenten. In deze begroting hebben wij het begrotingsadvies van de VNG opgevolgd. Totdat meer duidelijkheid bestaat over de uitkomsten van deze actualisatie, blijft dit een financieel aandachtspunt en risico binnen de meerjarenbegroting.

Jeugdgezondheidszorg
Het bestuur van SamenDrenthe (voormalig GGD Drenthe) heeft drie preventieve programma's vastgesteld om de druk op de gezondheidszorg in de toekomst te verminderen. Eén van die programma's noemen ze Kansrijke start en omvat de thema's: kansrijke start, Nu niet zwanger, Gezonde schoolaanpak preventieve logopedie pre/voorzorg, toeleiding VVE, preventieketens en mentale gezondheid. Elke gemeente bepaalt per thema of ze de interventie bij GGD afnemen of werken met een lokale interventie. Zo werken we in Hoogeveen met het programma Moeders van Hoogeveen en nemen we hooguit enkele trajecten voorzorg af bij SamenDrenthe.

Programma Jong Hoogeveen

Nota Jeugd/programma Jong Hoogeveen
Jong Hoogeveen is een beweging waarin talentontwikkeling, de beweging naar zorg en ondersteuning, en samenwerking in wijken, dorpen en op school centraal staan. Met deze beweging werken we aan een duidelijk doel: betere onderwijsresultaten, meer kansengelijkheid, maximale talentherkenning en uiteindelijk een doorbraak in intergenerationele problematiek. De manier waarop we hieraan werken wordt inmiddels ook in Drenthe en landelijk als voorbeeld gezien. In 2027 zetten we de succesvolle samenwerking met onze partners, kinderen en jongeren voort. Gezien de complexiteit van de opgave en de intergenerationele problematiek, vraagt de uitvoering van de Nota Jeugd om een lange adem richting 2040.

Plan Per School
We werken zoveel mogelijk vanuit de leefwereld van inwoners: dichtbij, toegankelijk en aanwezig daar waar mensen zijn. Alle scholen ontwikkelen daarom in samenwerking met de gemeente en maatschappelijke partners een Plan Per School, of hebben deze inmiddels en zijn (in samenwerking met lokale partners) overgegaan tot uitvoering. Het Plan Per School geeft invulling aan de opgave rondom kansengelijkheid en om samen te werken met de buurt en de sociale omgeving en past bij de ontwikkelvragen van de school, de kinderen en de gezinnen. In 2027 ronden we de laatste fase van de Plannen Per School in het primair onderwijs af en werken we verder aan de Plannen Per School in het voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Voor het reguliere voortgezet onderwijs geldt dat de ontwikkeling van een Plan Per School samenhangt met de voorgenomen verkenning van een fusie tussenbeide onderwijsorganisaties. Deze lokale aanpak per school sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, waarin onderwijs als belangrijk onderdeel van de sociale en pedagogische basis staat omschreven.

De eerste jaren: Kansrijke Start en Voor- en Vroegschoolse Educatie
Kansrijke Start is een preventief programma (vastgesteld door SamenDrenthe) om de druk op de gezondheidszorg te verminderen. Het programma bevat verschillende keuzethema's. In Hoogeveen werken we met het programma Moeders van Hoogeveen en nemen we hooguit enkele trajecten voorzorg af bij SamenDrenthe. In 2026 wordt de inhoud van dit overkoepelende programma bepaald zodat het in 2027 kan worden uitgerold. Dit wordt dan onderdeel van het basistakenpakket.
Het uitvoeringsplan voor- en vroegschoolse educatie (VVE) loopt af. In samenwerking met lokale partners (o.a. kinderopvangorganisaties, GGD Drenthe en welzijnswerk) evalueren we het uitvoeringsplan VVE en ontwikkelen we samen een nieuwe aanpak. Daarbij hebben we onder andere aandacht voor de eerste 1.000 dagen (in samenhang met Kansrijke Start), VVE, toeleiding naar kinderopvang en een sterke verbinding tussen de voorschool en het onderwijs.

Mentale gezondheid van jongeren
Problemen rond sociale vaardigheden en mentale gezondheid zijn zichtbaar bij (zeer jonge) kinderen en jongeren. Vanuit het programma Jong Hoogeveen en het Gezond en Actief Leven Programma is daarom samen met partners en jongeren gewerkt aan de Totaalaanpak Mentale Gezondheid en een jaarlijks uitvoeringsplan. In de nabije toekomst willen we deze ontwikkeling verder uitrollen op het MBO, in samenhang met de ontwikkeling van het Plan Per School. Daarnaast houden we ook aandacht voor dit belangrijke thema in het primair onderwijs, met de Plannen per School.

Fysieke ontmoetingsplekken voor jongeren
We investeren samen met jongeren en lokale partners in bestaande en nieuwe initiatieven voor ontmoeting en activiteiten. Met het beschikbare budget van € 60.000 geven we deze initiatieven ruimte om te groeien. We willen jongeren hierbij nadrukkelijk zelf aan het roer zetten, zodat zij mede bepalen wat er in hun wijk of dorp nodig is. Zo komt € 30.000 vrij voor initiatieven vanuit jongeren, waarbij we jongeren de kans bieden zelf aan het roer te staan om te bepalen wat er nodig is in hun wijk of dorp. Daarnaast krijgt Het Podium € 30.000 voor jongerenprogrammering. Voor jongeren in Hoogeveen is er – los van het festivalseizoen in de zomer- weinig te doen. Het Podium zal in 2027 drie avonden speciaal voor jongeren organiseren. Waarbij gekozen wordt voor genres die aanslaan bij de Hoogeveense jongeren. De komende twee jaar volgen we of deze aanpak daadwerkelijk voorziet in de behoeften van jongeren. Waar nodig sturen we bij of zetten we aanvullende stappen. Een mogelijk vervolg is onderzoek naar de realisatie van een centraal jongerencentrum. Zo werken we verder aan plekken waar jongeren zich welkom voelen, elkaar kunnen ontmoeten en zich kunnen ontwikkelen.

Bestaanszekerheid

Armoede, inkomen en schuldhulpverlening
Armoede en schulden blijven een hardnekkig en veelzijdig probleem dat veel inwoners direct raakt. Voor inwoners met een inkomen onder de armoedegrens kan het moeilijker zijn om een schuldsituatie te vermijden of op te lossen. Andersom kan een problematische schuld leiden tot een sociaal isolement, wat vervolgens het risico op een inkomen onder de armoedegrens vergroot. Het is daarom belangrijk in 2027 verder uitvoering te geven aan het integreren van armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Dit is ook in overeenstemming met de uitkomst van de dialoogavond op 20 januari van dit jaar. Wij willen dit bijvoorbeeld doen door vanuit armoede en inkomen aan te sluiten bij het inrichten van een toegankelijke en laagdrempelige centrale toegang waar inwoners terecht kunnen met financiële vragen of zorgen. Hier bieden we inwoners begeleiding op maat en de juiste nazorg doordat onze dienstverlening efficiënt en effectief is.

We blijven daarnaast uitvoering geven aan de verschillende interventies vanuit de Aanpak armoedebestrijding. Tegelijkertijd kijken we ook hoe we de verschillende

interventies kunnen doorontwikkelen. Hierbij kan gedacht worden aan het verder uitbreiden van het Samen Zeker netwerk, maar ook aan het beter laten aansluiten van minimaregelingen op de behoeftes van inwoners. We bekijken hoe we de doorlooptijd voor het verstrekken van uitkeringen kunnen verkorten om bij te dragen aan bestaanszekerheid van onze inwoners. Maatwerk, vereenvoudiging en vertrouwen zijn belangrijke thema's bij deze doorontwikkeling.

Om inwoners met (beginnende) schulden proactief te kunnen helpen, willen we in 2027 werken aan intensivering van onze vroegsignalering. Vroegsignalering is een belangrijk middel om tijdig in te kunnen grijpen bij schulden zodat grotere problemen zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Daarnaast kan het ook een middel zijn om inwoners, die in stille armoede leven, beter te kunnen bereiken. De ontwikkeling van een centrale toegang voor financiële vragen of zorgen helpt bij het in beeld krijgen van dreigende schulden bij inwoners. Door efficiënter en effectiever te werken kunnen we deze inwoners beter begeleiden en nazorg bieden.

Wij zien dat de aanpak van schulden bij jongeren en zelfstandigen zonder personeel (ZZP) niet past binnen de hulpverlening die wij op het gebied van schulden aanbieden. Voor deze doelgroepen is een andere benadering nodig. In 2027 willen wij de schuldhulpverlening uitbreiden met een aanpak speciaal gericht op jongeren en ondernemers/ ZZP'ers.
In 2026 is de nieuwe stichting de GKB van start gegaan. In dit jaar wordt de organisatie opnieuw ingeregeld. Vanaf 2027 krijgen we meer zicht hoe de stichting zich inhoudelijk en financieel zal gaan ontwikkelen.

Gebiedsgericht werken en participatie
Als gemeente werken we samen met onze inwoners en maatschappelijke partners aan leefbare, sterke en zorgzame dorpen en wijken. Dit doen we op verschillende manieren, bijvoorbeeld via de Smederijen, onze initiatievenregeling en de ontwikkeling van dorps- en wijkagenda's. We vinden deze verbinding met onze dorpen en wijken erg belangrijk en daarom ontwikkelen we het gebiedsgericht werken de komende periode verder door. We verhogen onder andere het initiatievenbudget, zodat we nog meer initiatieven van onze inwoners de ruimte kunnen geven. Ook geven we een extra impuls aan de verder ontwikkeling van het gebiedswethouderschap. Daarnaast geven we de komende periode ook extra aandacht aan het thema (inwoners)participatie. We geven ruimte aan eigen initiatief en zorgen dat inwoners niet alleen worden betrokken, maar ook daadwerkelijk invloed kunnen hebben op hun leefomgeving. Daarbij komt dat we als gemeente vanuit de *'Wet versterking participatie op decentraal niveau'* de verplichting om de bestaande inspraakverordening te vervangen door een participatieverordening. In 2026 hebben we een start gemaakt met de ontwikkeling van een integrale participatieaanpak waarin we onze ambities op het gebied van participatie in de praktijk brengen. In 2027 zetten we dit voort en leveren we concrete resultaten op.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Opgroeien	
Wat willen we bereiken in 2027?	Ruimte om gezond en veilig op te groeien in Hoogeveen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. De opgestelde uitvoeringsagenda uitvoeren van de Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd zodat de ontwikkelopgaven planmatig worden opgepakt en bijdragen aan een toekomstbestendig jeugdstelsel. 2. De gemeentelijke toegang jeugd in samenwerking met andere partners doorontwikkelen naar een Stevig Lokaal Team (SLT), de samenwerking binnen het sociaal domein en de domeinoverstijgende aanpak versterken zodat inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen. 3. De samenwerking tussen het SLT, preventieve voorzieningen en lichte jeugdhulp versterken in voorbereiding op de lokale verantwoordelijkheid voor lichte jeugdhulp per 1 januari 2028. 4. Uitvoering geven aan het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein versterken. 5. Samen met onze regionale partners de rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming binnen de kind- en gezinsbescherming verder uitwerken. 6. Expertise op het gebied van huiselijk geweld, kindermishandeling en complexe scheidingen dichtbij organiseren. 7. De verbinding tussen onderwijs, leerplicht en jeugdhulp versterken, gericht op vroegsignalering en ondersteuning. 8. Uitvoering geven aan de Regiovisie Jeugdhulpregio Drenthe en de implementatie van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe (GR JHRD) zodat specialistische jeugdhulp ook in de toekomst beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar blijft.
Wat gaan we meten en hoe?	We meten de tevredenheid van de inwoners die we bedienen, doordat de gemeente bijna alle gezinnen die jeugdhulp gebruiken, jaarlijks spreekt. Er wordt dan gekeken of de hulp nog aansluit en of de doelen worden behaald. Er wordt eens per jaar een onafhankelijk cliënt-ervaringsonderzoek uitgevoerd om te meten of we de inwoners op de juiste manier ondersteunen. We meten het tweedelijns jeugdhulpgebruik en verbinden daar, indien nodig, conclusies en acties aan.

	De mate van regie die cliënten nodig hebben wordt bijgehouden. We meten het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen en het aantal zorgmeldingen bij Veilig Thuis Drenthe. De uitvoering van het plan rondom het versterken van partnerrelaties en het terugdringen van echtscheidingen wordt gemonitord.
Risico's en randvoorwaarden	Voldoende ruimte op inhoud, formatief en in tijd.

2. Kansrijke start	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een kansrijke start en ruimte om talenten te ontwikkelen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoering geven aan het Toekomstplan Talentenjagers en werken met een duurzaam businessmodel voor de financiering van het huidige aantal groepen en toekomstige groei. We voeren een halfjaarprogramma in, breiden het aantal groepen uit van vier naar vijf en vergroten het wervingsgebied, zodat eind schooljaar 2026/2027 kinderen uit alle wijken, gebieden en dorpen kunnen deelnemen. 2. Kinderen en jongeren actief betrekken bij de uitvoering van de Nota Jeugd en ruimte geven om mee te denken en praten over thema's die hen raken. 3. Samen met basisscholen en partners werken we toe naar een Plan Per School voor alle basisscholen en de locaties van het Gespecialiseerd Onderwijs Hoogeveen, gericht op gelijke kansen in de wijk. We voeren de plannen uit, versterken de rol van de Jong Hoogeveen-coördinatoren en organiseren kennisdeling en een lerend netwerk om de aanpak verder te ontwikkelen. 4. Met het voortgezet (speciaal) onderwijs en MBO werken we, samen met lokale partners, aan een Plan Per School. 5. Opdrachten aan maatschappelijke partners verder in lijn brengen met de beweging van Jong Hoogeveen en het Plan Per School, zoals de subsidies aan SWW en GGD Drenthe. 6. Samen met lokale partners de Hoogeveense Rijke Schooldag ontwikkelen met structureel naschools aanbod gericht op kansengelijkheid en talentontwikkeling. De sportfunctionarissen vervullen hierin een coördinerende rol en verbinden partners en aanbod in de verschillende gebieden. 7. Uitvoering geven aan de Hervormingsagenda Jeugd Hoogeveen. De hervormingsagenda gaat over de beweging naar de voorkant. Een kindgerichte aanpak, waarbij de nadruk ligt op preventie en het versterken van de omgeving waarin kinderen opgroeien. We ontwikkelen verder op de sterke basis van Jong Hoogeveen. De uitvoering van de Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd maakt daarom integraal onderdeel uit van het programma Jong Hoogeveen. 8. JMW en jongerenwerk versterken door zichtbaar en dichtbij aanwezig te zijn op scholen, in wijken en dorpen. Met scholen maken we afspraken over inzet en samenwerking, gericht op preventie en vroegsignalering. De inzet van JMV en Jongerenwerk wordt jaarlijks geëvalueerd en vormt onderdeel van de herijking van de opgave voor het welzijnswerk. 9. Uitvoeren totaalaanpak Mentale Gezondheid op het Roelof van Echten College, RSG Wolfsbos en VSO De Atlas, met THINK Op School als basis. Via lessen voor brugklassen en een ouderavond versterken we de veerkracht en weerbaarheid van jongeren en ondersteunen we ouders bij het bespreekbaar maken van mentale gezondheid. 10. Samen met lokale partners ontwikkelen we een nieuwe aanpak voor het jonge kind, met aandacht voor de eerste 1.000 dagen, VVE, toeleiding naar kinderopvang en een goede doorgaande lijn naar het onderwijs. De inzet van JMV

	en Jongerenwerk wordt jaarlijks geëvalueerd en vormt onderdeel van de herijking van de opgave voor het welzijnswerk.
Wat gaan we meten en hoe?	Het programma Jong Hoogeveen wordt, wat betreft inhoudelijke resultaten en behaalde doelen, gemonitord op basis van de SMART-doelstellingen uit de Nota Jeugd. In samenwerking met het (basis)onderwijs werken we aan de implementatie van het monitoringsinstrument voor het versterken van de pedagogische basis/Plan Per School. Dit instrument helpt ons om onze ambities en prioriteiten in kaart te brengen, de voortgang te monitoren en onderling kennis uit te wisselen. We werken regelmatig aan een zogeheten startfoto voor het Plan Per School. We maken hiermee inzichtelijk wat de stand van zaken is rondom de ontwikkeling en uitvoering van de Plannen Per School en de uitdagingen die we daarbij tegenkomen. Gebruik en resultaat van het jeugdmaatschappelijk werk in 2027 in vergelijking met 2026. De Peutermonitor geeft inzicht in het aantal peuters in de gemeente en in welke dorpen en wijken de peuters wonen. Ook laat de Peutermonitor zien of de peuters gebruikmaken van de voorschoolse voorzieningen en hoeveel uren ze komen. Met bestaande instrumenten, zoals de onderwijsmonitor en de gezondheidscijfers van de GGD, monitoren we de ontwikkeling van onderwijsniveau, de (mentale) gezondheid van jongeren en armoede.
Risico's en randvoorwaarden	Het is van belang goed te blijven investeren in de samenwerking met partners, omdat de gemeente bij het realiseren van deze doelstellingen afhankelijk is van de samenwerking met kinderopvang, onderwijs en andere partijen. Het is nodig om samen met onze partners ver vooruit te kijken en een route te vinden om onze ambitie waar te maken. Kansrijk opgroeien is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Alleen door intensief samen te werken en verbinding te zoeken gaan we het verschil maken.

3. Bestaanszekerheid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Bestaanszekerheid voor onze inwoners en zo min mogelijk werkloosheid, armoede en problematische schulden.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Doorontwikkelen van een centrale toegang voor financiële hulpvragen. De informatie over regelingen en voorzieningen wordt onderdeel hiervan. Het uitvoeringsplan voor de centrale toegang leveren we op in Q1 2027. Daar waar mogelijk zetten we stapsgewijs al de nieuwe structuur in gang. 2. Onze inwoners sneller helpen aan een uitkering als zij daar recht op hebben door onze dienstverlening aan te passen aan de nieuwe wetgeving (proactieve dienstverlening, Participatieve in Balans, handhaving sociale zekerheid) 3. We willen armoede bij onze inwoners ook bestrijden door in te zetten op preventie door hulp en voorlichting te geven, maar ook door online hulpmiddelen zoals de VoorzieningenWijzer en Geldfit beschikbaar te stellen. Waar het kan gaan we wijkgericht te werk. 4. We onderzoeken hoe we vroegsignalering sterker kunnen neerzetten zodat we zo veel mogelijk inwoners kunnen helpen op het moment dat er financiële problemen dreigen. 5. Ontwikkelen van aanpak op maat voor jongeren, ZZP'ers en ondernemers met schulden. 6. Inwoners die dit nodig hebben langer begeleiden en nazorg bieden om mogelijke terugval te voorkomen.
Wat gaan we meten en hoe?	1. We monitoren het aantal mensen dat schuldhulp ontvangt, zowel professioneel als vrijwillig. 2. We registreren welk aandeel van schuldhulptrajecten succesvol wordt afgerond. 3. We meten het bereik van het gebruik van de centrale toegang.

	4. We monitoren via de vroegsignalering hoeveel inwoners betalingsachterstanden hebben. 5. We monitoren het aantal doorverwijzingen, intern en extern door onze ketenpartners. 6. De effecten van de interventies uit het uitvoeringsplan gaan we meten en monitoren.
Risico's en randvoorwaarden	Voor de pilot centrale toegang financiële hulpvragen maken we gebruik van de armoedegelden voor de informatiefunctie regelingen en voorzieningen. Het is van belang te blijven investeren in de samenwerking met onze ketenpartners. We kunnen de gestelde doelen alleen samen halen. De effecten van armoede en schulden hebben een negatieve invloed op het gedrag van mensen. Als we dit niet (voldoende) onderkennen leidt dit op langere termijn tot grotere (schulden)problematiek. Onrechtmatig gebruik en fraude van uitkeringen zorgt voor een afname van het draagvlak van het socialezekerheidsstelsel. Misbruik en oneigenlijk gebruik moet worden tegengegaan. Voor de doelgroep Beschut Werk is, met de huidige financieringssystematiek, een wachtlijst onvermijdelijk. Hoe langer mensen op deze wachtlijst staan, hoe lastiger het is om hen op enig moment weer aan het werk te helpen. Het huidige uitvoeringsbudget op gebied van participatie en re-integratie biedt alleen voldoende middelen voor de vaste kosten, plus een beperkt aantal trajecten voor jongeren en statushouders. Zonder structurele uitbreiding van dit budget kunnen er geen extra trajecten ingezet worden voor deze doelgroepen. 1. Er is voornamelijk sprake van tekorten aan personeel in sectoren waarvoor bijstandsgerechtigden niet altijd de passende kwalificaties hebben. Daarbij behoort het omscholen van inwoners middels een opleiding die beter bij deze sectoren past vaak niet de mogelijkheden.

4. Sterke dorpen en wijken	
Wat willen we bereiken in 2027?	Sterke dorpen en wijken door een gebiedsgerichte aanpak.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Verhogen van het initiatievenbudget en inwoners meer mogelijkheden geven om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan leefbare, sterke en zorgzame dorpen en wijken. 2. Voortzetten van het gebiedswethouderschap en bepalen op basis van de evaluatie van voorgaande periode hoe we hier invulling aan willen geven, ook in relatie tot het gebiedsgericht werken. 3. We gaan door met de ontwikkeling van wijk- en dorpsagenda's en ondersteunen wijken en dorpen hierbij. 4. Ontwikkelen van een integrale aanpak op (inwoners)participatie en leveren een participatieverordening en participatiebeleid waarbij extra aandacht is voor de borging in de organisatie.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren het gebruik van de initiatievenregeling.
Risico's en randvoorwaarden	Het is onzeker in hoeverre het initiatievenbudget toereikend is.

Wat mag dat kosten?

Product	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**	**Meerjarenbegroting**		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	58	106	139	74	74	74
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	1.205	1.261	1.301	1.310	1.311	1.311
622 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Jeugd	2.707	2.792	2.642	2.608	2.608	2.608
672A Jeugdhulp Begeleiding	0	0	0	0	0	0

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
672B Jeugdhulp Behandeling	0	0	0	0	0	0
672C Jeugdhulp Dagbesteding	0	0	0	0	0	0
672D Jeugdhulp Zonder Verblijf	0	0	0	0	0	0
673A Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
673B Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
673C Jeugdhulp met Verblijf Overig	0	0	0	0	0	0
674A Jeugd Behandeling GGZ Zonder Verblijf	0	0	0	0	0	0
674B Jeugdhulp Crisis/LTA/GGZ-Verblijf	0	0	0	0	0	0
674C Gesloten Plaatsing	0	0	0	0	0	0
675A Jeugdhulp Ambulant Lokaal	1.169	1.228	925	925	925	925
675B Jeugdhulp Ambulant Regionaal	15.367	16.836	16.304	14.991	15.004	15.004
675C Jeugdhulp Ambulant Landelijk	24	25	30	30	30	30
676A Jeugdhulp met Verblijf Lokaal	2.796	2.936	1.895	1.895	1.895	1.895
676B Jeugdhulp met Verblijf Regionaal	5.638	5.340	5.964	5.964	5.964	5.964
676C Jeugdhulp met Verblijf Landelijk	16	17	58	58	58	58
679B PGB Jeugd	147	150	250	250	250	250
682A Jeugdhulpbescherming	1.212	1.272	1.199	1.199	1.199	1.199
682B Jeugdhulpreclassering	262	275	200	200	200	200
692 Coördinatie en Beleid Jeugd	2.257	3.161	0	0	0	0
710 Volksgezondheid	2.432	2.514	2.512	2.513	2.513	2.514
Lasten	**35.289**	**37.914**	**33.419**	**32.018**	**32.032**	**32.032**
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	0	0	0	0	0	0
622 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Jeugd	-179	-179	0	0	0	0
692 Coördinatie en Beleid Jeugd	-3.159	-4.584	0	0	0	0
Baten	**-3.338**	**-4.763**				
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	58	106	139	74	74	74
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	1.205	1.261	1.301	1.310	1.311	1.311
622 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Jeugd	2.527	2.613	2.642	2.608	2.608	2.608
672A Jeugdhulp Begeleiding	0	0	0	0	0	0
672B Jeugdhulp Behandeling	0	0	0	0	0	0
672C Jeugdhulp Dagbesteding	0	0	0	0	0	0
672D Jeugdhulp Zonder Verblijf	0	0	0	0	0	0
673A Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
673B Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
673C Jeugdhulp met Verblijf Overig	0	0	0	0	0	0
674A Jeugd Behandeling GGZ Zonder Verblijf	0	0	0	0	0	0
674B Jeugdhulp Crisis/LTA/GGZ-Verblijf	0	0	0	0	0	0
674C Gesloten Plaatsing	0	0	0	0	0	0
675A Jeugdhulp Ambulant Lokaal	1.169	1.228	925	925	925	925
675B Jeugdhulp Ambulant Regionaal	15.367	16.836	16.304	14.991	15.004	15.004

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
675C Jeugdhulp Ambulant Landelijk	24	25	30	30	30	30
676A Jeugdhulp met Verblijf Lokaal	2.796	2.936	1.895	1.895	1.895	1.895
676B Jeugdhulp met Verblijf Regionaal	5.638	5.340	5.964	5.964	5.964	5.964
676C Jeugdhulp met Verblijf Landelijk	16	17	58	58	58	58
679B PGB Jeugd	147	150	250	250	250	250
682A Jeugdhulpbescherming	1.212	1.272	1.199	1.199	1.199	1.199
682B Jeugdhulpreclassering	262	275	200	200	200	200
692 Coördinatie en Beleid Jeugd	-902	-1.423	0	0	0	0
710 Volksgezondheid	2.432	2.514	2.512	2.513	2.513	2.514
Saldo	**31.951**	**33.150**	**33.419**	**32.018**	**32.032**	**32.032**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
622 Indexatie Welzijnswerk 4%	1	64	64	64	64
675A Jeugdhulp ambulant lokaal	1	47	47	47	47
675B Jeugdhulp ambulant regionaal	1	575	575	575	575
675B Toegenomen zorgvraag	2	550	550	550	550
676A Jeugdhulp met verblijf lokaal	1	112	112	112	112
676B Jeugdhulp met verblijf regionaal	1	190	190	190	190
682A Jeugdbescherming	1	48	48	48	48
682B Jeugdreclassering	1	10	10	10	10
710 Indexatie Jeugdgezondheidszorg (GGD)	1	104	104	104	104
Aanvullende mutaties					
570 Integrale aanpak participatie - inzet kwartiermaker	1	64			
622 Eigen bijdrage kinderopvang pleegouders	1	35			
622 Uitbreiding uren POH Jeugd	1	65	65	65	65
675B Uitbreiding uren POH Jeugd	1	-65	-65	-65	-65
675B Budgetverlaging t.b.v. subsidie jongeren ontmoetingsplekken en -initiatieven	3	-30	-30		
675B Verkorten trajectduur jeugdzorg	3		-261	-264	-264
675B Invoering eigen bijdrage jeugdzorg	3		-997	-1.011	-1.011
675B Incidentele bijdrage JB Noord	1	55			
675B Maatregelen hervormingsagenda jeugd	2	1.700	1.700	1.700	1.700
710 Indexatie Jeugdgezondheidszorg (GGD)	1	175	175	175	175
Totaal lasten		**3.699**	**2.287**	**2.300**	**2.300**
Saldo		**3.699**	**2.287**	**2.300**	**2.300**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030

622 Indexatie welzijnswerk (index 4%)
De huidige 'CAO Sociaal Werk' loopt tot 1 juni 2027 en voorziet in een loonstijging van 2,1% met ingang van 1 oktober 2026, de verwachting is dat de nieuwe cao leidt tot een stijging van de loonkosten, maar op dit moment is nog niet bekend met hoeveel procent. Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 277.000 te verdelen over verschillende programma's. De stijging voor dit programma bedraagt € 64.000.

675A Jeugdhulp ambulant lokaal
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 47.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve – te hanteren – indexpercentage bekend is.

675B Jeugdhulp ambulant regionaal
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 575.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve – te hanteren – indexpercentage bekend is.

675B Jeugdhulp ambulant regionaal
Op basis van de werkelijke kosten jeugdhulp 2025 beoordelen we de toereikendheid van de beschikbare budgetten in de meerjarenbegroting 2027. In 2025 zien we een toename van de zorgvraag ten opzichte van 2024. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting gaan we uit van een gelijkblijvende zorgvraag (in 2027 ten opzichte van 2025) en om die reden voeren we de toegenomen zorgvraag op in de kaderbrief 2027-2030. De toename in 2025 (ten opzichte van 2024) heeft betrekking op de inzet van individuele begeleiding binnen complexe casuïstiek (die is verwezen via gecertificeerde instellingen) en niet gecontracteerde zorg van cliënten buiten de regio (door het woonplaatsbeginsel komen deze kosten voor rekening van gemeente Hoogeveen en met de meeste zorgaanbieders buiten de regio is geen contract afgesloten).

676A Jeugdhulp met verblijf lokaal
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 112.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve – te hanteren – indexpercentage bekend is.

676A jeugdhulp met verblijf regionaal
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 190.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve – te hanteren – indexpercentage bekend is.

682A Jeugdbescherming
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 48.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve – te hanteren – indexpercentage bekend is.

682B Jeugdreclassering
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 11.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve – te hanteren – indexpercentage bekend is.

710 Indexatie jeugdgezondheidszorg GGD
We moeten rekening houden met een indexatie van de tarieven van de GGD. Hiervoor hanteren we cijfers uit de beleidsbegroting 2026. Dit betekent een kostenstijging van € 103.839. Dit bedrag kan nog veranderen bij de presentatie van de definitieve begroting 2027 van de GGD.

Aanvullende mutaties

570 - Integrale aanpak participatie - inzet kwartiermaker
Voor 2027 is een bedrag van € 64.400 nodig voor de continuering van de (aan te stellen) kwartiermaker voor de ontwikkeling van een plan van aanpak voor de integrale aanpak op het thema participatie. Met deze integrale aanpak hangen we een paraplu boven al deze verschillende aanpakken, zodat we binnen de gemeente Hoogeveen allemaal vanuit dezelfde visie aan participatie werken.

622 Eigen bijdrage kinderopvang pleegzorgouders
Via het gemeentefonds is een bedrag ontvangen van € 34.589 ten behoeve van de vergoeding eigen bijdrage kinderopvang pleegzorgouders. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld via de jeugdhulpregio Drenthe voor de vergoeding aan pleegzorgouders.

622 Uitbreiding uren POH Jeugd
De vraag naar ondersteuning door de POH-Jeugd is de afgelopen periode aanzienlijk toegenomen. Om te voorkomen dat problemen verergeren en zwaardere jeugdhulp moet worden ingezet, vindt uitbreiding van de formatie POH-Jeugd plaats voor een bedrag van € 65.000.

675B Uitbreiding uren POH Jeugd
De uitbreiding uren POH Jeugd betreft een budgetneutrale wijziging. Dat is het gevolg van de positieve gevolgen van de inzet van de POH-Jeugd. Als gevolg van de inzet kan inzet in duurdere en zwaardere jeugdhulptrajecten worden voorkomen of beperkt.

675B Budgetverlaging ten behoeve van subsidie jongerenontmoetingsplekken en -initiatieven
Via de begroting verlagen we het Jeugdbudget met € 30.000 ter dekking van een subsidie ten behoeve van jongerenontmoetingsplekken en -initiatieven (Jong Hoogeveen). Zie ook programma BMTO. De raad is hierover geïnformeerd via een raadsbrief.

675B Verkorten trajectduur jeugdzorg
In de meicirculaire 2025 zijn we in het gemeentefonds gekort voor een plan van het rijk om te gaan sturen op de trajectduur van jeugdzorg. Op basis van het begrotingsadvies van VNG mogen we deze post aan de lastenkant meenemen als lagere kosten. Ten opzichte van het huidige budget is dit een voordeel van € 261.000 in 2028 en € 264.000 vanaf 2029.

6752 Invoering eigen bijdrage jeugdzorg
In de meicirculaire 2025 zijn we in het gemeentefonds gekort voor een plan van het rijk om een eigen bijdrage in te voeren voor jeugdzorg. Op basis van het begrotingsadvies van VNG mogen we deze post aan de lastenkant meenemen als lagere kosten. Ten opzichte van het huidige budget is dit een voordeel van € 997.000 in 2028 en € 1.011.000 vanaf 2029.

6752 Incidentele bijdrage JB Noord
In 2026 is via JeugdHulpRegioDrenthe (JHRD) het verzoek binnen gekomen voor een aanvullende bijdrage voor JB Noord voor 2026 en 2027. Deze aanvullende bijdrage is een vervolg op een onderzoek dat is verricht in 2024/2025 door AEF met als advies om te investeren in management, beleid en bedrijfsvoering en tijdelijk te investeren in extra fte

voor de uitvoering gezien de impact van verzuim en verloop op de wachtlijst en doorlooptijden. Voor 2027 is nog geen toezegging gedaan voor de aanvullende bijdrage, maar vanuit voorzichtigheid nemen we dit mee in de begroting 2027.

6752 Maatregelen hervormingsagenda jeugd
Op basis van de landelijke hervormingsagenda jeugd hebben we de kosten voor jeugdhulp verlaagd met de verwachte lagere kosten als gevolg van de maatregelen in de hervormingsagenda. Dit gaat om een bedrag van € 1.700.000. Dit corrigeren we nu op basis van het begrotingsadvies van de VNG. Voor 2027 staat hier een compensatie tegenover (die we hebben ontvangen bij de meicirculaire 2025). Begin 2027 zal de deskundigencommissie hervormingsagenda jeugd zich uitspreken over 2028 en verder.

710 Indexatie en (organisatie)ontwikkeling GGD
Bij het opstellen van de kaderbrief 2027-2030 hebben we ons gebaseerd op de beleidsbegroting van de GGD 2026. Bij de presentatie van de beleidsbegroting 2027 bleek dat voor dit onderdeel nog een aanvullende mutatie noodzakelijk was van € 174.550. Dit heeft te maken met autonome ontwikkelingen in de ramingen voor loon- en prijsindexatie volgens de afspraken “Samen werken voor Drenthe”. Daarnaast heeft het algemeen bestuur van de GGD ingestemd met een breder structureel pakket aan basistaken vanaf 2027. De kosten voor de organisatieontwikkeling werden voorheen betaald uit de reserve organisatieontwikkeling volgens de BBV is dit niet langer toegestaan, daarom is dit nu als post opgenomen in bovengenoemde begrotingsaanpassing.

Onzekerheden en risico's

Landelijke ontwikkelingen m.b.t. kosten jeugdhulp
In de Voorjaarsnota 2025 zijn afspraken gemaakt over het zwaarwegende advies van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd in 2027 met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdzorg. Deze afspraken heeft het huidige kabinet in het Overhedenoverleg van 13 april 2026 herbevestigd. Vooruitlopend op deze vervolgafspraken zijn in deze begroting stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	14,8	14,5	14	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2024	5	5	6	CBS - Jeugdmonitor
Lopende re-integratievoorzieningen	Per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	318	235,3	203,1	CBS - Re-integratie
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inwoners	2025	260,1	248,7	281,2	CBS - Personen met een bijstandsuitkering naar soort uitkering
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	2024	23	28	28	DUO/Ingrado
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2024	2,4	2,4	2,3	DUO/Ingrado
Werkloze jongeren	%	2024	2	2	2	CBS - Jeugdmonitor

Indicator	Omschrijving
Jongeren met jeugdhulp	"in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB)is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente."
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, de Participatiewet en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Relatief verzuim	"Het aantal leer- of kwalificatie-plichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken (bij de periode aanduiding wordt bij jaar (t) het schooljaar (t-1 en t) bedoeld.)
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	"Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan (bij de periode aanduiding wordt bij jaar (t) het schooljaar (t-1 en t) bedoeld.).
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partij draagt bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen:

- GR JHRD i.o.
- GGD Drenthe
- GR GKB in liquidatie
- Stichting GKB

Voor meer informatie over de wijze waarop en het financiële belang wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsdocumenten

- Beleidsnota Schuldhulpverlening 2023-2027
- Aanpak Armoedebestrijding 2023-2027
- Uitvoeringsplan aanpak armoedebestrijding
- Beleidsregels Schuldhulpverlening
- Calamiteitenplan jeugd 2019
- Verordening Jeugdhulp Hoogeveen 2022
- Beleidsregels jeugdhulp gemeente Hoogeveen 2022
- Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd 2025
- Regiovisie Gespecialiseerde Jeugdhulp Drenthe 2026 - 2030
- En ze leefden nog lang en gezond; nota volksgezondheid Hoogeveen 2023-2027
- Nota jeugd/programma Jong Hoogeveen 2023
- Plan van aanpak Verbindende Aanpak 2024
- Totaalaanpak Mentale Gezondheid 2025
- Uitvoeringsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie 2021-2026

05 Wonen en Werken

Verantwoordelijk wethouder: Aron Sieders

Maatschappelijk effect

Het programma Wonen en Werken draagt bij aan een aantrekkelijk woon-, leef- en werkklimaat. We zetten in op voldoende en passende woningen in sterke dorpen en wijken, een toekomstbestendige leefomgeving en een sterke economie. We voegen meer huisnummers toe in onze gemeente.

Trends en ontwikkelingen

Wonen
Het vergroten van het aanbod aan betaalbare, passende en toekomstbestendige woningen in Hoogeveen en de dorpen heeft hoge prioriteit. Het programma woningbouwimpuls wordt in 2027 voortgezet met een geactualiseerde aanpak. De hiervoor benodigde financiële middelen stellen we beschikbaar. We hebben concrete plannen om ongeveer 2.000 nieuwe woningen toe te voegen in 2030.

Voor het realiseren van nieuwe woningen werken we samen met alle partners in de woningbouwketen, waaronder woningcorporaties, projectontwikkelaars, bouwbedrijven, bouwadviseurs en makelaars. Om de onderlinge banden tussen deze partijen te versterken is het initiatief genomen tot het Bouwberaad De Wolden-Hoogeveen. Dit platform streeft naar kennisuitwisseling en het vinden van gezamenlijke kansen voor woningbouw. We willen vergunningen sneller kunnen verlenen. Het project *Versnelling vergunningverlening* wordt in 2027 voortgezet, waarbij ervaringen met partners worden uitgewisseld.

Bij gebiedsontwikkelingen streven we naar een evenwichtige mix van woningbouwtypen. Elke groep in de Hoogeveense samenleving moet een geschikte woonplek kunnen vinden. Met de woningcorporaties en huurdersverenigingen hebben we prestatieafspraken over het aantal toe te voegen sociale huurwoningen en over betaalbaarheid, duurzaamheid, zorggeschikt wonen en de inzet voor aandachtsgroepen. Voor inwoners met een koopwoning verlengen we de diverse leningen, zoals de Toekomstbestendig Wonen Lening, de Verzilverlening en de Starterslening. Daarnaast verhogen we de beschikbare budgetten voor deze leningen. We concretiseren de belofte om 45 standplaatsen voor woonwagenbewoners toe te voegen. We onderzoeken de mogelijkheid om de aanschaf van koopwagens te vereenvoudigen.

In de dorpen bekijken we samen met inwoners wat nodig en haalbaar is op het gebied van woningbouw. De bouw van woningen sluit aan bij de woonwensen vanuit de dorpsgemeenschap. Het bouwen via een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) is één van de mogelijkheden om te bouwen in de dorpen. Meer specifiek gaat de aandacht uit naar het toevoegen van woningen voor starters en senioren op een wijze die het behouden van deze woningtypen ook voor de langere termijn garandeert. Regels voor het splitsen van woningen willen we versoepelen, net als de mogelijkheden van het bouwen van extra woningen op erven. We onderzoeken of er mogelijkheden zijn om meer lintbebouwing toe te voegen in de dorpen.

In Hoogeveen ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van het stadscentrum en het stationsgebied (1.200 woningen tot en met 2030) en bij de nieuwe wijk Hoogeveen-Zuid. Waar mogelijk versnellen we, waarbij we ons realiseren dat we vaak afhankelijk zijn van andere partijen. Waar we zelf de regie hebben, zoals in het project NCH-terrein, versnellen we.

Volkshuisvestingsprogramma
Begin 2027 wordt het *Volkshuisvestingsprogramma* vastgesteld. Dit plan vervangt de bestaande *Woon(zorg)visie 2023-2026* en wordt de basis voor het woonbeleid in de komende jaren tot en met 2035. In het programma komen keuzes te staan op het gebied van wonen, zoals aantallen, locaties, beschikbaarheid, betaalbaarheid, kwaliteit, beleid voor doelgroepen, duurzaamheid en leefbaarheid. Het *Volkshuisvestingsprogramma* is onderdeel van het 'beleidshuis' van de Omgevingswet. Het hangt direct samen met de nieuwe Omgevingsvisie voor Hoogeveen, die ook in 2027 gereedkomt en met het Omgevingsplan voor heel Hoogeveen, dat uiterlijk in 2032 gereed moet zijn.

Woningbouwimpuls
Via het programma *Woningbouwimpuls 2026-2029* zorgen we voor tempo én kwaliteit in de ontwikkeling van nieuwe woningen. Dat doen we door het zo optimaal mogelijk inrichten van de eigen organisatie en daarbinnen prioriteit te geven aan woningbouw. We verbeteren de samenwerking met onze partners in de woningbouwketen. Dat werkt twee kanten op: we zijn streng en duidelijk over planningen en afspraken, zodat plannen niet te lang duren, en we zijn flexibel en faciliterend, zodat we goed kunnen inspelen op de specifieke kenmerken van gebiedsontwikkelingen. Tenslotte nemen we het initiatief tot nieuwe ontwikkelingen waar dat anders onvoldoende van de grond komt.

Het geactualiseerde programma *Woningbouwimpuls 2026-2029* zet in op vijf programmalijnen:

1. *Prioriteit voor realiseerbare plannen*
   We zetten in op kansrijke en impactvolle woningbouwplannen, zodat onze capaciteit goed benut wordt. We willen woningbouwplannen sneller van voornemen (zachte plannen) naar zekerheid (harde plannen) brengen.

2. *Meerjarige strategie en partnerschap*
   We zetten strategisch in op alle fasen van de woningbouwketen, door nu al na te denken en voor te sorteren op de bouwwensen van na 2030. We verbeteren de samenwerking met de partners in de woningbouwketen.

3. *Knelpunten voorkomen of overwinnen*
   We blijven scherp op knelpunten die zich in elk woningbouwproject kunnen voordoen. Waar mogelijk voorkomen we de knelpunten en wanneer ze toch optreden zoeken we in gezamenlijkheid naar oplossingen.

4. *Eigen organisatie op orde*
   We organiseren onze eigen rol binnen de woningbouwketen zo goed mogelijk. Het project *Versnelling vergunningverleningsproces* is een prioritair onderdeel.

5. *Inzicht en vertellen*
   De *Publieke Woningbouwkaart Hoogeveen* geeft een actueel overzicht van de bekende woningbouwprojecten.

Nota Ruimte
Landelijk wordt gewerkt aan de *Nota Ruimte* die de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van ons land verwoordt. Hoogeveen heeft hierin de titel 'regionaal stedelijke kern' gekregen, wat betekent dat Hoogeveen geacht wordt een deel van de regionale woningbehoefte op te vangen. De regio Emmen, waar Hoogeveen onderdeel van is, heeft de titel 'initieerregio' gekregen. De bijbehorende woningopgave zal ook deels in Hoogeveen worden gerealiseerd. In 2027 wordt uitgewerkt wat dit precies gaat betekenen.

Wonen en zorg
Er komen meer ouderen en we worden met elkaar steeds ouder. Deze dubbele vergrijzing is al langere tijd voorspeld. In de regel geldt dat voorbij het 75e levensjaar de zorgvraag substantieel toeneemt. Dat geldt ook voor de noodzaak van een aangepaste woonomgeving. Onderzoek wijst uit dat we te weinig woningen hebben die in deze noodzaak kunnen voorzien. Dit vraagt om meer levensloopbestendige woningen. Samen met onze partners in de woningbouwketen gaan we hier gericht op inzetten. Ook zoeken we naar mogelijkheden om de doorstroming binnen de huidige woningvoorraad te stimuleren. Senioren die nu te groot wonen willen we verleiden om te verhuizen naar woningen die meer bij hun levensfase passen. Hiervoor gaan we in 2027 een aanpak ontwikkelen.

Voor de meer kwetsbare groepen zijn woonvormen nodig die ontmoeting, zorg en veiligheid combineren. Op basis van onze *Woon(zorg)visie* zetten we in op diversiteit: van levensloopbestendige woningen tot geclusterde woonvormen met (lichte) zorg en ondersteuning. In het *Volkshuisvestingsprogramma* zullen we onze doelstellingen en aanpak op dit punt actualiseren in samenhang met landelijke en provinciale ambities. In regionaal verband geven we uitvoering aan het uitvoeringsplan *Wonen Eerst* om dak- en thuislozen zo goed mogelijk aan een woning te helpen.

Specifieke groepen op de woningmarkt
Er zijn groepen die op de reguliere woningmarkt moeilijker uit de voeten kunnen: groepen voor wie er te weinig geschikte woonruimte op passende locaties te vinden is, groepen die niet zelfstandig een woning kunnen vinden en daarbij geholpen moet worden en groepen voor wie de huidige huisvesting veel misstanden kent. Voor deze groepen blijft extra aandacht nodig.

Voortvloeiend uit de in juli 2026 van kracht geworden *Wet versterking regie op de volkshuisvesting* dient elke gemeente een *Urgentieverordening* vast te stellen. Hierin worden afspraken vastgelegd over de huisvesting en de verdeling van wettelijk urgente groepen op de woningmarkt. Dit zijn groepen die voorrang behoeven bij de verdeling van sociale huurwoningen. De *Urgentieverordening* dient regionaal te worden afgestemd en daarom werken de Drentse gemeenten aan één gelijkluidende *Urgentieverordening*. Deze dient onderdeel te zijn van een *Huisvestingsverordening*. Deze stukken worden in 2027 ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Naast de *Huisvestingsverordening* (gebaseerd op de *Huisvestingswet 2014*) willen we ook toewerken naar een *Verhuurverordening* (gebaseerd op de *Wet goed verhuurderschap*). Deze geeft de mogelijkheid om met het afgeven van verhuurvergunningen kamerverhuur, hospita-verhuur en het delen van woningen door meerdere individuen ('friends-woningen') te blijven toestaan en tegelijkertijd beter te reguleren. Hiermee kunnen we in overlastsituaties beter en directer ingrijpen.

Er ligt een nationale opgave voor een ordentelijk georganiseerde asielketen. Hieronder valt de huisvesting van statushouders. Hoogeveen zet zich hiervoor in volgens de geldende wettelijke normen en taakstellingen. We organiseren deze huisvesting in nauwe samenspraak met woningcorporaties en met oog voor de vraag en draagkracht in dorpen en wijken. Statushouders behoren niet tot de hierboven genoemde wettelijk urgente groepen.

Internationale werknemers zijn belangrijk voor de Hoogeveense economie. Het aantal internationale werknemers in Nederland groeit nog steeds en dat zal ook gelden voor Hoogeveen. Exacte aantallen blijven moeilijk vast te stellen. In het *Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten Hoogeveen (2023)* wordt richting gegeven aan hoe we deze mensen goed kunnen huisvesten. Naast de in aanbouw zijnde woonlocatie voor internationale werknemers op het terrein van de voormalige Graanfabriek betekent dit dat we streven naar nog meer grootschalige woonlocaties die passen bij de woonwensen

van deze groep en die er ook voor zorgen dat mogelijke overlast in wijken en dorpen wordt voorkomen.

Wonen op vakantieparken
Het toestaan van permanente bewoning van vakantieparken is de afgelopen jaren flink in beweging. Opeenvolgende kabinetten hebben hiervoor beleidsvoorstellen ontwikkeld, die elkaar soms tegenspreken. In Hoogeveen zullen wij ons samen met de parkeigenaren en vakantiewoningbezitters zo goed mogelijk verhouden tot deze voorstellen. We gaan drie parken omzetten naar woonparken. In de zomer van 2027 evalueren we de huidige *Aanpak Vitale Vakantieparken* en wordt een besluit genomen over de wijze van voortzetting van de aanpak.

Verduurzaming van de woningvoorraad
De toekomstgerichte woningvoorraad in Hoogeveen vraagt om verduurzaming. Samen met bewoners, woningcorporaties en andere partners blijven we zoeken naar mogelijkheden om woningen energiezuiniger, comfortabeler én levensloopbestendig te maken. Hiervoor benutten we energie-wooncoaches (vrijwilligers die bewoners ondersteunen bij duurzaam, veilig en comfortabel wonen), energieadviseurs, subsidies en leningen. We blijven hierbij samenwerken met provincie, corporaties, welzijn en DOC33.

Beheer en betaalbaarheid
Nieuwe woningbouw, herstructurering en gebiedsontwikkeling leiden tot uitbreiding en verandering van het gemeentelijke areaal. Naast investeringen in de aanleg van wegen, groen, water, openbare verlichting, speelvoorzieningen en andere onderdelen van de openbare ruimte ontstaan daardoor structurele kosten voor beheer, onderhoud en toekomstige vervanging. Deze financiële en organisatorische gevolgen worden daarom vanaf de planvorming inzichtelijk gemaakt en integraal betrokken bij de besluitvorming. Zo wordt geborgd dat nieuwe en vernieuwde woongebieden niet alleen aantrekkelijk, veilig en klimaatbestendig worden ingericht, maar ook op langere termijn beheersbaar en betaalbaar blijven.

Stadscentrum
We zetten met het programma economie ook in op het versterken van de regiofunctie en het vestigingsklimaat van Hoogeveen voor onze eigen inwoners en mensen uit de regio. Om ook in de toekomst onze krachtige regionale positie te houden en te verstevigen, moeten we blijven investeren in de kwaliteit van het stadscentrum. Daarbij gaan we voor een bruisend, toekomstbestendig, kindvriendelijk en vitaal stadscentrum met een compact winkelgebied en met ruimte om te wonen, werken en verblijven. Een stadscentrum waarvan de openbare ruimte een hoge verblijfskwaliteit heeft, die het voor de consument aantrekkelijk maakt om de stad vaker te bezoeken, en aan bewoners een gezonde en veilige leefomgeving biedt. Daarbij werken we nauw samen met vastgoedeigenaren en Stichting Vastgoed Binnenstad om leegstand terug te dringen, transformatie mogelijk te maken en de kwaliteit van het vastgoed in het stadscentrum te versterken.

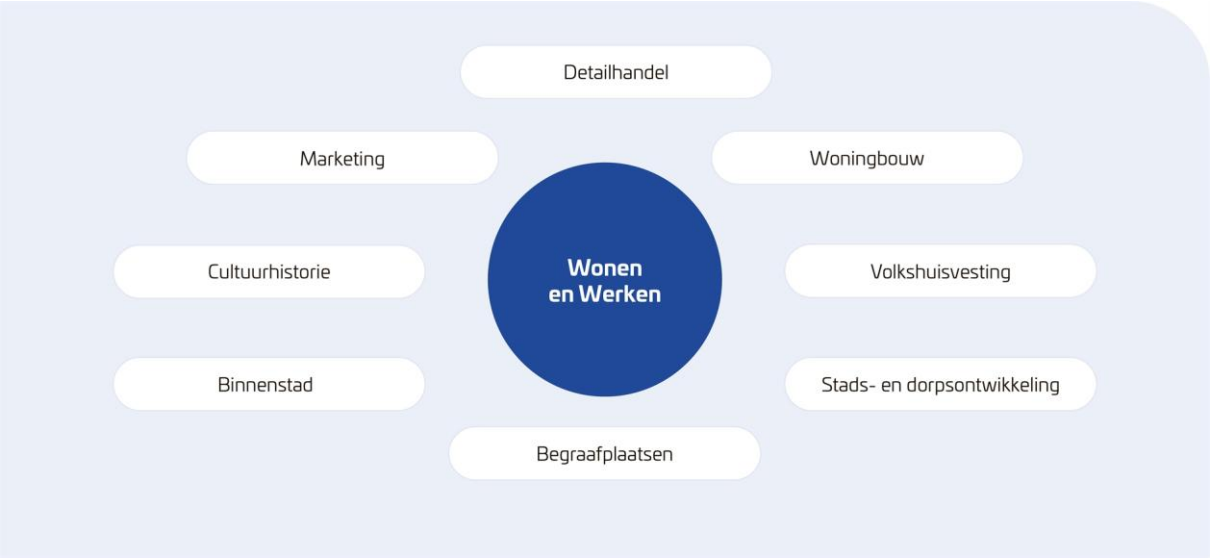
Aantrekken technisch talent
In Dutch TechZone-verband (DTZ) is onderzoek gedaan naar de behoefte aan technisch talent en de door partijen gestelde randvoorwaarden voor het aantrekken daarvan (bijvoorbeeld de realisatie van een campus). Het rapport biedt handvatten voor het ontwikkelen en implementeren van een uitvoeringsagenda gericht op het aantrekken en behouden van technisch talent in Zuid- en Oost-Drenthe. Het programmabureau Dutch TechZone heeft voor dit project (*Carrière in de Dutch TechZone*) een aanvraag gedaan voor een financiële bijdrage bij de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe. Deze is toegekend en het programmabureau is nu bezig met de uitvoering van het project.

Regionale samenwerking DTZ
De strategische koers van Dutch TechZone richt zich op thema's die van regionaal en bovenregionaal belang zijn en bijdragen aan de brede welvaart in onze regio. Deze koers sluit nauw aan bij de economische focus van Hoogeveen, waarin we inzetten op het versterken van de maakindustrie, (groene) chemie, logistiek en digitalisering. Dutch TechZone fungeert als een krachtige verbinder tussen ondernemers, onderwijs en overheden en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de economische structuurversterking in onze regio.

Marketing
We zijn met Ondernemend Hoogeveen en het Bestuur Binnenstad aan een gezamenlijke verkenning begonnen. We onderzoeken hoe we marketing en de profilering van Hoogeveen vorm kunnen geven met een krachtig en onderscheidend verhaal. In eerste brainstormsessies is duidelijk geworden dat er veel energie is om Hoogeveen weer goed neer te zetten, met een verhaal dat niet alleen verbindend werkt tussen ondernemers, inwoners en bezoekers, maar dat ook raakt aan actuele thema's zoals biodiversiteit, duurzaamheid, leefbaarheid en economische profilering. Daarnaast gaan we verkennen hoe we marketing gericht op wonen en economie passend bij het profiel van Hoogeveen en voor de hele gemeente in kunnen zetten. Belangrijk is dat onze ambitie gemeentebreed wordt gedragen. Marketing is niet alleen een zaak van een externe campagne, maar vraagt ook om interne bewustwording en eigenaarschap. Daarom wordt Marketing Hoogeveen een structureel onderdeel in de gemeentelijke organisatie. Het doel is ervoor te zorgen dat het gedachtegoed achter de positionering gaat leven en breed wordt uitgedragen: van beleid tot uitvoering, van vergunningverlening tot evenementen. Met deze aanpak bouwen we stap voor stap aan een breed gedragen en onderscheidende positionering, waarin Hoogeveen zich presenteert als een vooruitstrevende, groene en ondernemende gemeente met oog voor mens en natuur.

Uitvoering begraafplaatsenbeleid
De gemeenteraad heeft op 14 november 2024 het begraafplaatsenbeleid vastgesteld. De uitvoering daarvan vindt gefaseerd plaats. In 2027 zetten we deze uitvoering voort. Na het ruimen van 400 graven op de Nieuwe Begraafplaats ontstaat daar weer ruimte voor de uitgifte van particuliere graven. We brengen de begraafplaatsadministratie verder op orde en informeren belanghebbenden. Dit is nodig om het gefaseerd ruimen van algemene graven zorgvuldig uit te kunnen voeren. We zorgen voor voldoende capaciteit en passende voorzieningen voor begraven, bijzetten en gedenken. De realisatie van speciale gedenkplekken op de gemeentelijke begraafplaatsen wordt voorbereid. We onderzoeken de voorwaarden en gevolgen van een door een particuliere initiatiefnemer te ontwikkelen natuurbegraafplaats. Voor 2028 is uitbreiding van de urnenmuur (Transcedron) op begraafplaats Fluitenberg voorzien.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Beleefstad	
Wat willen we bereiken in 2027?	Versterken van de binnenstad als beleefstad.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoeren van de geactualiseerde *Ontwikkelingsvisie Stadscentrum* (fase 2) m.b.v. financiering uit het provinciale Regiostedenfonds. 2. Afronden van de herinrichting Rembrandstraat/Pr. Beatrixstraat en Nicolaas Beetsstraat t.b.v. het verbeteren van fietsbereikbaarheid en verkeersveiligheid. 3. Afronden kwaliteitsimpuls verbindingen/stegen Hoofdstraat. 4. Verbeteren bewegwijzering fietsen centrum. 5. Toevoegen van fietsnietjes. 6. Verdere verkenning gebiedsontwikkeling Nicolaas Beetsplein e.o. *7.* Op het gebied van retail nauw samenwerken met andere Drentse steden en met de provincie Drenthe in de *Drentse Retailagenda.* 8. Met private partijen onderzoeken of leegstaande gebouwen geschikt zijn te maken voor huisvesting. Dit is een doorlopend proces. 9. Herontwikkeling van de Tamboerpassage naar wonen. 10. Afronding realisatie openbaar toilet. 11. Planvorming infra-projecten (toegekende MIRT-subsidie). 12. Een gevarieerd aanbod van winkels, horeca, cultuur en evenementen stimuleren. 13. De openbare ruimte aantrekkelijker maken en voldoende ruimte creëren voor ontmoeten en verblijf. 14. Samen met Stichting Vastgoed Binnenstad en het bestuur van Binnenstad Hoogeveen werken we aan het terugdringen van leegstand, het versterken van de binnenstad als beleefstad en het stimuleren van toekomstbestendig gebruik van vastgoed.
Wat gaan we meten en hoe?	Het aantal bezoekers monitoren aan de hand van passantentellingen door Locatus. Gebruik maken van data uit het koopstromenonderzoek Oost-Nederland. Monitoren van het aantal leegstaande panden.
Risico's en randvoorwaarden	Nodig zijn marktpartijen die investeren in bijvoorbeeld woningbouwontwikkelingen of gebiedsontwikkelingen. Inwoners moeten willen participeren bij planontwikkeling.

	Er blijft nauwe samenwerking nodig met Stichting Vastgoed Binnenstad, Buro Binnenstad Hoogeveen, vastgoedeigenaren, ondernemers, bewoners, organisaties en instellingen. Zowel (woningbouw)ontwikkellocaties als overige investeringen kunnen stagneren door onder andere economische ontwikkelingen (bijv. prijsstijgingen in de bouw), bezuinigingen en het niet verkrijgen van subsidie/cofinanciering.

2. Economie	
Wat willen we bereiken in 2027?	Versterken van de economische structuur door het duurzaam samenbrengen van onderwijs, ondernemers en overheid.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Het Hoogeveense bedrijfsleven uitnodigen zich aan te sluiten bij regionale samenwerkingsverbanden Dutch TechZone en Regio Zwolle. 2. Uitvoeren van het programma Dutch TechZone door onder andere: • DTZ te profileren buiten de regio; • Het netwerk uit te breiden en te verstevigen; • Het bedrijfsleven in de regio te promoten. 3. Uitvoeren van het programma *Regio Zwolle.* 4. De economische structuur versterken binnen de regiodeal van Zuid- en Oost-Drenthe. 5. Zowel binnen als buiten de regio actief samenwerken met kennisinstellingen, bedrijfsleven en partners op themaopgaven zoals bereikbaarheid, digitalisering, next economy en circulaire economie.
Wat gaan we meten en hoe?	De voortgang en prestatieresultaten met tussentijdse rapportages.
Risico's en randvoorwaarden	Voor succesvolle, economische structuurversterking, en om in aanmerking te komen voor provinciale-/rijksmiddelen, is regionale samenwerking noodzakelijk.

3. Wonen	
Wat willen we bereiken in 2027?	Goed wonen voor iedereen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoeren van de *Woon(zorg)visie 2023-2026.* 2. Opstellen van het *Volkshuisvestingsprogramma* Hoogeveen als vervanging van de *Woon(zorg)visie.* *3.* Uitvoeren van het programma *Woningbouwimpuls 2026-2029.* 4. In het kader van de Omgevingswet bezien hoe we ruimte kunnen bieden aan afwijkende projecten met minder regels. 5. Daar waar mogelijk zetten we in op versnelling van woningbouwprojecten. Bij projecten waar we zelf regie op hebben -zoals in het project NCH-terrein- streven we in ieder geval naar versnelling. 6. Organiseren van het Bouwberaad De Wolden-Hoogeveen. 7. Uitvoeren van de *Meerjarige Prestatieafspraken 2023-2027* met de woningcorporaties en huurdersverenigingen en werken aan nieuwe meerjarige prestatieafspraken. 8. Uitvoeren van het *Beleid Huisvesting Arbeidsmigranten*. 9. Uitvoeren van het *Gemeentelijk Woonwagen- en Standplaatsenbeleid*. We plannen de realisatie van 45 extra standplaatsen in. 10. Regionale en provinciale afstemming rond de woningbouwbehoefte (o.a. regionale woondeals). 11. Opstellen van een verplichte *Huisvestingsverordening* en (daarbinnen) *Urgentieverordening* voor Hoogeveen. 12. Voorbereiden van een *Verhuurverordening* op basis van de Wet goed verhuurderschap. 13. Waar gewenst ondersteunen van wooninitiatieven van bewoners van dorpen en wijken (CPO/Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). 14. Onderzoeken van de mogelijkheden voor doorstroombeleid. 15. Faciliteren van woonaanpassingen, vervangende nieuwbouw

	of herontwikkeling van vrijkomende locaties. 16. Verhogen van het budget van de Toekomstbestendig wonen lening, Verzilverlening en Starterslening. 17. Inzetten op verbetering van de woonomgeving bij herontwikkeling. 18. Uitvoering geven aan de zorgcomponent uit de *Woon(zorg)visie* waarin zorg integraal onderdeel is van het woonbeleid. 19. Onze doelstellingen en aanpak voor wonen en zorg actualiseren in het *Volkshuisvestingsprogramma* in samenhang met landelijke en provinciale ambities. 20. In regionaal verband uitvoeren van het uitvoeringsplan *Wonen Eerst* om dak- en thuislozen zo goed mogelijk aan een woning te helpen. 21. We continueren onze inspanningen met betrekking tot de mogelijke realisatie van 'Skaeve Huse'.
Wat gaan we meten en hoe?	De woningbouwontwikkelingen worden getoetst aan actueel woonbeleid. Met behulp van de *Woningbouwkaart Hoogeveen* worden de ontwikkelingen gemonitord. Per direct is zichtbaar hoeveel en waar woningen per jaar zijn gerealiseerd en welke potentiële bouwplannen in ontwikkeling zijn. Aan de hand van de jaarlijkse cyclus (zoals is opgenomen in de meerjarige prestatieafspraken) wordt voortgang van de gemaakte prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen gevolgd. Via monitoring en evaluatie van de prestatieafspraken wordt de voortgang van het gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid in beeld gebracht. Via monitoring volgen wij de voortgang van de regionale woondeals. Met regelmaat wordt afgestemd met onze partners in de woningbouwketen, zoals ontwikkelaars, bouwbedrijven en de makelaardij, om te toetsen welke ontwikkelingen er spelen in de markt. Het gebruik van de Stimuleringsregelingen wordt gemonitord om zicht te hebben op hoe vaak de regelingen worden gebruikt en om te kunnen beoordelen of een regeling nog wel aansluit op de vraag. Maandelijks wordt een overzicht gemaakt van de stand van zaken. We monitoren de plancapaciteit. In overeenstemming met de *Woon(zorg)visie* sturen wij daarbij op een plancapaciteit van 130% van de behoefte. We monitoren jaarlijks het aantal gerealiseerde zorgwoningen en of dit aansluit bij de *Woon(zorg)visie*.
Risico's en randvoorwaarden	Nodig zijn marktpartijen die investeren in bijvoorbeeld woningbouwontwikkelingen of gebiedsontwikkelingen. Inwoners moeten willen participeren bij planontwikkeling. Soms is medewerking nodig van andere (semi-)overheden. Woningbouwplannen kunnen stagneren door onder andere economische ontwikkelingen (bijv. prijsstijgingen in de bouw), bezuinigingen, het niet verkrijgen van subsidie/cofinanciering of regelgeving (bijvoorbeeld ten aanzien van stikstof of spuitzones).

4. Begraven	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een waardige rustplaats.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Het geactualiseerde *Begraafplaatsenbeleid* wordt verder uitgevoerd en er wordt gezorgd voor voldoende capaciteit

	voor begraven en urnen-bijzettingen. 2. De begraafplaatsadministratie wordt verder op orde gebracht en belanghebbenden worden benaderd als voorbereiding op het gefaseerd ruimen van algemene graven. 3. Er wordt uitvoering gegeven aan cyclisch ruimen, beheer en onderhoud van de begraafplaatsen op het vastgestelde kwaliteitsniveau. 4. De voorbereiding vindt plaats van het realiseren van een urnenmuur (Transcedron) op begraafplaats Fluitenberg in 2028. 5. De voorbereiding vindt plaats voor gedenkplekken voor overledenen van wie het graf of de urn is geruimd. 6. Een gedenkplek wordt voorbereid voor stilgeboren en heel vroeg overleden kinderen. 7. De informatievoorziening aan inwoners over begraven, bijzetten, ruimen en gedenken wordt verbeterd. 8. Binnen de kaders van beleid en wetgeving wordt meegewerkt aan door particuliere initiatiefnemers te ontwikkelen natuurbegraafplaats.
Wat gaan we meten en hoe?	We registreren jaarlijks het aantal begrafenissen en bijzettingen. We volgen de beschikbare capaciteit aan graven, urnen-nissen en urnenkelders. We volgen de voortgang van de maatregelen uit het begraafplaatsenbeleid.
Risico's en randvoorwaarden	Veranderende voorkeuren voor begraven, cremeren, bijzetten en andere vormen van gedenken kunnen gevolgen hebben voor de benodigde capaciteit en inrichting van de begraafplaatsen. De uitvoering van het cyclisch ruimen vraagt om een zorgvuldige planning, communicatie en uitvoering. De ontwikkeling van een eventuele natuurbegraafplaats is afhankelijk van een marktinitiatief en de ruimtelijke, juridische en financiële haalbaarheid daarvan.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
050 Treasury	47	40	50	50	50	50
120 Openbare Orde en Veiligheid	12	15	15	15	15	15
330 Bedrijvenloket en Bedrijfsregeling	1.280	1.412	1.384	1.390	1.395	1.395
340 Economische Promotie	354	429	434	436	436	436
750 Begraafplaatsen en crematoria	1.004	1.542	1.114	1.141	1.141	1.140
830 Wonen en Bouwen	4.812	5.084	4.678	4.580	4.429	4.461
Lasten	**7.510**	**8.521**	**7.675**	**7.611**	**7.466**	**7.497**
050 Treasury	-127	-164	-113	-140	-194	-207
120 Openbare Orde en Veiligheid	-1	0	0	0	0	0
330 Bedrijvenloket en Bedrijfsregeling	-373	-365	-373	-378	-383	-383
340 Economische Promotie	-9	-10	-10	-10	-10	-10
750 Begraafplaatsen en crematoria	-1.168	-1.220	-1.208	-1.208	-1.208	-1.208
830 Wonen en Bouwen	-1.523	-3	-3	-3	-3	-3
Baten	**-3.202**	**-1.763**	**-1.707**	**-1.740**	**-1.799**	**-1.812**
050 Treasury	-80	-124	-63	-90	-144	-157
120 Openbare Orde en Veiligheid	11	15	15	15	15	15

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
330 Bedrijvenloket en Bedrijfsregeling	907	1.047	1.011	1.012	1.012	1.012
340 Economische Promotie	345	419	423	426	426	426
750 Begraafplaatsen en crematoria	-164	321	-93	-67	-67	-68
830 Wonen en Bouwen	3.289	5.080	4.674	4.576	4.425	4.457
Saldo	**4.308**	**6.758**	**5.968**	**5.871**	**5.667**	**5.685**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
830 Woningbouwimpuls	3	pm	pm	pm	
830 Inrichting programmabureau	2	90	90	90	90
Aanvullende mutaties					
330 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	1	21	26	32	32
830 Woningbouwimpuls	1	300			
830 Woonwagenbeleid	1	244	244		
830 Volkshuisvestingsprogramma	1	43	43	43	43
Totaal lasten		**698**	**403**	**165**	**165**
Baten					
Mutaties uit kaderbrief 2027-2030					
330 en 340 Indexatie inkomsten	1	-2	-2	-2	-2
750 Indexatie inkomsten	1	-37	-37	-37	-37
Aanvullende mutaties					
330 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	1	-11	-16	-22	-22
750 Indexatie inkomsten	1	-1	-1	-1	-1
Totaal baten		**-51**	**-56**	**-62**	**-62**
Saldo		**647**	**347**	**103**	**103**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030

830 Woningbouwimpuls
Sinds 2023 bestaat in de gemeente het programma woningbouwimpuls. Dit programma is gestart om de streefcijfers uit de woon(zorg)visie te realiseren en waar mogelijk versnelling aan te brengen. Het programma loopt formeel tot en met 2026, maar inmiddels is er behoefte aan een actualisatie.
Omdat het college binnenkort met een voorstel komt over de verdere invulling en benodigde middelen, worden voor deze post voorlopig geen bedragen opgenomen en wordt deze op p.m. gezet. De actualisatie van het programma zal richting geven aan de inzet en financiering voor de komende jaren

830 Inrichting programmabureau
Het programmabureau voor het stadscentrum en het stationsgebied bewaakt de samenhang tussen projecten, organiseert de afstemming met partners en houdt overzicht op planning en voortgang. In 2025 is hiervoor een locatie in de Hoofdstraat ingericht, waarvoor huurkosten worden gemaakt.
Daarnaast zijn in de onderzoeksfase van verkenningen regelmatig onderzoeken nodig die nog niet aan een specifiek project kunnen worden toegerekend. Hiervoor is een structureel budget nodig om opdrachten te kunnen uitzetten en projecten goed voor te bereiden.
Voor deze taken wordt € 90.000 structureel opgenomen: € 40.000 voor de huisvesting en € 50.000 voor structurele werkzaamheden en onderzoeksopdrachten.

Aanvullende mutaties

330 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling
Bij de vaststelling van de BIZ-verordening 2025-2029 zijn afspraken gemaakt over de jaarlijkse indexering van de tarieven en de daarmee samenhangende subsidiebedragen. In de BIZ-verordening is afgesproken dat de tarieven jaarlijks met € 15 stijgen. De financiële gevolgen hiervan zijn abusievelijk niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2026-2029. In deze begroting wordt dit gecorrigeerd.

830 Woningbouwimpuls
Voor de woningbouwimpuls wordt in 2027 € 300.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden ingezet voor het versnellen van de woningbouw, het versterken van de gemeentelijke regierol en het realiseren van voldoende passende woningen.
Van het beschikbare budget wordt € 146.565 als bijdrage aan de SWO beschikbaar gesteld voor personele capaciteit en ondersteuning. De resterende € 153.435 wordt besteed aan activiteiten die bijdragen aan de versnelling van woningbouwprocessen en woningbouwprojecten, zoals onderzoek, advies, voorfinanciering en communicatie.

830 Woonwagen- en standplaatsenbeleid
Voor de uitvoering van het woonwagen- en standplaatsenbeleid wordt in 2026, 2027 en 2028 € 244.000 beschikbaar gesteld. Dit betreft € 144.000 voor de inzet van een projectleider woonwagenzaken en € 100.000 voor ruimtelijke procedures en onderzoeken. Met deze middelen wordt versnelling aangebracht in de realisatie van de benodigde woonwagenstandplaatsen en wordt uitvoering gegeven aan de gemeentelijke opgave om in 2030 45 standplaatsen te hebben gerealiseerd.

830 Volkshuisvestingsprogramma
Voor het opstellen en actualiseren van het gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma wordt structureel € 42.930 beschikbaar gesteld voor externe begeleiding. Hiermee wordt voorzien in specialistische ondersteuning bij de inhoudelijke en procesmatige uitwerking, participatie en bestuurlijke begeleiding van het volkshuisvestingsprogramma. De middelen worden vanaf 2026 ingezet en vanaf 2027 structureel opgenomen in de begroting.

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

330,340 Indexatie inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering van de marktgelden, jachtrechten en vergoeding stroom voor de markt. Hiervoor hanteren we CPI (3,3% in januari 2026, bron CBS). Hiermee worden de inkomsten met € 2.000 verhoogd.

750 Index inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering voor de begraafplaatsrechten (€ 37.000). Hiervoor hanteren we CPI (3,3% in januari 2026, bron CBS).

Aanvullende mutaties

330 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling
Bij de vaststelling van de BIZ-verordening 2025-2029 zijn afspraken gemaakt over de jaarlijkse indexering van de tarieven en de daarmee samenhangende subsidiebedragen. De financiële gevolgen hiervan zijn abusievelijk niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2026-2029. In deze begroting wordt dit gecorrigeerd.

750 Index inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering voor de afkoopsommen onderhoud graven en de erfpachtcanons. Hiervoor hanteren we CPI (3,3% in januari 2026, bron CBS).

Waarin willen we investeren?

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	**Jaar**	**Investering kaderbrief 2027-2030**	**Mutatie begroting 2027**	**Investering begroting 2027**	**Perso-neels kosten**	**Exploi-tatie**	**Bijdrage derden**
Budget begraven	2026	315	-4	311	6	305	
	2028	130		130	3	127	
	Totaal	**445**	**-4**	**441**	**9**	**432**	
Regio Stedenfonds	2026	954	3	957	25		932
	2027	909		909	50		859
	Totaal	**1.863**	**3**	**1.866**	**75**		**1.791**
Herinrichting openbare ruimte Tamboerpassage	2028	1.013		1.013		1.013	
	Totaal	**1.013**		**1.013**		**1.013**	
Toiletvoorziening stadscentrum	2026	130		130		130	
	Totaal	**130**		**130**		**130**	
Uitvoeringsprogramma Stadscentrum en Stationsgebied	2026	3.210	-2.970	240	18	222	
	2027	962	2.970	3.932	18	3.914	
	2028	962		962	18	944	
	2029	962		962	18	944	
	Totaal	**6.096**	**0**	**6.096**	**72**	**6.024**	
Rembrandtstaat en Prinses Beatrixstraat	2026	50	-50	0			
	Totaal	**50**	**-50**	**0**			
Uitbreidingslocatie Hoogeveen-Zuid	2026	450		450		450	
	Totaal	**450**		**450**		**450**	
Locatie Bibliotheek	2027	860		860		860	
	Totaal	**860**		**860**		**860**	

Woningbouw Noordscheschut	2026		50	50		50	
	Totaal		**50**	**50**		**50**	
Woningbouw Nieuweroord	2026		50	50		50	
	Totaal		**50**	**50**		**50**	
Starterslening, Toekomstbestendig wonen lening en Verzilverlening	2026	850	850	1.700			
	2027		1.800	1.800			
	Totaal	**850**	**2.650**	**3.500**			

Toelichting

Budget begraven
Het budget voor de uitvoering van het begraafplaatsbeleid (€ 252.000) is in 2025 doorgeschoven naar 2026, omdat er in 2025 onvoldoende projectleiderscapaciteit beschikbaar was om de uitvoering te starten. Uiteindelijk is er in 2025 toch nog € 4.424 uitgegeven wat nu in mindering wordt gebracht op het budget van 2026. Voor 2026 is de benodigde capaciteit inmiddels (weer) beschikbaar en kan de uitvoering conform het vastgestelde beleid worden opgepakt. De inzet is om in 2026 een inhaalslag te realiseren, zodat het doorgeschoven budget daadwerkelijk wordt besteed en de planning van de maatregelen weer aansluit op het meerjarenprogramma. Op basis van de huidige inzet en prioritering wordt geen structurele doorwerking verwacht naar de budgetten 2026/2027. Eventuele verschuivingen worden, indien ze zich toch voordoen, via de reguliere P&C-cyclus gemeld. Voor het jaar 2028 staat de uitbreiding van een urnenmuur (Transcendron) op Zevenberg gepland.

Regiostedenfonds
In 2027 worden meerdere belangrijke aanloopstraten van het centrum heringericht. Met deze herinrichtingen wordt ingezet op het verbeteren van de fietsveiligheid en de fietsbereikbaarheid van het stadscentrum. Het betreft de Rembrandtstraat, Beatrixstraat, Nicolaas Beetsstraat en Van Echtenstraat. Daarnaast wordt, in vervolg op het eerdere Regiostedenfonds, ingezet op het Regiostedenfonds 2.0. In 2026 is hiervoor gezamenlijk met Binnenstad Hoogeveen een aanvraag ingediend. Met deze regeling wordt samen met partners verder gewerkt aan de versterking en ontwikkeling van de binnenstad.

Herinrichting openbare ruimte Tamboerpassage
Voor de Tamboerpassage heeft zich een nieuwe ontwikkelaar gemeld. De ontwikkelaar werkt aan een nieuw en aangepast initiatief, waarbij gekeken wordt naar fasering van de plannen. Hierbij wordt vooral gekeken naar leegstaand vastgoed en vastgoed dat nog actief in gebruik is. Het bedrag is bedoeld voor het herinrichten van de openbare ruimte van het her te ontwikkelen gebied bij de Tamboerpassage. De verwachting is dat dit op zijn vroegst in 2028 gebruikt zal gaan worden. Voor deze ontwikkeling is de gemeente niet de initiatiefnemer. Jaarlijks wordt de stand van zaken gemonitord.

Toiletvoorziening Stadscentrum
In een aangenomen motie heeft de raad het college verzocht de mogelijkheden van een toegankelijk openbaar toilet in het centrum van Hoogeveen te onderzoeken. Hiervoor is in 2025 € 130.000 beschikbaar gesteld. De voorbereidingen zijn in 2025 gestart, maar door het noodzakelijk verleggen van leidingen heeft het project vertraging opgelopen. De aanbesteding is afgerond, naar verwachting wordt begin 2027 de unit geplaatst.

Uitvoeringsprogramma stationsgebied en stadscentrum
Voor het stationsgebied en stadscentrum is een programma vastgesteld om de diverse opgaven in samenhang te bekijken. Naast woningbouw, moet de openbare ruimte

meegroeien met de ontwikkelingen. Hierbij worden diverse opgaves, zoals verkeersveiligheid, waterberging, verduurzaming in beeld gebracht. Ook maakt een kwaliteitsslag onderdeel uit van dit programma. Voor 2025 en 2026 is een uitvoeringsprogramma vastgesteld inclusief de bijbehorende investeringen en de inzet van subsidies (WBI, MIRT en Regiostedenfonds) en inzet van investering in wegen en onderhoud.
Het investeringsbudget van € 962.000, (inclusief € 18.000 voor personele inzet voor voorbereiding en toezicht) voor wegen, wordt ingezet als cofinanciering vanuit de gemeente voor de diverse subsidies. Deze bijdrage is noodzakelijk om de woningbouw in het stadscentrum en de stationsomgeving te versnellen. Voor 2027 wordt opnieuw een uitvoeringsprogramma opgesteld, inclusief een doorkijk naar de daaropvolgende jaren. Vanuit de jaarrekening 2025 is er € 18.036 doorgeschoven naar 2026. Er zijn een aantal werkzaamheden uit dit uitvoeringsprogramma afgerond, waaronder het vergroenen van het Dekkersplein, vergroenen Hoofdstraat-Noord en opstellen van het beleid. Een aantal andere werkzaamheden heeft vertraging opgelopen.
In 2025 zijn voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van een vrijliggend fietspad aan de Rembrandtstraat en Beatrixstraat. De uitvoering staat gepland in 2027. In 2026 is de voorbereiding gestart van de vernieuwing van het Raadhuisplein met uitvoering in 2027/2028. Ook zijn een aantal projecten in de voorbereiding waaronder van de Nicolaas Beetsstraat, Van Goghlaan en Brederoweg en de Van Echtenstraat.

Rembrandtstraat en Prinses Beatrixstraat
Bij de *kaderbrief 2027* was voor de onderzoeks- en voorbereidingskosten van dit project een investeringskrediet van € 50.000 opgenomen. Bij de GemRap 2026 is dit krediet komen te vervallen, omdat de benodigde kosten binnen de reguliere exploitatiebudgetten kunnen worden opgevangen. Voor dit project is daarom geen investeringskrediet meer opgenomen.

Uitbreidingslocatie Hoogeveen-Zuid
In het raadsbesluit van 18 december 2025 is de locatie Hoogeveen-Zuid aangewezen als toekomstige uitbreidingslocatie voor woningbouw ten behoeve van de uitvoering van de woonzorgvisie en ook ten behoeve van toekomstige woningbehoefte. De raad heeft besloten een voorbereidingskrediet van € 450.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van planontwikkeling.

Locatie Bibliotheek
Het huurcontract van de bibliotheek loopt tot 2029. Vanuit het locatieonderzoek zijn twee locaties aangemerkt als geschikte toekomstbestendige locaties voor huisvesting van de bibliotheek. Gekozen is voor aankoop van de hoofdstraatkerk. De aankoop heeft een financieel gevolg van € 860.000. De levering zal medio 2027 plaats gaan vinden en dat betekent dat het beheer en onderhoud het komende half jaar voor rekening blijven van de huidige eigenaar.

Woningbouw Noordscheschut en Nieuweroord
In 2026 is voor de woningbouwontwikkelingen in Noordscheschut en Nieuweroord een voorbereidingskrediet van € 50.000 per locatie beschikbaar gesteld. Deze ontwikkelingen dragen bij aan de uitvoering van de Woonzorgvisie en zijn gericht op het realiseren van voldoende en passende woonruimte voor verschillende doelgroepen.

Starterslening, Toekomstbestendig wonen lening en Verzilverlening
Voor de uitvoering van de Starterslening, Toekomstbestendig wonen lening en Verzilverlening wordt in 2027 € 1,8 miljoen aan extra budget beschikbaar gesteld. Hiermee kunnen inwoners ook in 2027 gebruik blijven maken van deze regelingen. De extra middelen zijn nodig vanwege de toenemende vraag en dragen bij aan de woningbouw-, duurzaamheids- en woonopgave van de gemeente. De middelen worden via SVn revolverend ingezet, waarbij rente en aflossingen opnieuw beschikbaar komen voor toekomstige leningen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Banen	Per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	889,9	794,6	850,2	CBS Bevolkingsstatistiek/ LISA - bewerking ABF Research
Demografische druk	%	2025	78,9	82,2	70,7	CBS - Bevolkingsstatistiek - bewerking ABF
Functiemenging	%	2024	54,6	51,5	54,5	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2025	802	889	957	COELO - Atlas lokale lasten
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2025	885	936	1050	COELO - Atlas lokale lasten
Netto arbeidsparticipatie	%	2024	72,3	70,9	73,2	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)
Nieuwgebouwde woningen	Per 1.000 woningen	2024	3,2	5,7	8,4	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2024	160,7	178,1	191,4	LISA
WOZ-waarde	x €1.000	2025	286	323	398	CBS - Waarde onroerende zaken

Indicator	Omschrijving
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Nieuwgebouwde woningen	Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
WOZ-waarde	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt

Betrokkenheid verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die bij dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen.

Beleidsdocumenten

- Uitwerkingsnotitie, Kaders begraafbeleid 2025-2035
- Fysieke structuurvisie (2004), actualisatie 2012 en Toekomstvisie (Visie op de omgeving 2017)
- Woon(zorg)visie Hoogeveen 2023 - 2026
- Programma Woningbouwimpuls 2026-2029
- Ontwikkelingsvisie stadscentrum, actualisatie 2017
- Meerjarige prestatieafspraken woningcorporaties 2023-2027
- Beleid huisvesting arbeidsmigranten (2023)
- Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid
- Begraafplaatsenbeleid

06 Ruimtelijke Ordening en Vergunningen

Verantwoordelijk wethouder: Aron Sieders

Maatschappelijk effect

We willen ruimtelijke initiatieven en projecten mogelijk maken die in het algemeen belang van inwoners en bedrijven zijn en daarvoor heldere kaders bieden.

Trends en ontwikkelingen

Invoering Omgevingswet
Er is in de afgelopen jaren veel werk verzet rond de invoering van de Omgevingswet. Een aantal werkzaamheden loopt de komende jaren nog door. Daarvoor is een koersdocument Omgevingswet gemaakt, waarin specifiek wordt ingegaan op versnelling van de totstandkoming van een omgevingsplan, de inrichting van een Beleidscyclus & Beleidshuis Fysieke Leefomgeving en evaluatie, doorontwikkeling en borging van werkprocessen.

Versnelling totstandkoming Omgevingsplan
Door de komst van de Omgevingswet moeten alle bestaande ruimtelijke plannen worden samengevoegd tot één gemeentebreed Omgevingsplan. Zo kunnen we werken vanuit één loket en één ruimtelijk kader, zoals de wet dat vraagt. Uiterlijk op 1 januari 2032 moeten honderden bestaande plannen en besluiten met ruimtelijke gevolgen zijn gebundeld, vertaald, waar mogelijk gelijkgetrokken, en beschikbaar gemaakt in het nieuwe digitale systeem. Ook moeten de regels uit gemeentelijke verordeningen over de fysieke leefomgeving hierin worden opgenomen.

We leggen in het *Koersdocument Omgevingswet* vast hoe we de bestaande plannen, besluiten met ruimtelijke gevolgen en regels uit de gemeentelijke verordeningen over de fysieke leefomgeving omzetten naar één definitief Omgevingsplan. Het toewerken naar één omgevingsplan doen we vanzelfsprekend in goed overleg met onze inwoners en belangrijke partners zoals provincie en waterschap.
Beleidscyclus & Beleidshuis Omgevingswet
De beleidscyclus is een begrip in het kader van de Omgevingswet. De beleidscyclus omvat alle gemeentelijke beleidsdocumenten, inclusief de omgevingsvisie en programma’s voor specifieke thema’s en gebieden. Een beleidscyclus helpt gemeenten om integraal te werken en zorgt ervoor dat de beleidsdocumenten goed op elkaar zijn afgestemd. Om dit vorm te geven, moet een beleidshuis worden opgesteld.

Het 'beleidshuis' onder de Omgevingswet is een concept dat gemeenten gebruiken om al hun beleid voor de fysieke leefomgeving te structureren en met elkaar te verbinden. Het bovenliggende doel is dan ook om de samenhang in het gemeentelijke beleid te bevorderen. De beleidscyclus is een cyclisch proces. Dat betekent dat dit proces in een herhalende cirkel verloopt en er gelegenheid wordt geboden voor actualisatie, na evaluatie en monitoring.

Evaluatie, doorontwikkeling en borging
Met de invoering van de Omgevingswet zijn veel werkprocessen ontwikkeld en vernieuwd. Zo zijn nieuwe werkwijzen voor vergunningverlening en ruimtelijke initiatieven ontwikkeld, zijn de intake- en omgevingstafel ingevoerd, is de informatievoorziening aangepast aan de nieuwe regels, is participatie anders ingericht en is benodigde software vernieuwd of vervangen.

De nadruk lag de afgelopen periode op het werkend krijgen van de Omgevingswet in de dagelijkse praktijk, met name voor vergunningverlening en de behandeling van ruimtelijke initiatieven. Dit traject is nog niet volledig afgerond. Daarnaast is het belangrijk om te beoordelen of de nieuwe processen en werkwijzen in de praktijk ook functioneren zoals bedoeld. Daarom ligt de komende periode de focus op evaluatie, verdere doorontwikkeling en borging van de nieuwe manier van werken.

Omgevingsvisie
We werken de komende tijd ook verder aan het project Omgevingsvisie Hoogeveen. Na vaststelling is er een integrale Omgevingsvisie met strategische doelen tot stand gekomen, waarmee richting gegeven kan worden aan de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente in de periode 2027-2050. Met deze Omgevingsvisie stellen we strategische doelen vast die in programma's en het omgevingsplan worden uitgewerkt.

Ontwikkelingen landelijk gebied
De provincie Drenthe geeft invulling aan de opgave van het gedecentraliseerde natuurbeleid via het Programma Natuurlijk Platteland. De uitvoering hiervan vindt plaats volgens een gebiedsgerichte aanpak, verdeeld over acht deelprogramma's. Het deelprogramma Zuidwest Drenthe bevat een klein deel van het grondgebied van de gemeente Hoogeveen. Het deelprogramma Oude Diep heeft betrekking op een groter deel van de gemeente. Het nieuwe kabinet kwam eind juni met een plan om de wettelijke doelen voor natuur, water, stikstof en klimaat in het landelijk gebied te realiseren. Hiervoor werd een stikstoffonds van € 20 miljard ingesteld, bedoeld om de stikstofproblematiek aan te pakken, de natuur te herstellen en de vergunningverlening te versnellen. Dit budget loopt op tot 2035 en richt zich op landbouwtransitie en gebiedsontwikkeling zonder gedwongen uitkoop. Het programma Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe (TLGD) moet Drenthe helpen om het stikstofslot te doorbreken, natuur te herstellen en vergunningverlening mogelijk te maken. De opgaven en beleidskeuzes uit het Programma Natuurlijk Platteland, het TLGD en de nieuwe provinciale Omgevingsvisie zullen doorwerken in het gemeentelijke ruimtelijke beleid. De gemeente krijgt periodiek vragen van inwoners en organisaties over initiatieven die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied. Wij beoordelen in hoeverre wij deze initiatieven kunnen ondersteunen en mogelijk maken.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Omgevingsplan	
Wat willen we bereiken in 2027?	Voorbereiden van één omgevingsplan (uiterlijk gereed in 2032), ontwikkelen van een beleidscyclus & beleidshuis en werkprocessen evalueren, doorontwikkelen en borgen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Versneld werken aan de totstandkoming van een omgevingsplan voor Hoogeveen (wettelijke verplichting: gereed 1 januari 2032). Zie koersdocument Omgevingswet. 2. Ontwikkelen van een sluitende beleidscyclus en beleidshuis volgens de principes van de Omgevingswet. Zie koersdocument Omgevingswet. 3. Evalueren, doorontwikkelen en borgen van de werkprocessen Omgevingswet. Relevant onderdeel daarvan is ook de doorontwikkeling van de toepassing van het 'ja, mits'- principe in houding en gedrag.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren en evalueren de voortgang van de totstandkoming van het omgevingsplan aan de hand van de concrete werkplanning (koersdocument Omgevingswet) en stellen bij indien nodig/gewenst.
Risico's en randvoorwaarden	De krappe arbeidsmarkt bemoeilijkt (tijdige) uitvoering van structurele en incidentele taken op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Ook inhuur van personele capaciteit is een uitdaging. De versnelling van de totstandkoming van met name het omgevingsplan vraagt veel incidentele extra capaciteit en middelen in de periode 2027 tot en met 2031. De beschikbaarheid van die middelen is randvoorwaardelijk voor het gereed hebben van een omgevingsplan per 1 januari 2032.

2. Omgevingsvergunningen	
Wat willen we bereiken in 2027?	Eenvoudig en snel omgevingsvergunningen verlenen vanuit de grondhouding "ja, mits".
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Bij 'verken uw idee'-zaken wordt binnen 4 weken aangegeven of het initiatief wenselijk is. 2. 95% van alle formele aanvragen worden binnen 1 week getoetst op ontvankelijkheid. 3. 90% van de aanvragen worden binnen 4 weken afgehandeld. 4. We gaan door met het implementeren van de maatregelen uit het plan van aanpak 'Versnelling proces complexe initiatieven en vergunningverlening'. Hiermee willen we de dienstverlening verbeteren, processen vereenvoudigen en met name de doorlooptijden versnellen. 5. We gaan prioriteit geven aan behandeling van aanvragen voor woningen die passen in het woon(zorg)beleid. 6. De personele capaciteit en de kwaliteit van de dienstverlening afstemmen op de hoeveelheid aanvragen en initiatieven in lijn met de Omgevingswet door het opzetten van een flexibele schil gefinancierd uit de meeropbrengsten van de leges. 7. De eerste resultaten na de invoering van de Omgevingswet zichtbaar maken (monitoring). 8. Voorspelbaarder zijn door ons toets- en aanvraagvereistenbeleid te actualiseren. Hiermee wordt het voor de aanvragers eenvoudiger om in één keer een goede aanvraag te doen. 9. We toetsen consequent aan ons ruimtelijk beleid, we zoeken ruimte voor maatwerk in de gevallen dat strikte toetsing geen doel heeft. Indien nodig danwel gewenst passen we het beleid aan.
Wat gaan we meten en hoe?	We gaan de monitor doorontwikkelen met de gewenste informatie uit de aanpak 'Versnelling proces complexe initiatieven en vergunningverlening'. Met in ieder geval inzage in de

	afhandeltermijnen.
Risico's en randvoorwaarden	De huidige krappe arbeidsmarkt levert problemen op qua inzetbaarheid van mensen. We zijn niet in staat om de monitoringsmogelijkheden van Rx.mission te gebruiken voor een dashboard dat aansluit bij onze wensen. De bouw is gevoelig voor economische ontwikkelingen. Marktomstandigheden zijn bepalend voor de hoeveelheid bouwaanvragen en daarmee de legesopbrengsten.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	35	70	70	70	70	70
810 Ruimtelijke Ordening	4.627	4.718	4.549	4.475	4.479	4.479
830 Wonen en Bouwen	33	32	32	32	32	32
Lasten	**4.696**	**4.820**	**4.651**	**4.577**	**4.580**	**4.581**
810 Ruimtelijke Ordening	-229	-97	-100	-100	-100	-100
830 Wonen en Bouwen	-2.322	-1.800	-1.081	-1.081	-1.081	-1.081
Baten	**-2.551**	**-1.897**	**-1.181**	**-1.181**	**-1.181**	**-1.181**
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	35	70	70	70	70	70
810 Ruimtelijke Ordening	4.399	4.622	4.449	4.375	4.379	4.379
830 Wonen en Bouwen	-2.289	-1.768	-1.049	-1.049	-1.049	-1.049
Saldo	**2.145**	**2.923**	**3.470**	**3.396**	**3.400**	**3.400**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Aanvullende mutaties					
570 Aanpak Snippergroen	3	225			
810 Versnellen ruimtelijke ontwikkelingen (ja, mits)	3	pm	pm	pm	pm
830 Personele capaciteit vergunningverlening	1	125			
Totaal lasten		**350**	**0**	**0**	**0**
Baten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
810 en 830 Indexatie inkomsten 3,3%	1	-31	-31	-31	-31
Aanvullende mutaties					
830 Personele capaciteit vergunningverlening	1	-125			
830 Indexatie inkomsten 3,3%	1	-3	-3	-3	-3
Totaal baten		**-159**	**-34**	**-34**	**-34**
Saldo		**191**	**-34**	**-34**	**-34**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

570 Projectmatige aanpak snippergroen
Om uitvoering te geven aan de Nota beleid snippergroen wordt gestart met een pilot voor de projectmatige aanpak van niet-geregelde ingebruikname van gemeentegrond. Hiervoor wordt in 2027 een budget van € 225.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de pilot. De aanpak draagt bij aan het voorkomen van verjaring van gebruik van gemeentegrond, het waarborgen van rechtsgelijkheid en het voorkomen van vertraging bij ruimtelijke ontwikkelingen. De pilot wordt na afloop geëvalueerd voordat wordt besloten over een eventuele vervolg uitrol.

810 Versnellen ruimtelijke ontwikkelingen (ja, mits)
Onze ambitie is ruimtelijk ontwikkelingen te versnellen door te denken in mogelijkheden en door het hanteren van het 'ja, mits'-principe. Het 'ja, mits'-principe van de Omgevingswet betekent dat een initiatief in principe mogelijk is, mits het binnen de afgesproken kaders past en geen onaanvaardbare gevolgen heeft voor de leefomgeving. Het realiseren van deze ambitie vraagt incidenteel om substantiële extra personele inzet en om de inzet van externe expertise. Dit is nodig voor onder meer de totstandkoming van een omgevingsplan uiterlijk per 1-1-2032 (wettelijke deadline), het inrichten van de beleidscyclus en versnelde procedures en processen en coaching/ondersteuning van medewerkers in houding en gedrag. De plannen hiervoor worden verder uitgewerkt en op geld gezet en meegenomen bij de integrale afweging bij de GemRap.

830 Personele capaciteit vergunningverlening
De behandelcapaciteit voor vergunningaanvragen staat momenteel onder druk door onder andere de invoering van de Omgevingswet, extra werkzaamheden rondom het DSO, het ontbreken van een geactualiseerd Omgevingsplan en nieuwe ontwikkelingen

zoals spuitzones. Daarnaast vraagt de versnelling van de woningbouw om extra inzet. Om de dienstverlening op peil te houden, dient in 2027 aanvullende capaciteit te worden ingezet. De SWO zal deze extra inzet organiseren. De hiermee gemoeide kosten worden volledig gedekt uit hogere legesopbrengsten, waardoor deze uitbreiding budgetneutraal is (zie ook de batenkant).

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

810 en 830 Indexatie inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering van de leges voor wijziging van het omgevingsplan en omgevingsvergunningen. Hiervoor hanteren we de CPI (3,3% in januari 2026, bron: CBS).

Aanvullende mutaties

830 Personele capaciteit vergunningverlening
Voor 2027 worden hogere legesopbrengsten verwacht. Deze extra inkomsten dekken de kosten van de benodigde uitbreiding van de behandelcapaciteit voor vergunningverlening (zie ook de lastenkant).

810 Indexatie inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering van de planologische procedures. Hiervoor hanteren we de CPI (3,3% in januari 2026, bron: CBS).

Beleidsindicatoren

Er zijn geen beleidsindicatoren gekoppeld aan dit programma.

Betrokkenheid verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die bij dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen.

Beleidsdocumenten

- Fysieke structuurvisie (2004), actualisatie 2012 en Toekomstvisie (Visie op de omgeving 2018)
- Oost-west-as (Backbone) 2008
- Omgevingsprogramma Hoogbouw 2026
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit 2020
- Cultuurhistorische beleidskaarten 2016
- Detailhandelstructuurvisie 2008

07 Economie en Sport

Verantwoordelijk wethouder: Ronald Klok

Maatschappelijk effect

Economie
Ondernemers bieden werkgelegenheid in een goed ondernemersklimaat.

Arbeidsparticipatie
Inwoners kunnen werk vinden en behouden door een goed en evenwichtig aanbod aan werkgelegenheid dankzij samenwerking van ondernemers en gemeente.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ervaren een passend aanbod en ondersteuning naar werk of sociaal-maatschappelijke activiteiten.

Sport
Inwoners hebben eenvoudig toegang tot sporten en bewegen om zo actief en gezond te blijven, plezier te beleven en elkaar te ontmoeten.

Evenementen
Bijdragen aan de kwaliteit van leven en welzijn voor inwoners en bezoekers door middel van evenementen.

Trends en ontwikkelingen

Economie

Macro-economie
De Nederlandse economie groeit, naar verwachting, gematigd met 0,8% tot 1,4%. Geopolitieke spanningen, zoals in het Midden-Oosten en Oekraïne, zorgen voor aanhoudende internationale onzekerheid. Nederland blijft als handelsland hierdoor erg kwetsbaar. De inflatie daalt gestaag, maar blijft met ongeveer 2,3% nog steeds boven de streefgrens van 2%.

Demografie
De bevolking groeit, maar de regionale beroepsbevolking krimpt door de toenemende vergrijzing. Een sterke samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid helpt om het arbeidstekort op te vangen. Samen investeren in arbeidsbesparende technologieën en digitalisering is hierbij noodzakelijk. Ook de inzet op een Leven Lang Ontwikkelen (LLO) via scholing is cruciaal om werknemers wendbaar te houden. Wij blijven ons inzetten voor het binden van inwoners, onder andere door te zorgen voor voldoende en passende woningbouw. Zo behouden en trekken we beschikbaar arbeidspotentieel aan.

Hoogeveen aantrekkelijk voor bedrijven
Ook in Hoogeveen is het MKB een belangrijke motor van de economie. Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) vormen veruit de grootste groep binnen het bedrijfsleven. Als zzp’ers niet worden meegerekend, blijft het MKB verantwoordelijk voor circa 60% van alle werkzame personen, de omzet en de toegevoegde waarde. Samen met ondernemers werken we aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat. We zien een gestage groei van MKB's die zich hier vestigen of zich binnen de gemeente verplaatsen. Ook voor het grootbedrijf is Hoogeveen aantrekkelijk. TVM blijft behouden voor Hoogeveen en verhuist naar het stationsgebied. Ook vestigt FAGE zich op bedrijventerrein Riegmeer.

Vestiging FAGE
Zuivelfabriek FAGE heeft de vergunningaanvraag voor vestiging op het zuidelijk deel van Riegmeer aangepast. De fabriek wordt volledig geëlektrificeerd. Het gebruik van drinkwater en productie van afvalwater wordt met 90% verminderd. De vergunningaanvraag ligt ter inzage. In 2027 blijven we de ontwikkeling van FAGE volgen en ondersteunen.

Riegmeer
De gemeente ontwikkelt het noordelijk deel van Riegmeer. De grond is bouwrijp. Vanwege netcongestie is er nog geen aansluiting op het stroomnet. TenneT en Rendo verwachten medio 2029 klaar te zijn met de bouw van een onderstation om aansluiting mogelijk te maken. Momenteel lopen er gesprekken voor kavelverkoop aan lokale bedrijven, rekening houdend met de netcongestie. Het zuidelijk deel van Riegmeer wordt privaat ontwikkeld en uitgegeven. Gemeente en het opgerichte Riegmeer BV hebben in een samenwerkingsovereenkomst afspraken vastgelegd. De eerste kavels zijn inmiddels verkocht.

Arbeidsmarkt
Volgens de meest recente arbeidsmarktprognose groeit het aantal banen in de regio de komende jaren nauwelijks. Dit hangt samen met de beperkte groei van de regionale economie. De economische groei wordt onder meer geremd door hoge energieprijzen en netcongestie.

Ruimte om te ondernemen
Voldoende ruimte op bedrijventerreinen blijft een belangrijke voorwaarde voor economische ontwikkeling in Zuid- en Oost-Drentse gemeenten en de Regio Zwolle. In 2025 heeft de provincie de Behoefteraming Bedrijventerrein geactualiseerd. Hieruit blijkt dat er richting 2040 een tekort bestaat aan bedrijventerreinen. De oorzaak is niet (zie boven) de groei van banen maar de overgang naar een circulaire economie. Hergebruik in plaats van weggooien van materiaal vraagt om extra ruimte. Ook extra ruimte wordt gevraagd voor duurzame energie (zon, wind, opslag enz.). Naast de vraag naar ruimte zien we ook de vraag naar diversiteit aan kavels. Er is behoefte aan zowel grotere kavels voor uitbreidende of nieuwe bedrijven als aan kleinere en reguliere kavels voor het MKB. Met de Zuid- en Oost-Drentse gemeenten onderzoeken we de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een nieuw regionaal bedrijventerrein in de nabijheid van de A37.

Vliegveld
We ondersteunen de verdere ontwikkeling van het vliegveld Hoogeveen als thuishaven voor de recreatieve en historische luchtvaart in de regio. Het vliegveld heeft een nieuwe verkeerstoren en nieuwe hangars om de toenemende vraag op te vangen. Het vliegveld trekt veel bezoekers, die ook de binnenstad bezoeken. Daarmee draagt het vliegveld bij aan de economie en het toeristische aanbod van Hoogeveen.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen: verduurzaming en circulariteit
Ondernemers hebben te maken met ingrijpende strategische keuzes op het gebied van energie, grondstoffen, ketenverantwoordelijkheid en toekomstbestendigheid vanwege wet- en regelgeving. De overgang naar een circulaire economie vraagt veel van met name het MKB, dat niet altijd de capaciteit of middelen heeft om zelfstandig te verduurzamen. Als gemeente stimuleren en verbinden we initiatieven op dit gebied via regionale samenwerking, vergroten van bewustwording en kennis, bevorderen van hergebruik en grondstoffenreductie en het ondersteunen van initiatieven. De gemeente staat naast ondernemers om de kansen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen te benutten. Er zijn grote verduurzamingsopgaven vastgelegd in nationale en Europese wet- en regelgeving. De landelijke ambitie is om in 2050 alle bedrijventerreinen duurzaam te hebben ingericht. We werken samen met Ondernemend Hoogeveen aan de opgaven, waaronder energie, verduurzaming, klimaatadaptatie, gezondheid en leefbaarheid. Op

bedrijventerrein Buitenvaart is een traject Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) afgerond. Op De Wieken zijn we er in 2026 mee gestart. We werken ook in 2027 aan het klimaatadaptief maken van De Wieken door groen toe te voegen, water vast te houden en de verbinding te maken met de groene omgeving, onder andere met subsidie vanuit de Regiodeal van Regio Zwolle.

Next Economy
Om economisch te groeien is digitalisering en automatisering steeds belangrijker, in de vorm van smart industry, smart logistics en robotisering. Wij ondersteunen samenwerking tussen bedrijfsleven en kenniscentra zoals DOC33 (verduurzaming en circulariteit) en IT-hub (digitalisering).

Regionale samenwerking Regio Zwolle
In Regio Zwolle ondersteunen we ondernemers bij verduurzaming, digitalisering en krapte op de arbeidsmarkt. De samenwerking binnen Regio Zwolle helpt ons om onze gemeentelijke dienstverlening beter aan te laten aansluiten op de behoeften van ondernemers. We kunnen sneller schakelen en gericht doorverwijzen naar ondersteuning door Ik Ben Drents Ondernemer, Kennispoort Regio Zwolle en lokale kenniscentra. We zijn actief in de Regiodeals van Regio Zwolle en Zuid- en Oost-Drenthe. Deze deals dragen bij aan het verbeteren van brede welvaart en sluiten aan bij onze economische focus, waarin onderwijs, ondernemerschap en aantrekkelijk vestigingsklimaat centraal staan.

Werk en re-integratie

Werkloosheid
Het werkloosheidspercentage in Nederland is met 4,2 % nu relatief laag. De vraag naar arbeid is en blijft voorlopig hoog. Er is krapte op de arbeidsmarkt in zorg en welzijn, zakelijke dienstverlening en ICT. Toch staan er nog inwoners aan de kant: vraag en aanbod sluiten niet op elkaar aan, mensen hebben onvoldoende opleiding of zijn de Nederlandse taal niet machtig.

Participatiewet in Balans
Per 1 januari 2026 is de Participatiewet gewijzigd. ‘Participatiewet in Balans’ is een pakket van ruim 20 maatregelen voor verbetering van de uitvoering van ons socialezekerheidsstelsel. Het doel is om het sociale vangnet te vereenvoudigen en meer ruimte te bieden voor vertrouwen en menselijke maat in de uitvoering door gemeenten. Dit passen we nu toe.

Per 2027 volgt een tweede pakket aan maatregelen, waarvan we inmiddels al twee maatregelen eerder hebben kunnen invoeren. Het gaat om de inkomstenvrijlating en de premie arbeidsinschakeling voor jongeren, een kwetsbare doelgroep.

Rijksbijdrage Beschut Werk
Het Rijk voert vanaf 2027 een nieuwe, resultaatgerichte verdeelsleutel in voor de *rijksbijdrage Beschut Werk*. In 2029 zal de nieuwe verdeling volledig gelden. Voor Hoogeveen is dit financieel voordelig, omdat wij de afgelopen jaren een bovengemiddeld aantal plekken beschut werk hebben weten te realiseren.

Regionaal Werkcentrum
In 2026 is de Arbeidsmarktregio Drenthe gestart met dienstverlening vanuit het Regionaal Werkcentrum. Dit omvat een herkenbaar loket in zowel Hoogeveen als Emmen waar alle inwoners en ondernemers terecht kunnen met vragen over arbeid en scholing.

Toekomstvisie Stark
De drie eigenaarsgemeenten van Stark (Hoogeveen, Midden-Drenthe en De Wolden) hebben samen met Stark een toekomstvisie opgesteld over deze gemeenschappelijke regeling. Zorgen over de financiën, de ondersteuning van inwoners uit de bijstand en de onderlinge samenwerking waren de aanleiding voor dit traject. Er wordt gestart met nieuwe vormen van dienstverlening bij Stark: in 2026 *BAB-overbrugbanen* en *Dagbesteding met perspectief* en in 2027 volgt *Kansrijk Drenthe*. Deze nieuwe vormen sluiten aan bij wat mensen in de bijstand nodig hebben en zetten Stark beter in positie als sociaal ontwikkelbedrijf.

Toename doelgroepen bijstand
We zien de afgelopen jaren meer inwoners met complexere problemen in bepaalde bijstandsgroepen. Het gaat vooral om jongeren, statushouders en BAB'ers (Banenafspraak Baan, voor inwoners die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen). We verwachten de komende jaren hetzelfde beeld. Dit betekent een complexere re-integratie en een langere tijd in de bijstand.

Sport

Op peil houden sportaccommodaties
Hoogeveen heeft mooie sportaccommodaties en is een fantastisch groene gemeente die uitnodigt tot bewegen. We houden onze sportaccommodaties op niveau, zodat het gebruik door het bewegingsonderwijs en sportverenigingen gecontinueerd kan worden. In de paragraaf 'Onderhoud en kapitaalgoederen' staat benoemd welke acties we inzetten vanuit het beheer. We geven de komende jaren uitvoering aan het vernieuwen van de kleedkamers buitensport, de uitvoering van het *Integraal Huisvestingsplan Binnensportaccommodaties en Bewegingsonderwijs*, het renoveren van bestaande kunstgrasvelden en we werken aan een plan voor de toekomst van het zwembad in Hoogeveen. We actualiseren in 2027 het *IHP Binnensportaccommodaties en Bewegingsonderwijs*. We kijken naar ontwikkelingen, de investeringen die opgenomen zijn en de prioritering en planning.

Bentinckspark
Voor Bentinckspark Noord wordt het door de raad vastgestelde structuurontwerp uitgevoerd. Een tweede hockeyveld is in 2026 opgeleverd. In 2027 werken we aan de afronding van de nieuwe sportvoorzieningen nabij de Sportlaan op het Bentinckspark. Er vindt vernieuwbouw plaats voor de kleedkamers van hockeyvereniging HHC en het nieuwe complex van korfbalvereniging Thrianta zal worden opgeleverd. Als laatste zullen ook de kleedkamers van SV Pesse gerenoveerd en verduurzaamd worden. In 2027 ronden we de uitvoering voor de korfbal- en hockeyvereniging af en gaan we verder met de voorbereidingen voor een nieuw zwembad. Ook volgt in 2027 een uitgifteprocedure voor een indoorsportvoorziening (o.a. padel). We zien dan of er belangstelling is bij marktpartijen.

Sportaccommodatievisie Hollandscheveld
In 2025 is de uitwerking van de *Sportaccommodatievisie Hollandscheveld* vastgesteld, in samenwerking met de sportverenigingen uit het dorp en Plaatselijk Belang. Hier kan gestart worden met de uitvoering. In 2026 zijn de nieuwe kleedkamers voor HHV gerealiseerd. Daarna volgt een afweging op (zie 'Investeringen') een kunstgrasveld voor HHV, een nieuwe sporthal in het dorp (opgenomen in *IHP Binnensport en Bewegingsonderwijs*) en een nieuw voetbalpark voor FC Hollandscheveld. Hierbij wordt ook een relatie gelegd met de woningbouw in Hollandscheveld. De opgaven voor sport en wonen zijn nadrukkelijk met elkaar verbonden voor de toekomst van het dorp. In 2026 is er een stuk grond aangekocht waar het nieuwe voetbalpark van fusieclub FC Hollandscheveld gerealiseerd kan worden. In 2027 doen we de planvorming voor dit voetbalpark, zodat in de jaren daarna de realisatie plaats kan gaan vinden en de investering in de begroting meegenomen kan worden.

Zwembad
We volgen een routekaart naar een nieuw zwembad in 2029. Eind 2026 besluit de raad over het definitief ontwerp. Het voorstel is buiten een waterspeeltuin op te nemen. De volgende stappen in 2027 zijn een definitief raadsbesluit over de organisatievorm, de aanbesteding van de bouw en het besluit van de raad over het bouwbudget als belangrijke stap voorafgaand aan realisatie. Bij groen licht volgt in 2028 en 2029 de bouwfase, de aanleg van de openbare ruimte en de start van de nieuwe organisatievorm. Alles onder voorbehoud van hoe risico's uitpakken.

Nieuw sportbeleid
In 2027 presenteren we een voorstel voor nieuw sportbeleid in de gemeente Hoogeveen, omdat het huidige sportbeleid (Sportakkoord Hoogeveen) stopt na 2026. Voor 2027 zetten we als gemeente het Hoogeveense Sportakkoord nog een jaar door, gefinancierd uit eigen middelen.

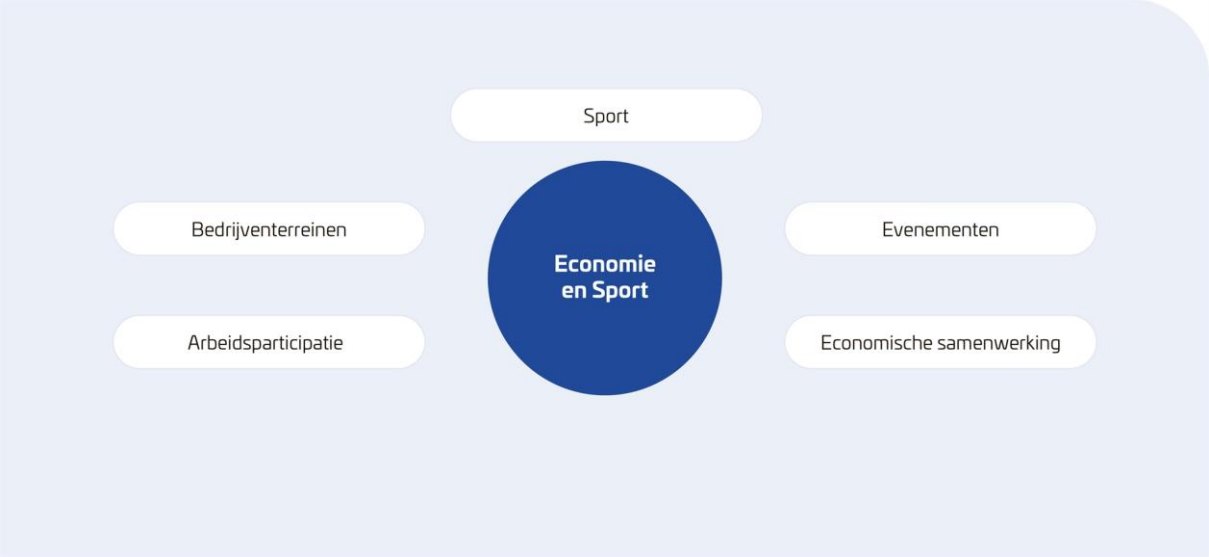
Nieuwe structuur binnensporttarieven
In 2027 presenteren we een voorstel voor de nieuwe structuur voor de binnensporttarieven van de gemeentelijke binnensportaccommodaties in Hoogeveen. De nieuwe structuur zal eerlijker zijn voor de sportverenigingen en de verenigingen zullen er niet op achteruit gaan. De nieuwe structuur zou dan op 1 januari 2028 in kunnen gaan.

Investeringsplanning binnensport- en buitensportaccommodaties
We stellen een investeringsplanning op voor de gemeentelijke sportvelden buiten en de sportvloeren bij de binnensportaccommodaties, rekening houdend met het *IHP Binnensportaccommodaties en Bewegingsonderwijs* en met ontwikkelingen buiten sport om. Zo'n concrete ontwikkeling is de aanleg van het trainingsveld voor VV Tiendeveen n.a.v. de woningbouw op het huidige veld.

Evenementen

De gemeente werkt aan nieuw evenementenbeleid. Het doel is om scherper te bepalen welke rol de gemeente wil innemen, welke maatschappelijke waarde evenementen moeten opleveren en hoe organisatoren beter kunnen worden ondersteund.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Ondernemersklimaat	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een sterk ondernemersklimaat voor huidige en nieuwe bedrijven.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Samenwerken met ondernemers aan opgaven om Hoogeveen en de regio economisch aantrekkelijk te houden. 2. Samenwerken met bedrijven, onderwijs en gemeenten voor het verbeteren van de arbeidsmarkt en het stimuleren van werkgelegenheid. 3. Verkennen van de mogelijkheden voor actieve deelname aan alle ondernemersverenigingen en businessclubs. 4. Uitvoeren van de Economische Focusagenda. 5. Bedrijven en netwerkbijeenkomsten bezoeken en relaties en samenwerking zo versterken. 6. Signaleren en inspelen op individuele en collectieve vraagstukken van bedrijven. 7. Het Hoogeveense bedrijfsleven uitnodigen zich aan te sluiten bij Ondernemend Hoogeveen, ondernemersverenigingen of businessclubs. 8. Begeleiden van verkoop, vestiging, uitbreiding en verplaatsing van bedrijven als Fage en TVM. 9. Ondernemend Hoogeveen ondersteuning bieden in haar verdere professionalisering en heldere, meetbare prestatieafspraken maken. 10. Voortzetting van verduurzamen en toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. 11. Onderzoek doen naar behoefte en haalbaarheid van een nieuw (regionaal) bedrijventerrein.
Wat gaan we meten en hoe?	De voortgang en prestatieresultaten met Ondernemend Hoogeveen meten we middels periodieke ambtelijke en bestuurlijke overleggen.
Risico's en randvoorwaarden	Voldoende uitvoeringsbudget om in te kunnen spelen op (nieuwe) ontwikkelingen en vraagstukken. Professionele en daadkrachtige ondernemersverenigingen met een hoge organisatiegraad. Netcongestie, schaarste aan grondstoffen en tekort aan arbeidskrachten remt de economische groei.

2. Werk	
Wat willen we bereiken in 2027?	Inwoners naar vermogen laten participeren aan de maatschappij via werk (re-integratie) of anders.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We zetten integraal in op het wegnemen van belemmeringen voor participatie, zoals schulden, instabiliteit in het gezin, verslaving en psychische dan wel lichamelijke klachten. 2. We laten mensen om- en bijscholen naar kansrijke beroepen. 3. We begeleiden mensen van werk naar werk, naast de reguliere begeleiding van uitkering naar werk, om instroom te voorkomen. 4. We maken gebruik van de regionale samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Drenthe en de middelen die in dat kader voor onze inwoners inzetbaar zijn. 5. We helpen inwoners met toepassing van de 'praktijkroute'. Het gaat hierbij om inwoners die niet in staat zijn een diploma of startkwalificatie te halen maar die in de praktijk wel vaardigheden hebben waarmee zij aan het werk kunnen, hetzij met ondersteunende instrumenten zoals loonkostensubsidie. 6. We werken samen met het onderwijs, het bedrijfsleven en onze partners in de regio. 7. We voeren het uitvoeringsplan inburgering uit. Samen met maatschappelijke organisaties en werkgevers zorgen we voor een betere integratie door de inzet van bijvoorbeeld inburgeringslessen, taalstages, werkstages, begeleiding en

	trainingen. 8. We zetten extra in op de begeleiding naar een duurzame werkplek voor inwoners met een BAB-indicatie ('banenafspraak baan' voor mensen met een arbeidsbeperking). We plaatsen deze doelgroep zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers. 9. We inventariseren de effecten van wetswijzigingen (in het bijzonder de Participatiewet) voor onze lokale situatie. 10. We actualiseren ons re-integratiebeleid door het opstellen van een nieuwe beleidsnota.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren maandelijks de in- en uitstroom van het aantal bijstandsgerechtigden. Een dagelijkse monitor van het vacatureaanbod lokaal en regionaal, om goed zicht te houden op de kansen op de arbeidsmarkt. We meten het effect van onze trajecten om te kijken of deze leiden tot de beoogde arbeidsparticipatie. Een monitor van de in-en uitstroom van specifieke doelgroepen (zoals statushouders, BAB'ers en Beschut Werk) in ons bijstandsbestand. We monitoren de ontwikkeling in de doelgroep *Jongeren onder de 18* op het PRO VSO onderwijs.
Risico's en randvoorwaarden	Onrechtmatig gebruik en fraude van uitkeringen zorgt voor een afname van het draagvlak van het socialezekerheidsstelsel. Immers, daar waar er recht is op een uitkering moet deze worden verstrekt. Misbruik en oneigenlijk gebruik gaan we tegen. Het huidige uitvoeringsbudget op gebied van participatie en re-integratie biedt alleen voldoende middelen voor de vaste kosten, plus een beperkt aantal trajecten voor jongeren en statushouders. Er is voornamelijk sprake van tekorten aan personeel in sectoren waarvoor onze bijstandsgerechtigden in veel gevallen niet de passende kwalificaties hebben. Daarbij behoort het omscholen van inwoners middels een opleiding die beter bij deze sectoren past niet altijd tot de mogelijkheden.

3. Gezonde en actieve leefstijl	
Wat willen we bereiken in 2027?	Inwoners met een gezonde en actieve leefstijl, in het bijzonder kwetsbare groepen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Zorgdragen voor voldoende, kwalitatief goede en toekomstbestendige sportvoorzieningen en een beweegvriendelijke openbare ruimte. 2. Afronden van de verhuizing van korfbalvereniging Thrianta, net als vernieuwbouw van de kleedkamers van HHC. Hiermee geven we uitvoering aan het project Bentinckspark-Noord en het accommodatieplan kleedkamers buitensport. 3. Voortzetten van de voorbereiding op een nieuw zwembad in het Bentinckspark Noord. 4. Uitvoering geven aan het 'Hoogeveens Sportakkoord 2.0' en de inzet van de sportfunctionarissen en cultuurcoaches conform het nieuwe plan voor GALA en het in 2024 opgestelde *Uitvoeringsplan Team Sport en Cultuur*, inclusief de herijking van 2026. 5. We komen in 2027 met een concreet voorstel voor een nieuw voetbalpark in Hollandscheveld, waarna in komende jaren realisatie kan plaatsvinden. 6. We ronden de renovatie van de kleedkamers S.V. Pesse af in 2027. 7. We stellen de actualisatie van het *IHP Binnensport en Bewegingsonderwijs* vast. 8. We stellen nieuw sportbeleid vast in 2027. 9. We stellen de nieuwe structuur voor de binnensporttarieven vast per 1 januari 2028. 10. We stellen een investeringsplanning op voor de komende

	jaren voor de sport in Hoogeveen.
Wat gaan we meten en hoe?	We verantwoorden jaarlijks via een jaarrapportage de output van het Hoogeveens Sportakkoord. Vierjaarlijks geven we inzicht in: • de score van inwoners van Hoogeveen ten opzichte van de gemiddelde landelijke beweegrichtlijnen; • de sportdeelname van Hoogeveners; • de vitaliteit van Hoogeveense sportaanbieders. Voor het meten van beweegrichtlijnen en sportdeelname sluiten we aan bij landelijke onderzoeken van het sportakkoord en de Drentse gezondheidsmonitor (GGD) en hanteren we een eigen monitor (DSGIB).
Risico's en randvoorwaarden	Landelijk zijn er op diverse terreinen problemen in het leveren van voldoende bouwstoffen en materialen. Het niet (direct) kunnen krijgen van materialen vormt een risico in het tijdig vervangen van kunstgrasvelden. Ook staan prijzen hierdoor onder druk waardoor de begrote vervangingsmiddelen mogelijk niet toereikend zijn. Sportvelden en sportvloeren worden periodiek geïnspecteerd en op basis daarvan wordt een vervangingsplanning gemaakt. Uit een nieuwe inspectie kan blijken dat een veld of vloer toch eerder dan verwacht wordt afgekeurd en dus ook eerder vervangen moet worden. We bereiden een nieuw zwembad voor. Tot die tijd houden we het huidige zwembad De Dolfijn in stand voor een veilig en verantwoord gebruik. Hiervoor is in 2025 groot onderhoud uitgevoerd. Uit een inspectie van 2026 blijkt dat het zwembad ook de komende jaren regulier onderhoud nodig heeft voor een veilig gebruik conform wet- en regelgeving. Dat voeren we uit en vangen we op met het bestaand onderhoudsbudget.

4. Evenementen	
Wat willen we bereiken in 2027?	Evenementen faciliteren die bijdragen aan de aantrekkingskracht van Hoogeveen, inclusief en brede welvaart**.**
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Nieuw evenementenbeleid vaststellen en starten met de uitvoering, waarbij ook wordt ingezet op het faciliteren van kleinschalige evenementen, waaronder het mogelijk maken van evenementenaansluitingen. 2. Als faciliterende gemeente het proces voor organisatoren verbeteren 3. We onderzoeken toegankelijkheid, ondersteuning van organisatoren en kansen voor vrijwilligers. 4. Samen met regionale en provinciale marketingpartners vergroten van de zichtbaarheid van evenementen. 5. Digitaliseren van het vergunningenproces. 6. Onderzoeken van een gemeentelijke evenementenkalender. 7. Inzetten op preventieve veiligheid en verduurzaming, met aandacht voor onder andere verkeer, middelengebruik, afval en energie.
Wat gaan we meten en hoe?	Indicatoren en streefwaarden, bijvoorbeeld aantallen, spreiding en ervaringen van organisatoren en inwoners.
Risico's en randvoorwaarden	Stijgende kosten, strengere eisen en vrijwilligerstekorten kunnen de haalbaarheid van evenementen beperken. Beperkte capaciteit van hulpdiensten en toenemende veiligheidseisen vragen om goede voorbereiding. Er blijft een spanningsveld tussen reuring en leefbaarheid, waaronder geluid, verkeer en parkeren. Extreme weersomstandigheden en natuur- en milieuregels kunnen extra voorwaarden opleveren.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
310 Economische Ontwikkeling	752	817	765	770	771	691
340 Economische Promotie	148	161	161	161	161	161
510 Sportbeleid en Activering	944	935	960	966	967	967
520 Sportaccommodaties	8.033	6.629	6.504	7.178	6.453	6.386
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	962	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
630 Inkomensregelingen	30.384	31.131	32.494	32.259	32.261	32.262
640 Begeleide Participatie	23.520	22.943	22.528	21.680	20.788	20.448
650 Arbeidsparticipatie	2.190	2.409	1.975	1.987	1.988	1.988
Lasten	**66.935**	**66.125**	**66.486**	**66.102**	**64.488**	**64.003**
310 Economische Ontwikkeling	-95	0	0	0	0	0
510 Sportbeleid en Activering	0	0	0	0	0	0
520 Sportaccommodaties	-1.995	-2.039	-2.102	-2.102	-2.102	-2.102
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	-962	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
630 Inkomensregelingen	-25.056	-23.511	-25.288	-25.288	-25.288	-25.288
640 Begeleide Participatie	-1	0	0	0	0	0
650 Arbeidsparticipatie	-262	-450	-20	-20	-20	-20
Baten	**-28.372**	**-27.100**	**-28.510**	**-28.510**	**-28.510**	**-28.510**
310 Economische Ontwikkeling	657	817	765	770	771	691
340 Economische Promotie	148	161	161	161	161	161
510 Sportbeleid en Activering	944	935	960	966	967	967
520 Sportaccommodaties	6.038	4.590	4.402	5.076	4.351	4.284
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
630 Inkomensregelingen	5.329	7.621	7.206	6.971	6.973	6.973
640 Begeleide Participatie	23.519	22.943	22.528	21.680	20.788	20.448
650 Arbeidsparticipatie	1.928	1.959	1.955	1.967	1.968	1.968
Saldo	**38.563**	**39.025**	**37.976**	**37.591**	**35.977**	**35.492**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
310 Uitvoering Economische Focusagenda	1	80	80	80	
630 BUIG (Rijksbijdrage bijstand)	2	1.778	1.778	1.778	1.778
640 Impulsbudget Sociaal Ontwikkelbedrijven	1	1	1	1	1
640 Rijksbijdrage Sociale Infrastructuur	1	-4	-4	-5	3
640 Maatregelen beschut werken	3	256			
Aanvullende mutaties					
640 Ophogen budget Stark i.v.m. Rijksbijdrage WSW	1	915	798	805	222
640 Exploitatiebijdrage Stark	1	49	-44	-159	68
640 Impulsbudget Sociaal Ontwikkelbedrijven, Stark	1	1	1	1	1
640 Rijksbijdrage Sociale Infrastructuur, Stark	1	-1	-2	-2	6

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Totaal lasten		**3.075**	**2.608**	**2.499**	**2.079**
Baten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2029					
520 Indexatie inkomsten 3,3%	1	-52	-52	-52	-52
630 BUIG (Rijksbijdrage bijstand)	2	-1.778	-1.778	-1.778	-1.778
Totaal baten		**-1.830**	**-1.830**	**-1.830**	**-1.830**
Saldo		**1.245**	**778**	**669**	**249**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

310 Uitvoering economische focusagenda
In 2022 is de economische focusagenda vastgesteld. De agenda wordt uitgevoerd via diverse projecten. Deze zijn tot op heden bekostigd met incidentele middelen die jaarlijks worden aan–gevraagd. Gelet op het doorlopende karakter van deze projecten in de resterende looptijd van de agenda, wordt voorgesteld om deze incidentele middelen voor de rest van de looptijd van de focusagenda ter beschikking te stellen.

630 BUIG (Rijksbijdrage bijstand)
Jaarlijks ontvangen we van het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid een voorlopig budget voor de bijstandsuitkering. In oktober 2025 hebben we het voorlopige budget 2026 ont–vangen en deze gebruiken we als uitgangspunt voor 2027 en verder. We verwerken dit budget–neutraal en nemen dit bedrag mee als bate en als last.

640 Impulsbudget Sociaal Ontwikkelbedrijven en Rijksbijdrage Sociale Infrastructuur
De gemeente Hoogeveen ontvangt als grootste gemeente binnen de gemeenschappelijke regeling Stark Impulsgelden Sociaal Ontwikkelbedrijven. Deze worden ingezet ten behoeve van Toekomst visie Stark. Bij de septembercirculaire 2025 is er een kleine aanpassing geweest van het bedrag. Daarnaast ontvangt iedere gemeente middelen voor opbouw en het onderhouden van de infra–structuur van sociaal-ontwikkelbedrijven, waarmee met name bedrijfskosten en huisvesting in verband met de uitbreiding van het aantal werkplekken niet beschut werk worden gedekt. Ook deze bedragen zijn in de septembercirculaire aangepast.

640 Maatregelen beschut werken
Zoals aangegeven in de begroting 2026 is er sprake van een wachtlijst beschut werken en lopen we hier een risico, omdat dit nog niet is opgenomen in de begroting. Op 17 september 2025 is de gemeenteraad geïnformeerd over de maatregelen die we hiervoor willen nemen in 2026 en 2027. Vanaf 2028 wijzigt de bekostiging van beschut werken en daarom voeren we deze bijdrage van € 255.637 incidenteel op in 2027.

Aanvullende mutaties

310 Ondernemend Hoogeveen
Ondernemend Hoogeveen is een belangrijke partner in de uitvoering van de Economische Focusagenda. Momenteel wordt onderzocht welke ondersteuning nodig is om de organisatie haar rol op het gebied van belangenbehartiging, ondernemersnetwerken en

economische opgaven te laten vervullen. De uitkomsten hiervan en eventuele financiële gevolgen worden in een volgend P&C-document aan de gemeenteraad voorgelegd.

640 Ophogen budget Stark in verband met Rijksbijdrage WSW
In de meicirculaire 2026 is de rijksbijdrage WSW gewijzigd. Volgens afspraak worden deze middelen doorbetaald aan Stark. Dit betekent een stijging van het uitgavenbudget. De ontvangen bijdrage via de meicirculaire zorgt voor een voordeel bij de ontvangsten gemeentefonds in programma 11 (algemene dekkingsmiddelen).

640 Exploitatiebijdrage Stark
De exploitatiebijdrage op grond van de vastgestelde beleidsbegroting 2027 van Stark is gewijzigd. We passen de gemeentebegroting hierop aan.

640 Impulsbudget Sociaal Ontwikkelbedrijven en Rijksbijdrage Sociale Infrastructuur (Stark)
In de meicirculaire 2026 is er een kleine bijstelling geweest in de te ontvangen impulsgelden (deze ontvangen we als penvoerder van Stark) en Rijksbijdrage Sociale infrastructuur. De middelen zijn bestemd voor Stark. We passen het uitgavenbudget hierop aan. Dit loopt budgetneutraal met de ontvangsten in programma 11 (algemene dekkingsmiddelen).

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

520 Index inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering van verhuur sport en inkomsten zwembad. Hiervoor hanteren we CPI (3,3% in januari 2026, bron CBS). Hiermee worden de inkomsten met € 52.000 verhoogd.

Onzekerheden en risico's

630 GR GKB Drenthe
Op 26 september 2024 heeft de gemeenteraad besloten akkoord te gaan met de transitie van GR GKB Drenthe naar Stichting de GKB. Met als gevolg dat Stichting de GKB per 1 januari 2026 verantwoordelijk is voor de dienstverlening van schuldhulpverlening voor onder andere gemeente Hoogeveen. In 2026 is GR GKB Drenthe nog eigenaar van het pand en heeft zij het voornemen om deze te verkopen. Na de verkoop van het pand zullen de 3 deelnemende gemeenten de GR liquideren. Bijbehorende (kleine) risico's zijn in deze begroting niet financieel verwerkt, maar vermelden wij hier als risico.

Waarin willen we investeren?

Omschrijving *(Bedragen x € 1.000)*	**Jaar**	**Investering kaderbrief 2027**	**Mutatie begroting 2027**	**Investering begroting 2027**	**Perso-neels kosten**	**Exploi-tatie**	**Bij-drage derden**
Renoveren bestaande buitensportvelden	2028	600		600	9	591	
	Totaal	**600**		**600**	**9**	**591**	
Kleedkamer accommodaties buitensport	2026	1.034	68	1.102	11	1.091	
	2027	698		698	15	683	
	Totaal	**1.732**	**68**	**1.800**	**26**	**1.774**	
Bentinckspark hockey - korfbal	2026	2.102		2.102		2.102	
	2027	994		994		994	
	Totaal	**3.096**		**3.096**		**3.096**	
Trainingsveld Tiendeveen	2026	200		200		200	
	Totaal	**200**		**200**		**200**	
Nieuw zwembad	2026	1.100	36	1.136	36	1.100	
	2027	1.300	36	1.336	36	1.300	
	2028	PM		PM		PM	
	2029	PM		PM		PM	
	Totaal	**2.400**	**72**	**2.400**	**72**	**2.400**	
Openbare ruimte Bentinckspark Noord	2027	PM	1.106	1.106	6	1.100	
	2028	PM	1.107	1.107	7	1.100	
	2029	PM	1.171	1.171	7	1.164	
	Totaal	**PM**	**3.384**	**3.384**	**20**	**3.364**	
Aankoop grond FC Holland-scheveld	2026	0	2.975	2.975		2.975	
	Totaal	**0**	**2.975**	**2.975**		**2.975**	
Gebiedsontwikkeling TVM	2026	210	26	236		236	
	Totaal	**210**	**26**	**236**		**236**	

Toelichting

Renoveren bestaande buitensportvelden
Het hoofdveld van v.v. de Weide is in 2028 afgeschreven. Dit veld is in 2015 al gerenoveerd, waardoor in 2028 het veld waarschijnlijk volledig (ook de onderbouw) vervangen zal moeten worden. Hiervoor is € 600.000 opgenomen in de begroting.

Kleedkamer accommodaties buitensport
De investeringen zijn bestemd voor:

Investering (Bedragen x € 1.000)	**2026**	**2027**
Kleedkamers sc Elim/kv Elko	750	
Kleedkamers kv HHV	273	
Kleedkamers sv Pesse		683
Personeelskosten	11	15
Totaal kleedkamer accommodaties buitensport	**1.034**	**698**

Kleedkamers sportclub Elim en korfbalvereniging Elko

In 2025 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de kleedkamers in Elim gestart. De uitvoering vindt grotendeels plaats in 2026. Hiervoor is € 750.000 doorgeschoven van 2025 naar 2026.

Kleedkamers korfbalvereniging HHV

In 2025 is gestart met de bouw van de kleedkamers voor korfbalvereniging HHV in Hollandscheveld. Het restantbudget van € 273.000 wordt via de jaarrekening 2025 doorgeschoven naar 2026.

Kleedkamers sportvereniging Hodo en voetbalvereniging Hollandscheveld

De in eerdere jaren geraamde investeringsbudgetten zijn bij de Kaderbrief 2027 op nihil gesteld, aangezien is besloten de investeringen voorlopig niet uit te voeren in afwachting van het onderzoek naar een mogelijke nieuwe locatie voor de fusievereniging. De investeringen zijn als pm-post opgenomen op de reservelijst.

Bentinckspark hockey - korfbal

Bij GemRap II 2025 is het budget van € 1.503.000 van 2025 doorgeschoven naar 2026. Bij de kaderbrief 2027 is de planning geactualiseerd.

Bentinckspark	2026	2027	Totaal
Voorbereidingskosten vernieuwing korfbal	490		490
Realisatie nieuw korfbalcomplex (Thrianta); clubaccommodatie, kleedkamers en velden	788	750	1.538
Nieuw 2e hockeyveld	580		580
Renovatie kleedkamers hockey	244	244	488
Totaal	**2.102**	**994**	**3.096**

Trainingsveld Tiendeveen

Voor de woningbouwontwikkeling in Tiendeveen moet het huidige trainingsveld worden vrijgemaakt. Om de voetbalvereniging toekomstbestendig te houden en te voldoen aan de normbehoefte, wordt een nieuw half trainingsveld aangelegd op gemeentelijke grond achter het hoofdveld.
De investering van € 200.000 dekt de aanleg van dit veld en is opgenomen in GemRap I 2026. De kapitaallasten kunnen binnen de bestaande begroting worden opgevangen. Ledverlichting wordt bekostigd binnen een al lopend project. Door in 2026 te starten, loopt de woningbouw geen vertraging op.

Nieuw zwembad

Voor de voorbereiding reserveren we in 2026 € 1,1 miljoen en in 2027 € 1,3 miljoen. We treffen deze voorbereidingen voor de realisatie van een nieuw zwembad, op basis van het besluit van de gemeenteraad over de routekaart en de uitgangspuntennotitie in maart 2025.
De middelen voor 2026 zijn nodig om de voorbereidingen richting realisatie te bekostigen. Ook in 2027 zijn hiervoor voorbereidingskosten voorzien. Het krediet is met € 36.000 verhoogd vanwege de verplichte toerekening van interne uren conform het BBV. In de eerdere raming was hiermee nog geen rekening gehouden.

Over de benodigde middelen voor de daadwerkelijke realisatie in 2028 en 2029 kan de gemeenteraad besluiten bij de programmabegroting in 2028. Tegen die tijd zijn de resultaten van de aanbesteding voor de bouw bekend. De planning ziet er als volgt uit:
- 2026: vervolgonderzoek naar de organisatievorm, aanbesteding adviseurs voor het ontwerp (architect heeft al een opdracht) en opstellen ontwerp;
- 2027: planvoorbereiding, aanbesteding van de bouw, start van de vergunningprocedures, start voorbereiding aanpassen openbare ruimte;

• 2028: werkvoorbereiding en start van de realisatie zwembad en infrastructuur;
• 2029: afronding van de realisatie en oplevering van het zwembad.

Openbare ruimte Bentinckspark Noord
Voor de ontwikkeling van het Bentinckspark Noord is een investering nodig van totaal €3,384 miljoen voor parkeren, ontsluiting en inrichting van het openbaar gebied. De investering is voor de nieuwe school van RENN4, het geplande zwembad en de overige ontwikkeling.

Aankoop grond FC Hollandscheveld
In de GemRap 2026 is € 2,975 miljoen beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden voor ontwikkeling van sportvelden voor de fusieclub Hollandscheveld. In 2027 doen we de planvorming voor dit voetbalpark, zodat in de jaren daarna de realisatie plaats kan gaan vinden en de investering in de begroting meegenomen kan worden.

Gebiedsontwikkeling TVM
In december 2024 heeft TVM besloten dat ze haar nieuwe hoofdkantoor in Hoogeveen wil realiseren. De gemeente Hoogeveen heeft TVM hiervoor een concrete aanbieding gedaan in het stationsgebied van Hoogeveen. TVM gaat hier een bijzonder en vernieuwend kantoorconcept ontwikkelen dat een plek krijgt binnen ons stationskwartier. We zien de komst van TVM naar het stationsgebied als belangrijke aanjager voor andere ontwikkelingen waarmee we het stationskwartier gaan transformeren in een onderscheidend en aantrekkelijk woon-, werk- en leefgebied. Een verbindende plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Er is € 25.962 doorgeschoven vanuit de jaarrekening 2025 naar 2026. In 2027 willen we het inrichtingsplan voor het nieuwe stationsplein en omgeving afronden. Onderdeel van dit plan vormt de financiële doorvertaling van de plannen en het daarmee in beeld brengen van de benodigde investering.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Niet-sporters	%	2024	49,2	48,9	42,5	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Indicator	Omschrijving
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Lopende re-integratievoorzieningen	Per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	318,0	235,3	203,1	CBS - Re-integratie
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inwoners	2025	260,1	248,7	281,2	CBS - Re-integratie

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen:

- Stark

Voor meer informatie over de wijze waarop en het financiële belang wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsdocumenten

- Toekomstvisie Hoogeveen 2018
- Detailhandelsstructuurvisie 2008
- Economische Focusagenda van en voor Hoogeveen 2022
- Visie op het stadscentrum 2017
- Re-integratieverordening Gemeente Hoogeveen 2020
- IHP Binnensport 2024
- IHP Buitensport 2023
- Uitvoeringsplan Team Sport en Cultuur 2024
- Sportaccommodatievisie Hollandscheveld 2024
- Evenementenbeleid 2018-2022

08 Verkeer en Beheer

Verantwoordelijk wethouder: Ronald Klok

Maatschappelijk effect

Verkeer
Allereerst is Hoogeveen goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Woongebieden, bedrijventerreinen, voorzieningen, dorpen en het landelijk gebied zijn bereikbaar te voet, per fiets, met de auto, het openbaar vervoer en voor goederenvervoer. Iedereen kan zich veilig verplaatsen in een toegankelijke openbare ruimte.

Beheer openbare ruimte
Hoogeveen biedt een aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte. De inrichting en het beheer dragen bij aan een gezonde leefomgeving, dus aan veiligheid, toegankelijkheid, bewegen, ontmoeten, klimaatbestendigheid, biodiversiteit en duurzaamheid.

De Smederijen van Hoogeveen
Inwoners hebben ruimte voor initiatieven en worden ondersteund om zelf bij te dragen aan sterke en zorgzame gemeenschappen.

Trends en ontwikkelingen

Toenemende druk op de openbare ruimte
De openbare ruimte speelt een steeds belangrijkere rol bij het realiseren van maatschappelijke opgaven. Woningbouw, economische ontwikkeling, energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid en veranderende mobiliteit vragen allemaal om ruimte in de fysieke leefomgeving. De beschikbare ruimte is echter beperkt. Dit vraagt om integrale keuzes waarbij functies en belangen zorgvuldig tegen elkaar worden afgewogen.

Groeiende beheer- en vervangingsopgave
Een groot deel van de gemeentelijke infrastructuur bereikt de komende jaren het einde van de technische levensduur. Wegen, fiets- en voetpaden, bruggen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en andere kapitaalgoederen vragen daardoor om toenemende investeringen in onderhoud en vervanging. Gemeenten sturen daarom steeds meer op risicogestuurd beheer, integraal assetmanagement en een meerjarige financiële programmering.

Veranderende mobiliteit
De mobiliteit verandert door de groei van elektrisch vervoer, lichte elektrische voertuigen, deelmobiliteit en nieuwe logistieke concepten. Tegelijkertijd blijft verkeersveiligheid een belangrijk aandachtspunt, vooral voor fietsers en voetgangers. Deze ontwikkelingen vragen om een inrichting waarin bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid, parkeren, laadinfrastructuur en duurzaamheid in samenhang worden afgewogen.

Provincie en gemeenten investeren gezamenlijk in verkeersveiligheid, fietsverbindingen en doorfietsroutes. Ook wordt gewerkt aan een meer eenduidige inrichting van regionale verkeersvoorzieningen en aan maatregelen op locaties met verhoogde verkeersveiligheidsrisico’s.

Klimaatverandering, vergroening en biodiversiteit
Klimaatverandering heeft steeds meer gevolgen voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Extreme neerslag, langere perioden van droogte en hitte vragen om meer ruimte voor water, groen, schaduw en verkoeling. Tegelijkertijd neemt het belang van biodiversiteit en ecologisch beheer toe. Dit stelt andere eisen aan de inrichting, soortkeuze, vervanging en het dagelijks beheer van groen, bomen, bermen en andere onderdelen van de openbare ruimte. Ook Europese en landelijke ontwikkelingen op het gebied van natuurherstel kunnen gevolgen hebben voor het gemeentelijke groen- en bomenbeheer en voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Bereikbaarheid en openbaar vervoer
De provincie Drenthe, het OV-bureau, vervoerders en gemeenten werken samen aan een bereikbaar regionaal mobiliteitsnetwerk. Daarbij wordt ingezet op goede aansluitingen tussen openbaar vervoer, fiets en auto. De bereikbaarheid van kleine kernen en het landelijk gebied blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Laadinfrastructuur en samenwerking in de uitvoering
De uitbreiding van de publieke laadinfrastructuur wordt regionaal georganiseerd. Gemeenten werken daarbij samen met provincie, netbeheerders en marktpartijen. Ook bij beheer, aanbestedingen, kennisontwikkeling en de afstemming van werkzaamheden met nutsbedrijven neemt de regionale samenwerking toe.

Grote beheer- en vervangingsopgave
Hoogeveen staat de komende jaren voor een omvangrijke beheer- en vervangingsopgave. Een deel van de gemeentelijke kapitaalgoederen bereikt het einde van de technische levensduur. Daarnaast is sprake van onderhoudsachterstanden, onder meer bij wegen, fiets- en voetpaden. Het college heeft de ambitie deze achterstanden in deze bestuursperiode beheerst terug te brengen en waar mogelijk weg te werken. Dit vraagt om een samenhangende meerjarenprogrammering waarin veiligheid, bereikbaarheid, kwaliteit, risico's, kapitaalbehoud en beschikbare middelen leidend zijn.

Groei van het gemeentelijke areaal
Door woningbouw, economische ontwikkeling en herinrichtingen groeit en verandert het gemeentelijke areaal. Daarmee nemen ook de structurele beheer-, onderhouds- en vervangingslasten toe. Deze gevolgen worden daarom vanaf de planvorming inzichtelijk gemaakt en betrokken bij de ruimtelijke en financiële besluitvorming.

Integraal beheer en programmering
Werkzaamheden aan wegen, fiets- en voetpaden, groen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, water- en rioleringsvoorzieningen en kabels en leidingen worden zoveel mogelijk in samenhang voorbereid en uitgevoerd. Hierdoor wordt de openbare ruimte niet onnodig meerdere keren opengebroken, wordt overlast voor inwoners beperkt en worden beschikbare middelen doelmatiger ingezet.

Een integrale programmering is nodig van fysieke opgaven, voor water, riolering en klimaatadaptatie (programma Gezond en Vitaal) en beheer, onderhoud, reconstructies en gebiedsontwikkelingen.

Assetmanagement en beheerinformatie
Actuele areaalgegevens, inspectiegegevens en betrouwbare beheerinformatie zijn noodzakelijk om onderhoud, vervanging en investeringen goed te kunnen programmeren. De gemeente professionaliseert het assetmanagement en gebruikt beheerinformatie steeds nadrukkelijker voor bestuurlijke keuzes, prioritering en financiële programmering.

Toenemende druk op ondergrondse ruimte
De uitbreiding en verzwaring van elektriciteitsnetten leidt tot meer kabels, leidingen, transformatorstations en werkzaamheden in wegen, bermen en groen. Dit vraagt om vroegtijdige afstemming met netbeheerders en andere partijen en integrale programmering van werk.

Digitalisering parkeren
Digitalisering en actuele parkeerdata bieden kansen om parkeerproducten en parkeervoorzieningen doelmatiger in te richten en de dienstverlening te verbeteren.

Speel- en ontmoetingsruimte
De behoefte aan speel- en ontmoetingsruimte verandert door demografische ontwikkelingen, verschillen tussen wijken en dorpen en de groeiende aandacht voor bewegen, ontmoeten en inclusiviteit. We actualiseren daarom ons speelruimtebeleid.

Meldingen inwoners
Inwoners en andere belanghebbenden willen meldingen over de openbare ruimte eenvoudig kunnen doorgeven en een terugkoppeling krijgen. We gaan het proces verder verbeteren.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Verkeersveiligheid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een verkeersveilige, bereikbare en toegankelijke gemeente.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We actualiseren in 2027 de laadvisie vanwege ontwikkelingen rond netcongestie, snelladen en laadpleinen en faciliteren de verdere uitbreiding van publieke laadvoorzieningen. 2. We actualiseren de *Mobiliteitsvisie* en stellen een nieuw *Fietsplan* op ter besluitvorming aan de gemeenteraad. 3. Onderzoeken van de mogelijkheden voor de dijkverbinding tussen Nijstad en Noordscheschut langs de Hoogeveensche Vaart m.b.t. recreatie, leefbaarheid, landschap en verbinding tussen gebieden. Het onderzoek gaat in op de eigendomssituatie, beheer en onderhoud, veiligheid, toegankelijkheid en inrichting. 4. We ronden het fietspad langs de Echtenseweg af. In samenwerking met de provincie komt er mogelijk een fietsbrug over het kanaal.

	5. We starten of realiseren in 2027 belangrijke verkeers- en fietsprojecten, waaronder het fietspad Echtenseweg met fietsbrug Nijstad, de VOP Griendtsveenweg, de rotonde Van Limburg Stirumstraat–Rembrandtstraat, het tweerichtingsfietspad Carstensdijk, de procedure voor bomenkap Coevorderstraatweg en nieuwe verkeersregelinstallaties Weg om de Oost.
Wat gaan we meten en hoe?	We volgen de ontwikkeling van verkeersongevallen en risicolocaties en benutten de resultaten van verkeersveiligheidsanalyses bij het bepalen van maatregelen. We monitoren de voortgang van de belangrijkste maatregelen en projecten uit de *Mobiliteitsvisie* en het *Fietsplan.* We volgen de ontwikkeling en spreiding van publieke laadvoorzieningen.
Risico's en randvoorwaarden	De openbare ruimte staat onder toenemende druk door woningbouw, vergroening, klimaatadaptatie, parkeren en mobiliteit. Dit vraagt om scherpe en integrale keuzes. De bereikbaarheid van Hoogeveen is mede afhankelijk van samenwerking met provincie, Rijkswaterstaat, vervoerders, nutsbedrijven en andere partners. Veranderend mobiliteitsgedrag vraagt om tijdige actualisatie van beleid en maatregelen. Schaarste aan capaciteit en specialistische kennis kan de uitvoering en voortgang vertragen. Verkeers- en parkeermaatregelen hebben direct effect op inwoners en ondernemers en vragen daarom om zorgvuldige communicatie en participatie.
2. Parkeren	
Wat willen we bereiken in 2027?	Voldoende en passend parkeeraanbod voor auto en fiets, zowel in de openbare ruimte als op particulier terrein.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We onderzoeken hoe parkeren aantrekkelijker en gastvrijer kan worden ingericht, bijvoorbeeld met gratis parkeermomenten of het eerste half uur vrij parkeren in parkeergarage De Kaap. Daarbij houden we aandacht voor zowel bereikbaarheid als financiële haalbaarheid. 2. We actualiseren het parkeerbeleid en brengen de gevolgen van mogelijke aanpassingen in de parkeerregulering in beeld. 3. We stellen een parkeerstrategie op voor het Bentinckspark en voeren deze uit. 4. We realiseren een digitaal parkeerverwijssysteem voor het centrum. ***5.*** We vervangen de verouderde parkeerautomaten in parkeergarage De Kaap.
Wat gaan we meten en hoe?	We volgen de ontwikkeling van de parkeerdruk en parkeerbezetting op relevante locaties.
Risico's en randvoorwaarden	De beschikbare ruimte, parkeerdruk, bereikbaarheid, financiële haalbaarheid en ruimtelijke ontwikkelingen bepalen mede welke parkeermaatregelen mogelijk en wenselijk zijn.

3. Integraal beheer	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een toekomstbestendig en veilige openbare ruimte door integraal beheer.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We ronden het *integraal beleid openbare ruimte* (IBOR) af voor besluitvorming. 2. We actualiseren het *Beheer- en Beleidsplan Wegen* en brengen onderhoud, vervanging, investeringen en beschikbare middelen meerjarig in samenhang. 3. Uitvoering geven aan het langjarige onderhoudscontract voor wegen. 4. Het *Beheerplan Civiele Kunstwerken* actualiseren en de bijbehorende meerjarige onderhouds- en vervangingsopgave.

	5. We geven na vaststelling uitvoering aan het *Lichtkwaliteitsplan* voor de openbare verlichting. 6. De kwaliteit en actualiteit van areaal-, inspectie- en beheerdata verbeteren we. 7. We zetten verdere stappen naar integraal assetmanagement, zodat werkzaamheden en middelen beter worden gecombineerd en overlast voor inwoners en gebruikers wordt beperkt. 8. We werken aan achterstanden in het onderhoud van wegen, fiets- en voetpaden.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren de kwaliteit van wegen, fiets- en voetpaden via inspecties. Hetzelfde doen we voor bruggen, viaducten, damwanden en overige civiele kunstwerken. Monitoren van het percentage planmatig uitgevoerd onderhoud. Monitoren van de kwaliteit van het beheer (areaaldata).
Risico's en randvoorwaarden	De veroudering van infrastructuur leidt tot een toenemende vervangingsopgave. Uitgesteld onderhoud kan leiden tot hogere toekomstige kosten en grotere technische risico's. Prijsontwikkelingen in de grond-, weg- en waterbouwsector kunnen de uitvoerbaarheid beïnvloeden. Beperkte personele capaciteit en schaarste aan specialistische kennis kunnen de voortgang vertragen. Betrouwbare beheergegevens zijn noodzakelijk voor een goede programmering en prioritering. Integrale uitvoering vraagt om goede interne samenwerking en tijdige afstemming met nutsbedrijven en andere externe partijen.

4. Groene, gezonde openbare ruimte	
Wat willen we bereiken in 2027?	Groene, gezonde openbare ruimte voor leefbaarheid, biodiversiteit, klimaatbestendigheid, bewegen, ontmoeten, spelen en recreëren.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We beheren de openbare ruimte gebiedsgericht, met behoud van onderhoudsniveau 'basis' en in het stadscentrum 'hoog'. 2. We vervangen groen in slechte conditie waar mogelijk door klimaatbestendig en toekomstbestendig groen en voeren het beheer van groen en bomen planmatig uit. 3. We actualiseren in 2027 de waardevolle bomenlijst en voeren de beheer- en beleidskaders voor groen en bomen verder uit. 4. We versterken biodiversiteit door natuurinclusief en ecologisch beheer en verbinden dit bij inrichting en herinrichting met vergroening, klimaatadaptatie, bewegen, gezondheid en ontmoeten. 5. We werken via het *Drentse Bermberaad* met provincie, gemeenten, waterschappen en ProRail aan versterking van de biodiversiteit. 6. We passen het (nog vast te stellen) *Soortenmanagementplan* en de kaders voor houtopstanden toe bij beheer, onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen. 7. We ontwikkelen en passen ecologische werkprotocollen toe voor veelvoorkomende beheer- en onderhoudswerkzaamheden. 8. We stellen kaders vast voor adoptiegroen dat bewoners overnemen in beheer. 9. We gaan door met de intaketafel voor groene inwonersinitiatieven om bewoners via de wijkbeheerder initiatieven te laten indienen voor een tijdige en integrale beoordeling. 10. We stellen in 2027 nieuw speelbeleid op en bieden dit ter

	besluitvorming aan de gemeenteraad aan, met aandacht voor veiligheid en toegankelijkheid.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren het onderhoudsniveau van het openbaar groen met drie jaarlijkse schouwrondes en volgen de veiligheid van bomen via boomveiligheidscontroles. We volgen de uitvoering van maatregelen voor biodiversiteit, ecologisch beheer en natuurinclusieve inrichting. We volgen de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid via inspecties en het vervangingsprogramma. We monitoren adoptiegroen, bewonersbeheer en de intaketafel groene inwonersinitiatieven.
Risico's en randvoorwaarden	Klimaatverandering vergroot de druk op groen en bomen en kan leiden tot extra beheer- en vervangingskosten. De beschikbare openbare ruimte staat onder druk door o.a. woningbouw, parkeren, mobiliteit, klimaatadaptatie en kabels en leidingen. Areaalgroei en beperkte financiële middelen kunnen leiden tot hogere structurele lasten en fasering van maatregelen. Biodiversiteit en klimaatbestendigheid vragen om een langdurige en consistente beheerstrategie; invasieve soorten vormen daarbij een risico. Realisatie van ambities is mede afhankelijk van samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere overheden.

5. Integrale programmering openbare ruimte	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een integrale programmering openbare ruimte voor beheer, vervanging, investeringen en ruimtelijke ontwikkelingen om middelen doelmatig en beheersbaar te houden.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We passen na vaststelling het *Handboek Inrichting Openbare Ruimte* (HIOR) toe bij nieuwe ontwikkelingen en herinrichtingen. 2. We introduceren een openbare-ruimtetoets en beheerlastentoets bij relevante ruimtelijke ontwikkelingen. 3. We brengen areaaluitbreiding en de structurele financiële, personele en beheerstechnische gevolgen van nieuwe ontwikkelingen in beeld en betrekken deze bij de besluitvorming. 4. We ontwikkelen de integrale meerjarenprogrammering en het integraal assetmanagement verder. 5. We verbeteren de areaal- en beheerinformatie als basis voor programmering en investeringsbeslissingen.
Wat gaan we meten en hoe?	We volgen de toepassing van de openbare-ruimtetoets en beheerlastentoets. We volgen de voortgang van de meerjarenprogrammering van beheer, vervanging en investeringen. We volgen de ontwikkeling van het areaal en de kwaliteit en actualiteit van beheerdata.
Risico's en randvoorwaarden	Areaalgroei leidt tot hogere structurele beheer-, onderhouds- en vervangingslasten. Zonder tijdige integrale afweging kunnen ontwikkelingen op langere termijn onvoldoende beheersbaar of financieel houdbaar zijn. Betrouwbare beheerdata, voldoende capaciteit, specialistische kennis en goede interne samenwerking zijn noodzakelijk voor integrale programmering.

6. Dienstverlening openbare ruimte	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een toegankelijke en betrouwbare dienstverlening over de openbare ruimte.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We richten een eenduidig meldproces in voor inwoners, ondernemers en bezoekers om meldingen over de openbare ruimte eenvoudig door te geven en duidelijkheid te krijgen over de afhandeling via een track en trace-systeem (zie ook programma Dienstverlening en Eigendommen). 2. We hanteren servicenormen. 3. Meldingen en signalen gebruiken we om de dienstverlening, het beheer en de inrichting van de openbare ruimte te verbeteren. 4. We koppelen meldingen waar mogelijk aan beheerdata en gebruiken terugkerende signalen bij beheer en programmering. 5. We pakken terugkerende of urgente meldingen snel en integraal op. 6. We verbeteren de communicatie over werkzaamheden en maken hierover afspraken met aannemers, nutsbedrijven en andere uitvoerende partijen.
Wat gaan we meten en hoe?	We volgen het aantal meldingen, de doorlooptijd en het percentage dat binnen de servicenormen wordt afgehandeld. We volgen de kwaliteit van de terugkoppeling en de tevredenheid over de dienstverlening. We volgen hoe meldingen en terugkerende signalen worden benut voor beheer en programmering.
Risico's en randvoorwaarden	Een goed werkend meldproces vraagt om duidelijke verantwoordelijkheden, uniforme werkprocessen en betrouwbare systemen. Servicenormen zijn alleen haalbaar bij voldoende capaciteit en actuele beheer- en areaalgegevens. De gemeente is voor een deel van de afhandeling afhankelijk van aannemers, nutsbedrijven en andere externe partijen. De invoering van een nieuw systeem vraagt tijdelijk extra capaciteit voor implementatie, beheer en begeleiding.

7. De Smederijen	
Wat willen we bereiken in 2027?	Initiatieven van inwoners krijgen ruimte via De Smederijen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. We zetten de samenwerking met inwoners en partners binnen de Smederijen voort en ontwikkelen dit door om de impact te vergroten. 2. We verhogen het initiatievenbudget. Daarmee geven we inwoners meer mogelijkheden om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan leefbare, sterke en zorgzame dorpen en wijken. 3. We vieren het 20-jarig bestaan van de Smederijen samen met inwoners en partners. 4. We zetten het gebiedswethouderschap voort en bepalen op basis van de evaluatie van voorgaande periode hoe we hier invulling aan willen geven. 5. We werken verder aan de ontwikkeling van wijk- en dorpsagenda's.
Wat gaan we meten en hoe?	We monitoren het gebruik van de initiatievenregeling. Daarnaast ontwikkelen we een jaarboek waarin we inzichtelijk maken welke initiatieven er dat jaar zijn ondernomen.
Risico's en randvoorwaarden	De Smederijen is een samenwerking waar we als gemeente onderdeel van zijn. De inzet en betrokkenheid van onze partners is daarmee een randvoorwaarde om de ambities te realiseren. Het is onzeker in hoeverre het initiatievenbudget toereikend is.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
063 Parkeerbelasting	0	4	4	4	4	4
210 Verkeer en Vervoer	8.922	10.636	10.862	10.846	10.930	10.901
220 Parkeren	1.032	849	1.385	889	876	876
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	6.166	7.142	7.046	7.150	7.200	7.255
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	1.117	995	787	1.338	753	738
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	26	20	20	20	20	20
Lasten	**17.262**	**19.647**	**20.105**	**20.248**	**19.784**	**19.794**
063 Parkeerbelasting	-2.881	-2.952	-3.113	-3.113	-3.113	-3.113
210 Verkeer en Vervoer	-438	-371	-270	-270	-270	-270
220 Parkeren	-24	0	0	0	0	0
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	-125	-96	-96	-96	-96	-96
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	-116	-64	-64	-64	-64	-64
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	-34	-30	-30	-30	-30	-30
Baten	**-3.618**	**-3.513**	**-3.572**	**-3.572**	**-3.572**	**-3.572**
063 Parkeerbelasting	-2.881	-2.947	-3.108	-3.108	-3.108	-3.108
210 Verkeer en Vervoer	8.484	10.265	10.592	10.575	10.660	10.630
220 Parkeren	1.008	849	1.385	889	876	876
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	6.041	7.046	6.950	7.055	7.104	7.159
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	1.001	931	723	1.274	689	674
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	-8	-10	-10	-10	-10	-10
Saldo	**13.644**	**16.134**	**16.532**	**16.676**	**16.211**	**16.222**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
210 Mobiliteitsbeleid en verkeerskundige voorbereidingen	1	100	100	100	100
570 Verwijderen slib Recreatiegebied Schoonhoven	1				25
570 Areaaluitbreiding groen	1	13	13	13	13
570 Fonteinen waterbak Hoofdstraat-Noord	1	6	6	6	6
570 Indexatie Welzijnswerk 4%	1	3	3	3	3
Aanvullende mutaties					
210 Beheer en onderhoud Bentinckspark Noord	3			90	90
210 Bijdrage Area Reiniging straatreiniging	1	200	200	200	200
220 Parkeeradministratie	2	10	10	10	10
570 Aanvulling begroting Smederijen	1	5	5	5	5
Totaal lasten		**337**	**337**	**427**	**452**
Baten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
210 Hogere leges voor het aanleggen en instandhouding van kabels en leidingen	1	-50	-50	-50	-50

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	Categorie	2027	2028	2029	2030
210 Index inkomsten 3,3%	1	-3	-3	-3	-3
Aanvullende mutaties					
063 Parkeren index inkomsten 3,3%	1	-100	-100	-100	-100
063 Parkeervergunningen	2	-110	-110	-110	-110
063 Parkeernaheffingen	2	48	48	48	48
570 Bijdrage corporaties Smederijen - Actium	1	-3	-3	-3	-3
Totaal baten		**-218**	**-218**	**-218**	**-218**
Saldo		**119**	**119**	**209**	**234**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

210 Onderhoud wegen
In de kadernota 2026 is het onderhoudsbudget voor wegen in 2026 incidenteel met € 1 miljoen verlaagd. Aanleiding hiervoor waren de gerealiseerde uitgaven in voorgaande jaren. Daarbij is afgesproken om bij de voorbereiding van de kaderbrief 2027-2030 te beoordelen of deze verlaging structureel kan worden verwerkt.

De Europese aanbesteding van het meerjarige RIC-contract voor het beheer en onderhoud van wegen en fietspaden is afgerond. Het contract treedt in het derde kwartaal van 2026 in werking. Als onderdeel van de aanbesteding is een zero-based begroting opgesteld. Deze begroting geeft inzicht in de structureel benodigde middelen voor het beheer en onderhoud van wegen en fietspaden op het vastgestelde basisniveau, inclusief het beheerst wegwerken van bestaande onderhoudsachterstanden.

De definitieve financiële uitwerking en de gevolgen voor de exploitatiebegroting worden in april of mei 2026 afzonderlijk ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Op basis daarvan kan de structurele budgettaire lijn voor 2027 en volgende jaren worden vastgesteld.

210 Mobiliteitsbeleid en verkeerskundige voorbereidingen
Voor de actualisatie en evaluatie van de Mobiliteitsvisie en de Fietsnota Hoogeveen is aanvullend budget nodig. Voorgesteld wordt om vanaf 2027 structureel € 100.000 per jaar beschikbaar te stellen voor onderzoek, voorbereiding van vervangingsmaatregelen en de uitvoering van kleinschalige verkeerstechnische maatregelen.

Met deze structurele middelen kunnen maatregelen tijdig worden onderzocht, voorbereid en uitgevoerd. Hierdoor kunnen verkeersknelpunten sneller en gerichter worden aangepakt en blijven toekomstige vervangings- en uitvoeringskosten beter beheersbaar.

570 Recreatiegebied Schoonhoven
In 2015 is een groot deel van recreatiegebied Schoonhoven verkocht aan Stichting Het Drentse Landschap. De openbare gedeelten waarvoor de gemeente vanuit haar publiekrechtelijke verantwoordelijkheid taken houdt, zijn in gemeentelijk beheer gebleven. Deze taken hebben met name betrekking op het waarborgen van de zwemwaterkwaliteit. Om de twee jaar moet het slib uit de kleine vijver worden verwijderd. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden in 2030 wordt incidenteel € 25.000 opgenomen.

570 Areaaluitbreiding groen
Areaaluitbreiding en areaalwijziging hebben betrekking op veranderingen in het aantal vierkante meters openbaar gebied en op wijzigingen in de inrichting daarvan. Deze ontwikkelingen leiden tot hogere of lagere structurele beheer- en onderhoudslasten.

Door de uitvoering van het uitbreidingsplan Noordscheschut en de herinrichtingen van het Kaaplaantje en Krakeel is het te beheren areaal gewijzigd. Om het aanvullende beheer en onderhoud te kunnen uitvoeren, wordt het exploitatiebudget vanaf 2027 structureel met € 13.000 verhoogd.

570 Onderhoudscontract fonteinen waterbak Hoofdstraat-Noord
Om de waterkwaliteit van de waterbak aan de Hoofdstraat-Noord te verbeteren, zijn fonteinen en bijbehorende technische installaties aangebracht. In 2020 is het onderhoudscontract voor deze installaties voor een periode van vijf jaar afgekocht. De kosten hiervan zijn destijds gedekt uit het investeringskrediet *Stadscentrum fase 2 – Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte*.

Na afloop van deze periode moeten de jaarlijkse onderhoudskosten structureel uit de exploitatie worden gedekt. Hiervoor wordt vanaf 2027 structureel € 6.000 opgenomen.

570 Welzijnswerk
De huidige 'CAO Sociaal Werk' loopt tot 1 juni 2027 en voorziet in een loonstijging van 2,1% met ingang van 1 oktober 2026. De verwachting is dat de nieuwe cao leidt tot een stijging van de loonkosten, maar op dit moment is nog niet bekend met hoeveel procent. Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 277.000 te verdelen over verschillende programma's. De stijging voor dit programma bedraagt € 3.400.

Aanvullende mutaties

210 Beheer en onderhoud openbare ruimte Bentinckspark-Noord
Als gevolg van de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen, ontsluitingswegen, fiets- en wandelverbindingen, groenvoorzieningen en waterhuishoudkundige voorzieningen in Bentinckspark Noord nemen de beheer- en onderhoudslasten toe. Hiervoor is vanaf 2029 een structureel budget van € 90.000 per jaar opgenomen. Deze kosten hangen samen met de areaaluitbreiding die voortvloeit uit de herinrichting van het openbaar gebied ten behoeve van de ontwikkelingen in Bentinckspark Noord.

210 Straatreiniging
De hogere lasten op taakveld 210 wat betreft straatreiniging bedraagt € 200.000 en zijn gebaseerd op de concept-productbegroting van Area. De stijging wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor materieel, uitbestede diensten, personele kosten en overige bedrijfslasten.

220 Parkeeradministratie
Het budget voor de parkeeradministratie dient structureel met € 10.000 te worden verhoogd om de verwachte kosten binnen de parkeeradministratie op te vangen.

570 Opknappen dijkverbinding Hoogeveensche Vaart
Voor het versterken en opknappen van de dijkverbinding langs de Hoogeveensche Vaart wordt momenteel onderzocht welke maatregelen nodig zijn. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de eigendomssituatie, beheergrenzen, onderhoudsstaat, veiligheid, toegankelijkheid, inrichting, groen, verlichting en de toekomstige beheerlasten. De benodigde middelen voor dit onderzoek zijn op dit moment nog niet voldoende uitgewerkt om in de begroting op te nemen. De gemeenteraad wordt hierover in een volgend P&C-document geïnformeerd. Eventuele uitvoeringskosten en structurele

beheerlasten worden, op basis van de uitkomsten van het onderzoek, op een later moment ter besluitvorming voorgelegd

570 Aanvulling begroting Smederijen
Voor de jaren 2027-2030 is een bedrag van € 15.677 begroot, dat is ook zo opgenomen in de kaderbrief en begroting over deze jaren. Er had echter een bedrag van € 20.677 begroot moeten worden, hiermee wordt deze correctie van € 5.000 doorgevoerd voor de jaren 2027 tot en met 2030.

Baten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

210 Hogere leges voor het aanleggen en instandhouding van kabels en leidingen
Op basis van realisatiecijfers van de afgelopen jaren blijkt dat er meer leges en straatwerk–vergoedingen worden ontvangen. De verwachting is dat deze trend de komende jaren zal door–zetten. Om die reden verhogen we naast de jaarlijkse indexering de opbrengsten met € 50.000.

210 Index inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft een indexering voor de straatwerkvergoeding kabels en leidingen (€ 3.000). Hiervoor hanteren we CPI (3,3% in januari 2026, bron CBS).

Aanvullende mutaties

063 Parkeervergunningen
Op basis van de actuele realisatie en ontwikkeling van de afgelopen periode kunnen de inkomsten met € 110.000 worden verhoogd, omdat structureel een hoger aantal vergunningen en abonnementen wordt uitgegeven.

063 Parkeren
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Wij passen de voorlopige index van 3,3% die wij bij de kaderbrief 2027-2030 hebben gehanteerd ook toe in de begroting.

063 Parkeernaheffingen
Op basis van de huidige realisatie en de ontwikkeling van de afgelopen periode blijven de opbrengsten van de naheffingen achter. De inkomsten dienen structureel met € 48.000 te worden verlaagd.

570 Bijdrage corporaties Smederijen - Actium
De woningcorporaties Woonconcept en Domesta dragen ieder jaar een bedrag van € 33.000 aan de activiteiten van de Smederijen. Met ingang van 2026 komt daar ook wooncorporatie 'Actium' bij voor een bedrag van € 3.000 per jaar. Daarom wordt met genoemd bedrag de begroting naar boven bijgesteld.

Waarin willen we investeren?

Omschrijving *(Bedragen x € 1.000)*	**Jaar**	**Investering kaderbrief 2027**	**Mutatie begroting 2027**	**Investering begroting 2027**	**Perso-neels kosten**	**Exploi-tatie**	**Bijdrage derden**
Vervanging parkeerautomaten	2026	100		100	5	95	
	Totaal	**100**		**100**	**5**	**95**	
Budget speelvoorziening	2026	252		252	2	250	
	2027	243	-4	239	3	236	
	2028	321		321	3	318	
	2029	244		244	3	241	
	2030	301		301	3	298	
	Totaal	**1.361**	**-4**	**1.357**	**14**	**1.343**	
Speel- en sportvoorzieningen Zuiderpark	2026	127		127	27	100	
	Totaal	**127**		**127**	**27**	**100**	
Reconstructies openbaar groen	2026	165	55	220	3	217	
	2027	171	6	177	3	174	
	2028	177		177	3	174	
	2029	177		177	3	174	
	2030	177		177	3	174	
	Totaal	**867**	**61**	**928**	**15**	**913**	
Asfaltprogramma wegen	2026	1.802	-1.700	102		102	
	2027	pm		pm			
	2028	pm		pm			
	2029	pm		pm			
	Totaal	**1.802**	**-1.700**	**102**		**102**	
Reconstructie Riegshoogtendijk	2026		2.195	2.195		2.195	
	Totaal		**2.195**	**2.195**		**2.195**	
Herinrichting Stuifzandseweg	2026		50	50		50	
	2027		865	865		865	
	Totaal		**915**	**915**		**915**	
Asfaltprogramma fietspaden	2026	244	79	323		323	
	2028	pm		pm			
	2029	pm		pm			
	2030	pm		pm			
	Totaal	**244**	**79**	**323**		**323**	
Wegen en fietspaden	2026	1.487	304	1.791	15	1.776	
	2027	pm	635	635		635	
	Totaal	**1.487**	**939**	**2.426**	**15**	**2.411**	
Verkeersregelinstallaties Weg om de Oost	2026	300		300	5	295	
	Totaal	**300**		**300**	**5**	**295**	

Omschrijving *(Bedragen x € 1.000)*	Jaar	Investering kaderbrief 2027	Mutatie begroting 2027	Investering begroting 2027	Perso-neels kosten	Exploi-tatie	Bijdrage derden
Vervanging beschoeiingen	2026	388	-29	359	3	356	
	2027	236		236	3	233	
	2028	236		236	3	233	
	2029	236		236	3	233	
	2030	236		236	3	233	
	Totaal	**1.332**	**-29**	**1.303**	**15**	**1.288**	
Zuiderparkbrug	2026	86		86	1	85	
	Totaal	**86**		**86**	**1**	**85**	
Damwand Industriehaven NZ	2026	2.112	-369	1.743	10	1.733	
	Totaal	**2.112**	**-369**	**1.743**	**10**	**1.733**	
Schooldijkjebrug	2026	66	14	80	1	79	
	Totaal	**66**	**14**	**80**	**1**	**79**	
Kalmoesbrug	2026	215		215	1	214	
	Totaal	**215**		**215**	**1**	**214**	
Oeverzeggerbrug	2026		250	250		250	
	Totaal		**250**	**250**		**250**	
Vervanging diverse civiele kunstwerken en technische installaties	2027	563	8	571	8	563	
	2028	364	8	372	8	364	
	2029	528	8	536	8	528	
	2030	1.625	8	1.633	8	1.625	
	Totaal	**3.080**	**32**	**3.112**	**32**	**3.080**	
Oversteek Jan Knegtweg-Coevorderstraatweg	2026		130	130		130	
	Totaal		**130**	**130**		**130**	
Verkeersveiligheidsmaatregelen (5 projecten)	2027		pm	pm			
	2028		pm	pm			
	Totaal		**pm**	**pm**			

Toelichting

Vervanging parkeerautomaten
Bij de Kaderbrief 2027 is het beschikbare budget voor parkeerautomaten bijgesteld naar € 100.000. Dit bedrag is toereikend voor de fiscalisering die nodig is vanwege woningbouwontwikkelingen en de daarmee samenhangende uitbreiding van betaald parkeren. Daarnaast worden de parkeerautomaten in parkeergarage De Kaap vervangen.

Speelvoorzieningen
Voor de vervanging van speelvoorzieningen is jaarlijks een investeringsbudget opgenomen. De geraamde bedragen zijn gebaseerd op het actuele beheerprogramma. Voor 2027 stond daarnaast € 7.400 begroot voor personeelskosten; dit bedrag is in deze begroting bijgesteld naar € 3.000.

Het huidige speelruimtebeleid wordt geëvalueerd. Op basis daarvan wordt in 2027 nieuw speelruimtebeleid aan de gemeenteraad aangeboden, inclusief een herziene investerings- en uitvoeringsagenda. Daarin wordt opnieuw gekeken naar onder meer de spreiding, kwaliteit, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid van speelvoorzieningen en naar de investeringen die de komende jaren nodig zijn voor vervanging, vernieuwing en ontwikkeling van speel- en ontmoetingsplekken. Daarmee kan ook de meerjarige investeringsbehoefte opnieuw worden bepaald en, waar nodig, worden bijgesteld.

Speel- en sportvoorzieningen Zuiderpark
Voor de herinrichting van het Zuiderpark is in 2025 samen met bewoners een participatietraject doorlopen. De afgelopen periode is dit traject verder afgerond en zijn de wensen en uitgangspunten vertaald naar de verdere planuitwerking. Op basis daarvan wordt een ontwerp uitgewerkt waarin sport, spelen, ontmoeten en vergroening centraal staan. Uitgangspunt is een variant die binnen het beschikbare financiële kader kan worden gerealiseerd. Daarnaast wordt een plusvariant uitgewerkt, met name gericht op een uitgebreidere skate-, step- en BMX-voorziening.
Voor het Zuiderpark is € 127.000 gemeentelijk budget beschikbaar. Vanuit de Regiodeal is aanvullend € 130.000 toegezegd, waarmee het totale beschikbare financiële kader € 257.000 bedraagt. De aanbesteding is voorzien in het najaar van 2026. De inzet is om de uitvoering nog in 2026 te starten en het project in het eerste kwartaal van 2027 af te ronden. Een eventuele keuze voor de plusvariant kan leiden tot aanvullende financiële consequenties en gevolgen hebben voor de planning en uitvoering. De financiële verwerking van de toegezegde Regiodeal-bijdrage vindt plaats zodra meer duidelijkheid bestaat over de definitieve inrichting van het Zuiderpark en de beschikbaarheid van deze bijdrage.

Reconstructies openbaar groen
Om de kwaliteit van het openbaar groen op peil te houden, is jaarlijks een structurele vervangingsinvestering in de begroting opgenomen. Het geraamde bedrag in 2027 is gewijzigd ten opzichte van de Kaderbrief 2027. Voorgesteld wordt het budget te verhogen met een indexatie van € 6.000 om prijsstijgingen op te vangen. Vanuit de jaarrekening 2025 is er € 55.000 doorgeschoven naar 2026.

Asfaltprogramma wegen en fietspaden
Vanuit 2025 is € 1,802 miljoen voor het asfaltprogramma wegen en € 323.000 voor fietspaden doorgeschoven naar 2026. Voorgesteld wordt om € 1,7 miljoen van het beschikbare budget in te zetten voor de reconstructie van de Riegshoogtendijk. De uitvoering van deze werkzaamheden staat gepland in het najaar van 2026.

Het doorgeschoven budget voor fietspaden wordt in 2026 in ieder geval ingezet voor het optimaliseren en herstraten van de fietspaden Stephensonstraat, Drostenraai en de Mr. Harm Smeengelaan.

Parallel hieraan is de Europese aanbesteding van het RIC beheer- en onderhoudscontract wegen en openbare ruimte afgerond. Op 14 juli 2026 is de overeenkomst ondertekend. De uitkomsten van het beheer- en onderhoudscontract kunnen, naast effecten op de exploitatie, ook leiden tot een aanvullende investeringsopgave voor het wegwerken van achterstanden en het op niveau brengen van wegen en fietspaden. Eventuele aanvullende investeringen vanaf 2028 worden conform het investeringskader afzonderlijk aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

Reconstructie Riegshoogtendijk
Voor de reconstructie van de Riegshoogtendijk stellen we een aanvullend krediet van € 495.000 beschikbaar via de GemRap II 2026. De wegconstructie van de Riegshoogtendijk, tussen de Barsweg en de provinciegrens, verkeert in slechte staat en voldoet niet meer aan de eisen voor verkeersveiligheid. Daarnaast vertoont de weg verzakkingen als gevolg van de slappe veenondergrond. Vanuit het oogpunt van

verkeersveiligheid is een reconstructie op korte termijn noodzakelijk. In samenwerking met een extern ingenieursbureau is een plan uitgewerkt waarbij de fundering wordt uitgevoerd met glasschuim. Deze toepassing verbetert het draagvermogen en helpt toekomstige verzakkingen te voorkomen. De werkzaamheden zijn inmiddels voorbereid en gereed voor aanbesteding. Op basis van de uitgangspunten in de raming komen de totale kosten uit op € 2.195.000. Hiervan komt € 1.700.000 uit het krediet "Asfaltprogramma wegen 2026". De verwachting is dat de uitvoering in het najaar van 2026 zal plaatsvinden.

Wegen en fietspaden
In 2025 was € 2,225 miljoen beschikbaar voor wegen en fietspaden. Een deel hiervan is bij GemRap II 2025 en de jaarrekening 2025 doorgeschoven naar 2026. Het betreft onderstaande investeringen:

Investeringen wegen en fietspaden 2026	Bedrag
Budget voor kleine verkeersmaatregelen en voorbereidingskosten	86.287
Echtenseweg/Nijstad Zuid/Molenoevers	50.000
Echtenseweg/Leeuwenveenseweg/Koedijk	250.000
Fietspad Echtenseweg	487.672
Tweerichtingen fietspad Zuidwoldigerweg + voetpad Nijstad-Schutlandenweg	167.669
Griendtsveenweg oversteek supermarkt	77.610
Tweerichtingen fietspad Carstensdijk (ander zijde laten vervallen)	621.910
Verkennend onderzoek maatregelen fietsnota, incl. actualisatie verkenning fietsbrug	49.429
Totaal 2026	**1.790.577**

Investeringen wegen en fietspaden aanvullend krediet 2027	Bedrag
Tweerichtingen fietspad Carstensdijk	635.000
Totaal aanvullend	**635.000**

Budget voor kleine verkeersmaatregelen en voorbereidingskosten
We gaan € 22.500 van dit budget in 2026 gebruiken om aanpassingen aan de kruising Hollandschedijk/Riegshoogtendijk te realiseren. Deze werkzaamheden worden gecombineerd uitgevoerd met de reconstructie van de Riegshoogtendijk.

Griendtsveenweg oversteek supermarkt
Er is een uitgebreid participatietraject doorlopen. Eind 2025 is opdracht verstrekt om de opgehaalde wensen en aandachtspunten te vertalen naar drie varianten en deze zowel inhoudelijk als financieel uit te werken. Tijdens de uitwerking zijn vanuit de eigenaren van een aantal panden in het gebied nieuwe ontwikkelingen naar voren gekomen. Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de toekomstige inrichting, verkeersstromen en benodigde verkeerskundige maatregelen ter hoogte van de parkeerplaats. Dit maakt het noodzakelijk om de verdere planvorming eerst af te wachten voordat een definitieve keuze wordt gemaakt over de structurele inrichting van het gebied. Zodra hierover voldoende duidelijkheid bestaat, wordt een integraal voorstel opgesteld. De benodigde maatregelen en eventuele aanvullende investeringsmiddelen worden vervolgens conform het investeringskader afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd.
Wel wordt er een tijdelijke voet- en fietsoversteek gerealiseerd om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Tweerichtingen fietspad Carstensdijk
We zijn voornemens om in 2027 een tweerichtingenfietspad aan te leggen langs de Carstensdijk. Het fietspad wordt aangelegd vanaf Elim aan de zuidzijde tot aan de aansluiting met de Schoonhovenweg aan de noordzijde. Met deze investering realiseren we een veilige, comfortabele en toekomstbestendige fietsverbinding voor inwoners van Elim en de omliggende gebieden, op het traject tussen de Riegshoogtendijk en de

bebouwde kom van Elim. Voor de uitvoering van dit project is een aanvullend investeringsbudget van € 635.000 benodigd. Wij stellen daarom voor deze middelen beschikbaar te stellen, waarmee de totale uitvoeringskosten € 1.257.000 bedragen.

De overige projecten die onder de 'investeringen wegen en fietspaden' vallen zijn in voorbereiding.

Vervanging verkeersregelinstallaties Weg om de Oost
Bij de kaderbrief 2027 is € 300.000 opgenomen voor de vervanging van de twee verkeersregelinstallaties op de kruisingen Meester Cramerweg/afrit A37 en Meester Cramerweg/oprit A37 (Weg om de Oost). Op basis van de uitgangspunten in de raming komen de totale kosten uit op € 300.000. De huidige verkeersregelinstallaties op de kruisingen Meester Cramerweg/afrit A37 en Meester Cramerweg/oprit A37 naderen het einde van hun technische levensduur. De serviceverlening voor beide installaties eindigde op 31 december 2025, waardoor regulier onderhoud en snelle storingsafhandeling niet langer gegarandeerd zijn. Dit vergroot de kans op uitval en daarmee op verkeersonveilige situaties en doorstromingsproblemen.

Vervanging beschoeiingen
In 2023 is het gehele areaal aan oeverconstructies geïnspecteerd. Om de arealen weer op orde te krijgen, hebben we jaarlijks een budget van € 236.000 opgenomen in de begroting. Vanuit de GemRap 2025 is budget doorgeschoven naar 2026. Bij de jaarrekening 2025 bleek toch een tekort te zijn ontstaan van € 28.763, dat in mindering wordt gebracht op het budget van 2026. Inmiddels zijn de uit te voeren werkzaamheden gegund en wordt er door de aannemer in 2026 een inhaalslag gemaakt.

Zuiderparkbrug
We gaan de bestaande houten brug in het Zuiderpark vervangen door een circulaire 3D geprinte brug. De levensduur van de 3D geprinte brug is ruim 2x zo lang als van een houten brug. Bij de GemRap I 2026 is door de raad een extra investeringskrediet van € 52.000 beschikbaar gesteld. Het werk wordt deze zomer voorbereid en als het brugdek is geprint wordt de nieuwe brug in het najaar geplaatst.

Damwand Industriehaven
Voor het vervangen van de damwand was een investeringsbudget van € 2.110.705 beschikbaar. Op basis van de nadere voorbereiding en uitwerking zijn de uit te voeren werkzaamheden uiteindelijk geraamd op € 1.742.880. Daarmee blijft de uitvoering binnen het beschikbare budget en ontstaat financiële ruimte binnen deze investering. Bij GemRap I 2026 is besloten om een deel van deze financiële ruimte te gaan gebruiken voor het vervangen van de Schooldijkjebrug, waarvoor een tekort was ontstaan, en de Oeverzeggerbrug, waarvoor geen middelen beschikbaar waren. Voor het vervangen van de Damwand is begin februari de voorlopige gunning omgezet in een definitieve gunningsbeslissing. De aannemer kan aanvangen met de uitvoering. De werkzaamheden staan gepland voor 2026.

Schooldijkjebrug
De aanbesteding van de Schooldijkjebrug valt hoger uit dan geraamd. Voor dit project was € 66.000 beschikbaar, terwijl de aanbesteding € 80.000 bedraagt. Hierdoor is er een tekort van € 14.000 ontstaan. Bij GemRap I 2026 heeft de raad hiervoor een aanvullend krediet van € 14.000 beschikbaar gesteld.

Oeverzeggerbrug
In 2026 gaan we de Oeverzeggerbrug vervangen. Uit onderzoek blijkt dat de brug in slechte staat verkeert en vervangen moet worden. Voor deze vervanging was nog geen budget gereserveerd. Voor deze vervanging is bij de GemRap I 2026 een investeringskrediet van € 250.000 beschikbaar gesteld.

Kalmoesbrug
De interne voorbereiding voor het vervangen van de Kalmoesbrug is inmiddels gestart. Aansluitend worden de voorbereidingen voor de aanbesteding getroffen. De gehele uitvoering staat gepland in 2026.

Vervanging diverse civiele kunstwerken en elektrotechnische installaties van beweegbare bruggen
In de kaderbrief 2027 is voor de jaren 2027-2030 budget opgenomen voor de vervanging van diverse civiele kunstwerken en elektrotechnische installaties van beweegbare bruggen.
Vanwege het einde de levensduur van diverse kunstwerken moeten de komende jaren diverse vervangingsinvesteringen worden gedaan, zoals is aangegeven in het inspectierapport: ”rapportage instandhoudingsinspectie 142 kunstwerken” van juni 2025. Het gaat hierbij om de volgende investeringen:

- 2027 een bedrag van in totaal: € 563.000 voor het vervangen van de elektrotechnische installatie van de Vlinderbrug en voor het vervangen van de Terpwegbrug;
- 2028 een bedrag van in totaal: € 364.000 voor het vervangen van de betonnen en stalen damwand Industriehaven ZW-zijde bij Boels;
- 2029 een bedrag van in totaal: € 528.000 voor het vervangen van de elektrotechnische installatie van de Trambrug en vervangen duiker Albartsweg;
- 2030 een bedrag van in totaal: € 1.625.000 voor het vervangen van de elektrotechnische installaties van de Edisonbrug, Tweelandenbrug en voor het vervangen van de Tellinghorstbrug.

De geraamde bedragen zijn gewijzigd ten opzichte van de Kaderbrief 2027. We zijn vanuit onze BBV-voorschriften verplicht om de personeelskosten toe te rekenen aan de investeringen. We verwachten dat de personeelskosten € 8.000 per jaar zullen zijn.

Herinrichting Stuifzandseweg
Voor de uitwerking en voorbereiding van de herinrichting van de Stuifzandseweg wordt bij GemRap II 2026 een voorbereidingskrediet van € 50.000 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Daarnaast stellen wij voor om voor de uitvoering van de herinrichting in 2027 een investeringskrediet van € 865.000 beschikbaar te stellen.

Fietsoversteek Jan Knegtweg-Coevorderstraatweg
Bij GemRap I 2026 is een investeringskrediet van € 130.000 beschikbaar gesteld voor de aanpassing van de fietsoversteek. Inmiddels zijn de werkzaamheden voor het aanpassen van de fietsoversteek bij de kruising Jan Knegtweg - Coevorderstraatweg (tussen Noordscheschut en Geesbrug) uitgevoerd en afgerond.

Verkeersveiligheidsmaatregelen (5 projecten)
Voor de uitvoering van vijf verkeersveiligheidsprojecten heeft gemeente Hoogeveen vanuit de Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025–2030 een rijksbijdrage van maximaal € 707.272 exclusief btw toegekend gekregen. Het gaat om de rotondes Vliegveldweg–Europaweg en Alteveerstraat–Piet Heinstraat en de fietspaden Stephensonstraat, Dr. Anton Philipsstraat en Kanaalweg. De rijksbijdrage is beschikbaar voor de periode tot en met 31 december 2028 en bedraagt maximaal 50% van de subsidiabele uitvoeringskosten.

Voor de uitvoering is gemeentelijke cofinanciering noodzakelijk. Daarnaast komen de niet-subsidiabele kosten, waaronder voorbereiding, toezicht en administratie, volledig voor rekening van de gemeente. De totale projectramingen en daarmee het benodigde gemeentelijke aandeel worden momenteel nader uitgewerkt. Hiervoor zijn nog niet alle benodigde gemeentelijke investeringsmiddelen beschikbaar gesteld. Zodra de projectramingen definitief zijn, wordt het benodigde aanvullende investeringskrediet conform het investeringskader afzonderlijk aan de gemeenteraad ter besluitvorming

voorgelegd. De rijksbijdrage wordt via SiSa verantwoord; wanneer maatregelen niet of niet volledig worden uitgevoerd of niet aan de voorwaarden wordt voldaan, kan de bijdrage lager worden vastgesteld of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

Beleidsindicatoren

Er zijn geen beleidsindicatoren gekoppeld aan dit programma

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen:

- Parkeerservice

Voor meer informatie over de wijze waarop en het financiële belang wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsdocumenten

- Wegenbeheerplan 2019-2023
- Onderhoudsplan kunstwerken 2022-2026
- Beleidsplan Openbare verlichting 2013-2022
- Gladheidsbestrijdingsplan (jaarlijks)
- Beleidsplan onderhoud wegen 2019-2023
- Onderhoudsplan kunstwerken 2017 t/m 2021
- Beleidsplan openbare verlichting 2012
- Baggerplan
- Groenstructuurvisie 2010
- Groenbeheerplan 2020-2023
- Buitenspelen in Hoogeveen, uitvoeringsnotitie Speelruimtebeleid 2005
- Lijst beschermwaardige bomen 2012
- Mobiliteitsvisie 2017–2026
- Fietsnota 2019
- Laadvisie 2023–2026
- Parkeernota 2011, delen 1, 2 en 3
- Lichtkwaliteitsplan 2026

In ontwikkeling of te actualiseren

- Nieuwe Mobiliteitsvisie
- Nieuwe Fietsnota
- Beleidsregels voor houtopstanden
- Beheer- en beleidsplan Wegen
- Soortenmanagementplan
- Beheerplannen Groen en Bomen
- Beleidsplan bomen
- Nieuw speelbeleid
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte
- Actualisatie Laadvisie

09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling

Verantwoordelijk wethouder: Mark Tuit

Maatschappelijk effect

Het programma Blijven Meedoen en Talentontwikkeling zet in op goed onderwijs, meedoen aan de samenleving en de verbindende functie van cultuur. We werken aan goede schoolgebouwen en de aansluiting van onderwijs op het toekomstig bestaan. Jong en oud moet kunnen meedoen aan de samenleving. Inwoners die vaardigheden missen om volwaardig te kunnen meedoen bieden we proactief ondersteuning aan en manieren om zich de vaardigheden eigen te maken.

Trends en ontwikkelingen

Van cultuurvisie naar uitvoeringsprogramma cultuur & bibliotheek
Eind 2025 werd de Cultuurvisie 2026-2029 Hoogeveen: de inwoner centraal aangenomen. Met als integraal onderdeel het Bibliotheekbeleid 2026-2029: voel je welkom en thuis. Uitgangspunt is impactgericht werken; vanuit een Culturele Basis Infrastructuur. Onze vaste culturele partners Bibliotheek Hoogeveen, Stichting Cultuurhuis Hoogeveen, CultuurKlik, Kunstenkorf en Onderduikersmuseum de Duikelaar verlenen we vanaf 2027 een meerjarensubsidie, zodat zij langetermijnbeleid kunnen ontwikkelen. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma cultuur & bibliotheek, waarbij in nauwe samenwerking met alle culturele partners afspraken worden gemaakt over ieders bijdrage aan de gezamenlijk geformuleerde ambities binnen de cultuurvisie.

Duurzame en toekomstbestendige Stichting Cultuurhuis Hoogeveen
Stichting Cultuurhuis Hoogeveen stond voor flinke financiële uitdagingen, met name bij De Tamboer. Daarom is in 2024 een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau Berenschot, met als doel om samen met Stichting Cultuurhuis Hoogeveen tot een realistisch toekomstbeeld te komen. Een mix van maatregelen was noodzakelijk om het structurele tekort van € 350.000 op jaarbasis op te lossen, waaronder verdere verduurzaming, het vinden van aanvullende financiering/beperken van de uitgaven (cultureel ondernemerschap) door de stichting en een reparatie van de exploitatiesubsidie. De exploitatiesubsidie werd in 2026 incidenteel verhoogd met €350.000 en vanaf 2027 structureel met € 265.000 per jaar.

Toekomstbestendige Bibliotheek Hoogeveen
We werken toe naar een toekomstbestendige Bibliotheek. De huidige huisvesting heeft technische beperkingen die het gebruik negatief beïnvloeden en de huurvoorwaarden zijn ongunstig, met relatief hoge huur- en exploitatiekosten. Eind 2025 werd – na een intensief locatie onderzoek - het besluit genomen de Hoofdstraatkerk (met daarachter het Herman Bavinckhuis) aan te kopen, als nieuwe locatie voor de Bibliotheek. Het huidige huurcontract van de bibliotheek loopt tot 2029. Momenteel wordt voorbereid op de ontwerpfase. Het zal gaan om nieuwbouw (op de plek van het Herman Bavinckhuis) en om vernieuwbouw (de kerk). Daarnaast worden financiële scenario’s uitgewerkt. Het gemeentelijke voorkeursscenario is dat de Bibliotheek eigenaar wordt en financiering organiseert, met ondersteuning vanuit de gemeente (bijvoorbeeld een garantstelling). Deze voorkeursrichting wordt afgezet tegen alternatieve scenario’s. Zo ontstaat een zorgvuldig afgewogen en goed onderbouwde basis voor een definitief besluit over de eigendomssituatie.

Wetswijziging: naderende zorgplicht bibliotheken en bibliotheekvoorzieningen in de dorpen
In de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) wordt de bevorderingsplicht omgezet naar een zorgplicht voor gemeenten. Waarbij gemeenten de plicht hebben te zorgen voor voldoende en volwaardige bibliotheken binnen redelijke afstand van inwoners. De wetswijziging gaat naar verwachting begin 2028 in. Hoogeveen ontving in 2025 en 2026 een decentralisatie-uitkering van € 166.943 (€ 2,95 per inwoner) per jaar om voorbereidingen te treffen op deze zorgplicht. De rijksbijdrage voor 2027 zal naar verwachting € 2,90 per inwoner bedragen. De Bibliotheek heeft inmiddels voorzieningen geopend in Pesse, Tiendeveen en Hollandscheveld. Stapsgewijs wordt hier toegewerkt naar een Informatiepunt Digitale Overheid, collectie die aansluit bij de lokale behoefte en programmering op basis van de wensen in ieder dorp. Verder worden gesprekken gevoerd op Elim en in Nieuwlande. Voorwaarde voor het openen van nieuwe voorzieningen is dat er lokaal vraag naar is en mede eigenaarschap op locatie.

Toekomstbestendige Kunstenkorf
Kunstenkorf vervult sinds het faillissement van Scala een belangrijke rol in het toegankelijk houden van kunst- en cultuureducatie in de vrije tijd voor inwoners in Hoogeveen en De Wolden. In korte tijd is dit docentencollectief uitgegroeid tot een breed gedragen voorziening, met een groeiend aantal cursisten en een divers aanbod. Het bestuur klopte aan bij beide gemeenten en gaf aan dat de organisatie in de huidige vorm onvoldoende toekomstbestendig was. De kern van de oplossing lag in het structureel organiseren en financieren van de bedrijfsvoering. Twee bestuursleden waren bereid hun expertise in te zetten voor de bedrijfsvoering. Zij zijn uit het bestuur gestapt, ten behoeve van een zuivere scheiding tussen bestuur en uitvoering. Twee nieuwe bestuursleden zijn ingestapt. En er is besloten om een bedrag van € 20.000 per jaar, dat gereserveerd was voor een plus op de exploitatie van gebruikers van Markt 5 en niet langer nodig blijkt, met ingang van 2026 in te zetten voor de exploitatie ten behoeve van bedrijfsvoering van Kunstenkorf. Daarmee blijft deze oplossing binnen de bestaande begroting. Gemeente De Wolden draagt aanvullend € 10.000 per jaar bij. Met deze middelen kan circa 20 uur per week inzet ten behoeve van bedrijfsvoering worden gerealiseerd en op passende wijze worden beloond.

Bioscoop Luxor Hoogeveen
De bioscoop is voor Hoogeveen een belangrijke culturele voorziening. Nu bekend is dat deze voor Hoogeveen behouden blijft, gaan we samen met Luxor Hoogeveen verkennen waar kansen liggen op het gebied van onder andere cultuureducatie, de functie van jongeren ontmoetingsplek en het filmhuis.

Voortzetten Subsidieregeling Kunst en cultuur
In 2026 opende de Subsidieregeling Kunst en cultuur, ter vervanging van de Subsidieregeling Amateurkunst. Deze regeling kwam tot stand in samenspraak met 33 verenigingen, stichting en cultuurmakers. De regeling zal in 2027 worden voortgezet. Deze regeling wordt voor de helft gefinancierd vanuit het Naoberschapsfonds van de Provincie Drenthe. De Provincie stelt € 48.934 beschikbaar. Dit mag gebruikt worden om een bestaande regeling op te plussen. Het is een matchingsregeling, waarbij 50% cofinanciering wordt gevraagd van de gemeente. De gemeente investeert daarom eveneens € 48.934 om lokale culturele initiatieven mogelijk te maken. Dit betekent een ophoging van het eerdere cultuurbudget met € 19.000.

Wetswijziging: Mediawet en lokale omroep
Naar verwachting gaat op 1 november 2026 de Wet versterking lokale omroepen in; een wetswijziging van de huidige Mediawet. Deze wetwijziging heeft gevolgen voor lokale omroepen en voor gemeenten. De daadwerkelijke verandering – werken met streekomroepen - zal ingaan op 1 januari 2028. De huidige 230 lokale omroepen worden teruggebracht naar maximaal 80 streekomroepen. Hoogeveen valt onder streek 14: een samenwerking van omroepen die de gemeenten De Wolden, Meppel, Staphorst en

Hoogeveen gaat bedienen. De instandhoudings- en financieringsplicht van gemeenten voor de eigen omroep verdwijnt en gaat over naar het rijk. Het normbedrag dat het rijk aan gemeenten uitkeert voor de instandhouding van de omroepen (ca. € 13 miljoen) wordt uit het gemeentefonds genomen. Voor Hoogeveen bedroeg dit € 36.700 op jaarbasis. Het totaalbedrag van € 13 miljoen wordt opgehoogd met circa € 18 miljoen tot in totaal € 31 miljoen. Dit wordt via een door het rijk nog nader vast te stellen verdeelsleutel rechtstreeks over de streekomroepen verdeeld. De enige taak die voor gemeenten overblijft is dat de gemeenteraad iedere 5 jaar een advies geeft welke streekomroep een aanwijzing als lokale publieke omroep moet krijgen. De aanvullende rijksmiddelen worden vooral ingezet voor professionalisering. Lokale omroepen geven aan met deze middelen niet in staat te zijn de lokale studio's - en daarmee de lokale verankering - in stand te houden. Als gemeenten besluiten de streekomroep aanvullend te financieren, moeten ze dat zelf bekostigen. We zijn in gesprek met de omliggende gemeenten en de lokale omroepen hierover. De aanwijzingsprocedure start formeel begin februari 2027, wanneer het Commissariaat voor de Media de kandidaten voor de zendmachtiging bekend maakt. De procedure moet voor de zomer 2027 zijn afgerond. Er zal tijdig een voorstel voor besluitvorming worden voorgelegd.

Van Gogh (in samenwerking met recreatie en toerisme)
In 2023 zijn de eerste stappen gezet om het verblijf van Vincent van Gogh in Hoogeveen zichtbaar en beleefbaar te maken. In 2024 hebben we de ambities verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan 'Kiemen in Drentse Grond 2025-2027'. Hiervoor ontvangt Hoogeveen een miljoen euro uit de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe, waardoor we samen met alle betrokken partners verder kunnen bouwen aan het nog beter positioneren van de Drentse periode van Van Gogh. De focus in het provincie brede plan ligt op talentontwikkeling en mentale gezondheid, met Van Gogh als inspiratiebron. Iedere deelnemende gemeente kent zijn eigen focus binnen dit brede verhaal. Van Gogh kwam in 1883 aan in Drenthe, op het station in Hoogeveen. Voor Hoogeveen ligt de focus dan ook op: het begin van een reis. We werken onder andere aan de ontwikkeling van een Digitale Verwonderkamer Van Gogh (immersive experience) in de nieuwe Bibliotheek, een landmark, een verkenning van het terugbrengen van het stationsgebouw uit 1883 en de organisatie van een jaarlijks terugkerende Van Gogh Maand in september; de maand dat hij aankwam op het station in Hoogeveen. In deze maand zijn er tal van activiteiten en evenementen te bezoeken rondom het verhaal en het gedachtegoed van Van Gogh. Dit draagt eraan bij dat het zichtbaar en beleefbaar maken van het verhaal een structurele impuls krijgt.

Jongerenprogrammering Het Podium (in samenwerking met Jong Hoogeveen)
Het Podium ontvangt in 2027 en 2028 een bedrag van € 30.000 per jaar ten behoeve van jongerenprogrammering. Voor jongeren in Hoogeveen is er – los van het festivalseizoen in de zomer- weinig te doen. Zij hebben wel behoefte aan meer activiteiten, blijkt uit een onderzoek dat vanuit Jong Hoogeveen is uitgevoerd. Het Podium zal in 2027 drie avonden speciaal voor jongeren organiseren. Waarbij gekozen wordt voor genres die aanslaan bij de Hoogeveense jongeren. Daarnaast komt er € 30.000 vrij voor initiatieven vanuit jongeren, waarbij we nadrukkelijk de jongeren zelf de kans bieden aan het roer te staan om te bepalen wat er nodig is in hun wijk of dorp (zie Jong Hoogeveen). In totaal gaat het daarmee om een budget van € 60.000 om programmering en initiatieven voor jongeren ruimte te geven.

Wat Doet Je Wat
Recent werd de Regiodeal Wat Doet Je Wat gehonoreerd. De kick-off vond plaats in juli 2026. Dit tweejarige project richt zich op jongeren van 12 tot 21 jaar in de vijf deelnemende gemeenten: Emmen, Hoogeveen, Hardenberg, Coevorden en Borger-Odoorn. Hoofddoel is een verbetering van het jeugdwelzijn in Zuid- en Oost-Drenthe door talentontwikkeling, het doorbreken van isolement en het vergroten van de leefwereld van jongeren. Jongeren zijn niet alleen deelnemer, maar mede-maker van culturele initiatieven. Zij werken samen met professionals, gemeenten en culturele partners om

activiteiten te bedenken, vorm te geven en uit te voeren. Gemeenten en professionals vormen samen een regionale leergemeenschap. Met als doel samen beter toegerust te zijn in te spelen op de behoefte van jongeren. Er is voor de lokale activiteiten in Hoogeveen in totaal € 187.000 beschikbaar, verdeeld over 2026 en 2027. Streven is om uitkomsten uit het traject te borgen in het cultuurbeleid.

Nieuwbouw RSG Wolfsbos en onderzoek duurzame samenwerking Voortgezet Onderwijs
In september 2024 heeft de gemeenteraad besloten over de garantstelling voor de nieuwbouw van RSG Wolfsbos. De verdere planvorming van deze nieuwbouw is momenteel tijdelijk stopgezet. De aanleiding hiervoor is dat de schoolbesturen van het voortgezet onderwijs in Hoogeveen hebben besloten om een onderzoek te doen naar een mogelijke duurzame samenwerking. De gezamenlijke verkenning van RSG Wolfsbos en het Roelof van Echten College zien wij als een historische stap vooruit voor de kwaliteit, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid van het voortgezet onderwijs in Hoogeveen en de regio. Vanuit onze verantwoordelijkheid steunen wij de scholen in hun proces om te komen tot een duurzame inrichting van toekomstbestendig voortgezet onderwijs in Hoogeveen. Op basis van het onderzoek zal ook duidelijk worden wat de consequenties zijn voor huisvesting van het voortgezet onderwijs en ook specifiek het nieuwbouwplan van RSG Wolfsbos. Vooralsnog is het nieuwbouwplan van RSG Wolfsbos getemporiseerd naar jaarschijf 2029 en verder.

Uitvoering projecten Integraal Huisvestingsplan onderwijs
In 2027 wordt het project bij Het Palet (gedeeltelijke renovatie en nieuwbouw) afgerond en zal Het Palet terugverhuizen naar haar locatie aan de Van Goghlaan. Op het moment dat Het Palet terug is, zal Prof. Titus Brandsma verhuizen naar de tijdelijke huisvesting aan de Griendtsveenweg. Gedeeltelijke renovatie en nieuwbouw van Prof. Titus Brandsma zal naar verwachting eind 2027 starten. Voor RENN4 wordt er nieuwbouw ontwikkeld in Bentinckspark-Noord. Er wordt een geheel nieuw, fris gebouw gerealiseerd dat past bij de inhoudelijke doelen en huisvestingsdoelen van het schoolbestuur. De verwachting is dat in het vierde kwartaal van 2027 het technisch ontwerp gerealiseerd is en dat de aanbesteding daaropvolgend opgestart kan worden.

Actualisatie Integraal Huisvestingsplan onderwijs
In 2026 wordt er gewerkt aan een actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan onderwijs. Bij deze actualisatie wordt met schoolbesturen geïnventariseerd welke mogelijke kansen voor samenvoeging van schoollocaties er zijn. Ook wordt de volgordelijkheid van de planning beoordeeld en wordt er beoordeeld hoe er meer grip op de planning kan worden verkregen. In 2021 is bij de vaststelling van het IHP ingestemd met een jaarlijkse reservering van € 2.500.000. In verband met onder andere de sterk toegenomen bouwprijzen de afgelopen periode, dient voor de toekomst een mogelijke aanpassing plaats te vinden van de jaarlijkse reservering. Voor nu is de jaarlijkse reservering van € 2.500.000 in ieder geval minimaal nodig om de IHP-projecten voor de komende jaren te kunnen financieren. Bij de actualisatie van het IHP nemen wij ook een actualisatie van de financiering mee.

Nota Jeugd/programma Jong Hoogeveen
Jong Hoogeveen is een beweging waarin talentontwikkeling, de beweging naar zorg en ondersteuning, en samenwerking in wijken, dorpen en op school centraal staan. Met deze beweging werken we aan een duidelijk doel: betere onderwijsresultaten, meer kansengelijkheid, maximale talentherkenning en uiteindelijk een doorbraak in intergenerationele problematiek. De manier waarop we hieraan werken wordt inmiddels ook in Drenthe en landelijk als voorbeeld gezien. In 2027 zetten we de succesvolle samenwerking met onze partners, kinderen en jongeren voort. Gezien de complexiteit van de opgave en de intergenerationele problematiek, vraagt de uitvoering van de Nota Jeugd om een lange adem richting 2040.

Plan Per School
We werken zoveel mogelijk vanuit de leefwereld van inwoners: dichtbij, toegankelijk en aanwezig daar waar mensen zijn. Alle scholen ontwikkelen daarom in samenwerking met de gemeente en maatschappelijke partners een Plan Per School, of hebben deze inmiddels en zijn (in samenwerking met lokale partners) overgegaan tot uitvoering. Het Plan Per School geeft invulling aan de opgave rondom kansengelijkheid en om samen te werken met de buurt en de sociale omgeving en past bij de ontwikkelvragen van de school, de kinderen en de gezinnen. In 2027 ronden we de laatste fase van de Plannen Per School in het primair onderwijs af en werken we verder aan de Plannen Per School in het voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Voor het reguliere voortgezet onderwijs geldt dat de ontwikkeling van een Plan Per School samenhangt met de voorgenomen verkenning van een fusie tussenbeide onderwijsorganisaties. Deze lokale aanpak per school sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, waarin onderwijs als belangrijk onderdeel van de sociale en pedagogische basis staat omschreven.

De eerste jaren: Kansrijke Start en Voor- en Vroegschoolse Educatie
Kansrijke Start is een preventief programma (vastgesteld door SamenDrenthe) om de druk op de gezondheidszorg te verminderen. Het programma bevat verschillende keuzethema's. In Hoogeveen werken we met het programma Moeders van Hoogeveen en nemen we hooguit enkele trajecten voorzorg af bij SamenDrenthe. In 2026 wordt de inhoud van dit overkoepelende programma bepaald zodat het in 2027 kan worden uitgerold. Dit wordt dan onderdeel van het basistakenpakket.
Het uitvoeringsplan voor- en vroegschoolse educatie (VVE) loopt af. In samenwerking met lokale partners (o.a. kinderopvangorganisaties, GGD Drenthe en welzijnswerk) evalueren we het uitvoeringsplan VVE en ontwikkelen we samen een nieuwe aanpak. Daarbij hebben we onder andere aandacht voor de eerste 1.000 dagen (in samenhang met Kansrijke Start), VVE, toeleiding naar kinderopvang en een sterke verbinding tussen de voorschool en het onderwijs.

Mentale gezondheid van jongeren
Problemen rond sociale vaardigheden en mentale gezondheid zijn zichtbaar bij (zeer jonge) kinderen en jongeren. Vanuit het programma Jong Hoogeveen en het Gezond en Actief Leven Programma is daarom samen met partners en jongeren gewerkt aan de Totaalaanpak Mentale Gezondheid en een jaarlijks uitvoeringsplan. In de nabije toekomst willen we deze ontwikkeling verder uitrollen op het MBO, in samenhang met de ontwikkeling van het Plan Per School. Daarnaast houden we ook aandacht voor dit belangrijke thema in het primair onderwijs, met de Plannen per School.

Fysieke ontmoetingsplekken voor jongeren
We investeren samen met jongeren en lokale partners in bestaande en nieuwe initiatieven voor ontmoeting en activiteiten. Met het beschikbare budget van € 60.000 geven we deze initiatieven ruimte om te groeien. We willen jongeren hierbij nadrukkelijk zelf aan het roer zetten, zodat zij mede bepalen wat er in hun wijk of dorp nodig is. Zo komt € 30.000 vrij voor initiatieven vanuit jongeren, waarbij we jongeren de kans bieden zelf aan het roer te staan om te bepalen wat er nodig is in hun wijk of dorp. Daarnaast krijgt Het Podium € 30.000 voor jongerenprogrammering. Voor jongeren in Hoogeveen is er – los van het festivalseizoen in de zomer- weinig te doen. Het Podium zal in 2027 drie avonden speciaal voor jongeren organiseren. Waarbij gekozen wordt voor genres die aanslaan bij de Hoogeveense jongeren. De komende twee jaar volgen we of deze aanpak daadwerkelijk voorziet in de behoeften van jongeren. Waar nodig sturen we bij of zetten we aanvullende stappen. Een mogelijk vervolg is onderzoek naar de realisatie van een centraal jongerencentrum. Zo werken we verder aan plekken waar jongeren zich welkom voelen, elkaar kunnen ontmoeten en zich kunnen ontwikkelen.

Leerplicht
De uitvoering van de Leerplichtwet blijft zich ontwikkelen, waarbij naast preventie en ondersteuning ook actuele juridische ontwikkelingen van invloed zijn op de uitvoeringspraktijk. Een belangrijke ontwikkeling betreft de gewijzigde toepassing van de vrijstellingsgrond wegens richtingsbezwaren (artikel 5 onder artikel b Leerplichtwet). Door een recente uitspraak van de Hoge Raad zijn de regels rondom vrijstelling van de leerplicht vanwege richtingsbezwaren verduidelijkt. Hierdoor is deze vrijstelling nog maar in uitzonderlijke situaties mogelijk. Als er binnen redelijke afstand openbaar onderwijs beschikbaar is, wordt verwacht dat kinderen staan ingeschreven bij een school en onderwijs volgen. De gemeente Hoogeveen sluit voor de uitvoering van deze wetswijziging aan bij de landelijke richtlijnen. Voor gezinnen die eerder rechtmatig gebruikmaakten van deze vrijstelling wordt een zorgvuldige overgangsperiode gehanteerd, waarbij samen met ouders wordt gezocht naar een passende onderwijsvoorziening.

Tegelijkertijd blijft de inzet gericht op het voorkomen van schoolverzuim en schooluitval door vroegtijdige signalering en nauwe samenwerking tussen onderwijs, leerplicht, jeugdhulp en andere partners. Hiermee stimuleren we onderwijsdeelname en ontwikkelkansen van kinderen en jongeren.

Doorstroompunt
Hoogeveen maakt deel uit van het Doorstroompunt Zuidwest-Drenthe, samen met de gemeenten De Wolden, Meppel en Westerveld. Het Doorstroompunt voert de wettelijke opdracht van gemeenten uit om jongeren die voortijdig het onderwijs verlaten in beeld te brengen en, waar nodig, te begeleiden naar onderwijs, werk of een passende combinatie daarvan. Per 1 januari 2026 is de ‘Wet van school naar duurzaam werk’ van kracht. Hiermee is de wettelijke opdracht verbreed met de doelgroep van 23 tot 27 jaar. Naast het Doorstroompunt werkt de regio, met gemeenten, VO, MBO, samenwerkingsverbanden, werkgevers en arbeidsmarktregio's aan het *Regionaal Programma Van School naar Duurzaam Werk*. Dit programma richt zich op het structureel verbeteren van de overgang van onderwijs naar duurzaam werk, met extra aandacht voor jongeren van 12 tot 27 jaar die ondersteuning nodig hebben.

Basisvaardigheden op de werkvloer
In de gemeente Hoogeveen heeft gemiddeld 1 op de 5 inwoners (tussen de 16 en 75 jaar) moeite met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. Het versterken van basisvaardigheden vergroot de zelfredzaamheid van inwoners. De focus ligt op het bereiken en ondersteunen van beperkt basisvaardige inwoners, met speciale aandacht voor beperkt basisvaardige NT1’ers (Nederlands als eerste taal). Hierbij wordt ingezet op een aanpak en ondersteuning dicht bij de inwoner. Voor NT2’ers (Nederlands als tweede taal) verzorgt het Taalhuis de intake en verwijst daarna door naar een ander aanbod. Werkgevers hebben een belangrijke rol bij de aanpak, omdat een groot deel van de beperkt basisvaardige inwoners werkzaam is. Er wordt daarom ingezet op samenwerking met lokale ondernemers. Deze inzet op samenwerking met werkgevers wordt versterkt door de regiodeals, die eveneens gericht zijn op het bereiken en ondersteunen van werkenden én werkzoekenden bij het ontwikkelen van basisvaardigheden. De regiodeals Basisvaardig op de Werkvloer en LLO Collectief richten zich beide op werknemers in de sectoren techniek, bouw & infra, logistiek en schoonmaak/thuiszorg. Werkgevers kunnen gebruikmaken van subsidie, maatwerkondersteuning en begeleiding om de taal-, reken- en digitale vaardigheden van medewerkers te versterken. Sectoradviseurs ondersteunen onder meer bij het opzetten van maatwerktrainingen op de werkvloer, subsidieaanvragen en het creëren van een leeromgeving waarin medewerkers zich kunnen ontwikkelen. Basisvaardig op de Werkvloer is bedoeld voor NT1-werknemers, terwijl het LLO Collectief zich richt op zowel NT1- als NT2-werknemers en daarmee een bredere doelgroep bedient. Daarnaast worden binnen het LLO Collectief, naast basisvaardigheden, ook vakvaardigheden aangeboden. Investeren in basisvaardigheden is zinvol voor werkgevers omdat dit bijdraagt aan minder fouten, een hogere veiligheid, minder verzuim en meer

zelfvertrouwen onder medewerkers. Om de aanpak van basisvaardigheden verder te versterken, wordt gewerkt aan een reeks concrete handvatten en aanbevelingen zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten. Daarbij is er aandacht voor de voorbeeldrol van de gemeente, toegankelijke communicatie en het verder versterken van de samenwerking met maatschappelijke partners. Een belangrijk aandachtspunt is daarnaast het realiseren van een samenhangend aanbod voor inwoners met beperkte basisvaardigheden, zodat iedereen op een passende plek terechtkan voor ondersteuning, scholing of begeleiding. We gaan deelnemen aan een maatwerktraject van Stichting Lezen en Schrijven. Dit traject ondersteunt de gemeente bij het verder versterken van een integrale aanpak van basisvaardigheden. Daarbij wordt verkend hoe basisvaardigheden beter kunnen worden verbonden met andere beleidsterreinen in het sociaal domein, waar kansen liggen om de samenwerking te versterken, op welke doelgroepen de focus kan worden gelegd en welke doelen daarbij passend zijn.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Talenten ontwikkelen	
Wat willen we bereiken in 2027?	Kinderen en jongeren groeien veilig, gezond en kansrijk op in Hoogeveen en krijgen de ruimte om hun talenten te ontwikkelen en mee te doen.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoeren van het Toekomstplan Talentenjagers en werken met een duurzaam businessmodel voor de financiering van het huidige aantal groepen en toekomstige groei. We voeren een halfjaarprogramma in, breiden het aantal groepen uit van vier naar vijf en vergroten het wervingsgebied, zodat eind schooljaar 2026/2027 kinderen uit alle wijken, gebieden en dorpen kunnen deelnemen. 2. Kinderen en jongeren actief betrekken bij de uitvoering van de Nota Jeugd en ruimte geven om mee te denken en praten over thema's die hen raken. 3. Samen met basisscholen en partners toewerken naar een Plan Per School voor alle basisscholen en de locaties van het Gespecialiseerd Onderwijs Hoogeveen, gericht op gelijke kansen in de wijk. We voeren de plannen uit, versterken de rol van de Jong Hoogeveen-coördinatoren

	en organiseren kennisdeling en een lerend netwerk om de aanpak verder te ontwikkelen. 4. Met het voortgezet (speciaal) onderwijs en MBO samen met lokale partners werken aan een Plan Per School. 5. Opdrachten aan maatschappelijke partners verder in lijn brengen met de beweging van Jong Hoogeveen en het Plan Per School (denk hierbij aan de subsidies aan SWW en GGD Drenthe). 6. Samen met lokale partners de Hoogeveense Rijke Schooldag ontwikkelen met structureel naschools aanbod gericht op kansengelijkheid en talentontwikkeling. De sportfunctionarissen vervullen hierin een coördinerende rol en verbinden partners en aanbod in de verschillende gebieden. 7. Uitvoeren van de Hervormingsagenda Jeugd Hoogeveen. De hervormingsagenda gaat over de beweging naar de voorkant. Een kindgerichte aanpak, waarbij de nadruk ligt op preventie en het versterken van de omgeving waarin kinderen opgroeien. We ontwikkelen verder op de sterke basis van Jong Hoogeveen. De uitvoering van de Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd maakt daarom integraal onderdeel uit van het programma Jong Hoogeveen. 8. Jeugdmaatschappelijk werk en jongerenwerk versterken door zichtbaar en dichtbij aanwezig te zijn op scholen, in wijken en dorpen. Met scholen maken we afspraken over inzet en samenwerking, gericht op preventie en vroegsignalering. De inzet wordt jaarlijks geëvalueerd en vormt onderdeel van de herijking van de opgave voor het welzijnswerk. 9. Uitvoeren totaalaanpak Mentale Gezondheid op het Roelof van Echten College, RSG Wolfsbos en VSO De Atlas, met THINK Op School als basis. Met lessen voor brugklassen en een ouderavond versterken we de veerkracht en weerbaarheid van jongeren en ondersteunen we ouders bij het bespreekbaar maken van mentale gezondheid. 10. Samen met lokale partners ontwikkelen van een nieuwe aanpak voor het jonge kind, met aandacht voor de eerste 1.000 dagen, VVE, toeleiding naar kinderopvang en een goede doorgaande lijn naar het onderwijs. De inzet wordt jaarlijks geëvalueerd en vormt onderdeel van de herijking van de opgave voor het welzijnswerk. 11. Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan voor het primair en speciaal onderwijs.Met de schoolbesturen stemmen wij de prioriteiten en voortgang af. In 2027 gaat het om de vernieuwbouw van Het Palet (afronding project) en vernieuwbouw van Prof. Titus Brandsma (opstarten project). Ook wordt het project voor de nieuwbouw van RENN4 (speciaal onderwijs) voorbereid (voorbereidende fase). 12. Verder uitwerken van de behoeften rondom een geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan door de ambtelijke werkgroep. De werkgroep zal een verslag opstellen met bevindingen en conclusies, dat vervolgens gedeeld wordt met het OOGO (bestuurlijk overleg). 13. Samen met het onderwijs werken aan een sluitende aanpak voor jongeren in de overgang van VO naar MBO. 14. Samen met de scholen, jeugdmaatschappelijk werk, samenwerkingsverbanden en overige partners schooluitval tegengaan, zowel preventief als curatief. 15. Jongeren die behoren tot de NEET (Not in Education, Employment or Training) doelgroep ondersteuning bieden waar nodig om op een passende plek te komen, zoals onderwijs, werk of (arbeidsmatige) dagbesteding.
Wat gaan we meten en hoe?	Het programma Jong Hoogeveen wordt, wat betreft inhoudelijke resultaten en behaalde doelen, gemonitord op basis van de

	SMART-doelstellingen uit de Nota Jeugd. In samenwerking met het (basis)onderwijs werken we aan de implementatie van het monitoringsinstrument voor het versterken van de pedagogische basis/Plan Per School. Dit instrument helpt ons om onze ambities en prioriteiten in kaart te brengen, de voortgang te monitoren en onderling kennis uit te wisselen. We werken regelmatig aan een zogeheten startfoto voor het Plan Per School. We maken hiermee inzichtelijk wat de stand van zaken is rondom de ontwikkeling en uitvoering van de Plannen Per School en de uitdagingen die we daarbij tegenkomen. Gebruik en resultaat van het jeugdmaatschappelijk werk. De Peutermonitor geeft inzicht in het aantal peuters in de gemeente en in welke dorpen en wijken de peuters wonen. Ook laat de Peutermonitor zien of de peuters gebruikmaken van de voorschoolse voorzieningen en hoeveel uren ze daar gebruik van maken. Met bestaande instrumenten, zoals de onderwijsmonitor en de gezondheidscijfers van de GGD, monitoren we de ontwikkeling van onderwijsniveau, de (mentale) gezondheid van jongeren en armoede.
Risico's en randvoorwaarden	Het is van belang goed te blijven investeren in de samenwerking met kinderopvang, onderwijs en andere partners, omdat het realiseren van de doelstellingen afhankelijk is van de samenwerking. Het is nodig om samen met onze partners ver vooruit te kijken en een route te vinden om onze ambitie waar te maken. Kansrijk opgroeien is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Alleen door intensief samen te werken en verbinding te zoeken gaan we het verschil maken.

2. Meedoen	
Wat willen we bereiken in 2027?	Inwoners hebben de vaardigheden om mee te kunnen doen in de samenleving.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Laagdrempelige aanpak van laaggeletterdheid dichtbij inwoners, onder meer via de bibliotheek, dorps- en buurthuizen en andere plekken waar mensen samenkomen. 2. NT1- en NT2-inwoners bij het Taalhuis screenen met de Taalmeter en vervolgens, afhankelijk van hun ondersteuningsbehoefte, begeleiden naar een passend aanbod. 3. Deelname aan het maatwerktraject van Stichting Lezen en Schrijven om basisvaardigheden sterker te verbinden met andere beleidsterreinen binnen het sociaal domein. 4. Het aanbod van taal- en basisvaardigheidstrajecten versterken en een samenhangend aanbod van ondersteuning, scholing en begeleiding realiseren. 5. De samenwerking rond het Taalhuis en met maatschappelijke partners verder versterken. 6. Deelname aan de regiodeals Basisvaardig op de Werkvloer en LLO Collectief. 7. Versterken van digitale vaardigheden van inwoners door de bibliotheek. 8. Inzetten op toegankelijke communicatie en aandacht voor basisvaardigheden binnen de gemeentelijke organisatie.
Wat gaan we meten en hoe?	Het aantal deelnemers en het aantal afgeronde taaltrajecten.
Risico's en randvoorwaarden	Basisvaardigheden zijn randvoorwaardelijk voor zelfredzaamheid en daarmee voor het behalen van beleidsdoelen op andere gebieden binnen het sociaal domein. Binnen deze aanpalende terreinen moet men zich dat voldoende realiseren.

3. Cultuur	
Wat willen we bereiken in 2027?	Inwoners kunnen kunst en cultuur maken en meemaken zodat ze in verbinding staan, zich ontwikkelen, ontspanning vinden en kunnen meedoen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Meerjarensubsidie verstrekken voor de *Culturele Basis Infrastructuur* in de gemeente Hoogeveen. 2. Met culturele instellingen periodiek afstemmen over 'de basis op orde' (financieel, governance, impactdoelstellingen e.a.). 3. Toewerken naar toekomstbestendige huisvesting voor de centrale bibliotheek. 4. Voortzetten van de *subsidieregeling Kunst en Cultuur*. 5. Het op maat ondersteunen van cultuurmakers en het verenigingsleven door een cultuurcoach cultuurparticipatie. 6. Toewerken naar een toekomstbestendige, goed lokaal ingebedde, streekomroep. 7. Samen met de cultuursector het *Uitvoeringsprogramma Cultuur & Bibliotheek* implementeren, inclusief vervolgstappen impactgericht werken. 8. Onderzoeken welke drempels inwoners ervaren om deel te nemen aan kunst en cultuur. 9. Met de culturele partners een plan uitwerken om deze drempels te verlagen. 10. Het op maat ondersteunen van het onderwijs (t.b.v. cultuuronderwijs) door een cultuurcoach cultuureducatie & jongerenparticipatie. 11. Een start maken met het inrichten van een keten van talentontwikkeling met alle culturele partners. 12. Jongerenprogrammering in Het Podium. 13. Uitvoering van het Regiodealplan *Wat Doet Je Wat*, samen met lokale en regionale partners. 14. Ontwikkelen van, fondsen werven voor en uitvoeren van een 1e pilot *Verborgen Verhalen* om de ontstaansgeschiedenis van Hoogeveen beter te ontsluiten. Een participatieproject met en voor inwoners, door Erfgoednetwerk Hoogeveen. 15. Proeftuinen starten om te experimenteren met cultuur als middel binnen het sociaal domein. 16. Verdere inzet op *Van Gogh Beleving Hoogeveen* met o.a. een immersive room, landmark, verkennen nieuw historisch stationsgebouw en organisatie *Maand van Van Gogh.* Dit ook als vliegwiel voor thema's zoals mentale gezondheid en talentherkenning. 17. Culturele voorzieningen en activiteiten meer concreet inzetten als plekken voor ontmoeting en verbinding.
Wat gaan we meten en hoe?	In de project- en jaarverslagen van culturele partners vragen we specifieke informatie op te nemen over de programmering, het bereik en over het effect van cultuur op onze inwoners. Als onderdeel van de methode voor impactgericht werken, koppelen we indicatoren (meetbare grootheden) aan beoogde effecten, in samenspraak met de culturele partners. Op basis hiervan kunnen we effecten gaan meten.
Risico's en randvoorwaarden	Voor het realiseren van de culturele ambities moet er sprake zijn van een gezond ecosysteem van culturele instellingen. Het voorzieningenniveau van de cultuurlocaties is in de basis goed en zal op voldoende niveau moeten worden gehouden. De kanteling naar meer maatwerkondersteuning voor scholen, cultuurmakers en verenigingen kost tijd en zal gefaseerd uitgerold moeten worden. De kanteling naar impactgericht werken vraagt een nieuwe manier van kijken en denken met elkaar. Dit vergt tijd om goed in te bedden in de verschillende organisaties.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
410 Openbaar Basisonderwijs	88	90	93	94	94	94
420 Onderwijshuisvesting	5.910	6.850	5.858	6.468	6.034	6.138
430 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken	4.915	5.522	6.434	6.445	6.416	6.416
530 Cultuurpresentatie, Cultuurproduct	3.790	4.340	3.433	4.624	3.844	3.844
540 Museum	40	36	37	37	37	37
550 Cultureel Erfgoed	79	78	73	93	107	107
560 Media	2.150	2.042	1.934	1.898	1.898	1.898
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	491	481	205	205	205	205
Lasten	**17.462**	**19.439**	**18.068**	**19.864**	**18.635**	**18.739**
420 Onderwijshuisvesting	-262	-279	-277	-277	-277	-277
430 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken	-3.817	-3.027	-3.563	-3.563	-3.563	-3.563
530 Cultuurpresentatie, Cultuurproduct	-208	-166	-122	-122	-122	-122
550 Cultureel Erfgoed	-6	-6	-1	-1	-1	-1
560 Media	-210	0	0	0	0	0
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
Baten	**-4.504**	**-3.477**	**-3.963**	**-3.963**	**-3.963**	**-3.963**
410 Openbaar Basisonderwijs	88	90	93	94	94	94
420 Onderwijshuisvesting	5.647	6.571	5.582	6.192	5.757	5.862
430 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken	1.098	2.495	2.871	2.882	2.853	2.853
530 Cultuurpresentatie, Cultuurproduct	3.582	4.174	3.311	4.502	3.722	3.722
540 Museum	40	36	37	37	37	37
550 Cultureel Erfgoed	72	72	72	93	106	106
560 Media	1.940	2.042	1.934	1.898	1.898	1.898
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	491	481	205	205	205	205
Saldo	**12.958**	**15.962**	**14.105**	**15.901**	**14.672**	**14.776**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
420 Tijdelijke huisvesting Het Palet en Titus Brandsmaschool	1	310	270		
420 Lagere afschrijvingslasten Onderwijshuisvesting (IHP)	1	-40	-40	-40	-40
420 Indexering Voortgezet Onderwijsscholen	1	81	81	81	81
430 Indexatie Welzijnswerk 4%	1	48	48	48	48
430/530 Jongerenontmoetingsplekken en initiatieven	3	pm	pm	pm	pm
530 Indexatie culturele instellingen	1	127	127	127	127
530 Strategische aankoop Hoofdstraatkerk	3	22	22	22	22
530 Ophogen Cultuurbegroting t.b.v. cofinanciering	3	19	19		
530 Ophogen Cultuurbegroting t.b.v. IDO	3	56	56	56	56
Aanvullende mutaties					
420 OZB Voortgezet Onderwijsscholen	1	-20	-20	-20	-20

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
430 Jongeren ontmoetingsplekken en initiatieven	3	30	30		
430 Doorstroompunt	1	17	17	17	17
430 Regionaal programma	1	600	600	600	600
530 Jongerenprogrammering Het Podium	3	30	30		
Totaal lasten		**1.280**	**1.240**	**891**	**891**
Baten					
Aanvullende mutaties					
430 Doorstroompunt	1	-150	-150	-150	-150
430 Regionaal programma	1	-600	-600	-600	-600
Totaal baten		**-750**	**-750**	**-750**	**-750**
Saldo		**530**	**490**	**141**	**141**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

420 Tijdelijke huisvesting Het Palet en Titus Brandsmaschool en Lagere afschrijvingslasten Onderwijshuisvesting (IHP)
Op basis van het IHP-onderwijs is besloten om het Palet en (daarna) de prof. Titus Brandsmaschool te renoveren. Gedurende de renovatie moeten de scholen gehuisvest worden in een tijdelijke locatie. Aanvankelijk werd aangenomen dat de kosten voor de tijdelijke huisvesting gedekt konden worden uit de beschikbare middelen voor het IHP (uit de jaarlijkse investeringsbijdrage van € 2,5 miljoen). Echter, de tijdelijke huisvesting wordt gehuurd en wordt daarom gezien als een exploitatielast en kan daarom niet geactiveerd worden als een investering. Deze exploitatielasten (gedurende 2025 tot en met 2028 in totaal € 1,6 miljoen) zijn niet begroot. Voor 2027 en 2028 betekent dit een uitzetting van de begroting van € 310.000 en € 270.000. Hier staat tegenover dat het investeringsbudget in verband hiermee met € 1,6 miljoen wordt verlaagd, hetgeen een structureel voordeel van € 40.000 per jaar met zich mee brengt door de lagere afschrijvingslasten.

420 Indexering Voortgezet Onderwijsscholen
In de huisvestingsafspraken met het voortgezet onderwijs is overeengekomen dat we de jaarlijkse bijdrage indexeren met de consumentenprijsindex. We houden voor 2027 rekening met een index van 3,3% volgens de CPI-index over 2025. Dit leidt tot een ophoging in 2027 van € 81.000.

430 Indexatie welzijnswerk (index 4%)
De huidige 'CAO Sociaal Werk' loopt tot 1 juni 2027 en voorziet in een loonstijging van 2,1% met ingang van 1 oktober 2026. De verwachting is dat de nieuwe cao leidt tot een stijging van de loon–kosten, maar op dit moment is nog niet bekend met hoeveel procent. Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Hetgeen neerkomt op een bedrag van € 277.000 te verdelen over verschillende programma's. De stijging voor dit programma bedraagt € 48.000.

430/530 Jongerenontmoetingsplekken en initiatieven
Het college heeft in oktober 2025 een raadsbrief verstuurd, waarin onder andere is toegezegd een budget beschikbaar te stellen om initiatieven voor ontmoeting en activiteiten vanuit jongeren te stimuleren. Ook is toegezegd om middelen beschikbaar te stellen aan Het Podium, zodat zij jongerenactiviteiten en programmering kunnen opzetten.
Omdat het college binnenkort met een voorstel komt over de exacte financiële invulling, worden de bedragen vooralsnog niet opgenomen en wordt deze post op p.m. gezet. De middelen zullen worden ingezet voor jongereninitiatieven als onderdeel van de totaalaanpak jongerenwerk door SWW, en voor activiteiten en programmering door Het Podium. De inzet hiervan wordt in co-creatie met jongeren en partners uitgewerkt, zodat het aanbod optimaal aansluit bij hun behoeften.

530 Indexatie Culturele instellingen
De structurele subsidies aan de culturele instellingen worden jaarlijks geïndexeerd met het percentage dat we hanteren in de gemeentelijke begroting voor inkomsten zoals OZB en leges (CPI). Het gaat hierbij om de stichtingen Bibliotheek, Cultuurhuis, de Kunstenkorf, CultuurKlik en Onderduikersmuseum 'De Duikelaar'.
Voor 2027 is de index 3,3%. Dit komt neer op een indexering voor de culturele instellingen van € 127.000 gezamenlijk. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve indexpercentage bekend is.

530 Strategische aankoop Hoofdstraatkerk ten behoeve van de Bibliotheek Hoogeveen
De bibliotheek moest voor 1 januari 2026 het huidige huurcontract opzeggen om per 1 januari 2029 dit ongunstige huurcontract te kunnen beëindigen. Om dit met voldoende comfort te kunnen doen, is – na een zorgvuldig locatieonderzoek - de Hoofdstraatkerk strategisch aangekocht, als nieuwe locatie voor de bibliotheek. Dit betekent een jaarlijkse exploitatielast van € 21.500, met ingang van 2027 wanneer de kerk in bezit komt.

530 Ophogen cultuurbegroting t.b.v. de regeling kunst en cultuur
De provincie Drenthe stelt een bijdrage beschikbaar uit het Naoberschapsfonds, waarmee we de nieuwe regeling kunst en cultuur kunnen ophogen. Hierdoor kunnen we meer en grotere activiteiten ondersteunen. Het gaat om een matchingsregeling, met een verplichting om als gemeente 50% te co-financieren. De cultuurbegroting wordt met € 19.389 opgehoogd voor 2027 en 2028 om aan de voorwaarden van de provincie te kunnen voldoen.

530 Ophogen cultuurbegroting t.b.v. het IDO door de Bibliotheek Hoogeveen
Gemeenten ontvangen vanaf 2026 structureel van het Rijk een Decentralisatie-uitkering ten behoeve van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Het doel van deze uitkering is om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden aan inwoners bij regelzaken met de (digitale) overheid en om een regierol over het IDO in het lokale netwerk in te vullen. Concreet betekent dit het behouden en doorontwikkelen van het IDO waar onze inwoners terecht kunnen met al hun vragen. Alleen de financiering zal per 2026 anders verlopen: via een decentralisatie-uitkering in plaats van een Specifieke Uitkering (SPUK). Voor Hoogeveen gaat het om een bedrag van € 56.000 per jaar.

Aanvullende mutaties

420 OZB Voortgezet onderwijsscholen
Het budget voor OZB is te hoog begroot, dit wordt met € 20.000 naar beneden bijgesteld.

430 Jongerenontmoetingsplekken- en initiatieven
We verhogen de begroting van Jong Hoogeveen met € 30.000 ten behoeve van jongerenontmoetingsplekken en initiatieven. Dit bedrag zal als subsidie worden verstrekt aan de SWW. De budgetophoging wordt gedekt door een verlaging van het

jeugdzorgbudget. Zie ook programma 4 Jeugdhulp en Bestaanszekerheid. De raad is hierover geïnformeerd via een raadsbrief.

430 Doorstroompunt
Op basis van de uitgaven van de afgelopen jaren is de begroting met € 17.000 naar boven bijgesteld, zodat de uitgaven in lijn zijn met de begroting.

430 Regionaal programma
Het ministerie heeft een vast bedrag vastgesteld dat vanaf 2026 tot en met 2029 naar het Doorstroompunt regio Zuidwest Drenthe gaat voor het uitvoeren van het Regionaal Programma. Op 1 januari 2026 is de nieuwe planvorming ingegaan. Het jaar 2026 is een jaar (geweest) van het opstarten van nieuwe projecten. Hierdoor is er nog relatief weinig uitgegeven. Het overschot van 2026 gaat mee naar 2027. Het totaalbudget van ongeveer € 800.000 per jaar van 2026 tot en met 2029 moet op 31 december 2029 ingezet zijn. Tot die tijd mag er budget meegenomen worden van het ene kalenderjaar naar het volgende. De begroting is met € 600.000 aangepast, conform de verwachte uitgaven.

530 Jongerenprogrammering Het Podium
Aan het Podium wordt voor 2027 en 2028 een bedrag van € 30.000 per jaar toegekend ten behoeve van jongerenprogrammering. Voor jongeren in Hoogeveen is er – los van het festivalseizoen in de zomer - weinig te doen. Zij hebben wel behoefte aan meer activiteiten, dit is gebleken uit een onderzoek dat vanuit Jong Hoogeveen is uitgevoerd.

Baten
Aanvullende mutaties

430 Doorstroompunt
Op basis van de ontvangen beschikking van voorgaande jaren, verwachten wij in 2027 een bedrag van € 590.000 te ontvangen van het Ministerie. De begroting is daarom voor dit onderdeel met € 150.000 naar boven bijgesteld.

430 Regionaal programma
Het ministerie heeft een vast bedrag vastgesteld dat vanaf 2026 tot en met 2029 naar het Doorstroompunt regio Zuidwest Drenthe gaat voor het uitvoeren van het Regionaal Programma. Op 1 januari 2026 is de nieuwe planvorming ingegaan. Het totaal te ontvangen budget van ongeveer € 800.000 per jaar van 2026 tot en met 2029 moet op 31 december 2029 ingezet zijn. De begroting is met € 600.000 aangepast, conform de verwachte inkomsten.

Waarin willen we investeren?

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Jaar	Investering kaderbrief 2027	Mutatie begroting 2027	Investering begroting 2027	Perso-neels kosten	Exploi-tatie	Bij-drage derden
Onderwijshuisvesting	2026	2.000	-367	1.633		1.633	
	2027	10.100		10.100		10.100	
	2028	4.152		4.152		4.152	
	2029	2.500		2.500		2.500	
	2030	2.500		2.500		2.500	
	Totaal	**21.252**	**-367**	**20.885**		**20.885**	
Gymvoorziening nieuwbouw RSG	2029	1.750		1.750		1.750	
Wolfsbos	2030	3.250		3.250		3.250	
	Totaal	**5.000**		**5.000**		**5.000**	

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Jaar	Investering kaderbrief 2027	Mutatie begroting 2027	Investering begroting 2027	Perso-neels kosten	Exploi-tatie	Bij-drage derden
Gymvoorziening RENN4	2027	1.800		1.800		1.800	
	2028	1.800		1.800		1.800	
	Totaal	**3.600**		**3.600**		**3.600**	
Tamboer	2027	877		877		877	
	Totaal	**877**		**877**		**877**	

Toelichting

Onderwijshuisvesting
Voor de voorbereidingskredieten van de renovatie van Prof. Titus Brandsma en de nieuwbouw van RENN4 verwachten wij in 2026 maximaal € 1,6 miljoen uit te geven. De mutatie van € 366.949 wordt veroorzaakt doordat € 56.051 vanuit de jaarrekening 2025 is doorgeschoven. Daarnaast is de investering in GemRapI 2026 met € 423.000 verlaagd, omdat de kosten voor de huur van tijdelijke huisvesting in de exploitatie moeten worden verantwoord.
Wij verwachten dat de renovatie van de Prof. Titus Brandsma in het vierde kwartaal van 2027 en de nieuwbouw van RENN4 in het tweede kwartaal van 2028 van start gaan.
De jaarschijven voor 2028 en 2029 passen wij vooralsnog niet aan. Een eventuele herijking nemen wij mee bij de kadernota 2028.

De werkzaamheden bij Het Palet aan de Van Goghlaan zijn in uitvoering en de verwachting is dat het project wordt afgerond in het derde kwartaal van 2027. Nadat de werkzaamheden bij Het Palet zijn afgerond, zullen de werkzaamheden bij Prof. Titus Brandsma daaropvolgend starten, in verband met de beschikbaarheid van de tijdelijke huisvesting. De verwachting is dat de renovatie van de Prof. Titus Brandsma in het vierde kwartaal van 2028 afgerond is.

Bij de nieuwbouw voor RENN4 is de verwachting dat de realisatie van het project in tweede kwartaal van 2028 kan beginnen en dat dit uiterlijk in het derde kwartaal van 2029 afgerond is.

Gymvoorziening nieuwbouw RSG Wolfsbos
In september 2024 heeft de gemeenteraad besloten over de garantstelling voor de nieuwbouw van RSG Wolfsbos. De verdere planvorming van deze nieuwbouw is momenteel tijdelijk stopgezet. De aanleiding hiervoor is dat de schoolbesturen van het voortgezet onderwijs in Hoogeveen hebben besloten om een onderzoek te doen naar een mogelijke duurzame samenwerking. Op basis van het onderzoek zal ook duidelijk worden wat de consequenties zijn voor huisvesting van het voortgezet onderwijs, inclusief de gymvoorzieningen en de overige voorzieningen bij de nieuwbouw. In afwachting van de uitkomsten en vervolgstappen naar samenwerking in het voortgezet onderwijs is het nieuwbouwplan van RSG Wolfsbos getemporiseerd naar jaarschijf 2029 en verder. Om die reden verschuiven we de investeringen voor de gymvoorzieningen conform deze temporisering. De bedragen voor 2030 worden in hoofdstuk 4 in de nieuwe jaarschijf 2030 opgenomen en vanaf 2031 op de reservelijst.

Gymvoorziening RENN4
De nieuwbouw van het speciaal onderwijs van RENN4 in Bentinckspark-Noord is momenteel in voorbereiding. Bij de nieuwbouw van deze school is het noodzakelijk om een gymvoorziening te realiseren. In de investeringsbegroting is rekening gehouden met € 3,6 miljoen voor deze nieuwe gymvoorziening. Wij verwachten de uitvoering in 2028/2029.

Tamboer
Vanuit de GemRap 2025 en Jaarrekening 2025 is € 521.000 doorgeschoven naar 2026 voor onder andere de verledding van de theaterverlichting in de Grote Zaal (Univé-zaal) van De Tamboer. Door de schaarste aan specialistische theatertechniek en het benodigde maatwerk loopt de uitvoering langer door dan gepland.
Het bedrag van € 505.000 bleek onvoldoende. In de begroting 2026 is daarom € 356.000 aanvullend beschikbaar gesteld, waardoor het totale budget nu toereikend is.
Gezien de complexiteit van het project, de Europese aanbesteding en de beperkte beschikbaarheid van De Tamboer wordt verwacht dat het grootste deel van de uitgaven in 2027 plaatsvindt. Mogelijk wordt bij opdrachtverstrekking in 2026 al een eerste termijn gedeclareerd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	3,6	5,4	6,7	DUO/Ingrado

Indicator	Omschrijving
Absoluut verzuim	"Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling (bij de periode aanduiding wordt bij jaar (t) het schooljaar (t-1 en t) bedoeld).

Betrokkenheid verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die bij dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen.

Beleidsdocumenten

- Cultuurvisie 2026- 2029
- Uitvoeringsplan Regiodeal Kiemen in Drentse grond (Van Gogh)
- Uitvoeringsplan Regiodeal Wat Doet Je Wat
- Nota Jeugd (programma Jong Hoogeveen)
- Plan van aanpak Verbindende Aanpak 2024
- Totaalaanpak Mentale Gezondheid 2025
- Uitvoeringsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie 2021-2026
- Regionaal Programma van School naar Duurzaam Werk 2025-2029
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2021
- Aanpak laaggeletterdheid; regionaal plan arbeidsmarktregio Drenthe 2020-2024
- Actieplan Hoogeveen telt mee met taal 2015-2019
- Ambtinstructie voor de medewerker leerplicht Gemeente Hoogeveen

10 Gezond en Vitaal

Verantwoordelijk wethouder: Mark Tuit

Maatschappelijk effect

Het programma Gezond en Vitaal is erop gericht dat inwoners regie hebben over hun eigen leven en gezondheid, zelfredzaam zijn met hun sociaal netwerk, volwaardig meedoen aan de samenleving en dat ze elkaar daarbij helpen. De gemeente is en blijft beschikbaar voor mensen die hulp nodig hebben.

Hoogeveen beschikt over een gezonde, veilige en klimaatbestendige leefomgeving die inwoners uitnodigt om te bewegen, elkaar te ontmoeten en prettig te wonen. Een goede inrichting van de leefomgeving, voldoende groen en biodiversiteit en een robuust water- en rioleringssysteem dragen bij aan gezondheid, leefbaarheid en het voorkomen van gezondheidsrisico's door hitte, wateroverlast en droogte.

Trends en ontwikkelingen

Iedereen is gelijk
We willen dat iedereen in Hoogeveen volwaardig mee kan doen aan de samenleving. Het uitgangspunt daarbij is artikel 1 van de Grondwet. Iedereen is belangrijk en gelijk. Op basis van dit uitgangspunt ontwikkelen we een inclusiebeleid. We ondersteunen maatschappelijke initiatieven die zich inzetten voor een inclusieve gemeenschap zoals de werkgroep 'Hoogeveen Toegankelijk' (vroeger ALI), Orange The World en de Drentse Regenboogweek. Samen met de werkgroep 'Hoogeveen Toegankelijk' werken we ook aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en voorzieningen voor mensen met een beperking.

Preventie- en handhavingsplan middelengebruik 2025-2029
Op basis van dit plan werken we aan het verminderen van middelengebruik, met speciale aandacht voor jongeren. Het plan is geïnspireerd door het IJslandse Model (*Opgroeien in een Kansrijke Omgeving*), een internationaal erkende aanpak die gericht is op het creëren van gezonde en ondersteunende omgevingen waarin jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen. Deze aanpak sluit aan bij ons *Programmaplan GALA* en bij de *Nota Jeugd Hoogeveen*, waarin kansen voor jongeren en een gezonde leefomgeving centraal staan.

Van zorg naar gezondheid
De uitdagingen in het sociaal domein vragen om anders denken én doen. Niet iedere ondersteuningsvraag vraagt om zorg. Daarom organiseren we ondersteuning dicht bij inwoners, bieden we maatwerk en versterken we wat inwoners zelf, samen met hun omgeving, kunnen organiseren. Hierin is de samenwerking met sport en cultuur belangrijk. Omzien naar elkaar zit in ons DNA. We werken vanuit de leefwereld van inwoners: dichtbij, toegankelijk en aanwezig daar waar mensen zijn. Deze manier van werken vraagt ook iets anders van medewerkers van de gemeente, welzijnsorganisaties en zorgpartijen. Meer luisteren, meer samenwerken en meer ruimte geven aan oplossingen die samen met inwoners ontstaan. Ontwikkelingen zoals de veranderende bevolkingssamenstelling, een krappe arbeidsmarkt en afnemende bestaanszekerheid vergroten de druk op zorg en ondersteuning. Daarom is een beweging nodig van zorgen vóór inwoners naar samen mét inwoners, waarbij we samen met inwoners en partners bepalen hoe we met deze ontwikkelingen omgaan.

AZWA - Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord
Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) is de volgende stap na het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Waar het IZA sterk vanuit de zorgtransformatie is gestart, krijgt in het AZWA het sociaal domein, preventie en de sociale basis nadrukkelijker een plek. De centrale gedachte is dat we de zorg slechts toegankelijk kunnen houden als we het niet alleen anders organiseren, maar gezondheidsproblemen voorkomen en meer oplossingen organiseren in het gewone leven. Gemeenten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders, welzijn en inwoners worden daarmee nadrukkelijker gezamenlijk verantwoordelijk voor deze beweging. Het AZWA zet steviger in op de regionale samenwerking. Binnen de regio Drenthe moeten bijvoorbeeld 12 gemeenten de werkagenda goedkeuren om financiële ondersteuning te kunnen krijgen vanuit het Rijk. Die samenwerking krijgt vorm in de Gezonde Marke; het samenwerkingsverband van gemeenten, provincie, zorgverzekeraar, GGD, huisartsen en zorg- en welzijnsorganisaties. Met de Gezonde Marke organiseren we de voorwaarden, afspraken en infrastructuur die nodig zijn om de beweging van zorg naar gezondheid mogelijk te maken. Lokaal geven we daar betekenis aan in de leefwereld van inwoners: in buurten en wijken, via een sterke sociale basis, zorgzame gemeenschappen en een goede samenwerking tussen inwoners, welzijn, gemeente en zorg. Een belangrijk aandachtspunt is dat onze lokale praktijk voortdurend de regionale agenda moet voeden en dat regionale afspraken lokaal uitvoerbaar en merkbaar moeten zijn.

Mentale gezondheid
Samen met de Gezonde Marke hebben we het Transformatieplan Mentale Gezondheid Drenthe 2025-2027 opgesteld. Doel hiervan is om de mentale gezondheidszorg in Drenthe toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief toekomstbestendig te maken.
Voor de uitvoering is € 28,2 miljoen beschikbaar gesteld uit het landelijke IZA-transformatiebudget. Het gaat om het versterken en uitbreiden van lokale voorzieningen en van regionale voorzieningen. Op lokaal niveau gaat het om het uitbreiden van ontmoetings- en herstelactiviteiten voor inwoners met (ernstige) psychische problemen, het inrichten van het zogenaamde 'verkennend gesprek' en het borgen en doorontwikkelen van het Optimaal Leven-team. Optimaal Leven biedt integrale zorg en ondersteuning voor inwoners met ernstige psychiatrische aandoeningen. De doorontwikkeling betreft vooral het versterken van de verbinding met het sociaal domein en welzijnswerk.
Regionaal worden diensten gerealiseerd als een digitaal platform voor zorg en ondersteuning, domeinoverstijgend casusoverleg, transfertafel, consultatiefunctie, 24/7 digitale ondersteuning, e-healthmodules, alternatieven voor mensen op de wachtlijst van de ggz en integrale gezinshulp.

Zorg en ondersteuning dichtbij
Met Zorgzame Gemeenschappen, Domeinoverstijgende Samenwerking en de Huizen van de Buurt organiseren we zorg en ondersteuning dichtbij de inwoner. Verspreid over de gemeente zijn samen met inwoners Huizen van de Buurt ingericht. Dat zijn plekken waar (vooral kwetsbare) inwoners, kunnen komen voor sociale activiteiten, maar ook voor ondersteuning. Aan koffietafels kunnen inwoners met elkaar, maar ook met professionals van de SWW en de Wmo, praten over wat hen bezighoudt en waar ze hulp bij nodig hebben. Vaak leidt dat tot iets anders dan de inzet van professionele zorg. Daar waar professionele ondersteuning nodig is organiseren we die zoveel mogelijk in groepsverband samen met de zorgaanbieders. Dat doen we dichtbij de doelgroep en niet in "zorgpanden" maar in publieke gebouwen. De groepsactiviteiten sluiten bij voorkeur aan op sociale activiteiten voor dezelfde doelgroep vanuit het Huis van de Buurt. Op deze manier vergroten we het sociale netwerk van de deelnemers en stimuleren we communicatieve vaardigheden, zelfzorg en samenzorg.

We continueren de samenwerking met de andere deelnemende gemeenten aan de Regiodeal Zuidoost-Drenthe. In dit samenwerkingsverband richten we ons op zelfstandig wonen voor kwetsbare inwoners en vitale en zorgzame wijken en buurten. Hiertoe rollen

we de ABCD-aanpak uit naar andere wijken. ABCD staat voor Asset Based Community Development en is een wetenschappelijk onderbouwde methode om vitale gemeenschappen op te bouwen.

Bereikbaarheid en openbaar vervoer
Publiek Vervoer Groningen Drenthe bereidt de nieuwe openbaarvervoerconcessie voor die ingaat op 1 augustus 2027. Voor Hoogeveen is van belang dat de stadbusdienst De Bij in ieder geval wordt voortgezet tot en met december 2028. Daarmee blijft een laagdrempelige vervoersvoorziening beschikbaar voor inwoners die voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van het openbaar vervoer en behouden zij toegang tot voorzieningen, activiteiten en ondersteuning in de gemeente.

Herijking welzijnswerk
Zorg en ondersteuning laagdrempelig, dichterbij en samen met inwoners organiseren vraagt ook om een verandering van het professioneel welzijnswerk door te verschuiven van het bieden van individuele professionele ondersteuning naar het stimuleren van ontmoeting, zelfzorg en samenzorg. Dit betekent een verschuiving van maatschappelijk werk naar meer opbouwwerk en jongerenwerk dichtbij inwoners. Hiervoor stellen we samen met de SWW en maatschappelijke partners een nieuwe opgave op voor het welzijnswerk voor de periode 2027-2030.

Wmo
Het kabinet heeft het voornemen om de aanspraken op huishoudelijke hulp binnen de Wmo vanaf 2029 aanzienlijk te beperken. Er wordt verwacht dat inwoners de huishoudelijke hulp zelf kunnen organiseren en financieren. Voor kwetsbare inwoners moet er een vangnet worden ingericht. De exacte uitwerking en de bijbehorende wetgeving zijn nog niet vastgesteld, maar de financiële effecten zijn al verwerkt in het gemeentefonds. Het is nog onzeker hoe de toekomstige uitvoering en financiering van de huishoudelijke hulp eruit gaat zien. We volgen de landelijke ontwikkelingen nauwlettend en bereiden ons zoveel mogelijk voor op veranderingen.

Stevig en toekomstbestendig zorglandschap
We werken aan een stevig en toekomstbestendig zorglandschap, waarin cure, care en de sociale basis elkaar versterken. Goede medische zorg (cure) blijft dichtbij en toegankelijk wanneer dat nodig is. Tegelijkertijd versterken we de langdurige ondersteuning en zorg (care) én wat inwoners, buurten en dorpen zelf en samen kunnen organiseren (het versterken van de sociale basis). Wanneer individuele ondersteuning nodig is, maken we zoveel mogelijk gebruik van de kracht van de buurt of het dorp en leveren we maatwerk. Daarbij kijken we niet vanuit afzonderlijke wetten of systemen, maar vanuit wat een inwoner nodig heeft. Dat vraagt om samenwerking over de grenzen van Wmo, Zvw en Wlz en daarmee ook over de traditionele grenzen tussen care en cure heen. In Hollandscheveld, Elim en Krakeel doen we dit onder de noemer ‘Zorgzame Gemeenschappen’. Ook in andere wijken en dorpen gaan we hiermee aan de slag. Ziekenhuis Bethesda is als onderdeel van de cure een onmisbare schakel in het gezondheidslandschap van de regio Hoogeveen. Daarom zetten we ons in voor het behouden van een ziekenhuis dat bereikbaar, toegankelijk en toekomstbestendig is voor onze inwoners. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de samenhang met de eerstelijnszorg, langdurige zorg, ondersteuning en de sociale basis. Zo bouwen we aan één samenhangend zorg- en ondersteuningslandschap waarin cure en care elkaar aanvullen en inwoners passende ondersteuning en zorg zo dichtbij mogelijk ontvangen.

Volkshuisvestingsprogramma
Begin 2027 wordt het *Volkshuisvestingsprogramma* vastgesteld. Dit plan vervangt de bestaande *Woon(zorg)visie 2023-2026* en wordt de basis voor het woonbeleid in de komende jaren tot en met 2035. In het *Volkshuisvestingsprogramma* zal, net als in de Woon(zorg)visie, aandacht zijn voor huisvesting voor senioren, urgenten en/of mensen

met een woonzorgvraag. Verdere toelichting en verantwoording staan in Programma 5 'Wonen en Werken'.

Beschermd Wonen
We verwachten dat de invoering van het woonplaatsbeginsel opnieuw met een jaar wordt uitgesteld. Hierdoor zal de verdere decentralisatie van beschermd wonen naar verwachting niet eerder ingaan dan op 1 januari 2028.

Maatschappelijke opvang
Samen met de centrumgemeente Assen en de andere regiogemeenten geven we uitvoering aan het *Regionale Actieplan Dakloosheid*. In 2027 vindt de ETHOS-telling plaats. Met deze telling brengen we de omvang en kenmerken van dak- en thuisloosheid in de regio in beeld. De uitkomsten vormen de basis voor de verdere ontwikkeling van beleid en voorzieningen. Daarnaast wordt de regionale inrichting van de maatschappelijke opvang herzien. De huidige wijze van subsidiëring van voorzieningen is op termijn niet houdbaar in verband met regelgeving. Daarom onderzoeken centrumgemeente Assen, gemeente Hoogeveen en de overige regiogemeenten gezamenlijk de mogelijkheden voor aanbesteding, met als doel te komen tot een toekomstbestendige, doelmatige en financieel houdbare uitvoering. Deze herziening heeft naar verwachting ook gevolgen voor de positionering van de voorziening InterWonen die in Hoogeveen wonen met begeleiding biedt aan inwoners die anders dakloos zouden zijn. Voor deze voorziening ontvangen wij momenteel tijdelijk een financiële bijdrage van de centrumgemeente Assen uit de Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang (DUMO).

Paradijsvogelwoningen/skaeve huse
In de *Woon(zorg)visie 2023-202*6 staat dat we een pilot starten in samenwerking met de corporaties en zorgpartijen waarbij we vijf paradijsvogelwoningen in de vorm van tinyhomes realiseren voor mensen die onbegrepen gedrag vertonen. Deze mensen zorgen voor veel overlast in de wijk en leggen daarmee een grote druk op de leefbaarheid in de buurt. In de paradijsvogelwoningen kunnen we deze groep inwoners een rustige woonplek bieden buiten de reguliere woonwijk. In regionaal verband geven we uitvoering aan het uitvoeringsplan 'Wonen Eerst' om dak- en thuislozen zo goed mogelijk aan een woning te helpen. We continueren onze inspanningen met betrekking tot de realisatie van "Skaeve Huse" in de regio.

Zorg en Veiligheid
We zetten in op het terugdringen van huiselijk geweld in brede zin (inclusief femicide, intiem terreur, stalking, eergerelateerd geweld en seksueel misbruik/geweld). Dit doen we samen met andere gemeenten en maatschappelijke partners in het kader van het *Drentse Programmaplan Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming 2025-2030*. Het vraagt zowel regionaal als lokaal om nauwe samenwerking tussen het veiligheidsdomein en het zorgdomein.

Volksgezondheid
We maken de beweging van zorg naar gezondheidsbevordering en preventie. We zetten in op gezondheid, veerkracht, meedoen en een gezonde sociale en fysieke leefomgeving. Dit vraagt om een integrale aanpak waarin inwoners, gemeente en maatschappelijke partners samen verantwoordelijkheid nemen om te werken aan een gezonde generatie in 2040. Vanuit deze uitgangspunten stellen we uiterlijk in 2027 een nieuw *Programmaplan Gezondheid* vast.

Fysiek gezonde leefomgeving
We stimuleren het realiseren van fysiek gezonde leefomgevingen. Aanleidingen voor het realiseren van een fysiek gezonde leefomgeving zijn bijvoorbeeld bewoners of scholen die hun omgeving willen vergroenen, een straat die moet worden gereconstrueerd of een riool dat moet worden vervangen. Dit biedt kansen om versteende plekken om te vormen

naar groene, leefbare, gezonde plekken. Dat zorgt voor meer resultaat, minder overlast, minder hittestress, meer ruimte voor natuur, biodiversiteit, spelen, bewegen en ontmoeting.
Om deze integrale aanpak te stimuleren maken we gebruik van het regiodealprogramma Gezonde Leefomgeving en werken we aan een gelijkgericht beleid vanuit verschillende beleidsvelden zoals sport, spelen en groen.
Ook vanuit het Aanvalsplan Biodiversiteit ondersteunen we initiatieven voor vergroening met als doel biodiversiteit, gezondheid, leefbaarheid en ontmoeting. De komende jaren is er inzet op ondersteuning van bewonersinitiatieven, een toegankelijk en groen Raadhuisplein, groene schoolpleinen, het toevoegen van bos, Sociaal Tuinieren (opknappen tuinen van kwetsbare mensen gekoppeld aan vergroening van de openbare ruimte) en een toekomstbestendig bedrijventerrein De Wieken.

Natuur
De ecologische opgaven voor Hoogeveen nemen toe. Ruimtelijke ontwikkelingen, woningbouw, verduurzaming, vergunningprocedures, gemeentelijke projecten en werkzaamheden aan de openbare ruimte vragen steeds vaker om tijdige ecologische advisering en toetsing aan de natuurregels uit de Omgevingswet. Onvoldoende ecologische deskundigheid kan leiden tot vertraging van woningbouw, ruimtelijke ontwikkelingen, verduurzamingsprojecten en werkzaamheden in de openbare ruimte. Ook kan de uitvoering en borging van het Soortenmanagementplan en de gebiedsgerichte vergunning hierdoor onder druk komen te staan. Voor Hoogeveen en De Wolden is onvoldoende ecologische beleidscapaciteit beschikbaar om de bestaande en nieuwe werkzaamheden zorgvuldig en tijdig uit te voeren. Daarom wordt de ecologische capaciteit binnen de SWO vanaf 2027 structureel uitgebreid met 1 fte.

De *Europese Natuurherstelverordening* is sinds augustus 2024 van kracht. De verordening bevat doelstellingen voor het herstel van ecosystemen. Artikel 8 richt zich specifiek op stedelijke ecosystemen, stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking. Nederland werkt deze doelstellingen uit in het *Nederlandse Natuurplan*. Het Rijk stelt in 2026 en 2027 de begrenzing vast van de stedelijke ecosystemen waarop deze doelstellingen van toepassing zijn. Hoogeveen krijgt de mogelijkheid om te reageren op de voorgestelde begrenzing. De definitieve begrenzing wordt vervolgens opgenomen in het *Nederlandse Natuurplan*. Tot en met 2030 geldt op nationaal niveau als doel dat de totale stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking niet afnemen ten opzichte van 2024. Vanaf 2031 moet binnen ieder stedelijk ecosysteem sprake zijn van een positieve ontwikkeling van de boomkroonbedekking. Het begrip stedelijke groene ruimte is daarbij breder dan alleen gemeentelijk openbaar groen en omvat ook ander fysiek aanwezig groen, zoals particuliere tuinen, groene daken, bermen, water en overige groene structuren. We zullen de gevolgen van deze ontwikkelingen voor woningbouw, gebiedsontwikkeling, groenbeheer, monitoring en toekomstige investeringen in beeld brengen.

Natuurontwikkeling Hoogeveen
We zien een groeiende belangstelling voor het omzetten van percelen naar bos door een subsidiemogelijkheid van de provincie. In 2026 is 16 ha aan nieuw bos aangeplant (circa 22 voetbalvelden) op twee locaties. We faciliteren en ondersteunen deze ontwikkeling vanwege de impuls voor natuur, recreatie en leefbaarheid. We verwachten dat deze tendens zich doorzet in 2027. Aan het Alteveer ondersteunen we samen met de provincie en WMD een succesvol weidevogelbeheer door agrariërs, Landschapsbeheer Drenthe en vrijwilligers. Het beheer heeft een flinke toename van nesten tot gevolg. Het gebied is zeer kansrijk voor verdere natuurontwikkeling in het belang van biodiversiteit en leefbaarheid.

Klimaat
Door klimaatverandering nemen hitte, droogte en extreme neerslag toe. Dit heeft directe gevolgen voor de gezondheid van inwoners, de leefbaarheid van buurten en de inrichting

van de leefomgeving. We zorgen daarom voor een goed functionerend water- en rioleringssysteem en pakken waterkwaliteit, wateroverlast en droogte integraal aan met andere ingrepen in de openbare ruimte.

Beleidsvelden

Wat willen we bereiken en doen?

1. Inclusie	
Wat willen we bereiken in 2027?	Alle inwoners zijn belangrijk en gelijk.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Ondersteunen van de werkgroep Hoogeveen Toegankelijk die zich inzet voor fysieke toegankelijkheid en toegankelijkheid van informatie voor mensen met een beperking en voor acceptatie van LHBTQ+. 2. Ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die zich inzetten voor een inclusieve gemeenschap zoals Orange The World en de Drentse Regenboogweek. 3. Aandacht houden voor het onderwerp inclusie en sociale veiligheid bij relevantie beleidsontwikkelingen. 4. Samen met relevante maatschappelijke partners ontwikkelen van inclusiebeleid.
Wat gaan we meten en hoe?	Monitoren van de deelname aan maatschappelijke initiatieven gericht op toegankelijkheid en inclusie.
Risico's en randvoorwaarden	Het is belangrijk dat ervaringsdeskundigen en inwoners uit verschillende doelgroepen worden betrokken bij beleidsontwikkeling en uitvoering.

2. Sociale netwerken	
Wat willen we bereiken in 2027?	Een sterke sociale basis met sociale netwerken dichtbij inwoners, gericht op ontmoeting, zelfredzaamheid en noaberschap.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. VrijwilligersHoogeveen faciliteren om vrijwilligers te werven, te bemiddelen en hun deskundigheid te vergroten (vrijwilligerscolleges). 2. Continueren van Mantelzorg-Vitaal, het subsidiebudget vrijwillige thuishulp en de ondersteuning van de informele zorg door de SWW. 3. Samen met betrokkenen organisaties de nota Informele Zorg actualiseren. 4. De Huizen van de Buurt uitbreiden. Dat betekent op meer plekken 'koffietafels' inrichten waar inwoners terecht kunnen met mentale, sociale, financiële en praktische hulpvragen. Op meer plekken sociale activiteiten initiëren voor kwetsbare inwoners. En tot slot het uitbreiden van de ontmoetings- en

	herstelactiviteiten voor inwoners met (ernstige) mentale problemen naar 8 tot 10 dagdelen per week. 5. Oprichting, continuering en doorontwikkeling van groepen dagontmoeting voor kwetsbare ouderen die niet kunnen deelnemen aan reguliere ontspannings- en ontmoetingsactiviteiten. Waar mogelijk deze aanbieden in de Huizen van de Buurt. 6. Samen met de SWW een *Opgave welzijnswerk 2027-2030* opstellen waarin de beweging wordt gemaakt van individuele professionele hulp naar het stimuleren van ontmoeting, zelfzorg en samenzorg.
Wat gaan we meten en hoe?	Aantal koppelingen tussen vrijwilligers en vrijwilligersklussen/-werk. Aantal vrijwilligerscolleges en unieke deelnemers aan vrijwilligerscolleges. Het gebruik van mantelzorgondersteuning en Mantelzorg-Vitaal. Het aantal gesubsidieerde bijeenkomsten en hulpcontacten van vrijwillige thuishulporganisaties. Aantal Huizen van de Buurt en het gebruik van de Huizen van de Buurt. Aantal senioren dat gebruik heeft gemaakt van sociale activiteiten van de SWW. Aantal senioren dat gebruik heeft gemaakt van dagontmoeting. Gebruik en resultaat van het algemeen maatschappelijk werk. Gebruik en resultaat van cliëntondersteuning. Aantal Wmo-meldingen dat niet heeft geleid tot een maatwerkvoorziening maar tot inzet van eigen kracht, eigen netwerk of tot een verwijzing naar een algemene voorziening.
Risico's en randvoorwaarden	Door de vergrijzing neemt het aantal kwetsbare inwoners toe en het aantal mantelzorgers af. Hiermee komt de sociale basis in toenemende mate onder druk te staan. De tekorten aan arbeidskrachten in de zorg en de stijgende zorgkosten leiden tot een groter beroep op de algemene voorzieningen en de informele zorg. De beweging van zorg naar gezondheid zorgt voor extra inzet die wordt gefinancierd uit tijdelijke middelen (bijvoorbeeld DOS/zorgzame gemeenschappen of welzijn op recept uit het GALA). Binnen de Gezonde Marke wordt ingezet op enerzijds gesprekken met zorgverzekeraar/zorgkantoor en anderzijds op een lobby richting Rijk om structurele financiering te krijgen voor deze taken. Het is de vraag of en in hoeverre dit lukt.

3. Zorg	
Wat willen we bereiken in 2027?	Bereikbare, toegankelijke en toekomstbestendige zorg.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Kernteams bij de huisartsenpraktijken continueren om kwetsbare inwoners tijdig te signaleren en (preventieve) ondersteuning op maat te bieden. 2. De werkwijze Welzijn op Recept toepassen in alle huisartsenpraktijken. Hierbij wordt een welzijnscoach vanuit de SWW gekoppeld aan een praktijk. 3. Inrichten van het 'verkennend gesprek': een breed oriënterend gesprek van de inwoner en eventueel naasten met professionals uit het sociaal domein en de GGZ, dat leidt tot een concreet herstel- en actieplan. De huisarts of POH-GGZ kan een verkennend gesprek voorstellen aan een inwoner wanneer de hulpvraag nog niet volledig duidelijk is en naast mentale klachten ook andere levensdomeinen een rol spelen. 4. Continueren van de sociale wijkteams waarin inwoners met

	meervoudige problematiek worden gesignaleerd en waarin de hulp aan deze inwoners wordt afgestemd. 5. Het Optimaal Leven-team verankeren en doorontwikkelen. Het Optimaal Leven-team Hoogeveen/De Wolden biedt ondersteuning en zorg op maat op alle levensdomeinen voor inwoners met ernstige psychiatrische problemen. De doorontwikkeling is mede gericht op meer gebruikmaken van de sociale basis. 6. Uitvoeren van het *Transformatieplan Mentale Gezondheid Drenthe 2025-2027* om de mentale gezondheidszorg in Drenthe toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief toekomstbestendig te maken. Regionaal worden onder meer de volgende diensten gerealiseerd: digitaal platform voor zorg en ondersteuning, domeinoverstijgend casusoverleg, transfertafel, consultatiefunctie, 24/7 digitale ondersteuning, e-healthmodules, alternatieven voor mensen op de wachtlijst van de ggz en integrale gezinshulp. 7. Vangnet continueren voor mensen met zorgwekkend gedrag bestaande uit Drents meldpunt, oggz-procesregie en de Spoedpoli. 8. Doorontwikkeling van herstelgerichte hulp: gericht bewegingsaanbod waarmee inzet van Wmo-maatwerkvoorzieningen zoveel mogelijk worden voorkomen of uitgesteld. 9. Uitbreiden van de beweging Zorgzame Gemeenschappen in de gemeente Hoogeveen. 10. Uitvoeren van de Wmo. 11. Pilots uitvoeren met zorgaanbieders Wmo gericht op afschaling en toeleiding naar ondersteuning vanuit de sociale basis door het aanbieden van begeleiding in groepsverband gekoppeld aan Huizen van de Buurt. 12. Uitvoeren van de *Woonzorgvisie 2023-2026*. 13. Uitvoeren van het *Convenant Dementievriendelijk Drenthe*. 14. Aanpak van huiselijk geweld in brede zin (inclusief femicide, intiem terreur, stalking, eergerelateerd geweld en seksueel misbruik/geweld) samen met andere gemeenten en maatschappelijke partners in het kader van het *Drentse Programmaplan Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming 2025-2030*. 15. Uitvoering geven aan de *Regionale Visie Maatschappelijke Opvang Wonen Eerst*. 16. Blijven inzetten op zo volwaardig mogelijke ziekenhuiszorg in onze regio.
Wat gaan we meten en hoe?	Aantal casussen in de verschillende sociale wijkteams. Cliënten in zorg bij het Optimaal Leven Team Hoogeveen/De Wolden. Aantal behandelde casussen door de welzijnscoaches. Aantal geïncludeerden in de zorgzame gemeenschappen/DOS-gebieden. Gebruik van de Wmo, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en Interwonen. Aantal inwoners met verward gedrag dat beoordeeld is op de Spoedpoli, aantal meldingen van personen waar mensen zich zorgen over maken (Oggz-meldingen) en aantal verkennende onderzoeken in het kader van de Wvggz.
Risico's en randvoorwaarden	Het beroep op de Wmo is voor een belangrijk deel afhankelijk van niet te beïnvloeden externe factoren zoals vergrijzing. Daarnaast leiden de tekorten aan arbeidskrachten in de zorg en de stijgende zorgkosten tot een verschuiving van Zvw en Wlz naar de Wmo. De beweging van zorg naar gezondheid zorgt voor extra inspanningen bij gemeenten die worden gefinancierd uit tijdelijke middelen (bijvoorbeeld DOS/Zorgzame Gemeenschappen of Welzijn op Recept uit het GALA). Binnen de Gezonde Marke wordt ingezet

	op enerzijds gesprekken met zorgverzekeraar/zorgkantoor en anderzijds op een lobby richting het Rijk om structurele financiering te krijgen voor deze taken. Het is de vraag of en hoeverre dit lukt.

4. Gezondheid	
Wat willen we bereiken in 2027?	Gezonde en veerkrachtige inwoners.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Inrichten en aanbieden van de preventieketen Valpreventie door sportfunctionarissen. 2. Het ontwikkelen van een nieuw gezondheidsbeleid en AZWA-beleid als vervolg op het GALA-programmaplan. 3. Het dekkend netwerk van AED's in stand houden en inwoners stimuleren burgerhulpverlener te worden, zodat inwoners met hartfalen zo snel mogelijk worden gereanimeerd. 4. Signaleren van inwoners met onvoldoende eigen regie of die zich in een kwetsbare situatie bevinden (o.a. eenzaamheid, psychische problemen) en hen ondersteuning bieden of verwijzen. 5. Samen met andere Drentse gemeenten in de Gezonde Marke beleid opstellen gericht op het voorkomen van suïcide en een start maken met de uitvoering van dat beleid. 6. Ondersteunen van wijk- en dorpsinitiatieven die gezondheid bevorderen van inwoners in een kwetsbare situatie (in co-creatie). 7. Realiseren van fysiek gezonde leefomgevingen door versteende ruimte om te vormen naar groene, leefbare, gezonde plekken. 8. Uitvoeren van een totaalaanpak mentale gezondheid op het primair onderwijs en de twee reguliere scholen voor Voortgezet Onderwijs. 9. Samen met partners en jongeren een aanpak mentale gezondheid ontwikkelen op het Voortgezet Speciaal Onderwijs en het Alfacollege. 10. Ontwikkelen en uitvoeren van een uitvoeringsagenda van het *Preventie- en Handhavingsplan Middelengebruik 2025-2029*.
Wat gaan we meten en hoe?	Het percentage thuiswonende ouderen waarbij een inschatting is gemaakt van het valrisico. Het percentage gescreende ouderen dat een training valpreventie heeft gevolgd. De voortgang van de opgaven wordt gemonitord via GGD-gezondheidsmonitoren voor jeugd, volwassenen en ouderen en op waarstaatjegemeente.nl.
Risico's en randvoorwaarden	Om de doelen te behalen is medewerking van maatschappelijke partijen essentieel. Ook structurele financiering is noodzakelijk. Voor het uitvoeren van het programma *Regio Zuid en Oost Drenthe - Het Scandinavie van Nederland* is financiering nodig vanuit de Regiodeal Zuid Oost Drenthe.

5. Water	
Wat willen we bereiken in 2027?	Toekomstbestendig en klimaatrobuust watersysteem.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoeren van het water- en rioleringsbeleid en de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. 2. Verbeteren van de beheerdata en het verder in beeld brengen van de technische staat, risico's en meerjarige vervangingsopgave van riolering en stedelijk water. 3. Een meerjarige, risicogestuurde programmering ontwikkelen voor beheer, onderhoud, onderzoek en vervanging. 4. Water en bodem vanaf de initiatiefase betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen en projecten, en reconstructies benutten voor klimaatadaptatie, waterberging, infiltratie en afkoppeling. 5. Water- en rioleringsmaatregelen integraal afstemmen met

	het beleid rond wegen, groen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, kabels en leidingen en samenwerken met regionale partners. 6. Implementeren van de normen uit de Regionale Maatlat *Op weg naar 100% klimaatadaptief* en stimuleren van inwoners en bedrijven om ook op eigen terrein maatregelen te nemen tegen wateroverlast, droogte en hitte.
Wat gaan we meten en hoe?	Volgen van de actualiteit en betrouwbaarheid van areaal-, inspectie- en beheerdata. Volgen van de toestand en het functioneren van riolering, gemalen, drainage en andere watervoorzieningen. Monitoren van de uitvoering van onderzoek, onderhoud, vervanging en verbetermaatregelen. Volgen van de uitvoering van maatregelen tegen wateroverlast, droogte, hitte en grondwaterproblemen. Volgen van terugkerende meldingen en knelpunten.
Risico's en randvoorwaarden	Onvolledige of verouderde data bemoeilijken een goede prioritering van onderhoud en vervanging. Verouderende riolering en waterinfrastructuur kunnen leiden tot storingen, schade en hogere kosten. Extreme neerslag, droogte, hitte en grondwaterproblemen als gevolg van klimaatverandering vergroten de druk op het watersysteem en de openbare ruimte. De beperkte boven- en ondergrondse ruimte vraagt om keuzes tussen water, woningbouw, groen, infrastructuur, parkeren en kabels en leidingen.

6. Leefomgeving	
Wat willen we bereiken in 2027?	Groene en gezonde leefomgeving.
Wat gaan we daarvoor doen in 2027?	1. Uitvoeren van het plan *Regio Zuid en Oost Drenthe - Het Scandinavie van Nederland*. Vanuit dit programma wordt met een wijk of dorp gewerkt aan het ontwikkelen van een gezonde leefomgeving. 2. De openbare ruimte versterken met integrale oplossingen voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, ontmoeting, gezondheid en meer gebruik van de ruimte. 3. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties stimuleren om tuinen, terreinen en panden te vergroenen. 4. Waar mogelijk en nodig extensief beheer van groen toepassen. 5. Het Raadhuisplein aantrekkelijker, toegankelijker en groener maken. 6. Doorgaan met NK Tegelwippen en de Tegeltaxi. 7. Stimuleren en ondersteunen van Initiatieven van inwoners en partners met behulp van de tuinsubsidie en een stimuleringsregeling biodiversiteit. 8. Scholen ondersteunen met een subsidie voor vergroening van schoolpleinen. 9. Agrariërs ondersteunen met een bijdrage voor kruidenrijk grasland, bloemrijke akkers en boerenlandvogels. 10. Doorgaan met acties Sociaal Tuinieren waarbij tuinen worden vergroend in samenwerking met bewoners, vrijwilligers en wijkbeheer. 11. Ondersteunen en stimuleren van netwerken die (via streekbeheer) het landschap en de natuur onderhouden en behouden. 12. Een nulmeting uitvoeren naar de basiskwaliteit van de natuur en vervolgstappen afwegen. 13. Versterken van de ecologische deskundigheid binnen de SWO ten behoeve van tijdige advisering, naleving van natuurregelgeving en borging van het

	Soortenmanagementplan en gebiedsgerichte vergunningverlening. 14. Beoordelen van de voorgestelde begrenzing van het stedelijk ecosysteem en het in beeld brengen van het groen, boomkroonbedekking, ruimtelijke ontwikkelingen en kansen voor behoud en uitbreiding van stedelijk groen. Na definitieve vaststelling verwerken we de uitkomsten in beleid, projecten, gegevensbeheer en monitoring.
Wat gaan we meten en hoe?	De kwantiteit van het areaal groen. Op basis hiervan kan worden bepaald of er meer groen is gerealiseerd in Hoogeveen. Het sortiment van het groen. Op basis hiervan kan worden bepaald of het aanbod groen gevarieerder is geworden. De biodiversiteit op locaties waar minder gemaaid wordt. Het aantal actieve netwerken die (via streekbeheer) het landschap en de natuur onderhouden en behouden. Een nulmeting van de stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking. De mate waarin geplande ruimtelijke ontwikkelingen zijn beoordeeld op hun gevolgen voor stedelijk groen en boomkroonbedekking.
Risico's en randvoorwaarden	De ecologische capaciteit binnen de SWO is beperkt, terwijl adviesvragen en wettelijke verplichtingen toenemen. Dit kan leiden tot vertraging van projecten en onvoldoende borging van natuurregelgeving, het *Soortenmanagementplan* en de gebiedsgerichte vergunningverlening.

Wat mag dat kosten?

Product	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**	**Meerjarenbegroting**		
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
110 Crisisbeheersing en Brandweer	19	25	90	90	90	90
250 Openbaar Vervoer	553	510	512	515	517	520
510 Sportbeleid en Activering	88	103	0	0	0	0
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	135	125	125	125	125	125
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	4.428	4.804	4.714	4.714	4.714	4.714
621 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Wmo	454	484	494	494	494	494
622 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Jeugd	736	794	1.050	1.050	1.050	1.050
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	3.794	3.729	3.926	3.931	4.017	4.106
671A Huishoudelijke Hulp (Wmo)	10.431	11.073	11.521	11.796	8.307	8.227
671B Begeleiding (Wmo)	6.234	7.148	7.764	7.861	7.968	7.968
671C Dagbesteding (Wmo)	2.740	2.917	2.952	2.991	3.034	3.034
672C Jeugdhulp Dagbesteding	0	0	0	0	0	0
679A PGB Wmo	523	530	558	568	577	577
681A Beschermend Wonen (Wmo)	41	14	14	14	14	14
681B Maatschappelijke- en Vrouwenopvang	346	444	466	487	487	487
691 Coördinatie en Beleid Wmo	4.260	4.383	4.559	4.598	4.601	4.602
710 Volksgezondheid	1.111	1.636	1.139	1.139	1.139	1.139
720 Riolering	3.470	3.155	3.235	3.252	3.298	3.347
740 Milieubeheer	8	59	64	64	64	64

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	**39.372**	**41.932**	**43.182**	**43.687**	**40.495**	**40.557**
250 Openbaar vervoer	-114	-110	-110	-110	-110	-110
510 Sportbeleid en Activering	-499	-372	0	0	0	0
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	0	0	0	0	0	0
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	-410	-446	-357	-535	-535	-535
621 Toegang en Eerstelijnsvoorz Wmo	0	0	0	0	0	0
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	-17	0	0	0	0	0
671A Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-1.076	-743	-660	-1.537	-1.537	-1.537
671B Begeleiding (Wmo)	-9	0	0	0	0	0
672C Jeugdhulp Dagbesteding	0	0	0	0	0	0
679A PGB Wmo	4	0	0	0	0	0
681A Beschermend Wonen (Wmo)	-2.812	-2.310	-2.020	-20	-20	-20
681B Maatschappelijke- en Vrouwenopvang	-243	-231	-231	-231	-231	-231
691 Coördinatie en Beleid Wmo	0	0	0	0	0	0
710 Volksgezondheid	-422	-602	0	0	0	0
720 Riolering	-5.404	-5.546	-5.771	-5.796	-5.851	-5.911
Baten	**-11.003**	**-10.361**	**-9.150**	**-8.229**	**-8.284**	**-8.344**
110 Crisisbeheersing en Brandweer	19	25	90	90	90	90
250 Openbaar Vervoer	439	400	402	405	407	410
510 Sportbeleid en Activering	-410	-269	0	0	0	0
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	135	125	125	125	125	125
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	4.018	4.358	4.357	4.179	4.179	4.179
621 Toegang en Eerstelijnsvoorziening WMO	454	484	494	494	494	494
622 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Jeugd	736	794	1.050	1.050	1.050	1.050
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	3.777	3.729	3.926	3.931	4.017	4.106
671A Huishoudelijke Hulp (Wmo)	9.354	10.330	10.861	10.259	6.770	6.690
671B Begeleiding (Wmo)	6.225	7.148	7.764	7.861	7.968	7.968
671C Dagbesteding (Wmo)	2.740	2.917	2.952	2.991	3.034	3.034
672C Jeugdhulp Dagbesteding	0	0	0	0	0	0
679A PGB Wmo	527	530	558	568	577	577
681A Beschermend Wonen (Wmo)	-2.771	-2.297	-2.007	-7	-7	-7
681B Maatschappelijke- en Vrouwenopvang	103	212	235	256	256	256
691 Coördinatie en Beleid Wmo	4.260	4.383	4.559	4.598	4.601	4.602
710 Volksgezondheid	688	1.034	1.139	1.139	1.139	1.139
720 Riolering	-1.934	-2.391	-2.537	-2.543	-2.553	-2.563
740 Milieubeheer	8	59	64	64	64	64
Saldo	**28.369**	**31.571**	**34.032**	**35.458**	**32.211**	**32.213**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	**Categorie**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
610 Indexatie Welzijnswerk 4%	1	161	161	161	161
610 Overige subsidies (Interwonen)	1	178			
622 Indexatie VTD Huiselijk geweld (GGD)	1	50	50	50	50
660 Maatwerkvoorziening Wmo	1	152	152	152	152
671A Wmo Huishoudelijke hulp	1	417	417	417	417
671B Wmo Begeleiding	1	249	249	249	249
671C Wmo Dagbesteding	1	110	110	110	110
710 Gemeenschappelijk bijdrage GGD	1	79	79	79	79
Aanvullende mutaties					
250 Publiek vervoer	1	6	8	11	13
610 Overige subsidies (Interwonen)	1		535	535	535
622 Indexatie VTD Huiselijk geweld (GGD)	1	278	278	278	278
621 Uitvoeringskosten Wmo	2	24	-24	-24	-24
660 Maatwerkvoorziening Wmo	2	252	262	271	360
660 Wmo vervoer	2	-30	-36	-66	-66
660 Wmo vervoer begeleiding	2	-116	-110	-116	-116
671A Wmo Huishoudelijke hulp	1	-310	-694	-420	-420
671A Huishoudelijke hulp uit de Wmo	1			-5.365	-5.478
671A Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo	1			1.602	1.635
671B Wmo Begeleiding	1	506	50	156	156
671C Wmo Dagbesteding	1	-355	-288	-245	-245
679A PGB Wmo Huishoudelijke hulp	2	-16	-12	-8	-8
679A PGB Wmo Begeleiding	2	49	55	60	60
710 Gemeenschappelijk bijdrage GGD	1	-63	-63	-63	-63
720 Riolering Bijdrage Area Reiniging	1	18	18	18	18
720 Indexering Rioolheffing	1	-180	-180	-180	-180
720 Riolering Voorziening	1	3	-2	198	138
Totaal lasten		**1.462**	**1.375**	**-1.780**	**-1.829**
Baten					
Aanvullende mutaties					
610 Overige subsidies (Interwonen)	1		-535	-535	-535
671A Wmo Huishoudelijke hulp	1	-85	-962	-962	-962
681A Beschermd wonen	1	-2.000			
Totaal baten		**-2.085**	**-1.497**	**-1.497**	**-1.497**
Saldo		**-623**	**-122**	**-3.277**	**-3.326**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit de kaderbrief 2027-2030

610 Welzijnswerk
De huidige 'CAO Sociaal Werk' loopt tot 1 juni 2027 en voorziet in een loonstijging van 2,1% met ingang van 1 oktober 2026. De verwachting is dat de nieuwe cao leidt tot een stijging van de loonkosten, maar op dit moment is dit nog niet bekend met hoeveel procent. Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Dit komt neer op een bedrag van € 277.000, verdeeld over verschillende programma's. De stijging voor dit programma bedraagt € 161.000.

610 Overige subsidies (Interwonen)
In de kadernota 2026 was opgenomen dat de subsidie Interwonen vanaf 2026 zou worden gedekt uit het regiobudget Beschermd Wonen van centrumgemeente Assen. De subsidie is inmiddels geïndexeerd naar € 535.000. De regio vergoedt hiervan in 2026 één derde, in 2027 twee derde en vanaf 2028 het volledige bedrag.
Voor 2027 resteert daarom nog een gemeentelijke bijdrage van € 178.000, die in deze kaderbrief wordt opgenomen als correctie op de eerdere financiële inschatting.

622 VTD Huiselijk geweld (GGD)
We moeten rekening houden met een indexatie van de tarieven van de GGD. Hiervoor hanteren we cijfers uit de beleidsbegroting 2026 van de GGD. Dit betekent voor Veilig Thuis Drenthe een kostenstijging van € 50.504. Dit bedrag kan nog veranderen bij de presentatie van de definitieve begroting 2027 van de GGD.

660 Maatwerkvoorziening (Wmo)
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Dit komt neer op een bedrag van € 151.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve indexpercentage bekend is.

671A Huishoudelijke hulp (Wmo)
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Dit komt neer op een bedrag van € 417.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve indexpercentage bekend is.

671B Begeleiding (Wmo)
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Dit komt neer op een bedrag van € 249.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve indexpercentage bekend is.

671C Dagbesteding (Wmo)
Op basis van de OVA-index gaan we (voorlopig) uit van een procentuele stijging van 4%. Dit komt neer op een bedrag van € 110.000. Dit bedrag kan nog veranderen bij de begroting 2027 wanneer het definitieve indexpercentage bekend is.

710 Gemeenschappelijke bijdrage GGD
We moeten rekening houden met een indexatie van de tarieven van de GGD. Hiervoor hanteren we cijfers uit de beleidsbegroting 2026 van de GGD. Dit betekent een kostenstijging van € 78.698.
Dit bedrag kan nog veranderen bij de presentatie van de definitieve begroting 2027 van de GGD.

Aanvullende mutaties
250 Publiek vervoer
We hebben de bijdrage Publiek Vervoer aangepast, zodat deze weer in lijn is met de verdeling van de lasten in de begroting van de GR Publiek Vervoer.

610 Overige subsidies (Interwonen)
Afgesproken is dat de subsidie Interwonen wordt gedekt uit het regiobudget Beschermd Wonen van centrumgemeente Assen. De subsidie is inmiddels geïndexeerd naar € 535.000. De regio vergoedt hiervan in 2026 één derde, in 2027 twee derde en vanaf 2028 het volledige bedrag.
Daarom gaan we vanaf 2028 zowel lasten als baten opnemen voor € 535.000.

621 Uitvoeringskosten Wmo
We brengen de uitvoeringskosten Wmo op hetzelfde niveau als de werkelijke kosten in 2025; daarvoor verlagen we per saldo de lasten met € 24.000.

622 Indexatie VTD Huiselijk geweld (GGD)
Bij het opstellen van de kaderbrief 2027-2030 hebben we ons gebaseerd op de beleidsbegroting van de GGD 2026. Bij de presentatie van de beleidsbegroting 2027 bleek dat voor dit onderdeel nog een aanvullende mutatie noodzakelijk is van € 278.000. Dit heeft onder andere te maken met het verder scholen van medewerkers in nauwe samenwerking met de ketenpartners. Daarnaast is er een forse stijging van het aantal adviesvragen en meldingen: In 2025 zien we een toename van circa 30% en deze stijgende lijn zet zich voort in 2026.
De extra meldingen en adviesvragen vragen meer inzet en tijd van medewerkers, bovenop de benodigde tijd voor scholing en deskundigheidsbevordering. Beide ontwikkelingen vragen om structurele uitbreiding van de formatie.

660 Maatwerkvoorziening (Wmo)
Op basis van de prognose voor 2026, de OVA-index en het Wmo prognosemodel (vergrijzing) stijgt het prognosebedrag voor Wmo-voorzieningen (2027: +€252.000) en dalen de Vervoerskosten (2027: -€30.000) en dalen de kosten voor begeleiding (2027: -€116.000).

671A Huishoudelijke hulp uit de Wmo
In de meicirculaire 2026 zijn we in het gemeentefonds gekort voor een plan van het rijk om huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening in de Wmo per 1 januari 2029 af te schaffen. In plaats daarvan gaan inwoners die dit kunnen zelf de kosten dragen. Hierdoor dalen de uitgaven van gemeenten. Op basis van het begrotingsadvies van VNG verwerken we dit aan de lastenkant als een verlaging van de kosten. Ten opzichte van het huidige budget is dit een voordeel van € 5.365.000 in 2028 en € 5.478.000 in 2029 en verder.

671A Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo
In aanvulling op het vervallen van de huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening in de Wmo, blijft de gemeente ondersteuning bieden aan inwoners die dit niet zelf kunnen organiseren of betalen. Op basis van het begrotingsadvies van de VNG nemen we deze post aan de lastenkant mee als kosten. Ten opzichte van het huidige budget is dit een voordeel van € 1.602.000 in 2028 en € 1.635.000 in 2029 en verder.

671A/B/C Huishoudelijke hulp, Begeleiding en Dagbesteding
Op basis van de prognose voor 2026, de stijging van de tarieven voor Huishoudelijke Hulp door de aanbesteding (3%), de OVA-index (3,6%) en het Wmo prognosemodel (vergrijzing) daalt het prognosebedrag voor Huishoudelijke Hulp (2027: -€310.000), stijgen de kosten voor begeleiding (2027: +€ 506.000) en dalen de kosten voor dagbesteding (2027: -€354.000).

679 PGB Huishoudelijke hulp en Begeleiding
Op basis van de prognose voor 2026, de stijging van de tarieven door de aanbesteding (3%), de OVA-index (3,6%) en het Wmo prognosemodel (vergrijzing) daalt het

prognosebedrag voor Huishoudelijke Hulp (2027: -€16.000) en stijgt Begeleiding (2027: +€49.000).

710 Gezondheidszorg GGD indexatie
Bij het opstellen van de kaderbrief 2027-2030 hebben we ons gebaseerd op de beleidsbegroting van de GGD 2026. Bij de presentatie van de beleidsbegroting 2027 bleek dat voor dit onderdeel nog een aanvullende mutatie noodzakelijk is van € 5.920. Dit heeft te maken met autonome ontwikkelingen in de ramingen voor loon- en prijsindexatie volgens de afspraken "Samen werken voor Drenthe". Daarnaast heeft het algemeen bestuur van de GGD ingestemd met een breder structureel pakket aan basistaken vanaf 2027. De kosten voor de organisatieontwikkeling werden voorheen betaald uit de reserve organisatieontwikkeling volgens de BBV-voorschriften is dit niet langer toegestaan. Daarom is dit nu als post opgenomen in bovengenoemde begrotingsaanpassing.

710 Gemeenschappelijke bijdrage GGD
Bij het opstellen van de kaderbrief 2027-2030 hebben we ons gebaseerd op de beleidsbegroting van de GGD 2026. Bij de presentatie van de beleidsbegroting 2027 bleek dat voor dit onderdeel de begroting met een bedrag van € 62.765 naar beneden bijgesteld kan worden. Dit heeft o.a. te maken met het voordeel van de nieuwe te vormen post organisatieontwikkeling en de positieve balans op JGZ - Oekraïne.

720 Bijdrage Area Reiniging
De hogere lasten op taakveld 720 bedragen € 18.000 en zijn gebaseerd op de concept-productbegroting van Area en betreft kolkenreiniging. De stijging wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor materieel, uitbestede diensten, personele kosten en overige bedrijfslasten.

720 Indexering rioolheffing
De rioolheffing is voor 2027 met het CPI, conform de Kaderbrief 2027-2030, van 3,3% geïndexeerd.

720 Riolering voorziening
Op basis van de geactualiseerde uitgangspunten voor de berekening van de rioolheffing is de onttrekking aan de voorziening Riolering bijgesteld. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Baten

Aanvullende mutaties
610 Overige subsidies (Interwonen)
Afgesproken is dat de subsidie Interwonen wordt gedekt uit het regiobudget Beschermd Wonen van centrumgemeente Assen. De subsidie is inmiddels geïndexeerd naar € 535.000. De regio vergoedt hiervan in 2026 één derde, in 2027 twee derde en vanaf 2028 het volledige bedrag.
Daarom gaan we vanaf 2028 zowel lasten als baten opnemen voor € 535.000.

671A Wmo Huishoudelijke hulp
In de meicirculaire 2023 is besloten dat de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo opnieuw wordt ingevoerd met ingang van 2026. Dit vervangt het abonnementstarief Wmo. In de meicirculaire 2025 is opgenomen dat deze wordt uitgesteld naar 2027 en in de meicirculaire 2026 is opgenomen dat deze wordt uitgesteld naar 2028. Tot op heden hebben we de, hiermee gepaard gaande, lagere inkomsten in het gemeentefonds niet verwerkt in de eigen bijdrage.
In 2027 ontstaat een voordeel van € 85.000 door indexering van het abonnementstarief en in 2028 ontstaat een voordeel ten opzichte van 2027 van € 877.000 (€ 962.000 - € 85.000) door de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

681A Beschermd wonen
Gezien de doorlooptijd van de invoering van het woonplaatsbeginsel is het niet realistisch te veronderstellen dat deze wijziging met ingang van 1 januari 2027 plaatsvindt. Daarom hebben we in lijn met de voorgaande jaren rekening gehouden met een incidenteel voordeel van € 2.000.000 in 2027. Dit voordeel is gebaseerd op de prognose 2026 en de verdeling per gemeente van de afrekening 2025.

Onzekerheden en risico's

Afschaffen Wmo huishoudelijke hulp
In de Voorjaarsnota 2026 is een korting toegepast op het Gemeentefonds vanwege het afschaffen van de huishoudelijke hulp in de Wmo. Het is nog onduidelijk hoe deze bezuiniging wordt ingevuld, wat maakt dat wij de korting vanaf 2029 via een stelpost tenietdoen. Deze stelpost is onder voorbehoud van goedkeuring door de toezichthouder.

Waarin willen we investeren?

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Jaar	Investering kaderbrief 2027	Mutatie begroting 2027	Investering begroting 2027	Perso-neels kosten	Exploi-tatie	Bijdrage derden
Realiseren en inrichting (bergings)gebieden waterstructuur	2027	275		275	15	260	
	Totaal	**275**		**275**	**15**	**260**	
Uitvoering klimaatadaptatie	2026	100		100	3	97	
	Totaal	**100**		**100**	**3**	**97**	
Aanvalsplan vergroening en biodiversiteit	2026	138	4	142	4	138	
	2027	100	4	104	4	100	
	2028	100	4	104	4	100	
	Totaal	**338**	**12**	**350**	**12**	**338**	
Budget riolering	2026	2.126	2.282	4.408	75	4.333	
	2027	8.070	-5.909	2.161	75	2.086	
	2028	8.070	-5.909	2.161	75	2.086	
	2029	2.161		2.161	75	2.086	
	2030	2.161		2.161	75	2.086	
	Totaal	**22.587**	**-9.536**	**13.051**	**375**	**12.677**	

Toelichting

Realiseren en inrichten (bergings)gebieden waterstructuur t.p.v. voormalige NCH-locatie
Dit betreft de afronding van de waterstructuur vanaf park Dwingeland richting de voormalige NCH-locatie aan de Griendtsveenweg-Noord. Ter plaatse van de NCH-locatie wordt het gebied langs de snelweg opnieuw ingericht voor waterberging. Dit project wordt gecombineerd met het realiseren van woningbouw op deze locatie.

Uitvoering klimaatadaptatie
In de Kaderbrief 2027 zijn de beschikbare budgetten voor klimaatadaptieve maatregelen geactualiseerd. Aanleiding hiervoor is dat de voorbereiding van concrete uitvoeringsprojecten nog in een vroeg stadium verkeert, waardoor de oorspronkelijk geraamde investeringsmiddelen in de komende jaren nog niet doelmatig kunnen worden ingezet.
Voor 2026 wordt ingezet op het opstellen van een masterplan hemelwater voor de kern Hoogeveen. Dit plan vormt de noodzakelijke basis voor het programmeren en prioriteren van toekomstige maatregelen gericht op het verminderen van klimaatknelpunten bij extreme neerslag. Voor deze werkzaamheden is in 2026 naar verwachting maximaal € 100.000 nodig.
Omdat concrete uitvoeringsprojecten nog niet zijn uitgewerkt of geprogrammeerd, wordt tot ten minste 2028 geen beroep verwacht op de resterende investeringsmiddelen. Daarom zijn de budgetten in de Kaderbrief 2027 bijgesteld van jaarlijks € 360.000 naar € 100.000 in 2026. De geraamde bedragen voor de daaropvolgende jaren zijn komen te vervallen. Zodra het masterplan is vastgesteld en vervolgprojecten verder zijn uitgewerkt, wordt opnieuw bezien welke investeringsmiddelen nodig zijn voor de uitvoering.

Aanvalsplan vergroening en biodiversiteit
Vanuit GemRap en jaarrekening 2025 is € 38.000 doorgeschoven naar 2026. Daarnaast heeft de raad bij de vaststelling van de begroting 2026 een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om vanaf 2026 jaarlijks € 50.000 extra op te nemen. De extra € 50.000 wordt in 2026 voor de helft ingezet voor de vergroening van versteende gebieden en voor de helft voor groene schoolpleinen (subsidieregeling). Vanaf 2027 zijn de extra middelen volledig gericht op vergroening van versteende gebieden.

Budget rioleringswerkzaamheden
Om de ambities en doelstellingen uit het Riolering en Water Programma te realiseren, voeren we de komende jaren diverse activiteiten en maatregelen uit. De raad heeft op 22 december 2022 het Riolering en Waterprogramma Hoogeveen 2023-2028 vastgesteld. Hieronder staat de uitsplitsing van de verschillende investeringen binnen riolering met een doorkijk tot en met 2029. De mutatie in 2026 betreft het doorschuiven van investeringen vanuit 2025.

Investering rioleringswerkzaamheden	2026	2027	2028	2029	2030
Vervanging en afkoppelen riolering	2.374.254	956.800	1.524.800	1.524.800	1.524.800
Vervanging riolering Stuifzandseweg	-	420.000	-	-	-
Vervanging riolering Grote Trap		148.000			
Vervanging drukriolering, gemalen, pompen, schakelkasten	1.763.953	366.000	366.000	366.000	366.000
Maatregelen klimaatadaptatie	195.000	195.000	195.000	195.000	195.000
Afvalwatertransportsysteem Riegmeer-Echten	-	-	-	-	-
Personeelskosten	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal	**4.408.207**	**2.160.800**	**2.160.800**	**2.160.800**	**2.160.800**

Vervanging riolering Stuifzandseweg
In 2027 wordt de Stuifzandseweg heringericht. Onderdeel van de herinrichting is de vervanging van een deel van de riolering. Op basis van een eerste globale raming worden de kosten van deze werkzaamheden geschat op circa € 420.000. Deze raming moet in de verdere technische uitwerking en projectvoorbereiding nog worden geverifieerd en waar nodig worden bijgesteld. Binnen het Riolerings- en Waterprogramma (RWP) 2023-2028 is voldoende investeringsruimte beschikbaar. Om de investering op een later moment correct toe te rekenen, wordt hiervoor een afzonderlijk projectnummer aangemaakt en wordt de bestaande investering ‘Vervanging/afkoppelen riolering’ met een overeenkomstig bedrag verlaagd.

Vervanging riolering Grote Trap
Ten behoeve van rioolvervanging rondom het project De Nieuwe Arend wordt er in 2027 € 148.000 van het investeringsbudget Vervanging/afkoppelen riolering beschikbaar gesteld. Om de investering op een later moment correct toe te rekenen, wordt hiervoor een afzonderlijk projectnummer aangemaakt en wordt de bestaande investering 'Vervanging/afkoppelen riolering' met een overeenkomstig bedrag verlaagd.

Afvalwatertransport Riegmeer-Echten
De mogelijke aanleg van een persleiding naar Echten was gebaseerd op het raadsbesluit van 9 december 2021. Dit vanwege de gevolgen van de Kaderrichtlijn Water en de destijds verwachte afvalwaterstromen vanuit Riegmeer, met onder meer FAGE, en de bestaande bedrijventerreinen Buitenvaart 1 en 2, met onder meer DOC Kaas.
Een nieuwe persleiding met nieuwe rioolgemalen zou leiden tot een robuust, toekomstbestendig systeem waarmee deze afvalwaterstroom rechtstreeks op de rioolwaterzuivering Echten geloosd zou kunnen worden. Recent heeft FAGE echter bekend gemaakt vergaand te verduurzamen. De maatregelen resulteren niet alleen in circa 90% reductie in de inname van drinkwater voor de productie, maar ook in een reductie van circa 90% van de hoeveelheid te lozen afvalwater. Dit betekent een afname van de hoeveelheid afvalwater met meer dan 100 m³ per uur. De documentatie rondom de door FAGE aangevraagde omgevingsvergunning is hier inmiddels op aangepast. Met name deze ontwikkeling zorgt ervoor tezamen met het feit dat ook vanuit bestaande bedrijvigheid minder afvalwater wordt geloosd dan werd verwacht, waardoor de eerder ingezette lijn van een nieuwe persleiding naar Echten op dit moment niet langer noodzakelijk is. Wel is het nodig om een meer beperkte optimalisatie van het bestaande rioolsysteem door te voeren. Hiervoor wordt momenteel nader onderzoek verricht. Over deze ontwikkeling zijn bestuurlijke afspraken gemaakt met het waterschap WDODelta.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Hoogeveen	Drenthe	Nederland	Bron
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Per 10.000 inwoners	2025	810	753	660	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo

Indicator	Omschrijving
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan uitvoering van dit programma en het realiseren van de programmadoelen:
- GR Publiek vervoer
- GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD)

Voor meer informatie over de wijze waarop en het financiële belang wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Begrotingspost-subsidie
Een belangrijke begrotingspost-subsidie is de subsidie aan de Stichting Welzijnswerk Hoogeveen. Op basis van de subsidiebeschikking 2026 en met de in deze begroting opgenomen index van 4% bedraagt de subsidie aan de SWW in 2027 in totaal € 7.198.000.

Beleidsdocumenten

- Uitvoeringsagenda sociaal domein 2026/2027
- Gezond en actief leven programma 2023-2026
- En Ze Leefden Nog Lang En Gezond. Nota Volksgezondheid 2023-2027
- Preventie- en handhavingsplan middelengebruik 2025-2029
- Opgave Welzijnswerk 2023-2025
- Visie gemeentelijke rol ten aanzien van vrijwilligers(werk) 2016
- Vinden, Verbinden en Versterken. Nota Informele Zorg 2015
- Actieplan Dakloosheid Regio Assen
- Aanvalsplan Vergroening en biodiversiteit 2023
- Lokale adaptatiestrategie (LAS) en uitvoeringsagenda (LUA) 2023-2028
- Riolerings- en Waterprogramma 2023–2028

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Exploitatie

Het overzicht omvat de algemene dekkingsmiddelen die vrij besteedbaar zijn. De niet-vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen, in de programma's verantwoord onder de baten.

Paragraafhouder Derk Reneman

Maatschappelijk effect

We houden oog voor ontwikkelingen die invloed hebben op onze financiële ruimte, zoals veranderingen in het gemeentefonds, ontwikkelingen binnen het sociaal domein en schommelingen in prijzen.

We werken met een structureel sluitende begroting en maken bewuste keuzes die aansluiten bij de ambities van Hoogeveen én financieel verantwoord zijn.

Ook houden we vast aan onze financiële spelregels voor de OZB. We verhogen de lokale belastingen voor inwoners en bedrijven alleen als alle andere mogelijkheden zijn benut. Bovendien houden we de OZB-korting in stand.

Wat mag dat kosten?

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
050 Treasury	2.020	1.698	1.176	1.445	1.716	1.895
061 OZB Woningen	407	477	487	490	490	490
062 OZB Niet-Woningen	182	183	188	190	190	190
064 Belastingen Overig	310	321	331	333	334	334
070 Algemene Uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	41	42	44	44	44	44
080 Overige Baten en Lasten	32					
Baten						
050 Treasury	-4.670	-4.029	-3.899	-3.063	-2.844	-2.680
061 OZB Woningen	-9.038	-8.301	-9.057	-10.325	-10.325	-10.325
062 OZB Niet-Woningen	-6.696	-5.879	-6.383	-7.302	-7.302	-7.302
064 Belastingen Overig	-134	-95	-99	-99	-99	-99
070 Algemene Uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	-169.649	-169.503	-174.798	-167.631	-165.433	-168.407
080 Overige Baten en Lasten	-3					
Totaal lasten	**-187.196**	**-185.086**	**-192.010**	**-185.916**	**-183.228**	**-185.859**
Saldi						
050 Treasury	-2.650	-2.331	-2.723	-1.618	-1.128	-785
061 OZB Woningen	-8.630	-7.824	-8.570	-9.835	-9.835	-9.835
062 OZB Niet-Woningen	-6.514	-5.696	-6.195	-7.112	-7.112	-7.112
064 Belastingen Overig	176	225	232	235	235	235

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
070 Algemene Uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	-169.608	-169.460	-174.754	-167.587	-165.389	-168.363
080 Overige Baten en Lasten	29					
Totaal saldi	**-187.196**	**-185.086**	**-192.010**	**-185.916**	**-183.228**	**-185.859**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	Categorie	2027	2028	2029	2030
Lasten					
Aanvullende mutaties					
050 Treasury	1	-77	132	407	586
060 Actualisatie Kapitaallasten	1	-405	-35	-208	-115
Totaal lasten		**-482**	**97**	**199**	**471**
Baten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
060, 062 en 064 Indexatie inkomsten 3,3%	1	-564	-564	-564	-564
070 Algemene uitkering: Decembercirculaire 2025	1	-110	153	278	-2.756
070 Algemene uitkering: Verleggen basisjaar	1	-3.678	-3.500	-3.500	-3.500
Aanvullende mutaties					
050 Treasury	1	-854	-421	-512	-361
061,062 Korting OZB	2	2.161			
062 OZB niet-woningen	3		-25	-25	-25
070 Algemene uitkering: Meicirculaire 2026	1	-3.887	-934	3.267	3.327
Totaal baten		**-6.932**	**-5.291**	**-1.056**	**-3.879**
Saldo		**-7.414**	**-5.194**	**-857**	**-3.408**

Toelichting op de cijfers

Lasten

Aanvullende mutaties

050 Treasury
Om het investeringsprogramma voor de jaren 2027-2030 te kunnen financieren, moet gemeente Hoogeveen langlopende leningen aantrekken. De combinatie van een hogere financieringsbehoefte en een hogere rente leidt tot oplopende rentelasten in de periode 2027-2030.

060 Actualisatie Kapitaallasten
De kapitaallasten zijn opnieuw berekend op basis van het geactualiseerde investeringsprogramma in deze begroting. Daarbij zijn tevens de financiële effecten van de jaarrekening 2025 en GemRap I 2026 verwerkt. De kapitaallasten worden binnen de afzonderlijke programma's geraamd. Onder deze post is de totale mutatie van de kapitaallasten opgenomen en toegelicht.

Een uitzondering betreft de brandweerkazerne. De mutatie van de kapitaallasten die samenhangt met de gewijzigde huisvestingssituatie van de brandweer is niet opgenomen in deze centrale actualisatie. Deze effecten zijn reeds verwerkt binnen het programma Veiligheid en Bestuur, waar ook de vanaf 2028 verschuldigde exploitatiebijdrage aan de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is opgenomen.

Baten

Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030

061, 062, 064 Index inkomsten 3,3%
Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft de indexering van de OZB en precariorechten. Hiervoor hanteren we de consumentenprijsindex (CPI) van januari 2026 (3,3%; bron: CBS). Hiermee worden de inkomsten met € 564.000 verhoogd.

070 Algemene uitkering: Uitkomsten Decembercirculaire 2025
De Decembercirculaire 2025 vormt tijdens het opstellen van de kaderbrief de meest recente stand voor het bepalen van de hoogte van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de begroting 2027 verwerken we (zoals gebruikelijk) de uitkomsten van de nog te ontvangen Meicirculaire 2026.
In deze kaderbrief wordt 2030 toegevoegd als nieuwe jaarschijf. Voor dat jaar ontstaat een verschil tussen de technische kopie van 2029 en de stand uit de Decembercirculaire 2025.

070 Algemene uitkering: verleggen basisjaar
In de meerjarenbegroting nemen we voor de jaren 2028 t/m 2030 geen inflatie of loon- en prijsstijgingen op aan de lastenkant. Om consistent te blijven, begroten we de inkomstenkant voor deze jaren eveneens op constante prijzen.
In de kaderbrief worden de lasten en baten voor 2027 wél op basis van lopende prijzen (geïndexeerd) opgenomen. Hierdoor verschuift het basisjaar.
Voor de algemene uitkering verwerken we daarom voor 2027 en de daaropvolgende jaren een correctie op de uitkeringsfactor. Hiervoor hanteren we de loon- en prijsindex uit het Centraal Economisch Plan (CEP). Op basis van de septembercirculaire 2025 komt dit neer op € 3,678 miljoen voor 2027 en € 3,500 miljoen vanaf 2028.

Aanvullende mutaties

050 Treasury
Op basis van de dividendinkomsten van het afgelopen jaar en een inschatting van de winstverwachtingen van onze deelnemingen zijn de totale dividendopbrengsten naar boven bijgesteld met € 70.000.
Het restant van het voordeel op Treasury wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de renteopbrengsten. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door een hogere rentevergoeding op het saldo van Schatkist, als gevolg van de verhoging van de rente door de ECB. Daarnaast heeft gemeente Hoogeveen nog steeds veel geld in de schatkist. Ten eerste omdat we voor grote projecten subsidies en bijdragen hebben ontvangen, terwijl deze middelen nog niet zijn uitgegeven. Ten tweede omdat geplande investeringen nog niet zijn uitgevoerd en worden doorgeschoven in de begroting 2027-2030.

061/062 Korting OZB
De OZB-opbrengsten worden in 2027 met € 2.161.270 verlaagd. Deze verlaging houdt verband met de extra korting die aan inwoners wordt verstrekt vanuit de reserve OZB. Door de voordelige resultaten uit 2025 zou de reserve boven het vastgestelde plafond van € 2 miljoen uitkomen. Daarom wordt de korting op de OZB-aanslag in 2027 eenmalig verhoogd. Als gevolg hiervan vallen de geraamde OZB-opbrengsten € 2.161.270 lager uit.

Per saldo heeft deze mutatie geen effect op het begrotingssaldo, omdat de lagere OZB-opbrengsten volledig worden gecompenseerd door een hogere onttrekking aan de reserve OZB.

062 OZB niet-woningen
Vanaf 2028 verstrekt de gemeente jaarlijks een exploitatiebijdrage aan de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) voor de huisvesting van de brandweer. Deze bijdrage wordt verstrekt in de vorm van een begrotingssubsidie en is bedoeld ter dekking van de kapitaallasten en instandhoudingskosten van de brandweerkazerne. Onder de geraamde instandhoudingskosten is tevens de jaarlijkse geraamde OZB niet-woningen van € 25.000 opgenomen. Tegenover deze lasten worden binnen dit programma overeenkomstige baten geraamd. Hierdoor is deze post per saldo budgetneutraal.

070 Algemene uitkering: Meicirculaire 2026
Uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is dat de financiële effecten van de Meicirculaire worden verwerkt. Met deze mutatie sluiten we aan bij de uitkomsten van de Meicirculaire 2026. In de kaderbrief was reeds een voorschot genomen op het verleggen van het basisjaar voor indexeringen.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt in de Meicirculaire 2026 met name beïnvloed door enkele grotere wijzigingen. In 2027 neemt de algemene uitkering toe door de toevoeging van middelen voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) van circa € 2 miljoen. Omdat voor deze opgave nog niet bestede SPUK-middelen uit voorgaande jaren beschikbaar zijn, verwachten wij deze extra middelen in 2027 nog niet in te hoeven zetten. Hierdoor ontstaat in 2027 incidenteel een begrotingsvoordeel van circa € 2 miljoen. Mocht blijken dat de beschikbare SPUK-middelen toch niet toereikend zijn, dan wordt dit via de GemRap gerapporteerd en wordt het budget waar nodig bijgesteld.

Vanaf 2029 daalt de algemene uitkering aanzienlijk. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het kabinetsvoornemen om huishoudelijke hulp niet langer als Wmo-voorziening aan te merken. Dit leidt tot een structurele verlaging van de algemene uitkering van circa € 5,4 miljoen. Daartegenover staat een gedeeltelijke compensatie via een vangnetregeling van circa € 1,6 miljoen. Omdat de verwachte kosten voor huishoudelijke hulp in het programma Gezond en Vitaal overeenkomstig zijn verlaagd, is deze ontwikkeling budgetneutraal in de begroting verwerkt.

De in de Meicirculaire opgenomen taakmutaties hebben niet automatisch een effect op het begrotingssaldo. Tegenover hogere of lagere inkomsten uit het gemeentefonds staan doorgaans ook hogere of lagere gemeentelijke uitgaven. Voorbeelden hiervan zijn de gevolgen van wijzigingen binnen de Wmo of de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. De financiële gevolgen van deze taakmutaties worden afzonderlijk in de begroting verwerkt.

Onzekerheden en risico's

Gemeentefonds
De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De ontwikkeling van deze inkomsten is afhankelijk van landelijke besluitvorming en wijzigingen in taken, regelgeving en verdeelmaatstaven. Hierdoor bestaat onzekerheid over de structurele ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten op de langere termijn. Om de mogelijke financiële gevolgen hiervan op te vangen, is in het weerstandsvermogen een risico opgenomen voor schommelingen in de algemene uitkering.

Onvoorzien

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
080 Onvoorzien		10	10	10	10	10
Totaal lasten		**10**	**10**	**10**	**10**	**10**
Saldi						
080 Onvoorzien		10	10	10	10	10
Totaal saldi		**10**	**10**	**10**	**10**	**10**

Voor onvoorziene uitgaven is een budget van € 10.000 opgenomen. Dit budget is bedoeld om beperkte, niet voorziene en onvermijdelijke uitgaven binnen het begrotingsjaar op te kunnen vangen. Het beschikbare bedrag is evenredig verdeeld over de programma's (€ 1.000 per programma).

Overzicht overhead

Exploitatie

In het overzicht overhead worden de lasten en baten voor huisvesting, voorlichting, voormalig personeel en de bijdrage aan de SWO verantwoord.

Paragraafhouder Derk Reneman

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
040 Overhead	29.144	29.615	32.126	33.896	31.021	30.619
Baten						
040 Overhead	-139	-31	-19	-19	-19	-19
Totaal lasten	**29.005**	**29.585**	**32.107**	**33.877**	**31.003**	**30.601**
Saldi						
040 Overhead	29.005	29.585	32.107	33.877	31.003	30.601
Totaal saldi	**29.005**	**29.585**	**32.107**	**33.877**	**31.003**	**30.601**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	Categorie	2027	2028	2029	2030
Lasten					
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030					
040 Bijdrage SWO - o.b.v. kadernota SWO	1	3.500	3.500	3.500	3.500
Aanvullende mutaties					
040 Bijdrage SWO - o.b.v. MJB SWO 2027-2030	1	148	264	199	-233
040 Toetreding GR Regionaal Historisch Centrum Drents Archief	1	79	98	98	98
040 Voormalig personeel	2	-57	-103	-103	-103
040 Kadasterkosten	2	37	37	37	37
Totaal lasten		**3.707**	**4.056**	**3.583**	**3.151**
Saldo		**3.707**	**4.056**	**3.583**	**3.151**

Toelichting op de cijfers

Lasten
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030

040 Bijdrage SWO De Wolden Hoogeveen (SWO)
De bijdrage aan de SWO De Wolden Hoogeveen wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de begroting van de SWO. De begroting van de SWO voor 2027 is echter nog niet vastgesteld, waardoor het definitieve indexeringspercentage nog niet bekend is. Op basis van het voorlopige percentage van 5,1% wordt voor Hoogeveen een stijging van € 3,5 miljoen geraamd. Dit bedrag wordt nu opgenomen, maar zal bij de begroting worden herzien op basis van de definitieve begroting van de SWO.

Aanvullende mutaties

040 Bijdrage SWO De Wolden Hoogeveen (SWO)
De bijdrage aan de SWO is in de kadernota gebaseerd op de cijfers uit de voorlopige meerjarenbegroting 2027-2030 van de SWO. Inmiddels is de definitieve meerjarenbegroting vastgesteld. Dit leidt nog tot een bijstelling van de gemeentelijke bijdrage.

In 2030 neemt de bijdrage af. Deze wordt met name veroorzaakt door het uitstellen van investeringen in laptops, telefoons en Ipads. De SWO gaat daarbij uit van een langere technische en economische levensduur van deze middelen. Als gevolg hiervan wordt de vervanging doorgeschoven naar latere jaren, waardoor de afschrijvingslasten in 2030 afnemen en de bijdrage lager uitvalt.

040 Toetreding GR Regionaal Historisch Centrum Drents Archief
Vanaf 1 januari 2027 wordt voorzien in deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling RHC Drents Archief. Hiermee wordt invulling gegeven aan wettelijke verplichtingen op het gebied van archiefbeheer, waaronder de functie van archivaris en de beschikbaarheid van een e-Depot. Daarnaast draagt deelname bij aan kennisdeling, het duurzaam bewaren van digitale archieven en het versterken van de regionale samenwerking. Voor deze deelname is in 2027 € 79.000 en vanaf 2028 structureel € 98.000 opgenomen in de begroting.

040 Voormalig personeel
Voor een lopende uitkeringsverplichting vanuit een eerder dienstverband is € 103.000 begroot. Deze verplichting eindigt naar verwachting halverwege 2027. Daardoor kunnen de geraamde lasten in 2027 met € 57.000 worden verlaagd en vanaf 2028 structureel met € 103.000.

040 Kadasterkosten
De begroting wordt voor dit onderdeel met € 36.915 verhoogd vanwege de verwachte stijging van de kadasterkosten in de komende jaren. Op basis van de realisatiecijfers, waaruit blijkt dat de kadasterkosten al enkele jaren hoger uitvallen dan begroot, wordt het budget aangepast aan het verwachte uitgavenniveau.

Vennootschapsbelasting

Exploitatie

Inleiding
Sinds 1 januari 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig (Vpb) voor activiteiten die in fiscale zin als onderneming worden aangemerkt. Voor onze gemeente betekent dit dat onder meer de grondexploitatie binnen de Vpb-sfeer valt. De toepassing van de wetgeving is complex en kent in de praktijk nog steeds ruimte voor interpretatie. Standpunten en richtlijnen van de Belastingdienst ontwikkelen zich bovendien door. Daarmee blijft de Vpb een dynamisch speelveld, waarin rekening moet worden gehouden met veranderingen en mogelijke correcties in de toekomst.

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
090 Vennootschapsbelasting (VpB)	163	300	300	300	300	300
Totaal lasten	**163**	**300**	**300**	**300**	**300**	**300**
Saldi						
090 Vennootschapsbelasting (VpB)	163	300	300	300	300	300
Totaal saldi	**163**	**300**	**300**	**300**	**300**	**300**

Onzekerheden en risico's
De grondexploitatie kent een lange doorlooptijd en is sterk afhankelijk van marktomstandigheden, zoals woningverkoop en renteontwikkeling. Wanneer de winsten hoger of lager uitvallen dan verwacht, heeft dit direct gevolgen voor de verschuldigde vennootschapsbelasting. Daarnaast bestaat het risico dat de regelgeving rond de vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen verandert, of dat de Belastingdienst bepaalde posten anders beoordeelt dan de gemeente. Dit kan leiden tot fiscale correcties en daarmee hogere lasten.

Reserves

Exploitatie

Het overzicht omvat de verrekeningen met de reserves.

Paragraafhouder Derk Reneman

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
011 Mutaties Reserves	18.664	93				
Baten						
011 Mutaties Reserves	-2.426	-6.872	-2.811	-650	-650	-650
Totaal lasten	**16.238**	**-6.779**	**-2.811**	**-650**	**-650**	**-650**
Saldi						
011 Mutaties Reserves	16.238	-6.779	-2.811	-650	-650	-650
Totaal saldi	**16.238**	**-6.779**	**-2.811**	**-650**	**-650**	**-650**

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	2027	2028	2029	2030
Baten				
Aanvullende mutaties				
011 Onttrekking reserve OZB	-2.161	0	0	0
Totaal baten	**-2.161**	**0**	**0**	**0**
Saldo	**-2.161**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de cijfers

Aanvullende mutaties
Baten
011 Onttrekking reserve OZB
Bij de jaarrekening 2023 heeft de raad een amendement aangenomen om jaarrekeningresultaten deels te storten in de reserve OZB, zodat inwoners in een later jaar een korting kunnen ontvangen op de OZB-aanslag. De korting zou oorspronkelijk gelijk zijn aan de hoogte van de indexatie. De reserve kent echter een plafond van maximaal € 2 miljoen. Voor 2027 was daarom een korting van € 650.000 begroot. Door de voordelige resultaten uit 2025 zou de reserve boven dit plafond uitkomen. Daarom wordt de in 2027 te verlenen korting verhoogd met € 2,161 miljoen tot in totaal € 2,811 miljoen.
Deze hogere onttrekking uit de reserve heeft geen effect op het begrotingssaldo. De korting wordt namelijk gedekt door een even grote verlaging van de OZB-opbrengsten, die zijn opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

Zie voor het overzicht van de reserves bijlage A.

Beoogde onttrekkingen en stortingen reserves per programma

Onttrekkingen aan reserves

Programma/Reserve	Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	2027	2028	2029	2030
Algemene dekkingsmiddelen					
Reserve OZB	Korting OZB	2.811	650	650	650
	Totaal	**2.811**	**650**	**650**	**650**

Storting in reserves

Er zijn geen stortingen in de reserves begroot.

Het geraamde resultaat

Exploitatie

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
080 Overige Baten en Lasten		7.816	1.784	-9.326	-2.653	429
Totaal lasten		**7.816**	**1.784**	**-9.326**	**-2.653**	**429**
Saldi						
080 Overige Baten en Lasten		7.816	1.784	-9.326	-2.653	429
Totaal saldi		**7.816**	**1.784**	**-9.326**	**-2.653**	**429**

Toelichting op de cijfers

Resultaat
De jaren 2027 en 2030 sluiten met een voordeel. Voor de jaren 2028 en 2029 hebben we echter een tekort.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000* *- is voordeel en + is nadeel*	2027	2028	2029	2030
Lasten				
Mutaties vanuit kaderbrief 2027-2030				
Totaal mutaties kaderbrief 2027-2030	-3.656	-3.580	-3.409	238
Aanvullende mutaties				
Totaal mutaties begroting 2027-2030	-651	-3.159	-2.789	-2.879
Totaal lasten				

Dit betreffen de mutaties in het resultaat van de begroting. Het verloop en de toelichting van het saldo staat in het kort bestek.

Paragrafen

Lokale heffingen

De paragraaf omvat alle gemeentelijke heffingen. De heffingen vallen onder de programma's als de besteding gebonden is en zo niet, onder de algemene dekkingsmiddelen. Ook de lokale lastendruk en de kwijtschelding komen aan de orde.

Paragraafhouder Derk Reneman

Het gerealiseerde beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Index op heffingen
Basis is het beleid dat we de heffingen jaarlijks via het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie aanpassen aan loon- en prijsontwikkelingen. Wij hebben de voorlopige index van 3,3% die wij bij de kadernota hebben gehanteerd, ook in de begroting toegepast. Overige andere indexeringen dan 3,3% worden afzonderlijk benoemd in deze paragraaf.

Toerekening overhead
De kosten voor overhead mogen niet direct worden toegerekend aan de taakvelden. Met betrekking tot de lokale heffingen dient de toerekening hiervan extracomptabel te geschieden. De wijze van toerekening moet door de raad worden vastgelegd en opgenomen in de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet. In Hoogeveen is gekozen voor een wijze van toerekening waarbij enerzijds rekening wordt gehouden met de personele inzet op dit taakveld en anderzijds de omvang van het betreffende taakveld.

Overzicht heffingen

Totaalbeeld opbrengsten lokale heffingen

Naam heffing	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Opbrengsten (bedragen x € 1.000)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
OZB	17.435	17.659	18.220	18.220	18.220	18.220
OZB- dekking Reserve OZB	-1.750	-3.133	-2.811	-650	-650	-650
BIZ Stadscentrum	325	301	312	317	323	323
Toeristenbelasting	220	165	200	200	200	200
Forensenbelasting	134	57	59	59	59	59
Precariobelasting	59	95	98	98	98	98
	16.423	**15.144**	**16.078**	**18.244**	**18.250**	**18.250**
Afvalstoffenheffing	6.782	6.567	6.811	6.811	6.811	6.811
Brede rioolheffing	5.326	5.438	5.618	5.618	5.618	5.618
Betaald parkeren	2.893	2.951	3.113	3.113	3.113	3.113
Graf- en begraafrechten	1.168	2.281	1.208	1.208	1.208	1.208
Marktgelden	54	58	60	60	60	60
	16.223	**17.295**	**16.810**	**16.810**	**16.810**	**16.810**
WABO-leges	1.173	925	1.081	1.081	1.081	1.081
Leges Burgerzaken	1.304	1.200	1.230	1.153	1.123	1.123
Leges Telecommunicatiewet	277	84	127	127	127	127
Leges Bodemgesteldheidsonderzoek	0	2	2	2	2	2
	2.754	**2.211**	**2.440**	**2.363**	**2.333**	**2.333**
Zwembad	563	685	708	708	708	708
Sport	1.433	1.365	1.382	1.382	1.382	1.382
	1.996	**2.050**	**2.090**	**2.090**	**2.090**	**2.090**
Totaal	**37.396**	**36.700**	**37.418**	**39.507**	**39.483**	**39.483**

Onroerendezaakbelasting (OZB)
Onroerendezaakbelastingen worden geheven van eigenaren van onroerende woningen en niet-woningen en van gebruikers van onroerende niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van enig jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking. De OZB is voor 2027 met 3,3% geïndexeerd.

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2023 heeft de raad een amendement aangenomen voor het instellen van de reserve OZB. Bij een positief jaarrekeningresultaat wordt er 25% (na bestemmingsreserveringen) gestort in de reserve OZB. Vervolgens wordt er in het opvolgende jaar waarin de begroting wordt vastgesteld een korting op de OZB-aanslag verleend ter hoogte van de indexatie. Wanneer de reserve, na het bekostigen van de korting van de index nog hoger is dan € 2 miljoen, wordt alles boven deze € 2 miljoen alsnog als korting verleend. Daarom wordt er voor 2027 een korting gegeven op de OZB van totaal € 2,811 miljoen. Bij de begroting 2028 gaan we bekijken wat de index en korting voor 2028 zal zijn.

Bedrijven Investering Zone (BIZ) Stadscentrum
De BIZ-bijdrage wordt geheven van de gebruiker van een niet-woning in het centrumgebied van Hoogeveen waarin commerciële activiteiten plaatsvinden. Hoeveel de ondernemer moet betalen, hangt af van de waarde van het object. De waarde van het object wordt bepaald volgens de regels van de wet WOZ. De totale opbrengst van de BIZ-bijdrage wordt in de vorm van een subsidie door de gemeente uitgekeerd aan Stichting Centrummanagement Hoogeveen.

BIZ	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opbrengsten	325	301	312	317	323	323
Kosten	338	334	359	364	369	369
Kostendekking	**96%**	**90%**	**87%**	**87%**	**88%**	**88%**

Bij de vaststelling van de BIZ-verordening 2025-2029 zijn afspraken gemaakt over de jaarlijkse indexering van de tarieven en de daarmee samenhangende subsidiebedragen. In de BIZ-verordening is afgesproken dat de tarieven jaarlijks met € 15 stijgen. De financiële gevolgen hiervan waren abusievelijk niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2026-2029. In deze begroting wordt dit gecorrigeerd.

Toeristenbelasting
In de door de raad vastgestelde Visie Recreatie en Toerisme Hoogeveen 2026–2030 is opgenomen dat de toeristenbelasting wordt herzien. Ter uitvoering van deze visie zijn de mogelijkheden voor een wijziging van de huidige systematiek van de toeristenbelasting onderzocht. Het voornemen is om vanaf 2027 de huidige vrijstelling voor kinderen tot 16 jaar te laten vervallen en te werken met gedifferentieerde tarieven voor verschillende verblijfsvormen en deze voor een periode van vier jaar vast te leggen. De gewijzigde systematiek, het beëindigen van de kindervrijstelling en de verblijfscijfers 2025 zijn reden voor bijstelling van de opbrengst met € 35.000 positief.

Forensenbelasting
Met ingang van 2021 is de forensenbelasting ingevoerd voor het beschikbaar houden van een gemeubileerde woning in de gemeente door niet ingezetenen. De tarieven zijn voor 2027 met 3,3% geïndexeerd.

Precariobelasting
De tarieven voor precariobelasting zijn met 3,3% geïndexeerd voor 2027.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
730 Kosten reiniging	5.676	5.915	6.178	6.182	6.172	6.172
630 Kwijtschelding	257	298	298	298	298	298
050 Rente aandeelkapitaal	0	0	0	0	0	0
Btw-component	1.024	1081	1.134	1.134	1.134	1.134
Totaal door te berekenen kosten	**6.957**	**7.294**	**7.610**	**7.614**	**7.604**	**7.604**
050 Ontvangen dividend	375	300	200	200	200	200
730 Reinigingsheffing	6.407	6.267	6.611	6.611	6.611	6.611
Totaal opbrengst	**6.782**	**6.567**	**6.811**	**6.811**	**6.811**	**6.811**
Kostendekking	**97%**	**90%**	**90%**	**89%**	**90%**	**90%**
Verrekening met voorziening	175	266	799	803	793	793

De kosten van de afvalstoffenheffing hebben betrekking op het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstromen, waaronder gft-afval, restafval, oud papier, glas, kunststof en grofvuil. Daarnaast zijn de kosten van de kwijtscheldingsregeling onderdeel van de berekening.

Voor de berekening van de voorziening afval zijn de lasten en baten geactualiseerd op basis van de concept-productbegroting van Area Reiniging. Daarbij is een structureel voordeel van € 66.782 per jaar verwerkt als gevolg van de toetreding van de gemeente Borger-Odoorn tot Area Reiniging.

De opbrengsten uit de afvalstoffenheffing worden vanaf 2027 structureel met € 133.000 verhoogd vanwege de groei van het aantal aansluitingen. Daarnaast zijn de tarieven vanaf 2027 geïndexeerd met 3,3%, conform de Kaderbrief 2027-2030, wat eveneens leidt tot hogere opbrengsten.

Vanaf 2027 is geen sprake meer van volledige kostendekking. Het tekort kan in 2027 nog worden opgevangen vanuit de bestaande voorziening afval. Vanaf 2028 is de voorziening op begrotingsbasis niet langer toereikend om het verschil tussen lasten en baten volledig te dekken. Met de tariefindexering van 3,3% vanaf 2027 wordt geanticipeerd op deze ontwikkeling en de afname van de voorziening, zodat de tarieven zich ook op langere termijn zo stabiel mogelijk kunnen ontwikkelen.

Rioolheffing

Brede Rioolheffing	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
720 Kosten riolering	3.152	3.141	3.235	3.252	3.298	3.347
630 Kwijtschelding	122	128	128	128	128	128
210 Kosten straatvegen (40%)	481	481	557	557	557	557
570 Uitvoering baggerplan	0	232	232	232	232	232
Btw-component	496	699	752	759	768	779
1% Oninbaar verklaring	53	53	56	56	56	56
Overhead	782	793	793	793	793	793
Totaal door te berekenen kosten	**5.086**	**5.527**	**5.752**	**5.777**	**5.831**	**5.891**
Opbrengst rioolheffing	**5.326**	**5.438**	**5.618**	**5.618**	**5.618**	**5.618**
Kostendekking	**105%**	**98%**	**98%**	**97%**	**96%**	**95%**
Verrekening met voorziening	-240	89	135	159	214	274
Totaal opbrengst	**5.086**	**5.527**	**5.753**	**5.777**	**5.831**	**5.891**

De gemaakte kosten voor riolering worden in zijn geheel toegerekend aan de rioolheffing. Het vegen van de straten draagt bij aan het schoonhouden van de kolken en voorkomt

extra onderhoud aan de riolering. Om deze reden wordt 40% van de kosten voor straatvegen toegerekend aan de rioolheffing. In het kader van de waterbeheersing en afvoer hemelwater worden baggerwerkzaamheden uitgevoerd die worden toegerekend aan de rioolheffing. Tot slot worden kosten toegerekend die worden gemaakt bij de toepassing van de kwijtscheldingsregeling.

Op begrotingsbasis is er geen 100% kostendekking, dit wordt verrekend met de voorziening riolering. De rioolheffing is voor 2027 met het CPI, conform de Kaderbrief 2027-2030, van 3,3% geïndexeerd.

Betaald Parkeren

Betaald Parkeren	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
063 Opbrengst parkeren	2.893	2.951	3.113	3.113	3.113	3.113
220 Kosten parkeren	1.007	842	1.388	893	880	880
Overhead	156	156	156	156	156	156
Totaal door te berekenen kosten	**1.730**	**1.953**	**1.569**	**2.064**	**2.077**	**2.077**

De inkomsten uit betaald parkeren zijn in 2027 verhoogd op basis van de jaarlijkse indexering van 3,3%. Daarnaast wordt rekening gehouden met een structurele stijging van het aantal parkeervergunningen en abonnementen, waardoor de opbrengsten met € 110.000 toenemen.
Tegenover deze hogere inkomsten staan hogere lasten voor beheer en onderhoud. De kostenontwikkeling volgt het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP), waardoor de onderhoudslasten per jaar kunnen verschillen. Dit leidt met name in 2027 tot een stijging van de geraamde kosten.

Graf- en begraafrechten

Graf- en begraafrechten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
750 Begraafplaatsen en crematoria	1.004	1.507	1.104	1.122	1.131	1.131
570 Openbaar groen en recreatie	114	201	201	201	201	201
020 Burgerzaken	40	40	40	40	40	40
Overhead	258	258	258	258	258	258
Totaal lasten	**1.416**	**2.006**	**1.603**	**1.621**	**1.630**	**1.630**
Opbrengst graf- en begraafrechten	**1.168**	**2.281**	**1.208**	**1.208**	**1.208**	**1.208**
Kostendekking	**82%**	**114%**	**1**	**75%**	**74%**	**74%**

Binnen taakveld 750 zijn de kosten opgenomen voor het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen, waaronder de kosten van gebouwen, energie, kapitaallasten en het algemene onderhoud. De kosten voor het onderhoud van de groenvoorzieningen op de begraafplaatsen worden toegerekend vanuit taakveld 570. Daarnaast worden vanuit taakveld 020 kosten toegerekend voor werkzaamheden rondom overlijdensaangiften en de administratieve afhandeling daarvan.

De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2027 wordt uitgegaan van een indexering van 3,3%.

Marktgelden
De tarieven voor de marktgelden zijn met 3,3% geïndexeerd.

Wabo-leges

Wabo-leges	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
830 Opbrengst Wabo-leges	1.173	925	1.081	1.081	1.081	1.081
830 Kosten bouwen en wonen	1.303	1.336	1.268	1.278	1.279	1.279
Overhead	341	341	341	341	341	341
Saldo	**-471**	**-752**	**-528**	**-538**	**-539**	**-539**
Kostendekking	**71%**	**55%**	**67%**	**67%**	**67%**	**67%**

In taakveld 830 zijn de kosten opgenomen voor het in behandeling nemen, beoordelen en controleren op de naleving van bouwvergunningen. De tarieven zijn met 3,3% geïndexeerd.

Leges burgerzaken

Leges burgerzaken	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
020 Opbrengst leges burgerzaken	1.304	1.200	1.230	1.153	1.123	1.123
020 Kosten burgerzaken	2.394	2.261	2.362	2.178	2.307	2.439
Overhead	432	432	432	432	432	432
Saldo	**-1.522**	**-1.493**	**-1.564**	**-1.457**	**-1.616**	**-1.748**
Kostendekking	**46%**	**45%**	**44%**	**44%**	**41%**	**39%**

Binnen taakveld 020 zijn de kosten opgenomen voor de dienstverlening rondom reisdocumenten, rijbewijzen, akten en uittreksels adresaanduidingen, burgerlijke stand, persoonsregistratie (BRP), gehandicaptenparkeerkaarten en overige burgerzakenproducten. Daarnaast omvatten de lasten onder meer personeelskosten, vervaardigingskosten van documenten en de afdracht van rijksleges.

De opbrengsten uit leges Burgerzaken zijn voor 2027 geïndexeerd met 3,3%. In 2014 is de geldigheidstermijn van reisdocumenten boven de 18 jaar van 5 jaar naar 10 jaar gegaan. Dit heeft tot gevolg gehad dat in de jaren 2019 tot en met 2023 minder aanvragen waren. Voor de jaren 2025 tot en met 2028 zal er een hoger aantal aanvragen zijn. Deze toename hebben we financieel verwerkt in deze begroting

Ook voor rijbewijzen wordt in de periode 2026-2029 een toename van het aantal aanvragen verwacht door de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW). Deze ontwikkeling wordt veroorzaakt door een combinatie van een groeiend aantal 1^{e} aanvragers, vergrijzing (meer verleningen) en gewijzigde wet- en regelgeving. De financiële effecten van deze toename hebben wij ook financieel verwerkt in deze begroting.

Zwembad

Zwembad	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
520 Opbrengsten Zwembad	563	685	708	708	708	708
520 Kosten Zwembad	2.950	2.112	2.076	2.404	2.102	2.102
Kostendekking	**19%**	**32%**	**34%**	**29%**	**34%**	**34%**

De tarieven voor het zwembad zijn geïndexeerd met 3,3%. De kosten voor onderhoud worden begroot volgens de vastgestelde Meerjarenplanning onderhoudsplan (MJOP). Deze kosten zijn niet voor alle jaren gelijk.

Binnensport

Binnensport	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
520 Opbrengsten binnensport	1.065	903	917	917	917	917
520 Kosten binnensport	2.444	1.923	1.843	2.330	1.934	1.934
Kostendekking	**44%**	**47%**	**50%**	**39%**	**47%**	**47%**

De tarieven zijn voor 2027 met 3,3% geïndexeerd. De kosten voor onderhoud worden begroot volgens de vastgestelde Meerjarenplanning onderhoudsplan (MJOP). Deze kosten zijn niet voor alle jaren gelijk.

Buitensport

Buitensport	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
520 Opbrengsten Buitensport	368	462	465	465	465	465
520 Kosten Buitensport	1.564	1.558	1.727	1.613	1.602	1.603
Kostendekking	**24%**	**30%**	**27%**	**29%**	**29%**	**29%**

Voor de buitensportaccommodaties zijn de tarieven in 2025 omgezet naar een tarief per jaar. De buitensportverenigingen betalen nu een bedrag per jaar, niet meer gebaseerd op het aantal uren training of het aantal wedstrijden. De tarieven worden jaarlijks met het CPI geïndexeerd. De tarieven voor 2027 zijn met 3,3% geïndexeerd.

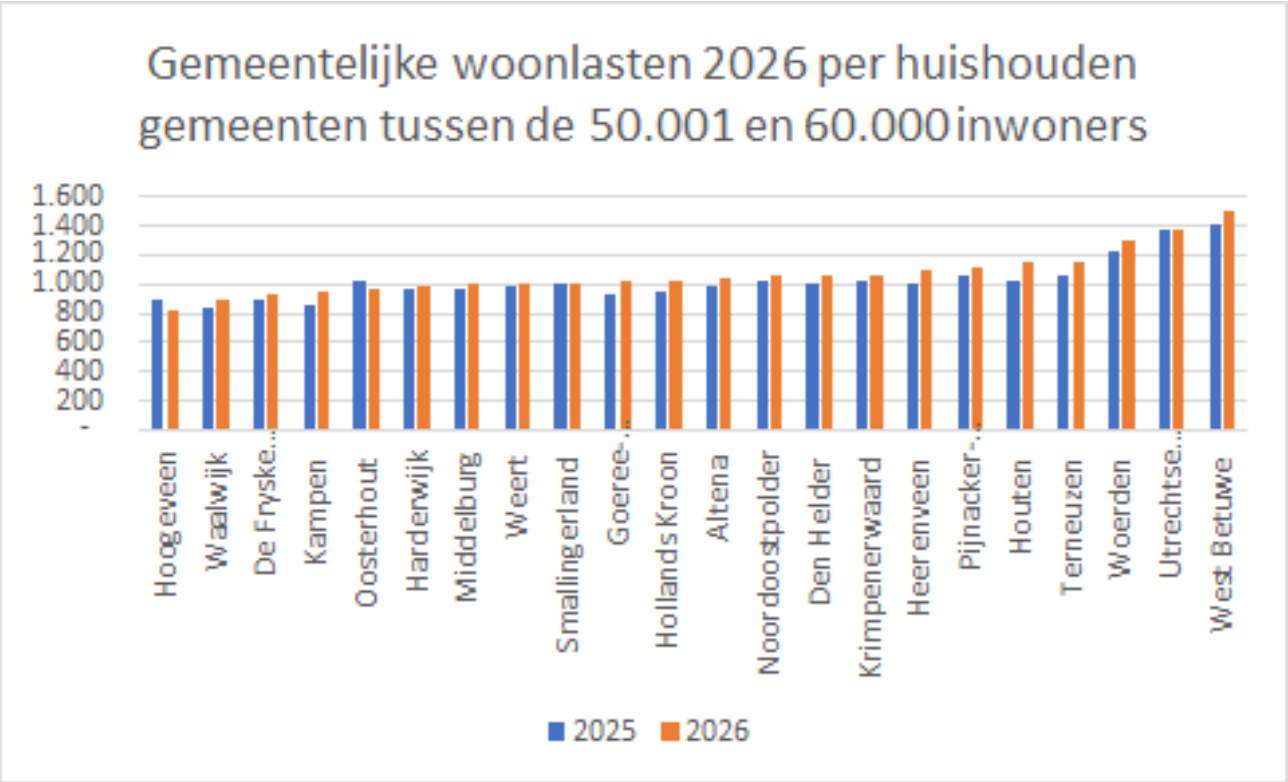
Aanduiding van de lokale lastendruk

Woonlastendruk
Onderstaande tabel geeft een overzicht over 2026 van de woonlasten van alle gemeenten uit Nederland met inwonersaantallen tussen de 50.001 en 60.000.

Gemeente	WOZ waarde *	percentage	OZB	Afvalstoffen-heffing**	Riool-heffing**	2025	2026
Hoogeveen	380.000	0,10%	393	264	169	885	826
Waalwijk	491.000	0,08%	390	278	217	838	885
De Fryske Marren	444.000	0,08%	360	328	239	889	927
Kampen	468.000	0,10%	470	282	189	865	941
Oosterhout	507.000	0,08%	396	302	276	1.014	974
Harderwijk	532.000	0,09%	487	298	198	962	983
Middelburg	398.000	0,10%	392	363	247	970	1.002
Weert	469.000	0,09%	400	368	242	989	1.010
Smallingerland	399.000	0,10%	387	304	321	1.001	1.012
Goerree-Overflakkee	479.000	0,09%	432	375	210	937	1.017
Hollands Kroon	457.000	0,09%	422	380	222	955	1.024
Altena	513.000	0,08%	386	355	297	980	1.038
Noordoostpolder	443.000	0,10%	444	408	198	1.030	1.050
Den Helder	345.000	0,09%	319	523	216	1.002	1.058
Krimpenerwaard	536.000	0,08%	443	332	289	1.014	1.064
Heerenveen	457.000	0,11%	502	326	275	1.006	1.103
Pijnacker-Nootdorp	640.000	0,07%	470	448	201	1.051	1.119
Houten	664.000	0,09%	628	326	189	1.025	1.143
Terneuzen	325.000	0,12%	393	462	294	1.064	1.150
Woerden	587.000	0,11%	620	335	336	1.234	1.291
Utrechtse Heuvelrug	712.000	0,09%	655	305	405	1.379	1.365
West Betuwe	576.000	0,09%	539	417	542	1.403	1.1498

Bron: COELO

* De WOZ-waarde is de gemiddelde WOZ-waarde van de woningen per gemeente.
** Tarieven van meerpersoonshuishoudens.
*** Vanuit de reserve OZB is een korting van circa 18% verleend over de OZB 2026. Dat is gemiddeld circa € 80.
Hierdoor is de woonlast in Hoogeveen in 2026 gedaald ten opzichte van 2025.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding
We hanteren bij kwijtschelding 100% van de bijstandsnorm. Daarmee hanteren we de maximaal door.

Kwijtschelding	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Verleende kwijtschelding	380	425	425	425	425	425

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken. Dat wil zeggen: welke capaciteit is nodig om de risico's op te vangen, en wel zodanig dat een tegenvaller in de uitvoering niet direct tot een bezuiniging hoeft te leiden.

Paragraafhouder Derk Reneman

Beleid

Inleiding
Het weerstandsvermogen dient om niet begrote kosten en risico's op te vangen. Het geeft een indicatie van de robuustheid van de begroting. Risicobeheersing heeft daarom een belangrijke relatie met het weerstandsvermogen. Reguliere risico's worden afgedekt met verzekeringen of voorzieningen/bestemmingsreserves. Voor risico's die niet tegen acceptabele kosten kunnen worden verzekerd en waarvan de omvang niet redelijkerwijs kan worden ingeschat, dient het weerstandsvermogen als dekkingsmiddel.

Binnen de uitvoering van het beleid doen we al veel aan het beperken van risico's. Bij elk besluit tot uitvoering nemen we waarborgen op in de college- en raadsvoorstellen om risico's zoveel mogelijk te vermijden of te beperken. Daarnaast zijn op allerlei terreinen (wegen, riolering, gebouwen, openbare verlichting, etc.) beheersplannen opgesteld waarbij we zo nodig voorzieningen treffen. Bij grotere projecten bouwen we diverse momenten in waarop de gemeente nog kan kiezen om al dan niet door te gaan (go of no-go momenten). Alle voorstellen beoordelen we op eventuele risico's met financiële, personele en/of juridische consequenties. Kortom: risicomanagement maakt primair onderdeel uit van de dagelijkse processen.
In de opgestelde 'Nota weerstandsvermogen en Risicomanagement' zijn de doelstellingen en begrippen betreffende het weerstandsvermogen en aanpak verder uiteengezet.

Weerstandscapaciteit

Inventarisatie weerstandscapaciteit
Om risico's te kunnen opvangen is het van belang dat hiervoor een buffer beschikbaar is. In dit kader is de weerstandscapaciteit van de gemeente van belang. We maken onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

<u>Structurele weerstandscapaciteit</u>
Structurele weerstandscapaciteit bestaat uit middelen die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. De structurele weerstandscapaciteit bestaat onder andere uit het budget voor onvoorzien dat in elk programma is opgenomen. Andere structurele dekkingsmiddelen, zoals onbenutte belastingcapaciteit en 100% kostendekkendheid van de leges worden vooralsnog buiten beschouwing gelaten.

<u>Incidentele weerstandscapaciteit</u>
De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen dat we kunnen inzetten om eenmalige tegenvallers op te vangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbare deel van de reserves. Dat betreft enerzijds de Algemene reserve, maar ook bestemmingsreserves behoren daartoe, omdat de raad vanwege haar budgetrecht kan besluiten de bestemming te wijzigen.

Algemene reserve
De Algemene reserve vormt het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen en bedraagt naar verwachting per 1 januari 2027 (na resultaatbestemming 2026) € 90,6 miljoen.

Stille reserves
Dit betreffen de activa die op de balans lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde en die op korte termijn verkoopbaar zijn. Deze worden op nihil gewaardeerd.

Risico's

Inventariseren van de risico's
De omvang van het noodzakelijke weerstandsvermogen wordt telkens herzien op basis van ontwikkelingen. De risico's worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening geactualiseerd.

Aan de hand van een lijst met mogelijke onderwerpen zijn de grootste risico's voor de gemeente in beeld gebracht. De risico's zijn nu beoordeeld aan de hand van de matrices en de tabellen die zijn opgenomen in de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

Kans score	Omschrijving	Toelichting
1	Minder dan of 1 keer per 10 jaar	Zeer onwaarschijnlijk
2	1 keer per 5-10 jaar	Onwaarschijnlijk
3	1 keer per 2-5 jaar	Waarschijnlijk
4	1 keer per 1-2 jaar	Mogelijk
5	1 keer of meer per jaar	Vrijwel zeker

Tabel 1: Kans scorekaart

Impactklasse	Financiële impact	Imagobeeld	Referentiebeeld
1	< € 100.000	Zeer klein (individu)	Geen bedreiging
2	€ 100.000 < X > € 250.000	Klein (lokaal)	Minimale bedreiging
3	€ 250.000 < X > € 1.000.000	Midden (regionaal)	Bedreiging
4	€ 1.000.000 < X > € 1.500.000	Groot (landelijk)	Ernstige bedreiging
5	€ 1.500.000 of meer	Zeer groot (internationaal)	Zeer ernstige bedreiging

Tabel 2: Impactklasse

Met behulp van de risicoscore (kans score x impactklasse) kunnen risico's worden geprioriteerd en wordt inzichtelijk welke risico's de grootste invloed hebben op het realiseren van de doelstellingen en het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen.

Kansscore	Impactklasse				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

Tabel 3: Risicomatrix

Hierbij geldt hoe hoger de score, hoe hoger de potentiële impact van het risico en hoe hoger de prioriteit om het risico aan te pakken. De risicomatrix wordt vervolgens gebruikt om de risico's te kunnen uitdrukken in geld.
De volgende percentages worden gehanteerd om een netto risico te kunnen berekenen als onderdeel van de benodigde financiële weerstandscapaciteit in euro's. Dit is de inschatting van het bedrag waarvoor de gemeente risico loopt.

Risicokans	Score	Risicokans in %
Laag	1 of 2	10%
Laag	3 of 4	15%
Laag	5 of 6	20%
Gemiddeld	4, 8 of 9	40%
Gemiddeld	10 of 12	50%
Hoog	5 of 10	50%
Hoog	15 of 16	60%
Hoog	20	75%
Hoog	25	90%

Tabel 4: Risicokans in % op basis van de risicoscore

Voor een effectieve verankering van het risicomanagement in de organisatie is goede communicatie van belang. De inhoudelijke communicatie over de risico's en het weerstandsvermogen vindt plaats via de planning en control cyclus.

In zowel de begroting als in de jaarrekening wordt in deze paragraaf een update weergegeven van de risico's. Daarbij worden de volgende stappen gemaakt:
- Risico’s actualiseren.
- Risico’s analyseren.
- Benodigde weerstandscapaciteit koppelen aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

In de tussentijdse rapportages worden alleen die risico's gemeld die ten opzichte van de begroting nieuw zijn of significant afwijken.

De omvang maal de kans dat het risico zich voordoet, geeft aan wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Zoals in onderstaande tabel is weergegeven, bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit voor de begroting 2027: € 32,573 miljoen.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	**Maximaal risico**	**Risicokans**	**Benodigde weerstands-capaciteit**
Algemene uitkering	5.089	Gemiddeld	2.545
Bedrijfsvoering	5.319	Laag/Gemiddeld	1.581
(Schade)claims	7.600	Laag/Gemiddeld	3.794
Externe factoren	1.850	Gemiddeld	740
Financieel	30.896	Laag/Gemiddeld/Hoog	15.805
Grondexploitatie	*	Hoog	508
Kapitaalgoederen	5.196	Laag/Gemiddeld/Hoog	2.308
Open-einde regelingen	3.635	Laag/Gemiddeld/Hoog	2.529
Oekraïne	p.m.	p.m.	p.m.
Crisis noodopvang	p.m.	p.m.	p.m.
Statushouders	p.m.	p.m.	p.m.
Projecten	2.968	Laag/Gemiddeld	980
Verbonden partijen	5.871	Laag/Gemiddeld	1.331
Overige categorieën	1.223	Laag/Gemiddeld	452
	69.648		**32.573**

* Afzonderlijke risicoanalyse grondexploitaties met een maximaal risico van ca. € 508.000. Zie voor meer informatie de paragraaf Grondbeleid.

Ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren
Het risicoprofiel van de gemeente is ten opzichte van de begroting 2026 gewijzigd. Door actualisatie van het risicoregister, nieuwe ontwikkelingen en herijking van enkele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit gestegen van € 29,0 miljoen naar € 32,6 miljoen. De belangrijkste mutaties worden hieronder toegelicht.

Vergelijkende cijfers

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	**Begroting 2027 benodigde Weerstandscap.**	**Begroting 2026 benodigde Weerstandscap.**	**Jaarrekening 2025 benodigde weerstandscap.**	**Verschil benod. begr. '27 tov begroting '26**	**Verschil benodigd begr '27 tov jr '25**
Alg. uitkering	2.545	2.507	2.507	37	38
Bedrijfsvoering	1.581	1.563	1.563	18	18
(Schade)-claims	3.794	545	545	3.249	3.249
Externe Factoren	740	588	588	152	152
Financieel	15.805	16.336	16.336	-530	-531
Grondexploitatie	508	660	660	-152	-152
Kapitaalgoederen	2.308	2.031	2.031	277	277
Open-einde regeling	2.529	2.137	2.137	392	392
Projecten	980	517	517	463	463
Verbonden partijen	1.331	1.689	1.689	-358	-358
Overige categorieën	452	427	427	25	25
Totaal	**32.573**	**29.000**	**29.000**	**3.574**	**3.574**

Toelichting op de verschillende categorieën:

Algemene uitkering
De inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds laat weinig stabiliteit zien en is zodoende weinig voorspelbaar. Het ene moment meldt het rijk een meevaller en het andere moment is er een tegenvaller. Het is lastig om hierop te anticiperen. De benodigde weerstandscapaciteit blijft ten opzichte van vorig jaar nagenoeg gelijk.

Bedrijfsvoering
Personeel en inhuur
De grootste risico's liggen op het gebied van personeelskosten en inhuur. Ondanks de inzet om vacante posities structureel in te vullen, blijft er een risico bestaan op oplopende inhuurkosten. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt vergroot immers de afhankelijkheid van externe inzet op cruciale en schaarse functies. De benodigde weerstandscapaciteit voor bedrijfsvoering blijft ten opzichte van vorig jaar nagenoeg gelijk.

Cyberrisico's
Het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en de Informatiebeveiligingsdienst (IBD, VNG) geven jaarlijks inzicht in de belangrijkste dreigingen in de digitale wereld (zoals hackpogingen, ransomwareaanvallen en misbruik van persoonsgegevens). Risico's die hierdoor ontstaan, zijn onder andere schending van privacy, verstoring van dienstverlening en bedrijfscontinuïteit, financieel verlies, imagoschade, claims of boetes. Op dit moment zijn de basisbeveiligingsmaatregelen in de organisatie onvoldoende op orde. De SWO heeft een meerjarig informatieveiligheidsplan opgesteld, zodat passende maatregelen genomen worden om deze risico’s terug te brengen tot een acceptabel niveau. Het risico is opgenomen als PM-post in het weerstandsvermogen.

Inflatierisico's
Inflatierisico’s ontstaan wanneer de werkelijke loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Hierdoor kunnen de kosten voor goederen, diensten en personeel hoger uitvallen dan geraamd.

ICT
De SWO investeert in de periode 2024-2028 in ICT om de informatievoorziening, informatiebeveiliging en continuïteit van de dienstverlening verder te versterken. Met deze investeringen wordt ingezet op het terugbrengen van de ICT-risico's tot een acceptabel niveau. Ondanks de getroffen en nog te treffen maatregelen blijven risico's bestaan op uitval van systemen, beveiligingsincidenten en aanvullende investeringen.

(Schade)claims
Hieronder vallen claims die niet worden gedekt door de verzekering. De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de actuele bekende risico's, aangevuld met ervaringscijfers uit voorgaande jaren. De toename van de benodigde weerstandscapaciteit wordt veroorzaakt door een herziening van de risicokansen en de toevoeging van nieuwe claims aan het risicoprofiel.

Externe factoren
Hieronder vallen de risico's als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en volledig onvoorziene gebeurtenissen, zoals calamiteiten, oorlogen en pandemieën. De stijging ten opzichte van vorig jaar wordt voornamelijk verklaard doordat een risico is toegevoegd voor wijzigingen in de stikstofregelgeving. Hierdoor kunnen gemeentelijke projecten vertraging oplopen, waardoor voorbereidings-, onderzoeks- en uitvoeringskosten voor de gemeente hoger kunnen uitvallen dan geraamd.

Financieel
Indexatie
Voor de indexatie van de uitgaven wordt de systematiek uit de kaderbrief 2027-2030 gevolgd. Daarbij wordt voor een deel van de uitgaven aangesloten bij de consumentenprijsindex (CPI) van 3,3%. Niet alle uitgaven worden volledig geïndexeerd, waardoor de werkelijke kostenontwikkeling op bepaalde onderdelen hoger kan uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Dit risico is meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit.

Financieringsbeleid en treasurybeleid
De gemeente beschikt over interne en externe financieringsmiddelen om in de financieringsbehoefte te voorzien. De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn rente-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Door een zorgvuldig treasurybeleid worden deze risico's zoveel mogelijk beperkt. De restrisico's zijn meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit.

Grondexploitatie
De risico’s zijn conform de risico-inventarisatie zoals opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.

Kapitaalgoederen
In de paragraaf Kapitaalgoederen is weergegeven waar we in 2027 en verder rekening mee dienen te houden. Door achterstallig onderhoud en het actualiseren van beheersplannen kan blijken dat de onderhoudsopgave groter is dan eerder werd ingeschat. Hierdoor kunnen onderhouds- en vervangingskosten hoger uitvallen dan geraamd. Deze onzekerheid is verwerkt in de benodigde weerstandscapaciteit.

Open-einderegelingen
Binnen het sociaal domein is sprake van open-einderegelingen. In de programma's is toegelicht waarop de budgetten zijn gebaseerd. Voor deze budgetten geldt dat geen sprake is van een budgettair plafond, waardoor de werkelijke uitgaven hoger kunnen uitvallen dan begroot. Hoewel het Rijk ook in 2027 aanvullende middelen beschikbaar stelt voor onder meer de jeugdzorg, blijft onzekerheid bestaan over de ontwikkeling van de zorgvraag en de daarmee samenhangende kosten. Door actualisatie van de risico-

inschattingen is de benodigde weerstandscapaciteit ten opzichte van vorig jaar licht toegenomen.

Oekraïne
Als gevolg van de oorlog in Oekraïne blijft de gemeente opvang bieden aan ontheemden uit Oekraïne. Gemeenten worden hiervoor door het Rijk financieel gecompenseerd via de geldende bekostigingsregeling. Vanaf 1 januari 2027 geldt de doelgroepflexibele regeling (DFR) als centrale bekostigingsregeling voor de opvang en huisvesting. Omdat de rijksbekostiging kan wijzigen en afhankelijk is van toekomstige besluitvorming is dit risico als p.m. post opgenomen.

Crisis noodopvang (CNO)
Gemeenten kunnen door het Rijk worden gevraagd crisisnoodopvang te realiseren wanneer de opvangcapaciteit landelijk onder druk staat. Uitgangspunt is dat de kosten door het Rijk worden vergoed. Omdat de duur, omvang en bekostiging van eventuele toekomstige crisisnoodopvang onzeker zijn, is dit risico als p.m. post opgenomen.

Statushouders
Gemeenten hebben een wettelijke taak om statushouders te huisvesten. De omvang van de taakstelling, de beschikbaarheid van passende woonruimte en eventuele wijzigingen in landelijke regelgeving kunnen leiden tot aanvullende gemeentelijke kosten. Omdat de financiële gevolgen op voorhand moeilijk zijn in te schatten, is dit risico als p.m.-post opgenomen.

Verbonden partijen
De risico's door inflatie gaan ook aan onze verbonden partijen niet voorbij. De begrotingen daarvan nemen toe maar ook de voor hen geldende risico's in de bedrijfsvoering. Hogere bijdragen vanuit de gemeente nemen de kans op uiteindelijk niet sluitende rekeningresultaten niet weg en daarmee stijgt het risico op aanvullende gemeentelijke bijdragen of lagere dividendopbrengsten. De daling ten opzichte van eerdere jaren vloeit voort uit een bijstelling van de risico’s in ons risicoregister. In de paragraaf 'Verbonden partijen' zijn de specifieke risico's per verbonden partij opgenomen.

Projecten
Voor de projecten rekenen we niet met de totale budgetten. Het risico betreft onder meer het gedeelte ‘bijdrage derden’ oftewel de subsidies, die al dan niet worden ontvangen. Door actualisatie van de projectrisico's en de toevoeging van enkele nieuwe projecten is de benodigde weerstandscapaciteit toegenomen.

Overige categorieën
Hieronder vallen risico's die niet onder één van de overige categorieën kunnen worden gebracht. Het betreft onder andere het risico dat openstaande vorderingen niet volledig worden ontvangen.

Kengetallen

Kengetallen financiële positie
Interpretatie van de financiële positie is voor gemeenten lastig. Veel gemeenten willen zich daarom onderling vergelijken. Het BBV schrijft daarom voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte set financiële kengetallen moet worden opgenomen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling.
Mede op basis van deze kengetallen geeft de paragraaf een analyse van de financiële positie van de gemeente. Het doel van deze kengetallen is de raad beter in staat te stellen een oordeel te vormen over een structureel en reëel sluitende begroting.
We hebben de kaders van de financiële kengetallen met de raad besproken en bij de kaderbrief 2027-2030 zijn de volgende signaleringswaarden vastgesteld:
1. **Solvabiliteit**: minimaal 35%
2. **Nettoschuldquote**: maximaal 90%
3. **Weerstandsvermogen**: minimaal 2,0 (uitstekend)
4. **Structurele exploitatieruimte**: minimaal 0
5. **Grondexploitatie**: maximaal 20%
6. **Belastingcapaciteit**: geen signaleringswaarde
7. **Investeringsplafond**: maximaal € 6,8 miljoen per jaar

1. De solvabiliteitsratio
De solvabiliteit is een maatstaf om aan te geven in hoeverre een organisatie in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen; hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Voor de bepaling van het eigen vermogen volgen we het BBV, waarbij voorzieningen niet worden gerekend tot het eigen vermogen. We hanteren voor de solvabiliteitsratio een signaleringswaarde van minimaal 35%. Een solvabiliteitsratio van 35% of hoger valt daarmee in de categorie minst risicovol.

Waarderingscijfer	**Minst risicovol**	**Neutraal**	**Meest risicovol**
Solvabiliteitsratio	> 35%	20%-35%	< 20%

Balans Hoogeveen *(Bedragen x € 1 miljoen)*		**2025 Rekening**	**2026 Begroot**	**2027 Begroot**	**2028 Begroot**	**2029 Begroot**	**2030 Begroot**
Activa							
Immateriële vaste activa		8,7	7,9	8,1	7,7	7,3	7,0
Materiële vaste activa		118,5	142,4	154,4	158,8	159,7	161,1
Fin vaste activa	D	15,9	15,8	17,7	17,2	16,5	17,5
Verstrekkingen aan deelnemingen	*D1*	*1,0*	*1,0*	*0,9*	*0,9*	*0,9*	*0,9*
Leningen aan verbonden partijen	*D2*	*6,5*	*7,2*	*7,4*	*7,5*	*7,0*	*6,3*
Overige uitzettingen > 1 jaar	*D3*	*8,4*	*7,6*	*9,3*	*9,2*	*9,2*	*9,2*
Voorraden		15,7	16,2	8,2	6,1	6,0	1,3
Onderhanden werk		*11,4*	*11,5*	*3,9*	*1,7*	*1,6*	*-3,1*
Gereed product en handelsgoed.		*4,3*	*4,7*	*4,4*	*4,4*	*4,4*	*4,4*
Uitzettingen <1 jaar	E	126,7	72,1	99,8	77,2	63,8	54,0
Liquide middelen	F	2,0	1,1	0,5	0,5	0,5	2,0
Overlopende activa	G	8,8	4,5	7,4	7,6	7,5	7,4
Totaal	**K**	**296,3**	**260,1**	**296,0**	**275,1**	**261,4**	**250,2**
Passiva							

Balans Hoogeveen *(Bedragen x € 1 miljoen)*		2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
Eigen Vermogen	J	108,4	89,6	96,4	95,7	95,1	94,4
Algemene reserve	*J1*	*91,3*	*84,4*	*90,6*	*90,6*	*90,6*	*90,6*
Bestemmingsreserves	*J2*	*13,9*	*5,8*	*5,8*	*5,2*	*4,5*	*3,9*
Gerealiseerd resultaat	*J3*	*3,2*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Voorzieningen		12,3	8,4	10,7	9,7	8,7	7,7
Vaste schulden > 1 jaar	A	93,5	77,3	76,3	81,7	86,3	84,8
Vlottende passiva	B	11,9	18,0	13,3	13,7	14,1	14,5
Overlopende passiva	C	70,2	66,2	99,4	74,3	57,2	48,9
Totaal	**K**	**296,3**	**260,1**	**296,0**	**275,1**	**261,4**	**250,2**
Solvabiliteit (=J/K)		**36,6%**	**34,5%**	**32,5%**	**34,8%**	**36,4%**	**37,7%**

2a. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (totale baten exclusief mutaties reserves). We hanteren de definitie van de VNG, zoals gepubliceerd in de notitie "*Houdbare gemeentefinanciën*". In deze definitie worden de voorzieningen tot het eigen vermogen gerekend.

Waarderingscijfer	**Minst risicovol**	**Neutraal**	**Meest risicovol**
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%

Bedragen x €1.000		2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
Vaste schulden	A	93.475	77.292	76.308	81.725	86.342	84.758
Netto vlottende schulden	B	11.936	18.000	13.300	13.699	14.110	14.533
Overlopende passiva	C	70.195	66.191	99.354	74.274	57.176	48.892
Financiële vaste activa	D3	8.443	7.357	9.265	9.243	9.226	9.210
Uitzettingen < 1 jaar	E	126.677	72.133	99.794	77.185	63.849	53.973
Liquide middelen	F	2.011	1.100	500	500	500	2.000
Overlopende activa	G	8.805	4.500	7.400	7.600	7.500	7.400
Baten excl. reservemutaties	H	273.263	253.405	267.427	249.504	245.473	251.605
Netto schuldquote		**11%**	**30%**	**27%**	**30%**	**31%**	**30%**
(A+B+C-D3-E-F-G)/H x 100%							

Toelichting netto schuld en percentage netto schuld als aandeel van de inkomsten
De kolom langlopende schuld in bovenstaande tabel geeft geen compleet beeld van onze vermogenspositie. Ook andere zaken moeten worden meegenomen. Een goed kengetal om de hoogte van de schulden te beoordelen is de *netto schuld als aandeel van de inkomsten*. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen, des te meer schuld een gemeente kan dragen. Het kengetal uitgedrukt in procenten wordt de netto schuldquote genoemd. Voor de inkomsten in de noemer moet voor dit kengetal worden uitgegaan van de inkomsten voor de bestemming van de reserves, de inzet van reserves op de exploitatie betreft geen inkomsten.

2b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
(Opmerking: bij de verstrekte leningen worden de leningen aan het Stimuleringsfonds Nederlandse Gemeenten (SVN) buiten beschouwing gelaten).

Bedragen x €1.000		2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
Vaste schulden	A	93.475	77.292	76.308	81.725	86.342	84.758
Netto vlottende schulden	B	11.936	18.000	13.300	13.699	14.110	14.533
Overlopende passiva	C	70.195	66.191	99.354	74.274	57.176	48.892
Financiële vaste activa	D2+D3	15.019	14.764	16.747	16.292	15.562	16.618
Uitzettingen < 1 jaar	E	126.677	72.133	99.794	77.185	63.849	53.973
Liquide middelen	F	2.011	1.100	500	500	500	2.000
Overlopende activa	G	8.805	4.500	7.400	7.600	7.500	7.400
Baten excl. reservemutaties	H	273.263	253.405	267.427	249.504	245.473	251.605
Netto schuld		**8%**	**27%**	**24%**	**27%**	**29%**	**27%**
(A+B+C-D3-E-F-G)/H x 100%							

3. Weerstandsvermogen
Het kengetal weerstandsvermogen is de verhouding tussen het totaalbedrag aan risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Met behulp van dit kengetal kan worden bepaald of het weerstandsvermogen voldoet aan de gestelde norm. Het kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Ratio weerstandsvermogen	>2,0	1,0 > < 2,0	< 1,0

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door het totaalbedrag aan risico's. Bij de begroting en jaarrekening worden de risico's opnieuw bepaald. Voor de begrotingsjaren 2027-2030 is de benodigde weerstandscapaciteit € 32,6 miljoen. Hiervoor wordt op basis van een risicomatrix de risicokans bepaald dat een risico zich voordoet.

Het wordt als volgt berekend:
Weerstandsvermogen = $\frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$
(risicoprofiel)

Onderstaand is het verloop van het weerstandsvermogen weergegeven, waarbij rekening is gehouden met het resultaat van de jaarrekening 2025 (na bestemming) en de begrote mutaties op de Algemene reserve op basis van deze programmabegroting. De bestemmingsreserves worden niet tot de weerstandscapaciteit gerekend. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de begrotingsresultaten over de jaren 2027 t/m 2030.

Bedragen x € 1.000 31/12	2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
Beschikbare weerstandscapaciteit (J1)	91.289	84.441	90.559	90.559	90.559	90.559
Benodigde weerstandscapaciteit	29.000	29.000	32.573	32.573	32.573	32.573
Weerstandsvermogen	62.289	55.441	57.986	57.986	57.986	57.986
Ratio weerstandsvermogen	**3,15**	**2,91**	**2,78**	**2,78**	**2,78**	**2,78**

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken als percentage.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

Bedragen x € 1.000	2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
Totaal structurele lasten (A)	255.275	245.954	266.218	258.837	248.696	251.827
Totaal structurele baten (B)	265.860	249.955	270.238	250.154	246.123	252.255
Saldo structurele baten en lasten (1)(B-A)	**10.585**	**4.001**	**4.021**	**-8.683**	**-2.573**	**429**
Structurele toevoeging reserves (C)	0	0	0	0	0	0
Structurele onttrekking reserves (D)	0	0	0	0	0	**0**
Saldo onttrekking en toevoeging (2)(D-C)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	0
Totale baten (excl.mut.reserves) (E)	273.263	254.148	267.427	249.504	245.473	251.605
Saldo (3) (1+2)	**10.585**	**4.001**	**4.021**	**-8.683**	**-2.573**	**429**
Percentage t.o.v. totale baten (3/E)	**3,87%**	**1,57%**	**1,50%**	**-3,48%**	**-1,05%**	**0,17%**

5. Kengetallen grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Het kengetal geeft in een percentage aan hoe groot het geïnvesteerde bedrag is ten opzichte van de totale baten.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%

Bedragen x € 1.000	2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
Boekwaarde voorraad gronden	11.300	16.202	8.211	6.082	5.982	1.276
Totale baten (exclusief reserves)	273.263	253.405	267.427	249.504	245.473	251.605
Percentage	**4,14%**	**6,39%**	**3,07%**	**2,44%**	**2,44%**	**0,51%**

6. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

Voor de berekening van de belastingcapaciteit wordt de totale woonlast voor een meerpersoonshuishouden in Hoogeveen vergeleken met het landelijk gemiddelde. De woonlast bestaat uit de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.
De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Overigens laat dit kengetal meer een verhouding zien ten opzichte van het landelijk gemiddelde van de woonlasten, dan dat het de vrij toelaatbare (wettelijke) belastingruimte toont.

	2025 Rekening	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot	2030 Begroot
OZB-lasten gemiddelde WOZ-waarde	434	393	434	434	434	434
Rioolheffing	164	169	169	169	169	169
Afvalstoffenheffing	287	264	264	264	264	264
Totaal woonlasten Hoogeveen	**885**	**826**	**867**	**867**	**867**	**867**
Gemiddelde woonlasten gemeenten (landelijk)	**1.051**	**1.109**	**1.109**	**1.109**	**1.109**	**1.109**
Percentage t.o.v. landelijk gemiddelde	**84%**	**74%**	**78%**	**78%**	**78%**	**78%**

Toelichting belastingcapaciteit
De woonlasten in Hoogeveen liggen in 2026 en de daaropvolgende jaren naar verwachting onder het landelijk gemiddelde. Op basis van de opgenomen bedragen bedraagt voor 2027 en verder de belastingcapaciteit circa 78% van het laatst bekende landelijke gemiddelde. Dit betekent dat de woonlasten in Hoogeveen relatief lager zijn dan gemiddeld in Nederlandse gemeenten. Voor de begrotingsjaren 2027-2030 zijn de definitieve tarieven voor de lokale heffingen nog niet vastgesteld. Daarnaast zijn de landelijke gemiddelde woonlasten voor deze jaren bij het opstellen van de begroting nog niet beschikbaar. Daarom is voor de berekening van de belastingcapaciteit uitgegaan van het meest recent beschikbare landelijke gemiddelde. Hierdoor geeft het kengetal vooral een indicatie van de relatieve positie van Hoogeveen ten opzichte van andere gemeenten.

Bij de interpretatie van het kengetal moet rekening worden gehouden met de door Hoogeveen verleende OZB-korting. Deze korting heeft invloed op de omvang van de woonlasten en daarmee op het getoonde percentage. Het kengetal biedt daarom vooral inzicht in de verhouding tot het landelijk gemiddelde en niet rechtstreeks in de feitelijke ruimte om belastingen te verhogen.

7. Investeringsplafond

We hanteren een investeringsplafond van € 6,8 miljoen als signaleringswaarde. Het investeringsplafond biedt inzicht in de omvang van de investeringen die een beroep doen op de algemene financieringsruimte van de gemeente. Bij de berekening worden bijdragen van derden buiten beschouwing gelaten. Ook wordt gecorrigeerd voor doorgeschoven investeringen uit voorgaande jaren, investeringen in riolering die worden bekostigd uit de rioolheffing en de verstrekte starters-, toekomstbestendig wonen- en duurzaamheidsleningen.

De relevantie van deze indicator neemt echter af, omdat bij de afweging van investeringen steeds meer wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid, de financiële haalbaarheid en de ontwikkeling van financiële kengetallen, zoals de netto schuldquote, solvabiliteit en het begrotingssaldo.

Berekening investeringsplafond:

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Totaal bruto investeringen	26.245	29.675	13.199	9.737	10.258
Af: doorschuif investeringen voorgaande jaren	4.826	12.766	2.665	0	0
Af: bijdragen van derden	1.032	859	0	0	0
Af: rioleringsinvesteringen	4.408	2.161	2.161	2.161	2.161
Af: verstrekken leningen	1.700	1.800	0	0	0
Netto-investeringen voor investeringsplafond	**14.279**	**12.089**	**8.373**	**7.576**	**8.097**
Investeringsplafond	6.800	6.800	6.800	6.800	6.800
Afwijking t.o.v. investeringsplafond (- is overschrijding)	**-7.479**	**-5.289**	**-1.573**	**-776**	**-1.297**

Uit bovenstaande berekening blijkt dat de netto-investeringen in alle jaren boven het investeringsplafond uitkomen. Het investeringsplafond fungeert daarmee vooral als signaleringswaarde en niet als een harde norm.

Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf laat zien of de bestaande kapitaalgoederen voldoende (kunnen) worden onderhouden om het voortbestaan te verzekeren en dus kapitaalvernietiging te voorkomen. Het begrip voldoende moet met kwaliteitseisen worden onderbouwd.

Paragraafhouder college

Basisgegevens te onderhouden kapitaalgoederen
Vanuit de verschillende beheerpakketten is de onderstaande tabel met ons te beheren areaal opgesteld. Door continue verbetering van de gegevens in beheersystemen kunnen er verschillen ontstaan ten opzichte van vorige jaren. Daarnaast kan een areaal door uit- of inbreidingen groeien of krimpen.

Openbaar gebied
De gemeente Hoogeveen beheert een omvangrijk areaal aan kapitaalgoederen, waaronder wegen, fietspaden, voetpaden, civiele kunstwerken, openbare verlichting, groen, bomen, speelvoorzieningen en begraafplaatsen. Deze voorzieningen vormen samen de basis voor een veilige, bereikbare, aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte en leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid, gezondheid, verkeersveiligheid, biodiversiteit en economische vitaliteit van de gemeente.

Het beheer van de openbare ruimte ontwikkelt zich van traditioneel onderhoud naar integraal assetmanagement. Daarbij worden beheer, onderhoud, vervanging en investeringen steeds meer in samenhang afgewogen op basis van prestaties, risico's, maatschappelijke effecten, duurzaamheid en de totale levensduurkosten van de kapitaalgoederen. Actuele en betrouwbare areaalgegevens vormen hiervoor een belangrijke randvoorwaarde.

Bij het beheer van de openbare ruimte wordt gewerkt vanuit de gemeentelijke beleidskaders en beheerplannen. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van het ambtelijke Strategisch Kompas Openbare Ruimte als richtinggevend document. Het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) en de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) zijn nog in ontwikkeling en gaan na vaststelling een belangrijk kader vormen voor het beheer, de inrichting en de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Nieuwe ontwikkelingen worden integraal beoordeeld op bereikbaarheid, verkeersveiligheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit, toegankelijkheid, beheerbaarheid en de structurele beheer- en onderhoudslasten die zij met zich meebrengen.

Door woningbouw, herstructurering en andere ruimtelijke ontwikkelingen groeit het gemeentelijke areaal. Hierdoor nemen ook de structurele beheer-, onderhouds- en vervangingslasten toe. Om de openbare ruimte ook op langere termijn veilig, kwalitatief en betaalbaar te houden, wordt gestuurd op integrale programmering, een doelmatige inzet van beschikbare middelen en een goede afstemming tussen beheer, onderhoud en investeringen.

Bij vervanging en groot onderhoud worden opgaven zoveel mogelijk gecombineerd. Werkzaamheden aan wegen, openbare verlichting, groen en andere onderdelen van de openbare ruimte worden integraal voorbereid en uitgevoerd. Hiermee wordt de overlast voor inwoners beperkt, wordt kapitaalvernietiging voorkomen en ontstaat een efficiëntere inzet van middelen.

Wegen fiets- en voetpaden

De kwaliteit van de wegen, fiets- en voetpaden wordt periodiek beoordeeld op basis van inspecties en de CROW-systematiek. De inspectieresultaten vormen samen met de actuele beheerinformatie de basis voor de jaarlijkse onderhoudsprogrammering. Binnen het langjarige beheer- en onderhoudscontract worden maatregelen geprioriteerd op basis van technische noodzaak, verkeersveiligheid, risico's, integraliteit en beschikbare middelen.

Niet het gehele areaal bevindt zich op het gewenste kwaliteitsniveau. Een deel van de wegen en fietspaden heeft een slechte technische kwaliteit. Op basis van de actuele inspectiegegevens wordt nader bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn en voor welk deel regulier of zwaarder onderhoud volstaat dan wel reconstructie of vervanging nodig is. Omdat deze opgave niet in één keer kan worden uitgevoerd, vindt de aanpak gefaseerd en risicogestuurd plaats. Wanneer de verkeersveiligheid daarom vraagt, worden in afwachting van structurele maatregelen tijdelijke of plaatselijke herstelmaatregelen uitgevoerd. In 2027 wordt een nieuw beleids- en beheerplan wegen vastgesteld.

Actueel beeld

Op basis van het huidige inspectiebeeld voldoet circa 15% van het areaal niet aan het vastgestelde CROW-kwaliteitsniveau B. Circa 12% van het areaal is daarbij beoordeeld op kwaliteitsniveau D (slecht).
Inmiddels zijn nieuwe inspectiegegevens opgenomen. Deze worden door de RIC-aannemer nader geanalyseerd om te bepalen welke onderhouds-, reconstructie- en vervangingsmaatregelen noodzakelijk zijn. Op basis van de actuele inspectie- en beheerinformatie wordt bij de Kadernota 2028 een meerjareninvesteringsplanning en een meerjarige onderhoudsplanning voor het wegenareaal voorgelegd.

Toekomstige vervangings- en investeringsopgave

Vanaf het derde kwartaal van 2026 wordt een belangrijk deel van het beheer en onderhoud uitgevoerd binnen het meerjarige RIC-contract voor Hoogeveen. Het contract heeft een maximale looptijd van tien jaar en omvat onder andere het beheer en onderhoud van wegen en verhardingen, bermen, markeringen en belijning, verkeersborden en civiele kunstwerken. Ook bepaalde kleinschalige rioleringswerkzaamheden vallen binnen de contractscope.

Voorafgaand aan de aanbesteding is voor beide gemeenten een zero-based doorrekening gemaakt. Daarbij is niet uitgegaan van historisch beschikbare budgetten, maar van het aanwezige areaal, het gewenste kwaliteitsniveau en de structureel benodigde maatregelen voor dagelijks en groot onderhoud. De doorrekening is opgesteld voor kwaliteitsniveau B. Binnen het contract geldt eveneens minimaal kwaliteitsniveau B, met uitzondering van het stadscentrum van Hoogeveen waar minimaal niveau A geldt.

Op basis van de zero-based doorrekening is de jaarlijkse beheer- en onderhoudsbehoefte voor Hoogeveen inzichtelijk gemaakt. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de verschillende onderdelen van de openbare ruimte, waaronder verhardingen, verkeers- en straatmeubilair, civiele kunstwerken en riool-gerelateerde werkzaamheden. De riool-gerelateerde werkzaamheden worden vanwege de dekking vanuit de rioolheffing financieel afzonderlijk geadministreerd en verantwoord.

Voor Hoogeveen is binnen de aanbesteding een jaarlijks plafondbudget opgenomen. Dit plafond vormt het maximale contractuele kader en geen automatische bestedingsverplichting. De daadwerkelijke inzet van middelen wordt jaarlijks bepaald op basis van inspecties, technische noodzaak, veiligheid, risico's, prioriteiten en de beschikbare financiële ruimte.

De zero-based doorrekening vormt vanaf 2027 de basis voor de structurele begroting voor beheer en onderhoud. Hiermee sluiten de beschikbare budgetten beter aan op de feitelijke beheeropgave en ontstaat een solide basis voor de jaarlijkse programmering en financiële sturing binnen het RIC-contract.

Exploitatiebudgetten x €1.000	2026	2027
Onderhoud wegen en fietspaden	3.698	4.198

Investeringen wegen en fiets- en voetpaden
Op basis van de zero-based systematiek is voor Hoogeveen ook de structurele vervangingsbehoefte van wegen en fietspaden doorgerekend. Daarbij is niet uitgegaan van historisch beschikbare investeringsbudgetten, maar van het aanwezige areaal, de technische levensduur, het gewenste kwaliteitsniveau en de middelen die naar verwachting nodig zijn om het areaal duurzaam in stand te houden. Uit deze doorrekening volgt dat sprake is van een structurele jaarlijkse vervangingsopgave.

Deze vervangingsopgave vormt geen jaarlijks automatisch te besteden investeringsbudget, maar dient als financieel en inhoudelijk uitgangspunt voor de meerjarige vervangingsprogrammering. De feitelijke investeringsbehoefte kan per jaar verschillen, afhankelijk van onder meer de technische staat van het areaal, inspectieresultaten, risico's, verkeersveiligheid, kansen om werkzaamheden te combineren en de fasering van projecten

De zero-based doorrekening wordt in 2026 verder vertaald naar een Meerjarig Investeringsprogramma Openbare Ruimte (MIP). Dit programma wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming aangeboden. In het MIP wordt de vervangingsopgave voor wegen en fietspaden verder geconcretiseerd en geprioriteerd en in samenhang gebracht met onder andere riolering, klimaatadaptatie, verkeersveiligheid, civiele kunstwerken en andere ontwikkelingen in de openbare ruimte. Daarbij worden per project de planning, financiële consequenties en benodigde dekking inzichtelijk gemaakt.

Op basis van het MIP kan vervolgens bestuurlijk worden bepaald welke investeringen wanneer worden uitgevoerd en welke kredieten daarvoor beschikbaar moeten worden gesteld. Hiermee ontstaat een meerjarige en beter onderbouwde verbinding tussen areaal, kwaliteit, risico’s, investeringen en de planning- en controlcyclus.

Investeringen x € 1.000	2026	2027
Diverse wegen en fietspaden	4.590	1.500

Openbare verlichting
Het beheer van de openbare verlichting is gericht op een veilige, functionele en duurzame installatie. De technische staat, resterende levensduur en energieprestatie van lichtmasten, armaturen en overige onderdelen vormen de basis voor onderhoud en vervanging. Met het lichtkwaliteitsplan wordt het kader voor de gewenste kwaliteit en de verdere verduurzaming van de openbare verlichting vastgelegd.

Actueel beeld
Op basis van de actuele beheer- en inspectiegegevens vraagt circa 7% van het areaal op korte of middellange termijn om vervanging of aanvullende onderhoudsmaatregelen. De

komende periode wordt de samenhang tussen beheerinformatie, onderhoud, vervanging en verduurzaming verder versterkt en vertaald naar een meerjarige programmering. Daarmee ontstaat een beter onderbouwde afweging tussen technische noodzaak, risico's, levensduur, duurzaamheid en beschikbare middelen. Waar mogelijk worden onderhoud, vervanging en verduurzaming gecombineerd.

Toekomstige vervangings- en investeringsopgave
In 2027 wordt het lichtkwaliteitsplan verder uitgewerkt. Dit plan geeft richting aan de gewenste kwaliteit en functie van de openbare verlichting en brengt tevens in beeld welke vervangingen en aanpassingen de komende jaren noodzakelijk zijn. Hieruit kan een aanvullende investeringsbehoefte volgen, bijvoorbeeld voor het vervangen van verouderde lichtmasten en armaturen, aanpassing van installaties, verdere verduurzaming en toepassing van slimme aansturing. De investeringsbehoefte wordt onderbouwd vanuit de technische staat, resterende levensduur, energieprestatie, veiligheid en de gewenste lichtkwaliteit.

De afgelopen jaren zijn voor de openbare verlichting geen afzonderlijke structurele investeringsbudgetten beschikbaar geweest. Vervangingen en kleinere vernieuwingsmaatregelen zijn daardoor waar mogelijk ten laste van de exploitatie gebracht. Dit is financieel geen zuivere structurele werkwijze, omdat daarmee regulier beheer en onderhoud en investeringen met een meerjarig nut onvoldoende van elkaar worden onderscheiden. Bovendien drukken dergelijke vervangingen dan volledig op het exploitatiebudget van het jaar waarin zij worden uitgevoerd, terwijl de voorziening meerdere jaren wordt gebruikt.

Vanaf 2027 wordt daarom een duidelijker onderscheid aangebracht tussen regulier beheer en onderhoud enerzijds en vervanging en vernieuwing anderzijds. Voor zover uitgaven als investering kwalificeren, worden deze binnen de gemeentelijke kaders voor activering als investering verwerkt en over de gebruiksduur afgeschreven. Dit sluit aan bij de systematiek van het BBV, waarin investeringen worden geactiveerd.

De uit het lichtkwaliteitsplan voortvloeiende vervangings- en investeringsopgave wordt betrokken bij het Meerjarig Investeringsprogramma Openbare Ruimte, dat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming wordt aangeboden. Daarmee ontstaat ook voor openbare verlichting een meerjarige en financieel beter onderbouwde programmering, waarbij beheer, onderhoud, vervanging, verduurzaming en investeringen in samenhang worden afgewogen.

Exploitatiebudgetten x €1.000	2026	2027
Onderhoud openbare verlichting	406	404

Civiele Kunstwerken
Het onderhoudsniveau van de civiele kunstwerken is vastgesteld op BOR-basisniveau. De technische staat wordt periodiek beoordeeld en vormt de basis voor onderhoud en vervanging. Het Beheerplan civiele kunstwerken 2022–2026 wordt in 2027 geactualiseerd op basis van inspectieresultaten, risico's en de vervangingsopgave.

De gemeente beheert onder andere bruggen, viaducten, damwanden, kademuren, beschoeiingen, steigers en overige civieltechnische constructies. De technische kwaliteit wordt periodiek beoordeeld aan de hand van inspecties, constructieve berekeningen en waar nodig detailonderzoek.

Actueel beeld
Uit de meest recente inspecties blijkt dat de civiele kunstwerken overwegend in een veilige en functionele staat verkeren. Er is geen sprake van acute knelpunten of onderhoudsachterstanden. Voor de komende jaren zijn wel verschillende planmatige

vervangings- en investeringsmaatregelen voorzien om de kwaliteit en functionaliteit op peil te houden

Toekomstige vervangings- en investeringsopgave
Voor de civiele kunstwerken is met de zero-based doorrekening inzichtelijk gemaakt welke structurele middelen noodzakelijk zijn voor een duurzaam beheer, onderhoud en tijdige vervanging. Uit deze analyse blijkt dat hiervoor jaarlijks middelen benodigd zijn. Daarnaast laat het huidige beheerplan zien dat voor 2027 een investeringsopgave is voorzien.

Het reguliere onderhoud aan civiele kunstwerken maakt onderdeel uit van het RIC-contract. Volledige of gedeeltelijke vervanging kan eveneens via het contract worden uitgevoerd, maar daarvoor moet afzonderlijk investeringsbudget beschikbaar zijn. Dit onderscheid is ook expliciet in de aanbestedingsleidraad opgenomen.

Het huidige beheerplan civiele kunstwerken loopt af. In 2027 wordt daarom een geactualiseerd beheerplan opgesteld. Hierin worden de actuele technische staat, risico's, vervangingsopgave en programmering opnieuw beoordeeld. De zero-based doorrekening vormt daarbij het financiële vertrekpunt; nieuwe inspectiegegevens kunnen aanleiding geven om de meerjarige programmering bij te stellen.

Exploitatiebudgetten x €1.000	2026	2027
Beheer en onderhoud civiele kunstwerken	376	289

Investeringen x € 1.000	2026	2027
Investeringen civieltechnische- of waterstaatkundige kunstwerken	2.733	807

Riolering en stedelijk water
Het beheer en de vervanging van riolering en stedelijk water vinden plaats binnen het Riolerings- en Waterprogramma 2023–2028. De technische staat wordt periodiek beoordeeld door middel van reiniging en inspecties. De komende periode wordt daarnaast gewerkt aan verbetering van de areaalgegevens en verdere uitwerking van de meerjarige vervangingsopgave.

Actueel beeld
Er is sprake van een substantiële vervangingsopgave binnen het bestaande rioolstelsel. Op basis van de huidige inzichten bedraagt deze opgave circa 20 kilometer. Tegelijkertijd zijn de beschikbare areaal- en inspectiegegevens nog niet op alle onderdelen voldoende betrouwbaar en volledig om de technische toestand van het gehele areaal eenduidig in een kwaliteitspercentage uit te drukken. Daarom worden de areaalgegevens, inspectieresultaten en meerjarige vervangingsprogrammering verder geactualiseerd en met elkaar verbonden."

Toekomstige vervangings- en investeringsopgave
De komende jaren neemt de beheer- en vervangingsopgave toe. Een deel van de riolering en aanverwante voorzieningen bereikt het einde van de technische levensduur, terwijl klimaatverandering, woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen aanvullende eisen stellen aan de capaciteit en het functioneren van het systeem. Tegelijkertijd is voor een goede programmering actuele en betrouwbare informatie over het areaal, de technische toestand en het functioneren van het stelsel noodzakelijk.

Daarom ligt de nadruk de komende jaren op het verder professionaliseren van het stedelijk waterbeheer. Areaalgegevens, inspectiegegevens, systeemkennis en hydraulische modellen worden geactualiseerd en beter met elkaar verbonden. Periodieke inspecties en onderzoeken vormen de basis voor de prioritering van onderhoud,

renovatie en vervanging. Daarbij wordt ook onderzoek gedaan naar het functioneren van het stelsel, bijvoorbeeld naar foutieve aansluitingen en hydraulische knelpunten. Vanuit de gemeentelijke grondwaterzorgplicht worden daarnaast de drainagesystemen en het grondwatermeetnet beheerd en onderhouden.

RIC als uitvoeringsinstrument
Vanaf het derde kwartaal van 2026 kunnen specifieke, veelal kleinschalige rioleringswerkzaamheden (wegen gerelateerd) worden uitgevoerd binnen het meerjarige RIC-contract voor beheer en onderhoud van wegen en aanverwante voorzieningen. Het gaat onder andere om plaatselijke reparaties, werkzaamheden aan kolken en kolkaansluitingen, inlaten, huisaansluitingen, putstellen en erfscheidingsputten. Ook bij calamiteiten kan binnen het contract een beroep worden gedaan op de opdrachtnemer.

Voor de voorbereiding van het RIC is ook voor deze werkzaamheden een zero-based doorrekening uitgevoerd. Hierbij is niet uitgegaan van historisch beschikbare budgetten, maar van het areaal en de structureel benodigde beheer- en onderhoudsmaatregelen. Op basis van deze systematiek is het financiële kader voor de rioolgerelateerde werkzaamheden binnen het RIC bepaald.

Dit financiële kader vormt geen aanvullend budget boven op de bestaande middelen voor riolering, maar maakt onderdeel uit van de structurele financiële ruimte voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel. De rioolgerelateerde werkzaamheden binnen het RIC worden afzonderlijk afgestemd, geadministreerd en gefactureerd. Dit is noodzakelijk omdat deze kosten worden gedekt uit de rioolheffing en daardoor financieel gescheiden moeten blijven van de overige werkzaamheden binnen het RIC-contract.

Het RIC biedt daarnaast mogelijkheden om werkzaamheden aan riolering beter te combineren met werkzaamheden aan wegen en andere onderdelen van de openbare ruimte. Waar dit technisch, financieel en planmatig doelmatig is, worden werkzaamheden gezamenlijk voorbereid en uitgevoerd. Hierdoor kan overlast voor inwoners worden beperkt, worden uitvoeringskosten beter beheerst en wordt voorkomen dat de openbare ruimte kort na elkaar opnieuw moet worden opengebroken.

Meerjarige programmering en investeringen
Naast het reguliere beheer en onderhoud is in het RWP 2023–2028 al rekening gehouden met renovatie en vervanging van onderdelen van het riolerings- en watersysteem. De uitvoering daarvan wordt gebaseerd op de technische toestand en het functioneren van het stelsel, inspectieresultaten, risico’s en de samenhang met andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

De uitgevoerde zero-based doorrekening geeft aanvullend en geactualiseerd inzicht in de structurele financiële behoefte voor beheer, onderhoud en vervanging. Deze doorrekening wordt gebruikt om de bestaande programmering verder te onderbouwen en te actualiseren. Daarbij wordt nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen reguliere beheer- en onderhoudslasten en investeringen in renovatie, vervanging en verbetering.

De vervangingsopgave voor riolering wordt verder uitgewerkt in de integrale meerjarige investeringsprogrammering voor de openbare ruimte. Daarbij worden rioolmaatregelen afgestemd op onder andere wegenonderhoud, klimaatadaptatie, civiele kunstwerken, woningbouw en andere gebiedsontwikkelingen. Hierdoor kan werk met werk worden gemaakt en kan de uitvoering doelmatiger worden geprogrammeerd.

De uitkomsten van deze actualisatie worden vervolgens getoetst aan de financiële uitgangspunten van het huidige RWP. Voor zover de geactualiseerde beheer- en vervangingsopgave wezenlijk afwijkt van de middelen waarmee in het RWP-rekening is gehouden, worden de financiële gevolgen betrokken bij de actualisatie of opvolging van het RWP. Daarbij worden ook de gevolgen voor de voorziening riolering en de rioolheffing

inzichtelijk gemaakt en, waar nodig, ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Exploitatiebudgetten x €1.000	2026	2027
Onderhoudsbudget riolering	1.166	1.158
Planmatig baggeren	232	232

Groen en bomen

Het beheer van het openbaar groen is gericht op het behouden van de vastgestelde kwaliteit binnen de beschikbare financiële kaders. De beheerplannen Groen en Bomen vormen daarbij, samen met het Soortenmanagementplan en de beleidsregels voor houtopstanden, het inhoudelijke kader voor beheer, onderhoud en vervanging. Biodiversiteit, klimaatadaptatie, veiligheid, leefbaarheid en beheerbaarheid worden daarbij in samenhang afgewogen. In 2027 wordt het nieuw groenbeleid en beheerplan vastgesteld.

Het bomenbeheer is gericht op veiligheid, duurzame instandhouding en het behoud van de bomenstructuur. De conditie en veiligheid van bomen worden periodiek beoordeeld en vormen de basis voor onderhoud en vervanging.

Actueel beeld

Uit de meest recente beeldkwaliteitsmeting blijkt dat circa 5–10% van het openbaar groen op het moment van de meting niet aan het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau voldeed. Dit percentage geeft daarmee primair inzicht in de kwaliteit van het dagelijks beheer en kan niet rechtstreeks worden vertaald naar een onderhoudsachterstand of vervangingsopgave. Afwijkingen in de beeldkwaliteit worden waar mogelijk binnen het reguliere beheer opgepakt.

De structurele onderhouds- en vervangingsopgave wordt afzonderlijk bepaald op basis van onder meer de technische staat, levensduur, beheerbaarheid, veiligheid en gewenste inrichting van het groen. De actualisatie van het groenbeleid en beheerplan in 2027 geeft hieraan verdere invulling.

Toekomstige vervangings- en investeringsopgave

De komende jaren wordt verder uitvoering gegeven aan het Beheerplan Groen, het Beheerplan Bomen, het Soortenmanagementplan (SMP) en de beleidsregels voor houtopstanden. Deze beleidskaders bieden richting aan een toekomstbestendige inrichting en beheer van de openbare ruimte. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met actuele maatschappelijke opgaven, zoals klimaatverandering, het versterken van biodiversiteit, natuurinclusief werken en het behoud van een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat.

Bij herinrichtings-, renovatie- en vervangingsprojecten wordt groen integraal betrokken bij de planvorming. Hierbij wordt ingezet op het versterken van de groenstructuren, het vergroten van biodiversiteit, het toepassen van klimaatbestendige beplanting en het creëren van een robuuste en duurzame openbare ruimte. Waar mogelijk worden kansen benut om de hoeveelheid groen te vergroten en de kwaliteit van bestaande groenvoorzieningen verder te verbeteren.

De gemeente hecht daarnaast waarde aan de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Door middel van participatie, bewonersinitiatieven en samenwerking met maatschappelijke partners wordt gewerkt aan een openbare ruimte die aansluit bij de behoeften van gebruikers en die bijdraagt aan de sociale verbondenheid binnen de kernen en wijken. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid draagt bij aan een duurzame en leefbare omgeving voor huidige en toekomstige generaties

Exploitatiebudgetten x €1.000	2026	2027
Onderhoud openbaar groen	2.226	2.238

Om de kwaliteit, functionaliteit en uitstraling van het openbaar groen duurzaam op peil te houden, is vanaf 2022 structureel een vervangingsinvestering opgenomen. Deze investering maakt het mogelijk om verouderde of kwalitatief afgenomen groenvoorzieningen planmatig te vervangen en waar mogelijk tegelijkertijd verbeteringen door te voeren. Hierbij wordt rekening gehouden met actuele opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid. Op deze wijze wordt gewerkt aan een toekomstbestendige openbare ruimte die aansluit bij de ambities van de gemeente.

Investeringen x €1.000	2026	2027
Reconstructies openbaar groen	220	171

Gebouwen

Vastgoed
Vastgoedbeleid
De gemeenteraad heeft begin 2026 de Vastgoedvisie 2026 – 2035 vastgesteld. Deze visie vormt het strategische kader voor het bezit, beheer, gebruik, de verduurzaming, afstoot en ontwikkeling van het gemeentelijk vastgoed. In het verlengde daarvan is het Strategisch Accommodatieplan (SAP) 2026 – 2040 opgesteld dat als nadere uitwerking van de Vastgoedvisie naar verwachting in 2026 of 2027 aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt voorgelegd. Samen zorgen beide documenten voor samenhang tussen beleid, financiën en uitvoering, voor een duidelijker investeringsprogramma en voor kostenbeheersing in de exploitatie, onder andere door verduurzamingsmaatregelen.

Vastgoed is binnen een gemeente geen doel op zich, maar een strategisch instrument om maatschappelijke doelstellingen mede te realiseren (bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, welzijn, sport of cultuur) en om primaire processen van de gemeente te huisvesten (bijvoorbeeld gemeentewerf en kantoren voor de ambtelijke organisatie). Vastgoed is minder flexibel dan de mate waarin ontwikkelingen binnen een gemeente plaatsvinden. Om die reden is in de Vastgoedvisie 2026 – 2035 een lange termijnvisie op vastgoed vastgelegd en is deze in het Strategisch Accommodatieplan 2026 – 2040 uitgewerkt tot een strategisch plan voor het beheer en de ontwikkeling van de vastgoedportefeuille. Het plan houdt rekening met (beleids-)ontwikkelingen binnen de gemeente, met de geformuleerde ambities en doelstellingen en past binnen de gestelde kaders vanuit betaalbaarheid, wet- en regelgeving en duurzaamheid. Meer specifiek richt het zich op gebouwen zoals scholen, sporthallen, dorps- en buurthuizen, gemeentelijke huisvesting en culturele accommodaties.
Ook mutaties – lees verkoop – van niet-essentieel maatschappelijk vastgoed vinden op die basis plaats. Het SAP bouwt voort op de bestaande kaders en huisvestingsplannen: het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, het Integraal Accommodatieplan Binnensport en Bewegingsonderwijs, het Accommodatieplan en beheer kleedkamers buitensport en de routekaart verduurzaming buurthuizen. Deze kaders en de daaruit voortvloeiende maatregelen zijn in het SAP samengebracht tot één integraal afwegings- en investeringskader. De Vastgoedvisie is begin 2026 door de gemeenteraad vastgesteld; het SAP vormt de verdere uitwerking hiervan en wordt naar verwachting in 2026 of 2027 aan de gemeenteraad ter vaststelling aangeboden.

Vastgoedportefeuille
De gemeente bezit vastgoed om haar inwoners in staat te stellen onderwijs te volgen, te sporten, elkaar te ontmoeten, cultuur te beleven, zorg te ontvangen en om andere beleidsdoelen te realiseren. Gezien de relevantie van dit vastgoed voor de samenleving, de financiële opgave waar de gemeente voor staat en de wens de financiële verhouding met het Rijk te verbeteren, is het van belang dit vastgoed een plek te geven in de gemeentelijke jaarstukken. Conform de Vastgoedvisie leggen wij hierover verantwoording af via een afzonderlijke paragraaf Vastgoed in de planning- en controldocumenten.

De gemeentelijke vastgoedportefeuille bestaat uit 173 objecten met een totale oppervlakte van bijna 167.500 m² bruto vloeroppervlak (peildatum 13 maart 2026). Om goed te kunnen sturen wordt de portefeuille verdeeld in een kernportefeuille en een niet-kernportefeuille, onderverdeeld in vijf categorieën: vastgoed in de openbare ruimte, maatschappelijk vastgoed, vastgoed voor de gemeentelijke dienst, strategisch vastgoed en overig vastgoed. Het maatschappelijk vastgoed is de grootste categorie en is verder onderverdeeld naar beleidsveld: onderwijs, sport en bewegen, kunst en cultuur, zorg en welzijn, multifunctioneel en overig maatschappelijk vastgoed. Deze indeling sluit aan bij het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast heeft de gemeente het economisch claimrecht op 41 schoolgebouwen. Dit houdt in dat wanneer een school haar bestemming verliest, het eigendom van het gebouw terugvalt naar de gemeente. Verder zijn er nog een aantal (tijdelijke) units bij speeltuin- en ijsbaanverenigingen, begraafplaatsen en groenonderkomens.

Ontwikkelingen en uitgangspunten
De belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op het maatschappelijk vastgoed zijn:
- betaalbaarheid in het beheer en onderhoud als gevolg van stijgende bouwkosten, energieprijzen en beperkt beschikbare capaciteit op de markt, die niet beïnvloedbaar zijn;
- de veroudering van de portefeuille: de gemiddelde leeftijd van de objecten is 45 jaar en circa de helft van het vastgoed is ouder dan 40 jaar en daarmee voorbij de gebruikelijke technische en economische levensduur;
- beperkte ruimte voor investeringen in renovatie en nieuwbouw;
- de verplichting tot verduurzaming en vermindering van de CO2-uitstoot, waarbij de gemeente streeft naar een energieneutrale vastgoedportefeuille in 2040.

Om de onderhoudskosten en investeringskosten zo laag mogelijk te houden, moet onder andere een efficiencyslag gemaakt worden. In lijn met de Vastgoedvisie hanteren wij daarom de volgende beleidsuitgangspunten:
- van stenen naar inhoud: eigendom van vastgoed is geen vanzelfsprekendheid en wordt alleen ingezet wanneer dit noodzakelijk is voor een wettelijke taak of een gemeentelijke beleidsdoelstelling;
- clusteren en delen op natuurlijke momenten: inzet op multifunctioneel en gedeeld gebruik en op centralisatie van voorzieningen om versnippering tegen te gaan;
- koppelen aan de verduurzamingsopgave: verduurzaming vindt plaats op natuurlijke onderhouds- en investeringsmomenten, waardoor er mogelijk een minder hoge exploitatielast wordt bewerkstelligd.

Dit houdt in dat bij (vervangings-)investeringen steeds de afweging wordt gemaakt of de investering noodzakelijk is, of gelijktijdig een verduurzamingsslag kan worden gemaakt en of de voorziening in overleg met de gebruikers elders kan worden ondergebracht. Het SAP zal hiervoor een uniform afwegingskader bieden waarin ieder object wordt beoordeeld op wettelijke zorgplicht, beleidswaarde en de ambities uit de Vastgoedvisie: duurzaam, efficiënt en maatschappelijk verantwoord. Zo worden keuzes niet langer ad hoc gemaakt, maar op basis van transparante criteria en lange termijndoelen.

Onderhoud
Om de gebouwen goed te kunnen onderhouden, worden er eens in de vier jaar onderhoudsinspecties uitgevoerd conform de NEN 2767-methodiek. Aan de hand daarvan worden meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld en bijgesteld. Op basis van deze onderhoudsplanningen wordt het vastgoed onderhouden. Voor het onderhoudsniveau hanteren wij conditiescore 3, wat staat voor redelijk onderhoud; hiervan wordt alleen afgeweken als duidelijk is dat een object op korte termijn wordt afgestoten of gesloopt. De inspecties van 2021 worden in 2026 geactualiseerd; de uitkomsten worden verwerkt in de MJOP's en in de meerjarenbegroting. Op basis van jaarlijkse steekproeven wordt bepaald of het onderhoud ook conform de inspectie is uitgevoerd. Deze werkwijze geldt ook voor gemeentelijk vastgoed dat in beheer is overgedragen aan derden. Daarnaast worden de (subsidie)mogelijkheden voor verduurzaming onderzocht en welke positieve effecten dit kan hebben op de onderhouds- en exploitatiebegroting.

Vervangingsopgave
De vervangingsopgave is in het Strategisch Accommodatieplan 2026 – 2040 per object in beeld gebracht. Daarbij is beoordeeld wanneer regulier onderhoud niet meer bijdraagt aan het in stand houden van een pand en financieel niet meer opweegt tegen een vervangingsinvestering. Ook het verwachte gebruik, de boekwaarde, natuurlijke onderhoudsmomenten en de verduurzaming van de gebouwen zijn hierin meegewogen. Aan ieder object is een perspectief toegekend: in stand houden, renoveren, verduurzamen, (vervangende) nieuwbouw, herbestemmen, afstoten of nader onderzoek. Om alle maatregelen uit het plan te realiseren is in de periode 2026 – 2040 een indicatief investeringsbedrag nodig uitgedrukt in een jaarplanning. Deze planning heeft een indicatief en modelmatig karakter; de daadwerkelijke uitwerking en fasering zijn afhankelijk van verdere planvorming, bestuurlijke besluitvorming, beleidsontwikkelingen en de beschikbare middelen. Jaarlijks wordt de investeringsplanning betrokken bij de integrale afweging in de programmabegroting.

Huurprijsbeleid
Uitgangspunt van de Vastgoedvisie is dat gemeentelijk vastgoed in principe kostprijsdekkend wordt verhuurd. De huurprijs is daarmee gebaseerd op de totale kosten die de gemeente voor een vastgoedobject maakt: de kapitaallasten (rente en afschrijving) en de exploitatielasten voor eigendom en instandhouding. Voor commercieel en overig vastgoed geldt een marktconforme huur, die op basis van een onafhankelijke taxatie wordt bepaald. Deze systematiek volgt uit de Wet Markt en Overheid, die voorschrijft dat de gemeente bij economische activiteiten ten minste de integrale kostprijs doorberekent.

Kostprijsdekkende huur zorgt daarnaast voor transparantie in de begroting en voor een heldere rolverdeling tussen team Vastgoed en Grondzaken en de beleidsafdelingen. Door de daadwerkelijke kosten van het vastgoed in rekening te brengen, wordt verkapte subsidiëring voorkomen: het stimuleren van een beleidsactiviteit vindt plaats via subsidiëring van die activiteit en niet via een lagere vergoeding voor het gebruik van de huisvesting. Afwijken van het huurprijsbeleid is mogelijk wanneer sprake is van een algemeen maatschappelijk belang, mits gemotiveerd en op basis van een raadsbesluit. Deze uitzondering is van toepassing op de sportaccommodaties, die worden verhuurd tegen de tarieven uit de Regeling tarieven sport en diversen. Het huurprijsbeleid wordt in samenwerking met de gemeente De Wolden nader uitgewerkt, zodat de huurprijzen binnen de samenwerkingsorganisatie op uniforme wijze worden bepaald.

Onderwijshuisvesting
Als gemeente zijn wij er wettelijk verantwoordelijk voor dat er voldoende en geschikte huisvesting voor onderwijs aanwezig is. Deze zorgplicht is voor het voortgezet onderwijs sinds 2006 overdragen aan de instellingen van het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs voeren wij als gemeente deze zorgplicht zelf uit. Eind 2021 is door de gemeenteraad een nieuw meerjarig Integraal Huisvestingsplan onderwijs vastgesteld. In dit plan hebben de gemeente en schoolbesturen vastgesteld welke uitgangspunten gehanteerd worden voor onderwijshuisvesting en wat de prioritering en maatregelen zijn voor het op orde houden van schoolgebouwen. In 2022 is de realisatie van dit nieuwe huisvestingsplan gestart met de upgrading van de Akker en de voorbereiding op de projecten speciaal onderwijs (RENN4) en de centrumscholen Het Palet en Prof. Titus Brandsma. In 2027 is het de planning dat het project bij Het Palet (gedeeltelijke renovatie en nieuwbouw) afgerond wordt. De werkzaamheden in het kader van het project van Prof. Titus Brandsma (gedeeltelijke renovatie en nieuwbouw) zullen naar verwachting eind 2027 starten.
Voor het speciaal onderwijs/RENN4 is de verwachting dat in het vierde kwartaal van 2027 het technisch ontwerp gerealiseerd is en dat de aanbesteding daaropvolgend opgestart kan worden.
Met alle schoolbesturen bespreken wij jaarlijks de ontwikkeling en planning van het IHP en komen wij gezamenlijk tot eventuele bijsturing om voortgang te houden in het vernieuwen van schoolgebouwen.

Sport
Sporthallen/gymzalen
Bij sport zijn vier categorieën kapitaalgoederen te onderscheiden: zwembad, sporthallen, kleedaccommodaties (sportcomplexen al dan niet met opstallen) en gymlokalen.
Het streven is om als kwaliteitsniveau van alle nieuwe accommodaties het niveau ISA-sport en NOC*NSF te hanteren. De huidige accommodaties worden gebruikt naar mogelijkheid en behoefte. Zo voldoen de bestaande sporthallen en gymzalen aan de minimale eisen voor sportbeoefening voor het basisonderwijs en veiligheid. In 2024 is het Integraal Accommodatieplan Binnensport en Bewegingsonderwijs (IABB) vastgesteld. Hierin is vastgelegd wat de aanwezige capaciteit en de behoefte is aan gymzalen en sporthallen, wat de kwaliteit van de voorzieningen is en welke maatregelen noodzakelijk zijn om de accommodaties in de toekomst op orde te houden. Bij de bepaling van behoefte en capaciteit is meegenomen dat scholen sinds het schooljaar 2023-2024 wettelijk verplicht zijn per week minimaal twee lesuren bewegingsonderwijs te geven.

De investeringen zijn voor de komende jaren nog niet volledig begroot; jaarlijks wordt bij de integrale afweging van de begroting besloten of investeringen voor de binnensport daadwerkelijk worden gepland. Bij een aantal projecten zijn de uitvoeringsmomenten mede afhankelijk van keuzes in andere plannen. Voorbeelden hiervan zijn de nieuwbouw van RSG Wolfsbos – waardoor bestaande zaaldelen vervallen en een aanvullende capaciteitsopgave voor bewegingsonderwijs ontstaat – en de totale ontwikkelingen rondom sport en woningbouw in Hollandscheveld. Ook worden sportvloeren regelmatig geïnspecteerd; hiervoor is een meerjarig renovatieplan vastgesteld.

Zwembad
In de begroting van 2022 is vastgesteld dat zwembad De Dolfijn voor minimaal vijf jaar in stand wordt gehouden. In de meerjarenbegroting zijn hiervoor de vereiste onderhoudsbudgetten opgenomen om een veilig en verantwoord gebruik van De Dolfijn te kunnen garanderen.
Bij de behandeling van de kadernota 2025-2028 is door de gemeenteraad een amendement aangenomen. Op basis daarvan is de periode voor de investering van het zwembad naar voren gehaald naar de periode 2026-2030 en is de destijds geschatte investering van € 27 miljoen op PM gezet.
De gemeenteraad heeft in maart 2025 een routekaart en de uitgangspunten vastgesteld voor de realisatie van een nieuw zwembad in Bentinckspark Noord. Begin 2025 zijn de

voorbereidingen voor de realisatie gestart. In het Strategisch Accommodatieplan is de vervangende nieuwbouw van zwembad De Dolfijn opgenomen met een indicatieve investering van circa € 29,5 miljoen (exclusief btw).

Waar we rekening mee houden is dat wij het huidige zwembad De Dolfijn in stand houden tot het moment dat het nieuwe zwembad is gerealiseerd. De basis daarvoor is een veilig en verantwoord gebruik te kunnen garanderen. Duidelijk is dat diverse onderdelen van het zwembad het einde van de levensduur bereiken. Ook moeten er mogelijk aanpassingen aan de inrichting gedaan worden die wettelijk zijn vereist. Hiervoor is in 2025 groot onderhoud uitgevoerd. Dit groot onderhoud is een belangrijke basis voor de instandhouding in de komende jaren. Aanvullend is een inspectie uitgevoerd gericht op de instandhouding tot aan de opening van het nieuwe zwembad. Zolang er geen nieuw zwembad is gerealiseerd, blijft er kans op uitval door onvoorziene storingen of problemen.

Buitensport
In 2018 is een sporttechnische keuring verricht van de bestaande kunstgrasvelden. Op basis van deze onderzoeken is besloten om in de gemeentelijke begroting investeringen op te nemen voor het renoveren van bestaande kunstgrasvelden in Hoogeveen. Voor 2028 staat de renovatie van het hoofdveld van De Weide in de meerjarenbegroting. Vanwege de ontwikkelingen in het Bentinckspark, specifiek Bentinckspark-Noord, is de korfbalvereniging verplaatst naar de locatie bij de hockeyvelden. De nieuwe accommodatie van de korfbalvereniging – nieuwe kunstgrasvelden plus kleedkamers en kantine – wordt in 2026 gerealiseerd. Om die reden is de investering in het tweede hockeyveld uitgesteld; dit veld is in 2025 op de nieuwe locatie aangelegd.

In 2023 is het Accommodatieplan en beheer kleedkamers buitensport vastgesteld. Dit richt zich specifiek op het vernieuwen van de kleedgebouwen; de kantines zijn in eigendom van de verenigingen. Op korte termijn betreft dit de renovatie van de kleedgebouwen van SC Elim/KV ELKO en SV Pesse, de nieuwbouw van het kleedgebouw van KV Thrianta en de nieuwbouw van een gezamenlijk kleedgebouw voor de fusievoetbalvereniging in Hollandscheveld. Zie hiervoor ook de paragraaf investeringen.

In 2023 is de sportaccommodatievisie Hollandscheveld gemaakt en vastgesteld. Vervolgens is er in 2024 en 2025 een concreter inrichtingsplan gemaakt voor sportpark de Oosthoek, met specifieke aandacht voor de kleedkamers van de korfbalvereniging en een eventuele toekomstige locatie van een nieuwe sporthal. In 2025 zijn de kleedkamers van de korfbalvereniging gerealiseerd en is een start gemaakt met het zoeken naar een locatie voor de nieuwe fusievoetbalvereniging FC Hollandscheveld. Met de realisatie van een nieuw sportcomplex worden ook de bestaande kleedgebouwen van beide voetbalverenigingen vervangen. Om die reden investeren wij vooralsnog niet in de verduurzaming van de kleedkamers van beide voetbalverenigingen. Volgende stappen zijn het bepalen van een locatie voor de nieuwe sporthal en in samenhang daarmee een kunstgrasveld voor de korfbalvereniging. Dit wordt steeds integraal bekeken met de woningbouwplannen van het dorp.

Buurtaccommodaties
Er zijn twee varianten van wijk-, buurt- en dorpshuizen: de variant die in bezit is van de gemeente Hoogeveen en de variant die in eigendom is van stichtingen of verenigingen.

Voor de panden in gemeentelijk eigendom, die in bruikleen zijn gegeven aan de betreffende organisaties, blijft de gemeente Hoogeveen verantwoordelijk voor het groot onderhoud en de installaties. Het onderhoud wordt begroot op basis van vierjaarlijkse onderhoudsinspecties en -rapportages van een extern bureau. Bij de panden in eigendom van stichtingen of verenigingen is de betreffende organisatie zelf verantwoordelijk voor het groot onderhoud; hiervoor wordt veelal subsidie verstrekt. In de praktijk ontbreekt

bij een aantal panden in eigendom van derden een juridische entiteit die verantwoordelijk is voor het onderhoud van het gebouw.

Alle wijk-, buurt- en dorpshuizen, zowel in gemeentelijk als particulier eigendom, zijn onderzocht op verduurzamingsmogelijkheden. Daarbij zijn alle energiebesparende maatregelen in kaart gebracht, met als doel het verlagen van de energielasten en het verbeteren van de duurzaamheid. Wij streven hierbij naar het niveau van Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG). Dit sluit aan bij de wettelijke verplichtingen vanuit nationale en Europese wetgeving, waaronder de minimumnormen voor energieprestaties vanaf 2030 en het bindende doel van klimaatneutraliteit in 2050.

D'Olde Bieb
Het gebouw d'Olde Bieb aan de Wielewaal 5 te Hoogeveen is afgeschreven. Het gebouw voldoet niet meer aan de eisen die in deze tijd worden gesteld: het is matig geïsoleerd en nog deels voorzien van enkel glas.
De vaste lasten en het klein onderhoud werden de afgelopen jaren voornamelijk betaald vanuit het budget voor de Smederijen voor de wijk Wolfsbos, gemiddeld circa € 4.000 per jaar. Doordat de energielasten drastisch zijn gestegen, is dit niet langer mogelijk. Voor d'Olde Bieb is een tijdelijke oplossing gezocht door instandhoudingskosten van circa € 15.000 per jaar goed te keuren.

De afgelopen tien jaar is er geen (groot) onderhoud aan het gebouw gepleegd. Calamiteiten, zoals het aanpassen van de verwarming, werden bij hoge noodzaak aangepakt. De definitieve keuze voor een buurthuisfunctie in Wolfsbos hangt af van meerdere ontwikkelingen, zoals het proces van de wijkagenda voor Wolfsbos en de keuzes die hieruit volgen. Voor het behoud van de buurtfunctie in Wolfsbos heeft het college besloten de huisvesting in ieder geval tot 31 december 2026 in d'Olde Bieb te verlengen, of zoveel korter indien andere passende huisvesting wordt gevonden.

Renovatie Dorpshuis de Open Deur en verkoop het Vonder
De gemeente heeft de Open Deur in 2023 aangekocht om de leefbaarheid van het dorp Elim te bestendigen. Met een vrijwilligersgroep zijn de gebruikers aan de slag gegaan met een gefaseerde renovatie. De bovenzaal, de grote zaal en het podium zijn gereed voor gebruik en verhuur; daarna zijn de vergaderruimten en de buitenzijde aangepakt. De laatste fase betreft de grootkeuken en de (mogelijke) huisvesting voor de peuterspeelzaal. De renovatie wordt naar verwachting in 2026 afgerond, waarna de gemeente kan overgaan tot verkoop van dorpshuis 't Vonder. Dorpshuis de Open Deur heeft energielabel G en de locatie zal een start zijn (eind 2026) van de verduurzaming van alle dorpshuizen van de gemeente Hoogeveen.

Cultuurgebouwen
Toekomstige huisvesting cultuur
Met het culturele veld wordt gefaseerd gewerkt aan de opgaven in de culturele huisvesting. Wij werken gefaseerd aan de huisvesting van de Stichting Cultuurhuis Hoogeveen, Het Podium en de locatie De Tamboer. Fase 1, het revitaliseren van Het Podium, is in 2025 afgerond. De planvorming van de locatie De Tamboer vraagt meer tijd en is daarom als fase 2 neergezet. De bibliotheek werkt aan planvorming over de huisvesting voor de korte termijn tot 2029 en over de visie op de huisvesting na 2029.

Stichting Cultuurhuis Hoogeveen-De Tamboer
De gemeente Hoogeveen richt zich op de verduurzaming en modernisering van De Tamboer. De complete regeltechniek is vernieuwd, waardoor het binnenklimaat is geoptimaliseerd. Dit draagt direct bij aan onze klimaatdoelstellingen.

De brand- en ontruimingsinstallatie is vervangen, zodat het complex voldoet aan alle actuele veiligheidseisen.

De flexfoyer is getransformeerd tot een projectbureau voor de herontwikkeling van het stationsgebied en de Tamboerpassage. Dit resulteert in één centrale werklocatie voor alle betrokken partijen.

Door deze ingrepen samen uit te voeren maken wij De Tamboer veilig en toekomstbestendig. Verder creëren we hiermee een duurzaam cultureel hart dat blijvend belangrijk zal zijn voor Hoogeveen.

Bibliotheek
Gemeenten krijgen een wettelijke zorgplicht voor bibliotheekvoorzieningen. De aangekondigde wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) verplicht gemeenten om elke inwoner toegang te garanderen tot een volwaardige openbare bibliotheek, inclusief de verplichting om ten minste één fysieke vestiging in stand te houden. Naar verwachting wordt deze wetswijziging in 2026 doorgevoerd. De bibliotheek heeft tot 2029 contractuele verplichtingen ten aanzien van de huidige huisvesting.

De bibliotheek wordt gehuisvest in de Hoofdstraatkerk in Hoogeveen. Met deze keuze geven wij invulling aan de zorgplicht om ten minste één volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in stand te houden. De huisvesting in de Hoofdstraatkerk sluit aan bij de uitgangspunten uit de Vastgoedvisie: bij een huisvestingsvraag wordt primair gekeken naar het benutten van bestaande huisvesting voordat huur, aankoop of nieuwbouw in beeld komt. Daarnaast draagt een centrale, goed bereikbare locatie bij aan de spreiding en toegankelijkheid van voorzieningen en aan de aantrekkelijkheid van het centrum. In de verdere uitwerking worden de investerings- en exploitatiegevolgen in beeld gebracht en getoetst aan het gemeentelijk huurprijsbeleid.

Overig vastgoed
Naast het maatschappelijk vastgoed heeft de gemeente ook nog ander vastgoed. Het gaat om de gemeentelijke kantoorgebouwen (Raadhuis, Compagnieshuis en Werkplein), de gemeentewerf en de gemeentelijke onderkomens, nog enkele gemeentelijke huurwoningen, de brandweerkazerne en strategisch en overig vastgoed. Strategisch vastgoed is vastgoed dat is aangekocht om een bepaalde ontwikkeling tot stand te kunnen brengen; overig vastgoed is vastgoed dat haar bestemming heeft verloren en kan worden herontwikkeld of verkocht, zoals oude schoolpanden. Uitgangspunt uit de Vastgoedvisie is dat het aantal overige vastgoedobjecten wordt geminimaliseerd.

Exploitatiebudgetten x € 1.000	2026	2027
Preventief onderhoud		
Binnensportaccommodaties	389	250
Buitensportaccommodaties	52	200
Buurtaccommodaties	539	336
Cultuuraccommodaties	253	232
Overige accommodaties	952	1.194
Totaal	**2.185**	**2.212**

Financiering

De paragraaf Financiering wil de organisatie en het beheer van de geldmiddelen en alle risico's die de gemeente daarbij loopt, in beeld brengen. Kern van de zaak is het beheersen van de risico's.

Paragraafhouder Derk Reneman

Inleiding
De financieringsfunctie van de gemeente omvat alle activiteiten die voorzien in de vermogensbehoefte van de gemeente. Het gaat daarbij om het aantrekken van leningen en het uitzetten van tijdelijk overtollig geld. Verder gaat het om de beheersing van de financiële risico's die gepaard gaan met de geldstromen, de financiële posities en de vermogenswaarden. Het financieringsbeleid is nodig om de rente die de gemeente moet betalen op de aangetrokken leningen te beheersen en de daarmee samenhangende risico's te beperken. Binnen de wettelijke kaders ligt de invulling van het beleid bij het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak bij de gemeenteraad.

De financieringsparagraaf beschrijft:
- Hoe de uitvoering van de financieringsfunctie uitsluitend de publieke taak dient.
- Hoe aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm wordt voldaan.
- Hoe het beheer prudent en risicomijdend is.

De risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. De Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepaalt de vereisten ten aanzien van de kredietwaardigheid van financiële instellingen.

Wettelijk kader
De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de wettelijke kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). In de wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt tot uitdrukking in een verplicht treasurystatuut en een financieringsparagraaf in begroting en jaarrekening.

Een ander belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is dat deze wet aan de lagere overheden de verplichting oplegt financiële risico's op treasurygebied te beheersen. In het treasurystatuut zijn binnen de mogelijkheden van de Wet Fido en de Ruddo de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de treasuryfunctie bij de gemeenten. Het treasurystatuut is voor het laatst herzien in 2021.

Vermogenspositie

Langlopende leningen
In onderstaande tabel staat het verwachte verloop van de langlopende vaste geldleningen.

Jaar Bedragen x € 1.000	Stand per 1-1	Opgenomen	Aflossing	Stand per 31-12
2027	82.892		6.583	76.308
2028	76.308	12.000	6.583	81.725
2029	81.725	12.000	7.383	86.342
2030	86.342	6.000	7.583	84.758

<u>Herfinanciering en aanvullende financiering</u>
Voor de jaren 2027-2030 verwachten we voor € 30 miljoen aan langlopende leningen af te gaan sluiten. Dit bedrag is afhankelijk van de voortgang op de investeringsplanning.

Financieringsbeleid
We werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerk is dat er geen één-op-één relatie wordt gelegd tussen een investering en financiering, maar dat wordt gekeken naar het totaal. Het systeem van totaal-financiering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Liquiditeitenbeheer
De gemeente heeft een totaal kredietarrangement van € 20 miljoen, hiervan is € 2 miljoen voor het kredietlimiet en € 18 miljoen voor intradaglimiet. Door het opstellen van een meerjarenliquiditeitenprognose, die gebaseerd is op de meerjarenbegroting (inclusief de meerjareninvesteringsplanning), proberen we liquiditeitenrisico's zoveel mogelijk te beperken.

Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt
In 2026 heeft de ECB voor het eerst sinds 2024 de rente verhoogd met 0,25% naar 2,25%. Hiermee grijpt de ECB in op de hogere inflatie in de eurozone als gevolg van de geopolitieke spanningen en stijgende energieprijzen. Mogelijk vindt er nog een renteverhoging plaats later in 2026, afhankelijk van de ontwikkeling van de energie- en olieprijzen. Voor 2027 verwacht de ECB dat de inflatie zal afnemen richten de gewenste doelstelling van rond de 2,0%.
Door het ECB-beleid, stabiliseren de geld- en kapitaalmarktrentes op een structureel hoger niveau dan in de jaren voor de rentestijgingen, wat doorwerkt in de financieringskosten van de gemeente.

Bovengenoemde ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt betekenen voor gemeente Hoogeveen dat het aantrekken van lang vreemd vermogen relatief duurder is in vergelijking met enkele jaren geleden. Daar staat tegenover dat De Wolden nog steeds rente-inkomsten genereert over het saldo van de Schatkist. Per saldo zorgt dit ervoor dat de rentekosten een stabiel beeld geven.

Op basis van de huidige inzichten, zoals gepresenteerd in deze meerjarenbegroting verwachten we dat we vanaf 2028 langlopende geldleningen gaan afsluiten. Met betrekking tot de geld- en kapitaalmarkt volgen wij, naast eigen visie en waarneming ook adviezen van de sector banken en beleggingsinstellingen.

Risicobeheersing
De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitenrisico's en koersrisico's.

Kasgeldlimiet
Een belangrijk uitgangspunt van de Wet FIDO is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet FIDO de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet is begrensd op 8,5% van het begrotingstotaal.

	Berekening kasgeldlimiet *Bedragen x € 1 miljoen*	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1	Toegestane kasgeldlimiet				
	- In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
	- In bedrag (x € 1 miljoen)	23	23	23	23
2	Omvang vlottende schuld	0	0	0	0
3	Vlottende middelen	79	73	80	75
	Toets kasgeldlimiet				
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)				
5	Totaal netto vlottende middelen (3-2)	79	73	80	75
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	23	23	23	23
	Ruimte	**101**	**96**	**103**	**98**

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld
Het doel van de renterisiconorm is om op de lange termijn niet afhankelijk te zijn van het renteniveau in een bepaald jaar. Met de norm bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen en levert een bijdrage aan de uitstekende kredietwaardigheid van openbare lichamen op de kapitaalmarkt.

Jaarlijks mogen de renterisico's niet hoger zijn dan 20% van het lastentotaal van de begroting bij aanvang van het boekjaar. Voor de jaren 2027 t/m 2030 is de ruimte onder de renterisiconorm gemiddeld zo'n € 44 miljoen.

	Berekening renterisiconorm				
	Bedragen x € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Betaalde aflossingen	7	7	7	8
3	Renterisico (1+2)	7	7	7	8
	Berekening renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal	268	259	249	252
4b	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
4	**Renterisiconorm**	**54**	**52**	**50**	**50**
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	47	45	43	42
5b	Overschrijding renterisiconorm (3-4)				

Verstrekte geldleningen (bedragen x € 1 miljoen)

Risicogroep	Begrote boekwaarde 01-01-2027	Begrote boekwaarde 31-12-2027
Leningen aan woningbouwcorporaties	0,2	0,2
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	0,3	0,3
Geldlening SWO De Wolden Hoogeveen	7,3	7,3
Geldlening via SVn aan particulieren/corporaties	8,8	8,8
Overige geldleningen	0,2	0,2
Totaal	**17,8**	**17,7**

De verwachting is dat we per 31 december 2027 € 17,7 miljoen hebben uitgeleend.

Interne rente
In deze programmabegroting gaan we uit van een interne rente van 0,0%. De rentelasten worden toegerekend aan de diverse programma's op basis van de

boekwaarde van de investeringen. Het verschil tussen de betaalde en ontvangen rente en de interne doorberekende rente wordt inde algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

Hieronder de huidige rentetoerekening van 2027:

Renteschema		
a.	Rentelasten lang lopende geldleningen	1.383.082
b.	Rentebaten	1.856.346
	Saldo rentelasten en -baten	-473.264
c.	Rente doorberekend aan facilitaire grondexploitatie	227.838
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-701.102
d.	Rente over voorzieningen contante waarde	-
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	-701.102
e.	Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 0%)	0
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-701.102

Schatkistbankieren
Als gemeente zijn we wettelijk verplicht om overtollige middelen aan te houden in de schatkist.

EMU-saldo
Zie bijlage B

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering omschrijft hoe de taken rechtmatig, doelmatig en doeltreffend worden uitgevoerd. Onder de bedrijfsvoering vallen de personele capaciteit en de bedrijfsmiddelen.

Paragraafhouder Derk Reneman

Wat speelt er in Hoogeveen

Bedrijfsvoering
De bedrijfsvoering, met uitzondering van de huisvesting, is vanaf 2015 ondergebracht in de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen (SWO). De SWO heeft een eigen programmabegroting met één programma, het programma Bedrijfsvoering.

De Begroting 2027 inclusief Meerjarenraming 2028-2030 is door het bestuur van de SWO vastgesteld nadat deze in de raden is behandeld. Vervolgens is deze begroting voor 1 augustus toegezonden aan Gedeputeerde Staten. Hiermee voldoen we aan de wettelijk voorgeschreven termijnen van aanbieding en behandeling.

Voor de vaste dienstverlening van de SWO betaalt de gemeente Hoogeveen een vaste jaarlijkse bijdrage (zie paragraaf Verbonden Partijen). Daarnaast voert de SWO op incidentele basis opdrachten uit, die apart worden afgerekend.

Missie en visie van de SWO
De afgelopen jaren is gewerkt aan het versterken van de bedrijfsvoering en de organisatieontwikkeling van de SWO. Daarbij is ingezet op verbetering van de sturing, samenwerking, interne beheersing en de kwaliteit van de financiële functie. De pijlers Verbinden, Vertrouwen en Eigenaarschap vormen hierbij het uitgangspunt.

Ook in 2027 wordt verder gewerkt aan een toekomstbestendige organisatie. Daarbij ligt de nadruk op het verder versterken van de sturing, het verbeteren van de samenwerking, het vergroten van rolzuiverheid en het verder op orde brengen van de basis van de organisatie. Daarnaast worden de strategische doelstellingen van de SWO verder geconcretiseerd en voorzien van stuurinformatie en prestatie-indicatoren (KPI's), zodat de voortgang beter kan worden gevolgd en waar nodig kan worden bijgestuurd.

Beleidsindicatoren
De informatie over de beleidsindicatoren die betrekking hebben op bedrijfsvoering is opgenomen in de begroting van de SWO. De indicatoren voor formatie en bezetting voor Hoogeveen geven daarom een vertekend beeld. Doordat de ambtelijke organisatie in 2015 is samengevoegd in de SWO zijn enkel nog de medewerkers van de griffie en de gemeentesecretaris in dienst bij gemeente Hoogeveen. Alle overige ambtelijke medewerkers zijn in dienst van de SWO en vallen daarom niet onder de formatie behorende bij gemeente Hoogeveen. De kosten voor de medewerkers van de SWO zijn verwerkt in de bijdrage van de gemeente aan deze gemeenschappelijke regeling.

Informatievoorziening, Informatiebeveiliging & Privacy
De gemeente werkt met heel veel gegevens van inwoners, ondernemers, ketenpartners en andere organisaties. Correcte gegevens, een betrouwbare dienstverlening en goed functionerende bedrijfsprocessen en systemen zijn daarbij essentieel. Ook moeten inwoners en andere partijen erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig omgaat met deze gegevens.

Door de toenemende digitalisering, het groeiende gebruik van data en nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie (AI) neemt de afhankelijkheid van digitale systemen toe. Tegelijkertijd nemen ook de risico's op cyberaanvallen, digitale fraude en datalekken toe. Daarnaast worden vanuit wet- en regelgeving steeds hogere eisen gesteld aan informatievoorziening, informatiebeveiliging en privacy, waaronder de Wet digitale overheid (Wdo), de Wet open overheid (Woo), de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de AI Act en de nieuwe Cyberbeveiligingswet (NIS2).

Om de informatievoorziening toekomstbestendig te maken, wordt binnen het traject Toekomstvaste Informatievoorziening gewerkt aan het versterken van de digitale basis van de organisatie. Hiermee wordt de informatievoorziening stapsgewijs ontwikkeld naar het niveau dat past bij een moderne gemeentelijke organisatie en wordt tegelijkertijd invulling gegeven aan de toenemende eisen op het gebied van dienstverlening, informatiebeheer, informatiebeveiliging en wet- en regelgeving. Speerpunten zijn:

- Digitaal leiderschap (een volwassen vraag- en aanbodorganisatie)
- Stroomlijnen regieorganisatie en processen (verstevigen basisprocessen)
- Een moderne werkomgeving waarin anytime-anywhere en slim procesmatig, zaakgericht en digitaal samengewerkt kan worden en wat leidt tot inverdieneffecten (kwalitatief en kwantitatief)
- Grip op informatiehuishouding (informatiebeheerstrategie met structurele informatiehuishouding en -beheersmaatregelen)
- Sourcing strategie (welke ICT doen we zelf en wat besteden we uit)
- Structureel bewustwordings- en trainingsprogramma informatieveiligheid
- Bedrijfscontinuïteitsmanagement (hoe te handelen en herstellen bij crisissituaties)
- Basisbeveiligingsmaatregelen op orde (waaronder back-up & recovery, toegangsbeveiliging, kwetsbaarhedenmanagement, monitoring & response)
- Continu verbeterproces informatieveiligheid (Information Security Management System (ISMS)

Verbonden partijen

Paragraafhouder college

Inleiding

Deze paragraaf verschaft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen. De verbonden partijen (VP) zijn een instrument voor het realiseren van gemeentelijke doelen. De gemeente bepaalt de aard en omvang van de bijdrage en niet de VP. Dat betekent dat de gemeente aandacht besteed aan de taak van de VP. De verantwoording moet zodanig zijn dat duidelijk wordt welke bijdrage de VP levert en tegen welke kosten. Van belang is dat de besturingsrelaties van de VP goed zijn ontworpen en daadwerkelijk worden ingevuld.
Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Er is een *bestuurlijk belang* als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Van *financieel belang* is sprake wanneer de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.

Samenwerking
Wij werken samen met andere partijen wanneer wij het aannemelijk achten dat onze taken ten behoeve van onze inwoners beter gediend zijn met samenwerking dan wanneer wij die taken geheel in eigen beheer zouden uitvoeren. Naar onze overtuiging zijn de beste resultaten uit samenwerking te halen als de betrokken partijen zich vanzelfsprekend met elkaar verbonden voelen, bijvoorbeeld vanwege gemeenschappelijke waarden of belangen. Kwaliteit- en resultaatverbetering staan hierbij voorop.

Naast de bovenstaande vormen van samenwerking maken wij ook gebruik van convenanten en dienstverleningsovereenkomsten met de provincie, andere (buur)gemeenten en private partijen.

Risicoprofiel
Voor elke verbonden partij is er een risicoprofiel. Hieronder vindt u een omschrijving van deze risicoprofielen.

Licht: Het college participeert met minimale betrokkenheid. Het monitort het en stuurt daar waar nodig bij.

Gemiddeld: Het college is op de hoogte van de situatie en past het vier-ogenprincipe toe. Er worden extra controle-instrumenten toegepast indien de situatie daarom vraagt. Het college neemt voorafgaande aan elk bestuurlijk overleg een gemeentelijk standpunt in. Bij elke (belangrijke) stap wordt de raad op de hoogte gebracht.

Zwaar: Er wordt een zeer betrokken rol ingenomen. Het voltallige college en de ambtelijke organisatie is op de hoogte van de situatie. Het college neemt voorafgaande aan elk bestuurlijk overleg een gemeentelijk standpunt in. De raad wordt geïnformeerd en meegenomen.

Gemeenschappelijke regelingen
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD)
Omgevingsdienst Drenthe
Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Recreatieschap Drenthe
Samenwerkingsorganisatie De Wolden-Hoogeveen (SWO)
Veiligheidsregio Drenthe
Werkvoorzieningsschap Stark
GR JHRD i.o.
GR RHC Drents Archief
Overige verbonden partijen
Coöperatie ParkeerService U.A.
Vennootschappen
Area Reiniging
Bank Nederlandse Gemeenten
Rendo
Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

Overzicht verbonden partijen

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD)		
Vestigingsplaats	Assen	
Partners	12 Drentse gemeenten	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering wettelijke taken van de gemeente op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Doel: een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg met afstemming op de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.	
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB met stemrecht. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling SamenDrenthe zijn er vanaf 2026 twee pijlers (Publieke Gezondheid en Sociale Veiligheid) en bepaalt het college van B&W of een wethouder volksgezondheid of sociale veiligheid plaatsneemt in het Algemeen Bestuur. Een gekwalificeerde meerderheid is nodig voor een besluit. Het DB bestaat uit drie leden, door en uit het AB aangewezen. De gemeenteraad kan een zienswijze op de begroting geven.	
Risicoprofiel	Gemiddeld	
Website	https://ggddrenthe.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 2.808.000	2025: € 2.827.000
Vreemd vermogen	2025: € 9.036.000	2025: € 6.737.000
Resultaat boekjaar	2025: € 67.421	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 4.249.767	
Risico's kansen en ontwikkeling	GGD Drenthe start in 2027 met een vernieuwde basisbegroting binnen de gewijzigde gemeenschappelijke regeling SamenDrenthe, waarin de pijlers Publieke Gezondheid en Sociale Veiligheid voortaan gezamenlijk en overzichtelijker in de begroting zijn opgenomen. Dit biedt kansen voor een eenduidiger bestuurlijke sturing, onder meer door de	

	doorontwikkeling naar een DB-AB-structuur die de bestuurlijke drukte moet verminderen. Tegelijkertijd is er een financieel risico, omdat de GGD op dit moment onvoldoende buffer heeft om eventuele financiële tegenvallers zelfstandig op te vangen. Verder betekent het onderbrengen van voorheen aanvullende taken in de basisbegroting dat gemeenten iets minder ruimte krijgen om zelf keuzes te maken in het lokale gezondheidsbeleid.

Veiligheidsregio Drenthe		
Vestigingsplaats	Assen	
Partners	12 Drentse gemeenten	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Vergroten veiligheid inwoners van Drenthe en met de partners zorgen voor een goede voorbereiding op rampen en crises.	
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap DB en AB met stemrecht. Gekwalificeerde meerderheid van stemmen is nodig voor besluit. Uitsluitend burgemeesters kunnen lid zijn van het bestuur. De gemeenteraad kan een zienswijze op de begroting geven.	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://www.vrd.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 3.102.220	2025: € 3.382.288
Vreemd vermogen	2025: € 35.060.489	2025: € 32.218.834
Resultaat boekjaar	2025: € -194.295	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 3.655.564	
Risico's kansen en ontwikkeling	Voor 2027 staat de VRD voor stevige uitdagingen: toenemende druk op vrijwilligers en personeel, groeiende natuurbrandrisico's, digitalisering en mogelijke uitval van vitale voorzieningen, en een veranderend zorglandschap. Ook wordt rekening gehouden met risico's als geopolitieke spanning, cyberverstoring, maatschappelijke onrust, extreme weersituaties en geïnduceerde aardbevingen. Tegelijk liggen er kansen in verdere professionalisering van maatschappelijke weerbaarheid en crisisbeheersing, en in de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige, duurzame brandweerorganisatie.	

Werkvoorzieningsschap Stark		
Vestigingsplaats	Hoogeveen	
Partners	Hoogeveen, Midden-Drenthe en De Wolden	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en beschut werk (Participatiewet) waarin we streven naar een integraal arbeidsmarktbeleid en het bevorderen van de onderlinge samenhang door het aanbieden van maatwerkgerichte re-integratietrajecten.	
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap met stemrecht. Unanimiteit is nodig voor een besluit. Het bestuur bestaat uit 6 leden. Hoogeveen vervult voorzitterschap. De gemeenteraad kan een zienswijze op begroting geven.	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://www.wijzijnstark.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 2.289.000	2025: € 3.019.000
Vreemd vermogen	2025: € 17.736.000	2025: € 16.847.000
Resultaat boekjaar	2025: € 740.000	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 928.000	
Risico's kansen en ontwikkeling	Stark werkt de komende jaren, samen met de eigenaarsgemeenten Hoogeveen, De Wolden en Midden-Drenthe, de vastgestelde toekomstvisie "Wij.Zijn.Stark" verder	

	uit en ontwikkelt zich daarmee van een klassiek werkbedrijf naar een breder sociaal-ontwikkelbedrijf met nieuwe vormen van dienstverlening. Een risico voor 2027 is de stijging van de gemeentelijke bijdragen, vooral als gevolg van hogere salarislasten, huisvestingskosten en accountantskosten. Tegelijkertijd blijft Stark ruim binnen de afgesproken financiële kaders, wat perspectief biedt op een financieel stabiele uitvoering van deze koerswijziging.

Recreatieschap Drenthe

Vestigingsplaats	Dwingeloo	
Partners	12 Drentse gemeenten en 1 Friese gemeente	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Recreatieschap Drenthe is een samenwerkingsverband van de 12 Drentse gemeenten en 1 Friese gemeente op het gebied van Recreatie en Toerisme in de provincie Drenthe.	
Bestuurlijk belang	AB bestaat uit 13 wethouders en een directeur bestuurder. In 2022 is het voorzitterschap overgegaan van de gemeente Emmen naar de gemeente AA en Hunze. Het DB bestaat uit vier leden. De gemeenteraad kan een zienswijze op de begroting en jaarrekening	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://recreatieschapdrenthe.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 1.624.308	2025: € 1.678.093
Vreemd vermogen	2025: € 967.566	2025: € 2.204.532
Resultaat boekjaar	2025: € 49.043	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 92.079	
Risico's kansen en ontwikkeling	Er spelen geen directe risico's. Financieel is de begroting 2027 stabiel en in lijn met 2026, zonder extra bijdrage van de gemeenten. Voor 2027 staat het Recreatieschap Drenthe voor uitdagingen als personeelstekorten, toenemende ruimtedruk en de gevolgen van klimaatverandering, terwijl veranderend bezoekersgedrag vraagt om een toekomstbestendige aanpak van recreatie en toerisme. Tegelijk biedt de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten kansen om via bundeling van kennis en schaalvoordelen hierop in te spelen.	

Omgevingsdienst Drenthe

Vestigingsplaats	Assen
Partners	12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	De OD Drenthe is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk van omgevingsdiensten, opgezet om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren en te uniformeren. Het werkgebied van de RUD Drenthe is de provincie Drenthe. De provincie Drenthe en de twaalf Drentse gemeenten zijn samen eigenaar van OD Drenthe. OD Drenthe voert voor de eigenaren/opdrachtgevers het zogenoemde 'Milieubrede takenpakket' uit. Dit pakket betreft: alle milieuvergunningen, alle milieumeldingen, milieutoezicht, toezicht op asbestverwijdering en milieuhandhaving, alle bodemtaken (waaronder toezicht bodemsanering en beoordeling meldingen grondstromen en toezicht grondstromen) en alle milieuspecialismen. Voor ondernemers en inwoners verandert er weinig omdat de gemeente het loket blijft waar ze aanvragen, meldingen en vragen kunnen indienen. De gemeenten en de provincie blijven daarbij verantwoordelijk voor het milieubeleid en de prioriteitstelling in de handhaving op lokaal niveau.

Bestuurlijk belang	De 12 Drentse gemeenten en de provincie zijn deelnemers in de Omgevingsdienst Drenthe (OD Drenthe). Zij voert voor de deelnemers milieutaken uit: afhandeling vergunningaanvragen/meldingen, toezicht en handhaving, bodemtaken en alle overige milieuspecialismen. Daarmee heeft zij een belangrijke rol in de zorg voor een veilige, schone en duurzame leefomgeving in Drenthe. Gemeente Hoogeveen wordt vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door wethouder Westendorp.	
Risicoprofiel	Gemiddeld	
Website	https://www.oddrenthe.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 1.583.000	2025: € 2.782.000
Vreemd vermogen	2025: € 9.162.000	2025: € 12.233.000
Resultaat boekjaar	2025: € 1.300.000	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 2.150.620	
Risico's kansen en ontwikkeling	Het ziekteverzuim bij de OD Drenthe steeg in 2025 naar circa 8% (begroot: 6,5%) en de krappe arbeidsmarkt bemoeilijkt het invullen van vacatures, wat de inzetbaarheid en doorlooptijden onder druk zet. Daarnaast blijkt de Omgevingswet meer capaciteit te vragen dan waarop de organisatie is ingericht, bij een gehanteerde financiële nullijn, met een oplopende werkvoorraad tot gevolg. Ook de implementatie van de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Milieu Drenthe 2026-2029 en een mogelijke herijking van de Drentse Maat kunnen de deelnemersbijdragen onderling doen verschuiven. Daartegenover staat dat de aanbesteding van zaaksysteem en kantoorautomatisering in 2027 uit bestemmingsreserves wordt gedekt, waarbij de verwachte besparing ruimte biedt voor digitalisering en ICT zonder hogere bijdragen. Tot slot wordt de gemeentelijke regie versterkt door strategisch eigenaarschap en operationeel accounthouderschap te scheiden en structurele regiecapaciteit binnen de SWO te organiseren, wat de sturing robuuster en minder persoonsafhankelijk maakt.	

Samenwerkingsorganisatie De Wolden-Hoogeveen (SWO)		
Vestigingsplaats	Hoogeveen en Zuidwolde	
Partners	Gemeente Hoogeveen en Gemeente De Wolden	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	De ingestelde gemeenschappelijke regeling heeft als belang het bewerkstelligen van een kwalitatief goede en doelmatige uitvoering van gemeentelijke taken (bedrijfsvoering) zoals vastgelegd in de betreffende regeling.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen bestaat sinds 1 mei 2023 uit 2 leden en 2 plaatsvervangende leden per deelnemer, die per deelnemer door het eigen college uit zijn midden worden aangewezen.	
Risicoprofiel	Gemiddeld	
Website	https://www.werkenbijdeswo.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 1.564.000	2025: 2.311.000
Vreemd vermogen	2025: € 22.254.000	2025: € 26.272.000
Resultaat boekjaar	2025: € 0.-	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 68.146.037	
Risico's kansen en ontwikkeling	De SWO investeert de komende jaren in betere (online) dienstverlening, een toekomstvaste informatievoorziening en de inzet van data en AI, wat kansen biedt voor efficiëntere processen en een hogere kwaliteit richting inwoners en ondernemers. Ook de structurele inzet op recruitment biedt perspectief op minder externe inhuur en meer eigen personeel. Tegelijk is de krappe arbeidsmarkt het belangrijkste risico.	

	Financieel drukken daarnaast structureel stijgende lasten (cao, periodieken, reiskosten en indexatie van software- en licentiekosten) en de nog niet volledig gecompenseerde eisen uit de Cyberbeveiligingswet en de AI Act.

Publiek Vervoer Groningen Drenthe

Vestigingsplaats	Assen	
Partners	Iedere gemeente in de provincies Drenthe en Groningen, en het OV-bureau.	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Deze gemeenschappelijke regeling maakt het mogelijk dat de gemeenten Hoogeveen en De Wolden hun doelstelling kunnen realiseren om alle inwoners publiek vervoer aan te bieden.	
Bestuurlijk belang	Wethouder Tuit is bestuurlijk verantwoordelijk voor Publiek Vervoer Groningen & Drenthe en zit bovendien namens het perceel Zuidwest-Drenthe in het bestuur van deze gemeenschappelijke regeling.	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://www.publiekvervoer.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 353.000	2025: € 483.000
Vreemd vermogen	2025: € 318.000	2025: € 398.000
Resultaat boekjaar	2025: € 378.864	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 55.741	
Risico's kansen en ontwikkeling	Publiek Vervoer Groningen & Drenthe werkt momenteel aan een nieuwe aanbestedingsprocedure voor vanaf 1 augustus 2027. Deze aanbestedingsprocedure brengt het risico met zich mee dat de kosten voor Publiek Vervoer mogelijk hoger uitvallen dan nu en/of eerder het geval was. Ook betekent het gunningsproces en de ingang van nieuwe vervoerscontracten vanaf 1 augustus 2027 dat de nu nog geldende verordening voor Publiek Vervoer van de gemeente Hoogeveen aangepast dient te worden.	

Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag	
Partners	Nederlandse staat, provincies en gemeenten	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Bijdragen aan maatschappelijke voorzieningen tegen zo laag mogelijke kosten	
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://www.bngbank.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	€ 4.777.000.000	€ 4.863.000.000
Vreemd vermogen	€ 123.164.000.000	€ 110.701.000.000
Resultaat boekjaar	2025: € 172.000.000	
Ontvangen dividend	2025: € 37.443	
Risico's kansen en ontwikkeling	De gemeente Hoogeveen ontvangt jaarlijks dividend naar rato van het aantal aandelen. Het risico voor de gemeente Hoogeveen is minimaal. BNG Bank heeft de hoogste kredietrating, het is daarmee een van de meest kredietwaardige banken. Er zijn geen significante onderkende risico's	

Rendo		
Vestigingsplaats	Meppel	
Partners	Coevorden, Hardenberg, Hoogeveen, Meppel, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld, De Wolden en Zwartewaterland	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	RENDO is een regionaal netwerkbedrijf, verantwoordelijk voor een adequate distributie van gas, elektriciteit, warmte en data in Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel. RENDO streeft ernaar om haar huidige sterke positie als netbeheerder en netwerk bedrijf (aardgas, groen gas, elektriciteit, data en warmte) voortdurend te verbeteren. RENDO wil als netwerkbedrijf actief zijn bij de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzaam gebruik van energie en de transitie naar een duurzame energievoorziening. De nabijheid van het eigen betrouwbare en veilige energienetwerk is steeds het vertrekpunt. Daarnaast wil RENDO een maatschappelijk verantwoordelijke rol innemen voor haar stakeholders als het gaat om duurzaamheid en energietransitie in de regio.	
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://www.rendogroep.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 60.129.000	2025: € 64.981.000
Vreemd vermogen	2025: € 86.841.000	2025: € 100.744.000
Resultaat boekjaar	2025: € 11.352.000	
Ontvangen dividend	Dividend 2025: € 1.861.143	
Risico's kansen en ontwikkeling	Rendo is, vanwege de aard van zijn activiteiten, een relatief stabiele onderneming. Het grootste risico op een lager financieel resultaat komt voort uit de regulering van de tarieven. Nieuwe initiatieven, zoals glasvezel, de ambitie voor groen gas en het optimaliseren van E-netten, brengen eveneens risico's met zich mee. Rendo treft de benodigde maatregelen om deze risico's tot een acceptabel niveau te beperken.	

Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)		
Vestigingsplaats	Assen	
Partners	Provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Gewaarborgde levering van water	
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://wmd.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 59.992.000	2025: € 66.120.000
Vreemd vermogen	2025: € 195.246.000	2025: € 213.442.000
Resultaat boekjaar	2025: € 6.128.000	
Financiële bijdrage gemeente	2025: € 0	
Risico's kansen en ontwikkeling	Er zijn voor gemeente Hoogeveen als aandeelhouder in de WMD weinig risico's. De risico's voor de WMD zitten voornamelijk in de ontwikkeling van de drinkwatervraag, kwaliteit van de drinkwaterbronnen, diverse ontwikkelingen die mogelijk een impact hebben op verschillende financiële ratio's en de ontwikkeling van de grondwaterstanden	

Area Reiniging	
Vestigingsplaats	Emmen
Partners	Gemeente Coevorden, Emmen en De Wolden. Per 1 januari 2027 wordt de gemeente Borger-Odoorn ook aandeelhouder
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	AREA richt zich op het efficiënt, kostenbewust en klantgericht inzamelen van afval. Door samenwerking met partners in de regio en goede communicatie met burgers wil ze steeds meer grondstoffenkringlopen sluiten.
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap (elk 1 lid) in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risicoprofiel	Licht

Website	https://www.area-afval.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 8.955.771	2025: € 9.418.800
Vreemd vermogen	2025: € 20.577.464	2025: € 23.539.184
Resultaat boekjaar	2025: € 1.348.685	
Financiële bijdrage gemeente	Dividend 2025: € 240.367	
Risico's kansen en ontwikkeling	Belangrijke kans is de tendens waarbij commerciële inzameldiensten zich terugtrekken uit de markt van gemeentelijke inzameling van huishoudelijk en GFT-afval. Area kan en wil Drentse gemeenten ondersteunen die zich voor dit vraagstuk geplaatst zien.	

Coöperatie ParkeerService U.A.		
Vestigingsplaats	Amersfoort	
Partners	In totaal 13 gemeenten: Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen, Gouda, Hoogeveen, Hilversum, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Door deelname wordt de gemeente beter in staat gesteld efficiënt parkeerbeleid uit te voeren en draagt door regulering parkeren bij aan de leefbaarheid, ondernemerschap en aantrekkelijkheid van het centrum.	
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV)	
Risicoprofiel	Licht	
Website	https://www.cooperatieparkeerservice.nl/	
Bron	Jaarverslag 2024	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2024: € 2.147.000	2024: € 2.807.000
Vreemd vermogen	2024: € 6.088.000	2024: € 7.006.000
Resultaat boekjaar	2024: € 661.000	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 248.026	
Risico's kansen en ontwikkeling	Geen financieel risico; het betreft hier een coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid. Er is hooguit sprake van een continuïteitsrisico wanneer de coöperatie in (financiële) problemen zou geraken.	

GR JHRD i.o.		
Vestigingsplaats	Assen	
Partners	12 Drentse gemeenten	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering geven aan de Wet beschikbaarheid jeugdzorg die voorziet in tijdig passende en kwalitatief goede ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen. Door versterkte regionale samenwerking en gezamenlijke organisatie van (hoog)specialistische jeugdzorg wordt de beschikbaarheid, continuïteit en toegankelijkheid van zorg voor kwetsbare kinderen en gezinnen verbeterd.	
Bestuurlijk belang	De gemeente behoudt bestuurlijke invloed via vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur van de GR Jeugdhulpregio Drenthe, waarin elke deelnemende gemeente één stem heeft. Daarnaast hebben gemeenteraden via de zienswijzeprocedure, informatie- en verantwoordingsafspraken en de mogelijkheid tot deelname aan een gemeenschappelijke adviescommissie invloed op belangrijke financiële, beleidsmatige en politiek gevoelige besluiten. Voor aanvullende (niet-wettelijke) taken blijft de lokale sturing extra geborgd door mandatering vanuit de afzonderlijke gemeenten.	
Risicoprofiel	Hoog	
Website	-	
Bron	-	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.

Resultaat boekjaar	n.v.t.
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 662.000 (opgenomen in raadsvoorstel, nog niet opgenomen in begroting)
Risico's kansen en ontwikkeling	De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg biedt kansen om de toegankelijkheid, kwaliteit en continuïteit van specialistische jeugdhulp duurzaam te versterken. Door intensievere regionale samenwerking en gezamenlijke inkoop kunnen gemeenten beter voorzien in een passend en toekomstbestendig zorgaanbod voor kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Tegelijkertijd blijven uitdagingen bestaan, zoals personeelstekorten, een toenemende zorgvraag en de implementatie van nieuwe regionale verantwoordelijkheden. Deze ontwikkelingen vragen om blijvende aandacht voor samenwerking, sturing en een doelmatige inzet van middelen.

GR HRC Drents Archief		
Vestigingsplaats	Assen	
Partners	De gemeenten Assen, Tynaarlo, Midden-Drenthe, Westerveld, Emmen, Borger-Odoorn, Aa en Hunze, Meppel en De Wolden en waterschap Drents Overijsselse Delta	
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	De GR draagt bij aan het gezamenlijk professioneel beheren en toegankelijk houden van het Drentse cultureel erfgoed. Door kennis en middelen te bundelen in één e-Depot met archivaris wordt de regionale kennisinfrastructuur versterkt en blijven de kosten beheersbaar. Zo geven de deelnemers samen invulling aan de nieuwe Archiefwet, met publieke waarden en onafhankelijk toezicht voorop.	
Bestuurlijk belang	De gemeente behoudt bestuurlijke invloed via vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur van de GR HRC Drents Archief, waarin elke deelnemende gemeente één stem heeft. Daarnaast hebben gemeenteraden via de zienswijzeprocedure, informatie- en verantwoordingsafspraken invloed op belangrijke financiële, beleidsmatige en politiek gevoelige besluiten.	
Risicoprofiel	Laag	
Website	Https://www.drentsarchief.nl/	
Bron	Jaarverslag 2025	
Bedragen in €	**Vermogen op 1 januari**	**Vermogen 31 december**
Eigen vermogen	2025: € 319.181	2025: € 370.276
Vreemd vermogen	2025: € 1.322.664	2025: € 1.339.085
Resultaat boekjaar	2025: € 62.556	
Financiële bijdrage gemeente	2027: € 78.538	
Risico's kansen en ontwikkeling	Per 1 januari 2027 sluit gemeente Hoogeveen zich aan bij deze gemeenschappelijke regeling. Hierdoor kan de gemeente tijdig voldoen aan de nieuwe Archiefwet met een e-Depot en een onafhankelijke archivaris, zonder aanbestedingstraject. Deelname is goedkoper en biedt toegang tot gedeelde expertise en regionale samenwerking.	

Grondbeleid

Het grondbeleid bevat uitgangspunten voor de manier waarop en met welke middelen het grondgebied wordt ingevuld. In het beleid staan bedrijfseconomische principes centraal: hoe gaan we met de resultaten om en welke reserves en voorzieningen houden we aan voor risico's?

Paragraafhouder Derk Reneman

Algemeen
Het grondbeleid is een middel om de ambities van ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

De kosten, baten en vooruitzichten van lopende projecten worden het gehele jaar gemonitord. De werkelijke lasten en baten over het jaar 2025 zijn verwerkt bij de herziening van de grondexploitaties. Het resultaat van de grondexploitaties is hiermee opnieuw herijkt per 1 januari 2026.

Bij het opstellen van deze paragraaf wordt onder andere rekening gehouden met onderstaande besluiten en notities.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)
Conform het besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) is in de *begroting* en in de *jaarrekening* een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid opgenomen.

De commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO)
De commissie BADO brengt richtinggevende notities uit. De meest recente notitie heeft betrekking op grondexploitaties, deze notitie beschrijft het gehele proces van woningbehoefte tot het sluiten van een grondexploitatie.

Nota grondbeleid 2023 - 2027:
Binnen de fysieke en ruimtelijk gestelde doelen in het ruimtelijkeordeningsbeleid alsook in de
overige relevante beleidssectoren een bijdrage leveren aan de transformatie van grond naar
andere functies. Dit met inzet van de in dit document benoemde juridische en financiële instrumenten en:

- met de gewenste kwaliteiten;
- tegen verantwoorde prijs/kosten-kwaliteitsverhouding;
- op de gewenste tijd en plaats;
- met een maatschappelijk rendement;
- op een efficiënte wijze (optimalisatie van bedrijfsvoering bedrijfsonderdeel);
- met een optimaal financieel-economisch rendement;
- op een marktconforme wijze.

Het grondbeleid wordt als instrument ingezet om beleid op het gebied van onder meer ruimtelijke ordening, wonen, economie, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer & vervoer te realiseren.
Hierbij geldt dat vanuit de beleidsvelden: volkshuisvesting, economie & arbeid, maatschappelijke ontwikkeling, enzovoort, de zogenaamde w-vragen (wat, waar, wanneer) worden ingevuld.
Het grondbeleid geeft antwoord op de wijze waarop dit plaats zou kunnen vinden (de hoe-vraag).
Het grondbeleid heeft een kaderstellend én een volgend karakter. Het is kaderstellend voor de genoemde beleidsvelden voor wat betreft de financiële uitgangspunten en is voor het overige volgend aan de genoemde beleidsvelden.

Trends en ontwikkelingen
De inwerkingtreding van de Omgevingswet is per 1-1-2024 ingegaan. In de Omgevingswet wordt alle voor het grondbeleid relevante wetgeving gebundeld. Vanaf 1 januari 2024 wordt in het grondbeleid volgens de dan geldende regelgeving gewerkt, een en anders zoals is beschreven in de nota grondbeleid 2023 -2027.

Conform de nota grondbeleid 2023 - 2027, is een reserve grondexploitaties en een reserve sociale woningbouw ingesteld. Deze reserves worden gevuld met de winstnemingen uit de grondexploitaties.

Onderwerpen als netcongestie en beperkingen door stikstof-regelgeving zijn zeer actueel en hebben de aandacht bij het maken van nieuwe plannen en het actualiseren van bestaande plannen.

Het aanbod koopwoningen is sterk gegroeid en de woningmarkt is daardoor iets minder overspannen geworden. Toch blijft er krapte. De prijzen van koopwoningen vlakken af.

Stijgende bouwkosten, veranderende marktomstandigheden en prijs/kwaliteitsverhouding zijn invloeden die blijvend aandacht vragen. Mede om deze redenen dienen de grondprijzen regelmatig te worden geëvalueerd om ervoor te zorgen dat de grondprijzen als marktconform kunnen worden beschouwd.

In de (bouw)grondexploitatie gaan grote bedragen om en spelen verschillende soorten risico's een rol. In een project zitten risico's zoals de afzetbaarheid van kavels, kostenstijging, vervuiling, etc. Zo is ook de beschikbaarheid van personeel een voorwaarde om woningbouw en bedrijventerreinen volgens planning te kunnen realiseren.

Grondexploitaties
De bouwgronden in exploitatie (ook wel BIE/ grondexploitaties/grexen genoemd) bestaan per 1 januari 2026 uit veertien projecten. Het betreft projecten waarvoor een grondexploitatie door de raad is vastgesteld. Aan deze projecten wordt momenteel gewerkt.

Hierna wordt een beeld geschetst van de lopende exploitaties, met daarbij de verwachte resultaten, uitgedrukt in netto contante waarden per 1 januari 2026. Een negatieve contante waarde betekent een positief resultaat. Voor de exploitaties met een tekort zijn voorzieningen getroffen op basis van de netto contante waarden. De nominale waarde betreft het saldo van de grondexploitatie zonder de effecten van inflatie en rente.

Complex Bedragen x € 1.000	**Eindwaarde**	**NCW 1-1-2026**	**Einde looptijd**
Buitenvaart I	-153	-147	2027
Stationsgebied A	4.218	3820	2030
Mauritsplein	716	688	2027
Aldi De Weide	149	146	2026
Park Dwingeland	-925	-907	2026
Spaarbankbos	-348	-334	2027
Nieuw Moscou	140	137	2026
Pesse	197	190	2026
Tiendeveen	-68	-57	2034
Nieuweroord Trambaan	-33	-32	2026
Nieuwlande Boerdijk	-83	-81	2026
Riegmeer	-20.922	-17.163	2036
Nijstad Oost	-4.493	-4.234	2028
Elim woningbouw sportvelden	-1.392	-1.236	2031
Totaal	**-22.997**	**-19.211**	

Werken
De projecten Buitenvaart I en Riegmeer zijn bedrijventerreinen. Het project Station deel A is een kantorenlocatie. Aldi de Weide is een supermarktlocatie.

Buitenvaart I
Buitenvaart I is een modern bedrijventerrein. Er zijn geen kavels meer beschikbaar.

Stationsgebied A
Stationsgebied A is een kantorenlocatie waar nog percelen beschikbaar zijn voor uitgifte. Er zijn partijen met interesse en momenteel is er één kavel in optie. Naast de invulling met kantoren wordt ook gekeken naar mogelijke andere functies. Dit gaat onderdeel uitmaken van het project herontwikkeling stationsgebied/centrum.

Aldi de Weide
Het plan heeft betrekking op de uitbreiding van Winkelcentrum De Weide. Aldi, de dierenartsen en de gemeente participeren in dit project. De dierenartsenpraktijk is verplaatst en op de plek van de oude dierenartsenpraktijk is een nieuwe Aldi gebouwd. De dierenartsenpraktijk en Aldi-winkel zijn in gebruik. Ter afronding van het plan vindt er nog een herinrichting van het bestaande winkelcentrum plaats.

Riegmeer
Riegmeer is een grootschalig bedrijventerrein aan de zuidzijde van Hoogeveen. Op dit moment wordt er gewerkt aan een uitgifteleidraad voor de kavels Riegmeer Noord.

Wonen
Nieuw Moscou
Het project Nieuw Moscou heeft betrekking op een uitbreiding met een woningbouwlocatie in de vorm van een erfbebouwing speciaal voor starters. De gronden waren in eigendom van de gemeente. De grond is in 2026 geleverd aan de CPO groep en de opbrengsten zijn binnen.

Pesse
Dit betreft de uitbreiding van Pesse en alle kavels zijn verkocht. Afronding vindt plaats in 2027.

Mauritsplein
Alle woonwerkkavels aan de Industrieweg zijn verkocht. Kopers zijn momenteel bezig met vergunningaanvraag en zullen daarna starten met bouwen. Naar verwachting kan het woonrijp maken in 2027 worden afgerond.

Park Dwingeland
Park Dwingeland is het nieuwe stadspark van het centrum van Hoogeveen. Laatste stap binnen het programma heeft betrekking op de uitgifte van een perceel grond voor de ontwikkeling van twee appartementsgebouwen met in totaal 24 tot 28 appartementen. De grond is in 2026 overgedragen.

Tiendeveen
Tiendeveen ligt ten noordoosten van Hoogeveen. Dit project is gelegen aan de rand van het dorp. Het wordt gerealiseerd door de gemeente. Het plan voorziet in de realisatie van een woningbouwprogramma verdeeld in 2 fasen. Na het verplaatsen van het oefenveld zal de tweede fase starten.

Nieuweroord Trambaan
Langs de Trambaan aan de zuidkant van Nieuweroord kunnen maximaal veertien woningen worden gebouwd. De kavels zijn allemaal verkocht. Afronding vindt in 2026 plaats.

Nieuwlande (Boerdijk)
Dit betreft een gemeentelijk nieuwbouwproject van 12 kavels. Alle kavels zijn verkocht, afronding vindt plaats in 2026.

Spaarbankbosch
Het project Spaarbankbosch is in 2020 op de markt gebracht. Het plan is bouwrijp. Er zijn nog twee kavels beschikbaar, waarvan 1 onder optie. De andere kavel is ingericht als toegangsweg voor bouwverkeer en kan pas worden verkocht als de eerste kavel gereed is.

Nijstad Oost
De ontwikkeling Nijstad Oost is gelegen aan de westzijde van Erflanden in Hoogeveen. Het betreft hier een uitleglocatie voor woningbouw voor in totaal 80 – 100 woningen. De uitgifte vindt plaats in de vorm van erfbebouwing. In 2024, 2025 en 2026 is de uitgifte aan CPO's en ontwikkelaars

Elim
Het dorp Elim wordt aan de westkant, op een deel van de bestaande sportvelden, uitgebreid met ongeveer 60 woningen. Eind 2024 is de uitgifte van de eerste fase gestart.

Budgetten
Met het vaststellen van de exploitaties worden de kredieten voor o.a. het civiele werk toegekend. Door inflatie en kostprijsstijgingen in 2026 zijn de kosten voor o.a. het civiele werk wederom gestegen. Omdat de grondexploitaties pas per einde van het jaar worden geactualiseerd, zijn de effecten hiervan op de kostenkant van de grondexploitaties in onderstaande tabel nog niet volledig doorgevoerd. Bij de aanstaande actualisaties per einde jaar 2026, zal per project worden beoordeeld hoeveel geld er mogelijk extra nodig is om het project af te maken.
De kredieten voor 2027 tot en met 2030 die per 31-12-2025, dus zonder de inflatie en kostenstijgingen van 2026 en met uitzondering van de grondexploitaties welke in 2026 zijn vastgesteld zijn:

Lasten Bedragen x € 1.000		**2026-2029**
Verwerving		317
Civiel		3.591
Plankosten		704
Diversen		214
Financieringskosten		460
Totaal		**5.286**

Het verwervingskrediet, inclusief sloopkosten is voornamelijk voor beheer en onderhoud gedurende de exploitatieperiode. Bijstelling van de budgetten vindt plaats bij de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitaties.

Baten Bedragen x € 1.000		**2027-2030**
Woningbouw		2.979
Niet woningbouw		19.485
Bijdragen		0
Totaal		**22.464**

De bovenstaande tabellen betreffen de te realiseren kosten en opbrengsten van alle grondexploitaties tezamen met uitzondering van de grondexploitaties die in 2026 zijn vastgesteld. Dit zijn dan ook de budgetten die nodig zijn om de resultaten te behalen.

Immateriële vaste activa
Voorbereidingskosten van nieuwe ontwikkelingen mogen met bestuurlijke instemming maximaal 5 jaar geactiveerd worden onder de immateriële vaste activa. Binnen deze periode moet een grondexploitatie worden vastgesteld dan wel moeten de voorbereidingskosten worden afgeboekt. Het college is door de raad gemandateerd hiertoe te besluiten.

Te nemen winsten 2027-2030
Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om (tussentijds) winst te nemen:
1. Het resultaat op de grondexploitaties kan betrouwbaar worden ingeschat; en
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; en
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor (tussentijdse) winstnemingen moet de percentage of completion (POC) methode worden toegepast. Onderstaande tabel laat de verwachte winstnemingen voor de jaren 2027-2030 zien.

Nog te nemen winsten Bedragen x € 1.000 **Complex**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Buitenvaart I	77			
Elim woningbouw	232	232	232	232
Park Dwingeland				
Spaarbankbos	174			
Tiendeveen	8	8	8	8
Nieuwlande (Boerdijk)	0			
Nieuweroord Kanalenzone (Trambaan)	17			
Riegmeer	2.092	2.092	2.092	2.092
Nijstad-Oost	1.498	1.498		
Totaal	**4.096**	**3.829**	**2.332**	**2.332**

Risico's grondexploitatie
In de (bouw)grondexploitatie gaan grote bedragen om en spelen verschillende soorten risico's een rol. In een project zitten risico's zoals de afzetbaarheid van kavels, kostenstijging, vervuiling, etc. De risico's die worden gelopen in de bouwgrondproductie binnen de gemeente Hoogeveen zijn geïnventariseerd en op waarde gezet.

Complex Bedragen x € 1.000	**Benoemd risico**	**Risico in geld per 31-12-2025**
Stationsgebied A	Hogere kosten civiel werk (15%)	18
Mauritsplein	Hogere kosten civiel werk (15%)	3
Park Dwingeland	Hogere kosten civiel werk (15%)	3
Spaarbankbos	Hogere kosten civiel werk (15%)	3
Pesse noordelijk deel	Hogere kosten civiel werk (15%)	34
Tiendeveen	Hogere kosten civiel werk (15%)	32
Nieuweroord Trambaan	Hogere kosten civiel werk (15%)	11
Nieuwlande Boerdijk	Hogere kosten civiel werk (15%)	9
Riegmeer	Hogere kosten civiel werk (15%)	230
Nijstad oost	Hogere kosten civiel werk (15%)	98
Elim woningbouw	Hogere kosten civiel werk (15%)	67
Planschaderisico	Planschaderisico totale complexen	0
Totaal		**508**

Voor de genoemde complexen worden de berekende risico's gedekt vanuit het weerstandsvermogen. Uit de risicoanalyse volgt een totaal risicobedrag van circa € 508.000 dat ten laste van het weerstandsvermogen komt.

Rechtmatigheid

Paragraaf Rechtmatigheid (vallend binnen paragraaf bedrijfsvoering)

Algemeen
Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording gaat het om de financiële beheershandelingen. Er moet worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen.
Controles worden gedurende het controlejaar uitgevoerd waardoor eventuele fouten sneller aan het licht komen en bijsturende maatregelen kunnen worden getroffen. Het leereffect dat van geconstateerde fouten uit zal gaan zal hierdoor worden versterkt.

Rechtmatigheid
Met ingang van 1 januari 2023 is voor gemeenten de wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Als gevolg hiervan is het college zelf verantwoordelijk voor het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. Het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording door de gemeente houdt in dat het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) verklaart dat de financiële handelingen en transacties van de gemeente in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving, zoals de relevante wetten, verordeningen en beleidskaders. Er moet worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit is een formele verklaring, op basis van een voorgeschreven format, die aangeeft dat de gemeente zich heeft gehouden aan de geldende regels en voorschriften bij het uitvoeren van haar taken en het beheren van haar financiën. De accountant neemt deze verantwoording mee in zijn oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening als geheel. In het controleprotocol worden nadere aanwijzingen aan de accountant gegeven. Van belang hierbij zijn met name de gehanteerde goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Interne audit
Colleges en directie zijn verplicht (cf. art. 212/213 van de Gemeentewet en resp. art. 16, art. 29 en art. 14 van de Financiële verordening van gemeente Hoogeveen, gemeente de Wolden en de SWO) zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheersmaatregelen. Om hier invulling aan te geven stelt het Interne Auditteam jaarlijks een gezamenlijk Intern Controleplan op voor de gemeenten Hoogeveen en De Wolden en de SWO. In het intern controleplan beschrijven we hoe we kunnen vaststellen dat de gemeenten en de SWO rechtmatig en getrouw handelen en hoe de kwaliteit van de interne beheersing wordt getoetst. Uitgangspunt is dat de primaire processen ('de lijn') zodanig zijn ingericht dat de interne beheersing daarin is geborgd en controles achteraf zoveel mogelijk kunnen worden beperkt. Interne controles worden gedurende het controlejaar uitgevoerd waardoor eventuele fouten sneller aan het licht komen en bijsturende maatregelen kunnen worden getroffen. Het leereffect dat van geconstateerde fouten uit zal gaan, zal hierdoor worden versterkt.

Accountant
Met de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening legt het college expliciet verantwoording af aan de gemeenteraad over de financiële rechtmatigheid van alle transacties. De accountant beoordeelt de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Bij deze controle maakt de accountant gebruik van het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader en controleprotocol. Het normenkader geeft inzicht in de bestaande externe wet- en regelgeving en geeft aan op basis van welke wet- en regelgeving de accountant de jaarrekening moet controleren. Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de

accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. De accountant steunt bij het oordeel over de rechtmatigheid op de waarborgen die wij bieden op het vlak van de naleving van de in- en externe wet- en regelgeving.

Onrechtmatigheden in rechtmatigheidsverantwoording
Om begrotingsonrechtmatigheden zoveel mogelijk te voorkomen, informeren wij de raad tijdig over zowel over- als onderschrijdingen. Met de gemeentelijke rapportages wordt de begroting gedurende het jaar geactualiseerd en zoveel mogelijk in lijn gebracht met de verwachte realisatie.

Daarnaast wordt verder gewerkt aan het versterken van de financiële beheersing en de rechtmatigheid van inkopen. De verdere inrichting van de verplichtingenadministratie, contractregistratie en budgetbewaking draagt eraan bij dat financiële verplichtingen eerder zichtbaar worden en risico's tijdig kunnen worden beheerst. Ook wordt de inkoopfunctie verder doorontwikkeld. Daarbij wordt ingezet op het verbeteren van de spendanalyse, de verdere ontwikkeling van de digitale aanbestedingskalender, het verder borgen van de inkoopprocessen binnen de lijnorganisatie, de doorontwikkeling van de aanbestedingsstrategie en het opstellen van een jaarlijks inkoopjaarplan. Hiermee wordt gewerkt aan een doelmatige, transparante en rechtmatige uitvoering van het gemeentelijke inkoopproces.

Doorontwikkeling financiële systemen
De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in de vernieuwing van de financiële systemen. Ook in 2027 wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de financiële keten. Door verdere optimalisatie van de financiële applicaties en de inrichting van de verplichtingenadministratie en contractregistratie wordt de kwaliteit van de financiële informatie verder verbeterd. Hiermee worden budgetbewaking, contractbeheer, interne beheersing en rechtmatigheid verder ondersteund.

Openbaarheid

De gemeente Hoogeveen hecht veel waarde aan een integere en open bestuursstijl. Naleving van de Wet open overheid (Woo) levert daarvoor een belangrijke bijdrage.

De Woo draagt ons op om de digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken en te houden ten behoeve van de interne en externe transparantie. Die transparantie draagt bij aan de beoogde gedeelde en gelijkwaardige informatiepositie van de omgeving. Daarvoor is een sterke informatie-huishouding nodig.

Samenwerking tussen raad, college en ambtelijk niveau is cruciaal om die informatiehuishouding collectief te verbeteren en goed te houden. Aandachtspunten zijn dossieropbouw (waaronder de omgang met mail en chatberichten), de routes van besluitvorming en de vindbaarheid van informatie en de mate waarin aan de hand van de beschrijving van die informatie een correcte openbaarheidsbeoordeling kan plaatsvinden.

De uitvoering van de Woo ligt bij de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen (SWO). De gezamenlijke uitvoering voor twee gemeenten maakt dat er een synergievoordeel is door de wederzijdse ervaringen en de activiteiten die zijn gericht op verbetering van de informatiehuis-houding en de uitvoering van de Woo synchroon kunnen worden toegepast.

Wat gaan we doen in 2027?
In 2027 staan de actieve openbaarmaking en de uitvoering van de regie op alle Woo-processen centraal. Het zwaartepunt ligt op de verdere ontwikkeling en uitvoering van een werkwijze voor actieve openbaarmaking. Daarmee geven we invulling aan de wettelijke verplichting én benutten we de meerwaarde van het actief openbaar maken van relevante informatie en dossiers voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

De gemeente publiceert openbare informatie zoveel mogelijk via één herkenbare, toegankelijke en goed doorzoekbare plek. Om actieve openbaarmaking duurzaam onderdeel te maken van de reguliere werkprocessen, wordt in 2027 verder gewerkt aan de inrichting, implementatie en borging van deze werkwijze binnen de organisatie.

Vanaf 2027 zijn de Woo-processen grotendeels structureel ingebed in de organisatie. De proceseigenaar is verantwoordelijk voor de uitvoering en doorontwikkeling van de Woo. De Woo-regisseur voert regie op de processen en bewaakt de samenhang en kwaliteit van de uitvoering. Daarnaast ondersteunt de Woo-regisseur de organisatie bij de verdere ontwikkeling van de Woo, met bijzondere aandacht voor actieve openbaarmaking en de aansluiting op de informatiehuishouding.

De uitvoering van de Woo is daarmee structureel geborgd binnen de lijnorganisatie. En voor de verdere implementatie van actieve openbaarmaking dient een tijdelijke projectleider te worden ingezet. Deze inzet is gericht op het afronden van de implementatieopgave en vervalt zodra actieve openbaarmaking volledig is ingebed in de reguliere organisatie en werkprocessen.

Overzicht van baten en lasten

Product	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
(Bedragen x 1000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
01 Veiligheid en Bestuur	17.031	17.015	11.383	11.070	11.234	11.366
02 Dienstverlening en Eigendommen	7.661	9.451	16.791	6.622	5.393	8.643
03 Duurzaam en Gastvrij	11.505	13.694	12.033	10.972	10.564	10.731
04 Jeugd en Bestaanszekerheid	35.289	37.914	33.419	32.018	32.032	32.032
05 Wonen en Werken	7.510	8.521	7.675	7.611	7.466	7.497
06 Ruimtelijke Ordening en Vergunningen	4.696	4.820	4.651	4.577	4.580	4.581
07 Economie en Sport	66.935	66.125	66.486	66.102	64.488	64.003
08 Verkeer en Beheer	17.262	19.647	20.105	20.248	19.784	19.794
09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling	17.462	19.439	18.068	19.864	18.635	18.739
10 Gezond en Vitaal	39.372	41.932	43.182	43.687	40.495	40.557
TotaalLasten	**224.724**	**238.557**	**233.792**	**222.771**	**214.670**	**217.944**
Baten						
01 Veiligheid en Bestuur	-8.297	-7.715	-188	-188	-188	-188
02 Dienstverlening en Eigendommen	-8.569	-12.436	-14.772	-4.814	-3.595	-6.845
03 Duurzaam en Gastvrij	-9.481	-11.376	-10.129	-8.868	-8.358	-8.358
04 Jeugd en Bestaanszekerheid	-3.338	-4.763				
05 Wonen en Werken	-3.202	-1.763	-1.707	-1.740	-1.799	-1.812
06 Ruimtelijke Ordening en Vergunningen	-2.551	-1.897	-1.181	-1.181	-1.181	-1.181
07 Economie en Sport	-28.372	-27.100	-28.510	-28.510	-28.510	-28.510
08 Verkeer en Beheer	-3.618	-3.513	-3.572	-3.572	-3.572	-3.572
09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling	-4.504	-3.477	-3.963	-3.963	-3.963	-3.963
10 Gezond en Vitaal	-11.003	-10.361	-9.150	-8.229	-8.284	-8.344
Totaal Baten	**-82.935**	**-84.403**	**-73.172**	**-61.066**	**-59.451**	**-62.774**
Saldo						
01 Veiligheid en Bestuur	8.735	9.299	11.195	10.881	11.046	11.177
02 Dienstverlening en Eigendommen	-909	-2.986	2.019	1.808	1.798	1.798
03 Duurzaam en Gastvrij	2.024	2.318	1.905	2.104	2.206	2.373
04 Jeugd en Bestaanszekerheid	31.951	33.150	33.419	32.018	32.032	32.032
05 Wonen en Werken	4.308	6.758	5.968	5.871	5.667	5.685
06 Ruimtelijke Ordening en Vergunningen	2.145	2.923	3.470	3.396	3.400	3.400
07 Economie en Sport	38.563	39.025	37.976	37.591	35.977	35.492
08 Verkeer en Beheer	13.644	16.134	16.532	16.676	16.211	16.222
09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling	12.958	15.962	14.105	15.901	14.672	14.776
10 Gezond en Vitaal	28.369	31.571	34.032	35.458	32.211	32.213
Totaal Saldo	**141.789**	**154.155**	**160.620**	**161.705**	**155.218**	**155.170**

Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten						
Algemene uitkering	41	42	44	44	44	44
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	900	980	1.006	1.014	1.014	1.014
Overige algemene dekkingsmiddelen	139					
Saldo van de financieringsfunctie	1.913	1.698	1.176	1.445	1.716	1.895
Totaal Lasten	**2.993**	**2.721**	**2.226**	**2.503**	**2.775**	**2.954**
Baten						
Algemene uitkering	-169.649	-169.503	-174.798	-167.631	-165.433	-168.407
Dividend	-2.146	-2.064	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	-15.893	-14.301	-15.565	-17.751	-17.751	-17.751
Overige algemene dekkingsmiddelen	-245					
Saldo van de financieringsfunctie	-2.257	-1.939	-1.744	-907	-689	-524
Totaal Baten	**-190.190**	**-187.807**	**-194.236**	**-188.419**	**-186.003**	**-188.813**
Saldi algemene dekkingsmiddelen	**-187.196**	**-185.086**	**-192.010**	**-185.916**	**-183.228**	**-185.859**
12 Onvoorzien		10	10	10	10	10
Lasten 13 Overzicht Overhead	29.144	29.615	32.126	33.896	31.021	30.619
Baten 13 Overzicht Overhead	-139	-31	-19	-19	-19	-19
14 Vennootschapsbelasting	163	300	300	300	300	300
Saldo van baten en lasten	**-16.238**	**-1.037**	**1.027**	**9.976**	**3.303**	**221**
Toevoeging reserves	18.664	93				
Onttrekking reserves	-2.426	-6.872	-2.811	-650	-650	-650
Resultaat		**-7.816**	**-1.784**	**9.326**	**2.653**	**-429**

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele lasten

Programma Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Veiligheid en Bestuur				
Bouw nieuwe brandweerkazerne	735			
Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving	25			
Jeugdhulp en Bestaanszekerheid				
Incidentele bijdrage JB Noord	55			
Integrale aanpak participatie - inzet kwartiermaker	64			
Wonen en Werken				
Woningbouwimpuls	300			
Woonwagen- en standplaatsenbeleid	244	244		
Ruimtelijke Ordening en Vergunningen				
Projectmatige aanpak snippergroen	225			
Personele capaciteit vergunningverlening	125			
Vitale vakantieparken	25			
Economie en Sport				
Uitvoering economische focusagenda	80	80	80	
Blijven meedoen en talentontwikkeling				
Tijdelijke huisvesting Het Palet en Titus Brandsmaschool	310	270		
Ophogen cultuurbegroting t.b.v. cofinanciering	19	19		
Jongerenprogrammering Het Podium	30	30		
Totaal incidentele lasten	**2.237**	**643**	**80**	

Toelichting

Bouw nieuwe brandweerkazerne
Voor de realisatie van de nieuwe brandweerkazerne zijn kosten gemoeid met het bouwrijp maken van de locatie (€ 235.000) en de noodzakelijke bodemsanering (geraamd op € 500.000). Conform de uitgangspunten van het BBV kunnen deze kosten niet worden geactiveerd, omdat zij niet leiden tot een afzonderlijk activeerbaar actief. Daarom wordt in de begroting rekening gehouden met een eenmalige last van naar verwachting in totaal € 735.000.

Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving (DTH)
Voor deelname aan de tweejarige pilot Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving (DTH) is in 2027 een bedrag van € 25.000 opgenomen.

Incidentele bijdrage JB Noord
In 2026 is via JeugdHulpRegioDrenthe (JHRD) het verzoek binnen gekomen voor een aanvullende bijdrage voor JB Noord voor 2026 en 2027. Voor 2027 is nog geen toezegging gedaan voor de aanvullende bijdrage, maar vanuit voorzichtigheid nemen we dit mee in de begroting 2027.

Integrale aanpak participatie - inzet kwartiermaker
Voor 2027 is een bedrag van € 64.400 nodig voor de continuering van de - aan te stellen - kwartiermaker voor de ontwikkeling van een plan van aanpak voor de integrale aanpak op het thema participatie.

Woningbouwimpuls
Voor de woningbouwimpuls wordt voor 2027 € 300.000 beschikbaar gesteld. Met de beschikbare middelen wordt ingezet op het versnellen van de woningbouw, het

versterken van de gemeentelijke regierol en het realiseren van voldoende passende woningen.

Woonwagen- en standplaatsenbeleid
Voor de uitvoering van het woonwagen- en standplaatsenbeleid wordt voor 2027 en 2028 € 244.000 beschikbaar gesteld. Dit betreft € 144.000 voor de inzet van een projectleider woonwagenzaken en € 100.000 voor ruimtelijke procedures en onderzoeken.

Projectmatige aanpak snippergroen
Om uitvoering te geven aan de Nota beleid snippergroen wordt gestart met een pilot voor de projectmatige aanpak van niet-geregelde ingebruikname van gemeentegrond. Hiervoor wordt in 2027 een budget van € 225.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de pilot.

Personele capaciteit vergunningverlening
De behandelcapaciteit voor vergunningaanvragen staat momenteel onder druk en heeft diverse oorzaken. Om de dienstverlening op peil te houden, dient in 2027 aanvullende capaciteit te worden ingezet. De hiermee gemoeide kosten worden volledig gedekt uit hogere legesopbrengsten, waardoor deze uitbreiding budgetneutraal is (zie ook de batenkant).

Vitale vakantieparken
Voor de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken hebben we incidenteel budget opgenomen in de begroting 2027.

Uitvoering economische focusagenda
In 2022 is de economische focusagenda vastgesteld. Gelet op het doorlopende karakter van deze projecten in de resterende looptijd van de agenda, wordt voorgesteld om de incidentele middelen van € 80.000 per jaar voor de rest van de looptijd van de focusagenda ter beschikking te stellen.

Tijdelijke huisvesting Het Palet en Titus Brandsmaschool en Lagere afschrijvingslasten Onderwijshuisvesting (IHP)
Op basis van het IHP-onderwijs is besloten om het Palet en (daarna) de prof. Titus Brandsmaschool te renoveren. Voor 2027 en 2028 betekent dit een uitzetting van de begroting van € 310.000 en € 270.000 voor de kosten van tijdelijke huisvesting.

Ophogen cultuurbegroting t.b.v. de regeling kunst en cultuur
De cultuurbegroting wordt met € 19.389 opgehoogd voor 2027 en 2028 om aan de voorwaarden van de provincie ten aanzien van cofinanciering te kunnen voldoen.

Jongerenprogrammering Het Podium
Aan het Podium wordt voor 2027 en 2028 een bedrag van € 30.000 per jaar toegekend ten behoeve van jongerenprogrammering.

Incidentele baten

Programma Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Algemene dekkingsmiddelen				
Korting OZB	-2.811	-650	-650	-650
Reserves				
Onttrekking reserve OZB	2.811	650	650	650
Totaal incidentele baten	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Korting OZB/Onttrekking reserve OZB
We verlenen incidenteel een korting op OZB. De dekking vanuit de reserve OZB is ook een incidentele dekking.

Saldo Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Totaal incidentele lasten	2.237	643	80	0
Totaal incidentele baten	0	0	0	0
Saldo Incidentele baten en lasten	**2.237**	**643**	**80**	**0**

Het saldo van de incidentele baten en lasten wordt gecorrigeerd op het begrotingssaldo om zo het structurele begrotingssaldo te bepalen. Zie hiervoor kort bestek.

Structurele reservemutaties

Er zijn geen structurele reservemutaties in de begroting opgenomen.

Uiteenzetting van financiële positie

De uiteenzetting betreft de financiële gevolgen van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen en gebeurt aan de hand van arbeidskosten, financiering, reserves en voorzieningen.

Programmahouder Derk Reneman

Vaste activa
De stand van materiële vaste activa (investeringen met economisch nut, met maatschappelijk nut en gronden in erfpacht) is per 31 december 2025 € 118,5 miljoen. De stand van de financiële vaste activa is per 31 december 2025 € 15,9 miljoen.

Reserves en voorzieningen

Hieronder per reserve de stand per 31/12 weergegeven. Voor het gespecificeerde verloop van de reserves verwijzen wij naar de bijlage Overzicht reserves.

Reserves Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Begrote stand op 31/12				
Algemene reserve	90.559	90.559	90.559	90.559
Reserve OZB	2.000	1.350	700	50
Reserve grondexploitatie	2.000	2.000	2.000	2.000
Reserve sociale woningbouw	3.600	3.600	3.600	3.600
Totaal reserves	**98.159**	**97.509**	**96.859**	**96.209**

Voorzieningen

Voorziening Reiniging Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand op 1/1	1.395	596	0	0
Onttrekkingen	799	596		
Stortingen				
Stand op 31/12	**596**	**0**	**0**	**0**

Voorziening Riolering Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand op 1/1	1.980	1.845	1.686	1.472
Onttrekkingen	135	159	214	274
Stortingen				
Stand op 31/12	**1.845**	**1.686**	**1.472**	**1.198**

Voorziening Appa Plan Kapitaal Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand op 1/1	6.824	6.639	6.454	6.269
Onttrekkingen	185	185	185	185
Stortingen				
Stand op 31/12	**6.639**	**6.454**	**6.269**	**6.084**

Voorziening Wachtgeld wethouders Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand op 1/1	268	133	29	0
Onttrekkingen	135	104	29	
Stortingen				
Stand op 31/12	**133**	**29**	**0**	**0**

Arbeid gerelateerde verplichtingen

Onder arbeid gerelateerde verplichtingen worden de aanspraken verstaan op toekomstige uitkeringen door het huidig dan wel voormalig personeel. Feitelijk heeft de organisatie een schuld aan hen.

Omschrijving	2027 Bedragen x € 1.000
Voormalig personeel	46

Voormalig personeel
De lasten betreffen de kosten van FPU, FLO en wachtgeld/suppletie UWV-USZO zijn jaarlijks opgenomen in de begroting van baten en lasten.

Overzicht taakvelden

Taakveld	Lasten				Baten				Saldi			
Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
010 Bestuur	4.154	4.131	4.153	4.163	-185	-185	-185	-185	3.969	3.946	3.968	3.978
011 Mutaties Reserves					-2.811	-650	-650	-650	-2.811	-650	-650	-650
020 Burgerzaken	2.367	2.178	2.311	2.443	-1.230	-1.153	-1.123	-1.123	1.137	1.025	1.189	1.320
030 Beheer Overige Gebouwen en Gronden	495	500	510	510	-258	-314	-314	-314	237	186	196	196
040 Overhead	32.126	33.896	31.021	30.619	-19	-19	-19	-19	32.107	33.877	31.003	30.601
050 Treasury	1.226	1.495	1.766	1.945	-4.012	-3.203	-3.038	-2.887	-2.786	-1.708	-1.272	-942
061 OZB Woningen	487	490	490	490	-9.057	-10.325	-10.325	-10.325	-8.570	-9.835	-9.835	-9.835
062 OZB Niet-Woningen	188	190	190	190	-6.383	-7.302	-7.302	-7.302	-6.195	-7.112	-7.112	-7.112
063 Parkeerbelasting	4	4	4	4	-3.113	-3.113	-3.113	-3.113	-3.108	-3.108	-3.108	-3.108
064 Belastingen Overig	331	333	334	334	-99	-99	-99	-99	232	235	235	235
070 Algemene Uitkering en Overige uitkering gemeentefonds	44	44	44	44	-174.798	-167.631	-165.433	-168.407	-174.754	-167.587	-165.389	-168.363
080 Onvoorzien	10	10	10	10					10	10	10	10
090 Vennootschapsbelasting (VpB)	300	300	300	300					300	300	300	300
110 Crisisbeheersing en Brandweer	4.569	4.456	4.456	4.456					4.569	4.456	4.456	4.456
120 Openbare Orde en Veiligheid	2.268	2.260	2.262	2.252	-3	-3	-3	-3	2.265	2.257	2.258	2.249
210 Verkeer en Vervoer	10.862	10.846	10.930	10.901	-270	-270	-270	-270	10.592	10.575	10.660	10.630
220 Parkeren	1.385	889	876	876					1.385	889	876	876
250 Openbaar Vervoer	512	515	517	520	-110	-110	-110	-110	402	405	407	410
310 Economische Ontwikkeling	765	770	771	691					765	770	771	691
320 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	9.579	120	871	4.641	-9.529	-66	-857	-4.626	50	54	15	15
330 Bedrijvenloket en Bedrijfsregeling	1.384	1.390	1.395	1.395	-373	-378	-383	-383	1.011	1.012	1.012	1.012
340 Economische Promotie	843	850	850	850	-281	-281	-281	-281	562	569	569	569

Taakveld	Lasten				Baten				Saldi			
Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
410 Openbaar Basisonderwijs	93	94	94	94					93	94	94	94
420 Onderwijshuisvesting	5.858	6.468	6.034	6.138	-277	-277	-277	-277	5.582	6.192	5.757	5.862
430 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken	6.434	6.445	6.416	6.416	-3.563	-3.563	-3.563	-3.563	2.871	2.882	2.853	2.853
510 Sportbeleid en Activering	960	966	967	967					960	966	967	967
520 Sportaccommodaties	6.504	7.178	6.453	6.386	-2.102	-2.102	-2.102	-2.102	4.402	5.076	4.351	4.284
530 Cultuurpresentatie, Cultuurproduct	3.433	4.624	3.844	3.844	-122	-122	-122	-122	3.311	4.502	3.722	3.722
540 Museum	37	37	37	37					37	37	37	37
550 Cultureel Erfgoed	73	93	107	107	-1	-1	-1	-1	72	93	106	106
560 Media	1.934	1.898	1.898	1.898					1.934	1.898	1.898	1.898
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	139	74	74	74					139	74	74	74
570 Openbaar Groen en (Openlucht)recreatie	7.466	7.346	7.395	7.450	-96	-96	-96	-96	7.370	7.250	7.299	7.354
610 Samenkracht en Burgerparticipatie	8.296	8.857	8.273	8.258	-1.521	-1.699	-1.699	-1.699	6.776	7.158	6.574	6.559
621 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Wmo	494	494	494	494					494	494	494	494
622 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Jeugd	3.692	3.657	3.657	3.657					3.692	3.657	3.657	3.657
623 Toegang en Eerstelijnsvoorziening Integraal	193	193	193	193					193	193	193	193
630 Inkomensregelingen	32.494	32.259	32.261	32.262	-25.288	-25.288	-25.288	-25.288	7.206	6.971	6.973	6.973
640 Begeleide Participatie	22.528	21.680	20.788	20.448					22.528	21.680	20.788	20.448
650 Arbeidsparticipatie	1.975	1.987	1.988	1.988	-20	-20	-20	-20	1.955	1.967	1.968	1.968
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	3.946	3.951	4.038	4.127	-30	-30	-30	-30	3.916	3.921	4.008	4.097
671A Huishoudelijke Hulp (Wmo)	11.521	11.796	8.307	8.227	-660	-1.537	-1.537	-1.537	10.861	10.259	6.770	6.690
671B Begeleiding (Wmo)	7.764	7.861	7.968	7.968					7.764	7.861	7.968	7.968
671C Dagbesteding (Wmo)	2.952	2.991	3.034	3.034					2.952	2.991	3.034	3.034
675A Jeugdhulp Ambulant Lokaal	925	925	925	925					925	925	925	925

Taakveld	Lasten				Baten				Saldi			
Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
675B Jeugdhulp Ambulant Regionaal	16.304	14.991	15.004	15.004					16.304	14.991	15.004	15.004
675C Jeugdhulp Ambulant Landelijk	30	30	30	30					30	30	30	30
676A Jeugdhulp met Verblijf Lokaal	1.895	1.895	1.895	1.895					1.895	1.895	1.895	1.895
676B Jeugdhulp met Verblijf Regionaal	5.964	5.964	5.964	5.964					5.964	5.964	5.964	5.964
676C Jeugdhulp met Verblijf Landelijk	58	58	58	58					58	58	58	58
679A PGB Wmo	558	568	577	577					558	568	577	577
679B PGB Jeugd	250	250	250	250					250	250	250	250
681A Beschermend Wonen (Wmo)	14	14	14	14	-2.020	-20	-20	-20	-2.007	-7	-7	-7
681B Maatschappelijke- en Vrouwenopvang	466	487	487	487	-231	-231	-231	-231	235	256	256	256
682A Jeugdhulpbescherming	1.199	1.199	1.199	1.199					1.199	1.199	1.199	1.199
682B Jeugdhulpreclassering	200	200	200	200					200	200	200	200
691 Coördinatie en Beleid Wmo	4.559	4.598	4.601	4.602					4.559	4.598	4.601	4.602
710 Volksgezondheid	3.651	3.653	3.653	3.653					3.651	3.653	3.653	3.653
720 Riolering	3.235	3.252	3.298	3.347	-5.771	-5.796	-5.851	-5.911	-2.537	-2.543	-2.553	-2.563
730 Afval	6.857	6.861	6.851	6.851	-8.089	-8.093	-8.083	-8.083	-1.232	-1.232	-1.232	-1.232
740 Milieubeheer	4.936	3.865	3.467	3.635	-1.769	-504	-4	-4	3.167	3.361	3.463	3.630
750 Begraafplaatsen en crematoria	1.114	1.141	1.141	1.140	-1.208	-1.208	-1.208	-1.208	-93	-67	-67	-68
810 Ruimtelijke Ordening	4.549	4.475	4.479	4.479	-100	-100	-100	-100	4.449	4.375	4.379	4.379
820 Grondexploitatie (Niet Bedrijventerreinen)	4.294	3.824	1.841	1.322	-3.754	-3.281	-1.301	-782	539	543	540	540
830 Wonen en Bouwen	4.709	4.611	4.460	4.492	-1.084	-1.084	-1.084	-1.084	3.625	3.527	3.376	3.408
Totaal	**268.455**	**259.480**	**248.776**	**251.827**	**-270.238**	**-250.154**	**-246.123**	**-252.255**	**-1.784**	**9.326**	**2.653**	**-429**

Vaststelling

De programmabegroting wordt als financieel kader beschikbaar gesteld door de gemeenteraad aan het college. Bij vaststelling van de begroting door de raad zijn tevens de kredieten voor de in deze programmabegroting opgenomen investeringen voor 2027 beschikbaar gesteld. De saldi van de Programmabegroting 2027-2030 worden verrekend met de Algemene reserve.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Hoogeveen die is gehouden op 12 november 2026.

De griffier, De voorzitter,

C. Elken - van Mierlo M. Breukelman

Bijlage A: Overzicht reserves

Algemeen
In deze bijlage wordt informatie gegeven over de reserves
Hierbij is per reserve aangegeven:
- Het specifieke doel van de reserve
- De voeding van de reserve
- De maximale hoogte van de reserve
- De maximale looptijd

De reserves worden onderscheiden naar de Algemene reserve en de bestemmingsreserves. Een bestemmingsreserve is een reserve waar de raad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven.

Conform de BBV-voorschriften worden over de reserves en voorzieningen geen rentevergoeding berekend.

Hieronder per reserve het gespecificeerde verloop van de reserves:

Algemene reserve

Doel:	Reserve ter dekking van (on)voorziene risico's die niet op een andere wijze zijn op te vangen.
Aard:	Risicoreserve
Voeding:	Onder andere saldi jaarrekening
Omvang:	Het minimaal weerstandsvermogen is gesteld op € 32,6 miljoen.
Looptijd:	n.v.t.
Bevoegdheid:	Raad

Algemene reserve ***Bedragen x € 1.000***	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand op 1-1	**91.289**	**90.559**	**90.559**	**90.559**	**90.559**
Onttrekkingen:					
Bestemmingsvoorstellen uit jaarrekening 2025	1.909	0	0	0	0
Resultaat GemRap I 2026	1.737	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	**3.646**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stortingen:					
Resultaat Jaarrekening 2025	2.916	0	0	0	0
Totaal stortingen	**2.916**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand op 31-12	**90.559**	**90.559**	**90.559**	**90.559**	**90.559**

Bestemmingsreserves
Reserve OZB

Doel:	Reserve om korting te verlenen voor OZB bij positieve jaarrekeningresultaten
Aard:	Bestemmingsreserve
Voeding:	25% van jaarrekeningresultaat na bestemmingsreserveringen
Omvang:	Maximaal € 2 miljoen
Looptijd:	niet bepaald
Bevoegdheid:	Raad

Reserve OZB *Bedragen x € 1.000*	2026	2027	2028	2029	2030
Stand op 1-1	**7.608**	**4.811**	**2.000**	**1.350**	**700**
Onttrekkingen:					
Te verlenen korting OZB	3.133	2.811	650	650	650
Totaal onttrekkingen	**3.133**	**2.811**	**650**	**650**	**650**
Stortingen:					
Bestemmingsresultaat 2025	336				
Totaal stortingen	**336**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand op 31-12	**4.811**	**2.000**	**1.350**	**700**	**50**

Bij een positief jaarrekeningresultaat wordt er 25% (na bestemmingsreserveringen) gestort in de reserve OZB. Vervolgens wordt er in het opvolgende jaar waarin de begroting wordt vastgesteld een korting op de OZB-aanslag verleend ter hoogte van de indexatie. Wanneer de reserve, na het bekostigen van de korting van de index nog hoger is dan € 2 miljoen, wordt alles boven deze € 2 miljoen alsnog als korting verleend. Daarom wordt er voor 2026 een korting gegeven op de OZB van totaal € 2,811 miljoen.

Reserve Grondexploitatie

Doel: Reserve kan worden aangewend voor verevening van ontwikkelingen met een negatief resultaat
Aard: Bestemmingsreserve
Voeding: Positieve grondexploitatieresultaten
Omvang: Maximaal € 2 miljoen
Looptijd: niet bepaald
Bevoegdheid: Raad

Reserve Grondexploitatie *Bedragen x € 1.000*	2026	2027	2028	2029	2030
Stand op 1-1	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**
Onttrekkingen:					
Totaal onttrekkingen					
Stortingen:					
Totaal stortingen					
Stand op 31-12	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**

In de nota Grondbeleid is opgenomen een reserve grondexploitatie te vormen. Door positieve grondexploitatieresultaten toe te voegen aan de reserve grondexploitatie, kunnen deze middelen onder andere worden aangewend voor de verevening van ontwikkelingen met een negatief resultaat. Hiermee wordt voorkomen dat eventuele negatieve resultaten beslag leggen op de algemene middelen.

Reserve sociale woningbouw

Doel: Reserve kan worden aangewend voor verevening van lagere verkoopopbrengst door het hanteren van sociale grondprijzen aan woningbouwcorporaties.

Aard: Bestemmingsreserve

Voeding: Positieve grondexploitatieresultaten

Omvang: Maximaal € 3.600.000

Looptijd: niet bepaald

Bevoegdheid: Raad

Reserve Sociale woningbouw (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand op 1-1	**3.433**	**3.600**	**3.600**	**3.600**	**3.600**
Onttrekkingen:					
Lagere opbrengst sociale woningbouw	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stortingen:					
Winstneming uit grondexploitaties	167	0	0	0	0
Totaal stortingen	**167**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand op 31-12	**3.600**	**3.600**	**3.600**	**3.600**	**3.600**

In de nota Grondbeleid is opgenomen een reserve sociale woningbouw te vormen. Het hanteren van sociale grondprijzen is een tegemoetkoming aan de woningbouwcorporaties voor het realiseren van sociale woningbouw. In een grondexploitatie moeten de kosten worden gedekt door de verkoopopbrengsten die daar tegenover staan. Door een lagere grondprijs te hanteren voor de realisatie van sociale woningbouw, ontstaat er een lagere verkoopopbrengst in de grondexploitatie. Hierdoor kan een negatieve grondexploitatie ontstaan en kan de totstandkoming van de gewenste ontwikkeling in het geding komen. Door het instellen van een reserve sociale woningbouw waaruit de tegemoetkoming aan de woningcorporaties kan worden betaald, wordt dit voorkomen.

Bijlage B: EMU Saldo

Berekening EMU-saldo
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Deze programmabegroting is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Hieronder de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Hoogeveen. In het overzicht is het EMU-saldo berekend voor de jaren 2026 tot en met 2028, zoals dat voortvloeit uit deze begroting.
Onderstaand format is voorgeschreven door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Gemeente Hoogeveen		**2026**	**2027**	**2028**
Vraag		**Volgens begroting (*€ 1.000)**	**Volgens begroting (*€ 1.000)**	**Volgens meerjaren-raming (*€ 1.000)**
+1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)?	-1.737	-1.027	-9.976
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	16.282	18.948	4.117
+3	Mutaties voorzieningen	-694	-933	-962
-4	Mutaties voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.019	-10.852	-2.182
-5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		**-17.694**	**-10.057**	**-12.873**

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Een negatief EMU-saldo betekent dat de gemeente meer uitgeeft (inclusief investeringen) dan er aan structurele middelen binnenkomt, wat leidt tot een toename van de totale gemeentelijke schuld. Een positief saldo duidt op een aflossing of toename van de liquide middelen. Voor gemeente Hoogeveen betekent dit dat er op basis van de begroting 2027-2030 meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt, mede als gevolg van de investeringsplanning.

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 3 juni 2026 is overeenstemming bereikt over de EMU-norm voor de decentrale overheden. In dit overleg is een EMU-norm overeengekomen van -0,5% van het bruto binnenlands product (bbp) voor de periode 2027 tot en met 2030. Dat betekent dat deze norm ongewijzigd is ten opzichte van de periode 2024 tot en met 2026.

Bijlage C: Lijst met afkortingen

Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABCD	Asset Based Community Development
AED	Automatische Externe Defibrillator
AND	Agrarische Natuur Drenthe
AZC	Asielzoekerscentrum
AZWA	Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord
B&W	Burgemeester & Wethouders
BAB	Baanafspraak baan
BADO	Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BENG	Bijna Energie Neutrale Gebouwen
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investering Zone
BMTO	Blijven meedoen en talentontwikkeling
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzondere opsporingsambtenaar
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Gebundelde Uitkering Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken (ministerie)
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CNG	Compressed Natural Gas
CO2	Koolstofdioxide
COELO	Centrum voor Onderzoek van Economie van de Lagere Overheden
CPI	Consumentenprijsindex
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek
CTER	Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering
DB	Dagelijks Bestuur
DOC33	Duurzaamheid Ontwikkel Centrum
DOS	Domein overstijgende samenwerking
DTZ	Dutch TechZone
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden (wet)
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GemRap	Gemeentelijke Rapportage
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval

GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GKB	Gemeentelijke Krediet Bank
GR	Gemeenschappelijke Regeling
IBD	Informatiebeveiligingsdienst
IBOR	Integraal beleid openbare ruimte
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal huisvestingsplan
IVN	Instituut voor Natuurbeschermingseducatie
IZA	Integraal Zorgakkoord
IZA	Integraal Zorgakkoord
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
LAS	Lokale adaptatiestrategie
LNG	Liquified Natural Gas
LUA	Lokale uitvoeringsagenda
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur Ruimte en Transport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplanning
MKB	Midden- en kleinbedrijf
NCSC	Nationaal Cyber Security Centrum
NEET	Not in Education, Employment or Training
NT2	Nederlands als tweede taal
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OGGZ	Openbare Geestelijke gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
OPK	Oud papier en karton
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&C	Planning en Control
PGB	Persoonsgebonden budget
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
pMIEK	Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
POC	Percentage of completion
RDW	Rijksdienst voor het wegverkeer
RENDO	Regionaal Nutsbedrijf voor Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel
RES	regionale energiestrategieën
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centra
RIS	Raadinformatiesystemen
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMP	Regionaal Mobiliteitsplan
RSG	Regionale scholengemeenschap
RTB	Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden

RWP	Riolerings- en waterprogramma
RWP	Riolering- en water programma
SAP	Strategisch Accommodatieplan
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SMP	Soorten Management Plan
SPUK	Specifieke uitkering
SPUK	Specifieke uitkering
SVB	Sociale verzekeringsbank
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWO	Samenwerkingsorganisatie
SWO	Samenwerkingsorganisatie
SWW	Stichting Welzijnswerk
SWW	Stichting Welzijnswerk
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VP	Verbonden Partijen
VPB	Vennootschapsbelasting
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs
VvE	Vereniging van Eigenaren
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ministerie)
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WBI	Woningbouwimpuls
Wlz	Wet langdurige zorg
WMD	Waterleidingmaatschappij Drenthe
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOO	Wet Open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wsw	Waarborgfonds Sociale woningbouw
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZIN	Zorg in natura
ZVHD	Zorg- en Veiligheidshuis
Zvw	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zelfstandigen Zonder Personeel

Bijlage D: Sociale structuur

Cijfers per 1 januari	2023	2024	2025	2026
SOCIALE STRUCTUUR				
Leeftijdsopbouw bevolking:				
00 t/m 03 jaar	2.110	2.046	2.006	1.914
04 t/m 11 jaar	4.668	4.568	4.488	4.417
12 t/m 17 jaar	4.114	4.177	4.130	4.027
18 t/m 26 jaar	6.150	6.115	6.284	6.369
27 t/m 50 jaar	15.907	15.978	16.096	16.067
51 t/m 65 jaar	11.501	11.463	11.494	11.421
66 t/m 75 jaar	6.601	6.577	6.555	6.527
76 jaar en ouder	5.382	5.675	5.903	6.040
Totaal	**56.433**	**56.599**	**56.956**	**56.782**
Bron:GBA.				
Huishoudsamenstelling				
Totaal in particuliere huishoudens	54.993	55.117	55.135	54.965
Personen in institutionele huishoudens	1.440	1.482	1.821	1.817
Totaal personen in huishoudens	**56.433**	**56.599**	**56.956**	**56.782**
Thuiswonend kind	15.466	15.396	15.301	15.268
Alleenstaand	8.822	9.059	9.139	9.119
Totaal samenwonende personen	28.038	27.988	27.884	27.823
Partner in niet-gehuwd paar zonder kinderen	3.000	3.030	3.064	3.057
Partner in gehuwd paar zonder kinderen	11.988	11.954	11.878	11.852
Partner in niet-gehuwd paar met kinderen	2.908	2.918	2.920	2.914
Partner in gehuwd paar met kinderen	10.142	10.086	10.022	10.000
Ouder in eenouderhuishouden	1.921	1.933	1.951	1.947
Overig lid huishouden	746	733	810	808,23
Personen in institutionele huishoudens	1.440	1.482	1.821	1.817
Bron: CBS. Huishoudsamenstelling is per 01-01-2026				
Aantal uitkeringsgerechtigden	**1.113**	**1.123**	**1.111**	**1.131**
Bron: Monitor sociaal domein. Stand per 01-09-2026				
Inwonertallen volgens CBS wijk-buurtindeling				
Hoogeveen kern	25.650	25.725	25.750	25.694
De Weide	14.155	14.185	14.395	14.364
Fluitenberg	605	600	600	599
Elim	2.330	2.330	2.360	2.355
Hollandscheveld	4.590	4.595	4.560	4.550
Noordscheschut	2.090	2.080	2.135	2.130
Nieuwlande	1.420	1.415	1.425	1.422
Nieuweroord	505	505	500	499
Tiendeveen	665	675	665	664
Stuifzand	680	700	700	698
Pesse	1.870	1.895	1.940	1936
Zuideropgaande Nieuw Moscou	640	640	630	629
Industriegebied	510	525	505	504
Verspreid gebied	245	245	250	249
Bron CBS, Stand per 1 januari 2026				

Cijfers per 1 januari	2023	2024	2025	2025
Woningen (inclusief woonwagens)	24.340	24.459	24.557	24.627
Wooneenheden/bijzondere woongebouwen	1.878	1.878	1.878	1.878
Recreatiewoningen	239	239	239	239
Totaal woonruimten	**26.457**	**26.576**	**26.674**	**26.744**

Bron: Ontwikkeling en grondbedrijf. Stand per 1-12-2025. NB het aantal recreatiewoningen wordt niet meer bijgehouden.

Bijlage E: Toelichting op verplichte beleidsindicatoren

01 Veiligheid en Bestuur

Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met jeugdbescherming	"in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'."
Jongeren met jeugdreclassering	"in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart."
Diefstallen uit woning	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	"Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven."
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

03 Duurzaam en Gastvrij

Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

04 Jeugd en Bestaanszekerheid

Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, de Participatiewet en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
Jongeren met jeugdhulp	"in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB)is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente."
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Relatief verzuim	"Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken (bij de periode aanduiding wordt bij jaar (t) het schooljaar (t-1 en t) bedoeld.)
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	"Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan (bij de periode aanduiding wordt bij jaar (t) het schooljaar (t-1 en t) bedoeld.).

05 Wonen en Werken

Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

07 Economie en Sport

Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sportdoet.

09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling

Absoluut verzuim	"Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling (bij de periode aanduiding wordt bij jaar (t) het schooljaar (t-1 en t) bedoeld).

10 Gezond en Vitaal

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten

Bijlage F: Overzicht beleidsdocumenten

01 Veiligheid en Bestuur
- Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland 2024-2027
- Beleidsregels Hard- en Softdrugs 2022
- Beleidsregels hinderlijke en gevaarlijke honden 2022
- Evenementenverordening 2021
- Beleidsregels evenementen 2020
- Beleidsregels BIBOB 2017
- Preventie- en handhavingsplan Middelengebruik 2025-2029
- Beleidsregel wet aanpak woonoverlast 2022
- Beleidsregel Handhaving helingbestrijding 2018
- Coalitieakkoord Samen bouwen aan een Hoogeveen dat werkt 2026-2030
- Toekomstvisie Hoogeveen 2018 en verder
- Plan van aanpak ondermijning Hoogeveen
- Bestuurlijke aanpak artikel 13B Opiumwet gemeente Hoogeveen 2022
- Regionaal Beleidsplan Drenthe tegen mensenhandel
- Uitvoeringsplan Inburgering Thuis in Hoogeveen 2023
- Meerjarige agenda Regio Zwolle stapt door 2024-2028
- Koers van de Regio Emmen
- Strategische koers Dutch TechZone 2026-2029

02 Dienstverlening en Eigendommen
- Integraal huisvestingsplan
- Vastgoedvisie 2026-2035
- Strategisch Accommodatieplan
- Grondbeleid 2023-2027
- Grondprijzennotitie 2027
- Visie dienstverlening 2021-2025
- Subsidiebeleidskader gemeente Hoogeveen
- Algemene subsidieverordening Hoogeveen

03 Duurzaam en Gastvrij
- De groene draad, uitvoeringsplan Duurzamer Hoogeveen 2017-2021
- Programmaplan energietransitie 2024-2028
- Transitievisie warmte 2021
- Startnotitie warmteprogramma 2025
- Afval(inzamel)beleidsplan 2025-2030
- Afvalstoffenverordening 2026
- Visie recreatie en toerisme 2026-2030
- Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Milieu Drenthe 2026-2029 (Omgevingsdienst Drenthe)

04 Jeugd en Bestaanszekerheid
- Beleidsnota Schuldhulpverlening 2023-2027
- Aanpak Armoedebestrijding 2023-2027
- Uitvoeringsplan aanpak armoedebestrijding
- Beleidsregels Schuldhulpverlening
- Calamiteitenplan jeugd 2019
- Verordening Jeugdhulp Hoogeveen 2022
- Beleidsregels jeugdhulp gemeente Hoogeveen 2022
- Hoogeveense Hervormingsagenda Jeugd 2025
- Regiovisie Gespecialiseerde Jeugdhulp Drenthe 2026 - 2030
- En ze leefden nog lang en gezond; nota volksgezondheid Hoogeveen 2023-2027
- Nota jeugd/programma Jong Hoogeveen 2023
- Plan van aanpak Verbindende Aanpak 2024
- Totaalaanpak Mentale Gezondheid 2025

- Uitvoeringsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie 2021-2026

05 Wonen en Werken
- Uitwerkingsnotitie, Kaders begraafbeleid 2025-2035
- Fysieke structuurvisie (2004), actualisatie 2012 en Toekomstvisie (Visie op de omgeving 2017)
- Woon(zorg)visie Hoogeveen 2023 - 2026
- Programma Woningbouwimpuls 2026-2029
- Ontwikkelingsvisie stadscentrum, actualisatie 2017
- Meerjarige prestatieafspraken woningcorporaties 2023-2027
- Beleid huisvesting arbeidsmigranten (2023)
- Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid
- Begraafplaatsenbeleid

06 Ruimtelijke Ordening en Vergunningen
- Fysieke structuurvisie (2004), actualisatie 2012 en Toekomstvisie (Visie op de omgeving 2018)
- Oost-west-as (Backbone) 2008
- Omgevingsprogramma Hoogbouw 2026
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit 2020
- Cultuurhistorische beleidskaarten 2016
- Detailhandelstructuurvisie 2008

07 Economie en Sport
- Toekomstvisie Hoogeveen 2018
- Detailhandelsstructuurvisie 2008
- Economische Focusagenda van en voor Hoogeveen 2022
- Visie op het stadscentrum 2017
- Re-integratieverordening Gemeente Hoogeveen 2020
- IHP Binnensport 2024
- IHP Buitensport 2023
- Uitvoeringsplan Team Sport en Cultuur 2024
- Sportaccommodatievisie Hollandscheveld 2024
- Evenementenbeleid 2018-2022

08 Verkeer en Beheer
- Wegenbeheerplan 2019-2023
- Onderhoudsplan kunstwerken 2022-2026
- Beleidsplan Openbare verlichting 2013-2022
- Gladheidsbestrijdingsplan (jaarlijks)
- Beleidsplan onderhoud wegen 2019-2023
- Onderhoudsplan kunstwerken 2017 t/m 2021
- Beleidsplan openbare verlichting 2012
- Baggerplan
- Groenstructuurvisie 2010
- Groenbeheerplan 2020-2023
- Buitenspelen in Hoogeveen, uitvoeringsnotitie Speelruimtebeleid 2005
- Lijst beschermwaardige bomen 2012
- Mobiliteitsvisie 2017–2026
- Fietsnota 2019
- Laadvisie 2023–2026
- Parkeernota 2011, delen 1, 2 en 3
- Lichtkwaliteitsplan 2026

In ontwikkeling of te actualiseren
- Nieuwe Mobiliteitsvisie
- Nieuwe Fietsnota

- Beleidsregels voor houtopstanden
- Beheer- en beleidsplan Wegen
- Soortenmanagementplan
- Beheerplannen Groen en Bomen
- Beleidsplan bomen
- Nieuw speelbeleid
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte
- Actualisatie Laadvisie

09 Blijven Meedoen en Talentontwikkeling
- Cultuurvisie 2026- 2029
- Uitvoeringsplan Regiodeal Kiemen in Drentse grond (Van Gogh)
- Uitvoeringsplan Regiodeal Wat Doet Je Wat
- Nota Jeugd (programma Jong Hoogeveen)
- Plan van aanpak Verbindende Aanpak 2024
- Totaalaanpak Mentale Gezondheid 2025
- Uitvoeringsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie 2021-2026
- Regionaal Programma van School naar Duurzaam Werk 2025-2029
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2021
- Aanpak laaggeletterdheid; regionaal plan arbeidsmarktregio Drenthe 2020-2024
- Actieplan Hoogeveen telt mee met taal 2015-2019
- Ambtinstructie voor de medewerker leerplicht Gemeente Hoogeveen

10 Gezond en Vitaal
- Uitvoeringsagenda sociaal domein 2026/2027
- Gezond en actief leven programma 2023-2026
- En Ze Leefden Nog Lang En Gezond. Nota Volksgezondheid 2023-2027
- Preventie- en handhavingsplan middelengebruik 2025-2029
- Opgave Welzijnswerk 2023-2025
- Visie gemeentelijke rol ten aanzien van vrijwilligers(werk) 2016
- Vinden, Verbinden en Versterken. Nota Informele Zorg 2015
- Actieplan Dakloosheid Regio Assen
- Aanvalsplan Vergroening en biodiversiteit 2023
- Lokale adaptatiestrategie (LAS) en uitvoeringsagenda (LUA) 2023-2028
- Riolerings- en Waterprogramma 2023–2028

Postadres
Postbus 20.000
7900 PA Hoogeveen

Bezoekadres
Raadhuisplein 24
7901 BW Hoogeveen

Telefoon
14 0528

Fax
0528-291325

E-mail
info@hoogeveen.nl

Internet
www.hoogeveen.nl

Gemeente Hoogeveen